

לאומי | דוחות כספיים 30.09.2020

הדוח על הסיכונים ותיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו נכללים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: www.leumi.co.il < אודות < מידע כספי < גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים ובאתר מגנ"א של רשות ניירות ערך: www.magna.isa.gov.il

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מוחזקות שלו
תמצית דוח כספי ליום 30 בספטמבר 2020
תוכן העניינים

עמוד

דין וחשבון של הדירקטוריון והנהלה

א. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

5	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים
7	מידע צופה פני עתיד בדוח הדירקטוריון והנהלה

ב. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

8	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
13	שינויים מהותיים בסעיפים בדוחות הכספיים
15	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברוח כולל אחר
25	המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
38	מגזרי פעילות - גישת הנהלה
43	מגזרי פעילות פיקוחיים
46	חברות מוחזקות עיקריות

ג. סקירת הסיכונים

47	החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם
48	סיכוני אשראי
74	סיכוני שוק
80	סיכון נזילות
81	סיכונים תפעוליים
82	סיכונים אחרים

ד. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקרות ונהלים

87	מדיניות חשובנאית ואומדנים בנושאים קריטיים
89	בקרות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי
90	דירקטוריון

91

Certification הצהרה

דוחות כספיים

94	דוח סקירת רואי החשבון המבקרים המשותפים
95	דוח רווח והפסד מאוחד
96	דוח מאוחד על הרווח הכולל
97	מאזן מאוחד
98	דוח על השינויים בהון מאוחד
104	דוח על תזרימי מזומנים מאוחד
107	פירוט הביאורים

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

א. ממשל תאגידי

236	שינויים בדירקטוריון
237	המבקרת הפנימית

ב. פרטים נוספים

237	השליטה בבנק
237	מינויים ופרישות
238	מבנה ארגוני
238	הסכמים מהותיים
239	חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית
246	דירוג אשראי

ג. נספחים

247	שיעורי הכנסה והוצאה
254	מילון מונחים
264	אינדקס

דין וחשבון של הדירקטוריון וההנהלה

דוח הדירקטוריון נערך בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. הכללים שישומו בעריכת דוחות הביניים הינם עקביים לכללים ששימשו בעריכת הדוח השנתי ליום 31 בדצמבר 2019. יש לעיין בדוחות אלה ביחד עם [הדוח השנתי של 2019](#).

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים

להלן מדדי ביצוע עיקריים (ב-%)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2019	2019	2020	2019	
9.8	10.4	4.5	8.7	8.4	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ^(א)
0.76	0.80	0.32	0.66	0.58	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק לנכסים ממוצעים ^{(א)(ה)}
123	121	137	121	137	יחס כיסוי נזילות
3.02	3.05	2.49	2.81	2.69	יחס הכנסות ^(ב) לנכסים ממוצעים ^{(ג)(ה)}
56.8	55.2	55.0	60.0	50.4	יחס יעילות
1.92	1.93	1.71	1.82	1.71	יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים ^{(ג)(ה)}
0.70	0.70	0.64	0.69	0.61	יחס עמלות לנכסים ממוצעים ^{(ג)(ה)}
33.9	33.8	37.9	29.3	36.8	שיעור הפרשה למס מהרווח לפני מיסים הכנסות ריבית נטו, ליתרה ממוצעת של נכסים נושאי ריבית (NIM) ^(א)
2.14	2.15	1.92	2.03	1.92	סך כל ההכנסות לסך כל הנכסים הממוצעים בניהול הקבוצה ^{(ב)(ג)(ד)}
0.91	0.93	0.79	0.85	0.87	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כל הנכסים הממוצעים בניהול הקבוצה ^{(ג)(ד)}
0.52	0.52	0.43	0.51	0.44	סך כל הנכסים הממוצעים בניהול הקבוצה ^{(ג)(ד)}

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		
	2019	2020	
11.88	11.73	11.71	יחס הון עצמי רובד 1
15.67	15.55	15.81	ההון הכולל לרכיבי סיכון ^(א)
7.35	7.40	6.66	יחס מינוף
7.6	7.7	7.0	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק למאזן

להלן מדדי איכות אשראי עיקריים (ב-%)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2019	2019	2020	2019	
0.22	0.21	1.05	0.26	0.76	הוצאות בגין הפסדי אשראי מתוך היתרה הממוצעת של האשראי לציבור ^(א)
0.20	0.20	0.92	0.16	0.77	מזה: הוצאות בגין הפרשה קבוצתית מתוך היתרה הממוצעת של האשראי לציבור ^(א)
1.16	1.15	1.75	1.15	1.75	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין האשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
1.23	1.21	1.25	1.21	1.25	שיעור אשראי לציבור פגום או כפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
(0.24)	(0.18)	(0.16)	(0.08)	(0.03)	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מאשראי ממוצע לציבור

- (א) הון - בתוספת זכויות שאינן מקנות שליטה והתאמות שונות.
- (ב) סך כל ההכנסות - הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית.
- (ג) על בסיס שנתי.
- (ד) כולל פעילות חוץ מאזנית.
- (ה) הנכסים הממוצעים הינם סך הנכסים המאזניים המניבים והאחרים.

להלן נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2019	2019	2020	2019	2020	
במיליוני ש"ח					
3,522	2,780	1,212	765	750	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
8,841	6,678	6,506	2,092	2,216	הכנסות ריבית, נטו
609	451	2,282	181	547	הוצאות בגין הפסדי אשראי
5,081	3,881	2,980	1,132	1,253	הכנסות שאינן מריבית
3,225	2,426	2,457	800	788	מזה: עמלות
7,908	5,832	5,221	1,936	1,749	סך כל הוצאות התפעוליות והאחרות
4,325	3,304	2,788	1,043	942	מזה: משכורות והוצאות נלוות
<u>רווח נקי למניה המיוחס לבעלי מניות הבנק (בשקלים חדשים):</u>					
2.37	1.87	0.83	0.52	0.52	רווח נקי בסיסי ומדולל

להלן נתונים עיקריים מהמאזן

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		
2019	2019	2020	
במיליוני ש"ח			
468,781	455,117	528,050	סך כל הנכסים
76,213	63,066	117,555	מזה: מזומנים ופיקדונות בבנקים
84,949	85,781	95,164	ניירות ערך
282,478	280,374	286,374	אשראי לציבור, נטו
432,907	419,514	490,467	סך כל ההתחייבויות
373,644	359,896	427,115	מזה: פיקדונות הציבור
6,176	4,295	10,685	פיקדונות מבנקים
19,958	20,002	17,368	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
35,406	35,144	37,128	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
<u>נתונים נוספים:</u>			
25.1	24.7	15.1	מחיר למניה (בשקלים חדשים)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2019	2019	2020	2019	2020	
95.38	75.09	-	20.87	-	דיבידנד למניה (באגורות)

מידע צופה פני עתיד בדוח הדירקטוריון וההנהלה

דוח הדירקטוריון וההנהלה כולל, בנוסף לנתונים המתייחסים לעבר, גם מידע והערכות המתייחסים לעתיד, המוגדרים בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 (להלן - החוק) כ"מידע צופה פני עתיד". מידע צופה פני עתיד מתייחס לאירוע או לעניין עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינה בשליטתו של הבנק בלבד.

מידע צופה פני עתיד מנוסח בדרך כלל באמצעות מילים או ביטויים כגון "הבנק מאמין", "הבנק צופה", "הבנק מצפה", "הבנק מתכוון", "הבנק מתכנן", "הבנק מעריך", "מדיניות הבנק", "תכניות הבנק", "תחזית הבנק", "צפוי", "אסטרטגיה", "יעדים", "עלול להשיע" וביטויים נוספים המעידים על כך שמדובר בתחזית לעתיד ולא בעובדות עבר.

מידע צופה פני עתיד הנכלל בדוח הדירקטוריון וההנהלה ונסמך, בין השאר, על תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם ובמיוחד לשוקי המטבע ושוקי ההון, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כח אדם.

כתוצאה מאי היכולת לחזות בוודאות שאמנם תחזיות אלה תתממשנה ומכך שבפועל האירועים יכולים להיות שונים מאלו שנחזו, קוראי הדוח צריכים להתייחס בזהירות למידע המוגדר כ"צופה פני עתיד", שכן הסתמכות על מידע כאמור כרוכה בסיכונים ובאי וודאות והתוצאות הכספיות והעסקיות העתידיות של קבוצת לאומי עשויות להיות שונות באופן מהותי.

הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הכלול בדוחות אלה. האמור אינו גורע מחובות הדיווח של הבנק על פי כל דין.

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים התפתחויות עיקריות במשק¹

רקע כללי

מרבית מדינות העולם חוו מאז חודש ינואר 2020 גלי תחלואה משמעותיים בשל התפשטות מגפת הקורונה. נכון למועד פרסום הדוח, למעלה מ-320 אלף אנשים נדבקו בישראל ולמעלה מ-2,700 איש נפטרו. מרבית הממשלות בעולם פעלו בדרך של הטלת סגר, הפסקת חלקים משמעותיים מן הפעילות הכלכלית וטיפול בנפגעי המחלה, תוך הגדלה ניכרת של ההוצאות לטיפול באזרחים והעסקים אשר עבודתם הופסקה. במהלך הרבעון השני הוחל בפתיחת המשקים וחזרה מדורגת לפעילות ובמהלך הרבעון השלישי עלתה התחלואה בקרב מדינות רבות, בכללן ישראל אשר נכנסה לסגר שני בחודש ספטמבר 2020. בראשית הרבעון הרביעי, החריפה מגמה זו במדינות רבות. הבנקים המרכזיים ברחבי העולם פעלו במגוון של כלים לצורך תמיכה בפעילות הכלכלית, מעבר להורדות הריבית.

המשק העולמי

ב-13 באוקטובר 2020, עדכנה קרן המטבע הבינלאומית (IMF), את תחזיותיה לשנת 2020 כאשר היא מדגישה את אי הוודאות המובנית (ולכן מקשה על החיזוי) באשר למגיפה ולגורמים הקשורים בה. תחזית זו, מתבססת על תרחיש מרכזי לפיו ישמר ריחוק חברתי גם במהלך 2021 אשר יפחת עם הזמן ככל שיתרחב השימוש בחיסון וטיפולים אחרים. ביחס לתחזית קודמת (מחודש יוני) נרשם שיפור, בעיקר כתוצאה מנתוני צמיחה לרבעון השני של 2020, אשר היו גרועים פחות מאלה שעמדו בבסיס התחזיות הקודמות, במדינות רבות, בפרט בארה"ב, אירופה והודו. לפי התחזית, תוצר המשק העולמי צפוי להצטמצם בכ-4.4% בשנת 2020 (לעומת צמיחה בקצב של כ-2.8% בשנת 2019, דהיינו פער שלילי של כ-7% תוצר) תוך התאוששות לקצב צמיחה של כ-5.2% בשנת 2021. באשר למשקים המובילים, היקפי הנזק משמעותיים אף הם: בארה"ב ובפרט באזור האירו צפויים קצבי צמיחה שליליים, של כ-4.3% ו-8.3%, בהתאמה.

צמיחה עולמית/שיעור שינוי ריאלי

מקור: IMF – World economic outlook/October 2020

2019	2020	
2.8%	(4.4)%	עולם
2.2%	(4.3)%	ארה"ב
1.3%	(8.3)%	אזור האירו
0.7%	(5.3)%	יפן
1.5%	(9.8)%	בריטניה
6.1%	1.9%	סין
4.2%	(10.3)%	הודו

מגפת הקורונה הביאה את הבנקים המרכזיים הגדולים בעולם ליישם מדיניות מוניטרית מרחיבה מאוד, כולל שימוש בכלים מגוונים מעבר לכלי הריבית, התומכים בשוקי ההון והכספים. הבנק המרכזי של ארה"ב, לדוגמה, הוריד את הריבית לטווח של 0.25%-0.00% ופעל באמצעים שונים להרחבה כמותית. בכל המשקים המובילים, הריבית מצויה ברמה אפסית, בחלקם היא אף שלילית ונראה כי לא תעלה בעת הקרובה. גם הריבית לטווח ארוך מצויה ברמות נמוכות מאד ובחלק מהמשקים היא אף ברמה שלילית.

הצמיחה במשק הישראלי

משבר הקורונה החל להשפיע לשלילה על צמיחת המשק הישראלי כבר ברבעון הראשון של 2020, בו נרשמה צמיחה שלילית של כ-6.7% במונחים שנתיים בהשוואה לרבעון הרביעי בשנת 2019. השבתת המשק ופתיחתו במהלך הרבעון השני של השנה הביאו לירידה חדה נוספת בפעילות אשר הסתכמה בכ-28.8%, במונחים שנתיים, ביחס לרבעון הראשון, כאשר בענפים מסוימים, למשל, בתחום התיירות והתרבות, הפעילות הייתה חלקית ועם התגברות התחלואה ברבעון השלישי של השנה היא הושבתה שוב. עם זאת, מדדים שונים לפעילות המשק ברבעון השלישי מלמדים על שיפור בפעילות ביחס לרבעון השני. שוק העבודה הושפע באופן מיידי מהמשבר ובחודש אפריל 2020, כמיליון וחצי עובדים ועובדות, נעדרו מעבודתם - רובם הוצאו לחופשה ללא תשלום כאשר גם בחודש ספטמבר, עדיין קרוב לשש מאות אלפי עובדים טרם הוחזרו לעבודתם.

¹ מקורות הנתונים: פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בנק ישראל, משרד האוצר, הבורסה לניירות ערך, IMF.

החזרה לשגרת פעילות, גם אם שונה מהמוכר (לפחות עד מציאת חיסון לנגיף) תושפע מהחלטות שיתקבלו בארץ ובעולם לבלימת ההתפשטות הנגיף והתנהלות הציבור. בנק ישראל העריך, בתחזית מה-22 באוקטובר, 2020, כי התוצר צפוי לקטון ב-5.0% ב-2020, לאחר קצב צמיחה של כ-3.5% בשנת 2019. זאת, בהנחה של תרחיש השליטה, לפיו בהמשך השנה יישם בהצלחה מתווה של שגרת קורונה, כך שהתחלואה תתייצב ברמה שתאפשר פעילות נרחבת יחסית. לפי תרחיש זה, השליטה במגיפה מאפשרת רמה גבוהה יחסית של פעילות כלכלית, כך שב-2021 הצמיחה צפויה להיות יחסית גבוהה - כ-6.5%. בנק ישראל הציג גם תרחיש של שליטה נמוכה על התפתחות התחלואה לפיו התוצר ב-2020 צפוי להתכווץ ב-6.5%. זאת בהנחה שרמת התחלואה אינה יציבה והפעילות הכלכלית מוגבלת לסירוגין כך שמעטה ועד מציאת החיסון יתרחשו מספר גלי תחלואה שיתבטאו בצמצום הפעילות הכלכלית.

תקציב המדינה ומימון

בתשעת החודשים הראשונים של השנה הסתכם הגירעון בתקציב המדינה בכ-102.4 מיליארד ש"ח לעומת גירעון של כ-31.1 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בשנים עשר החודשים שהסתיימו בספטמבר 2020, הסתכם הגירעון בכ-123.5 מיליארד ש"ח (9.1% תוצר). בחודש מרס 2020, החלו להתבטא השפעות משבר הקורונה על התקציב, בעיקר בתחום ההכנסות ממיסים אשר ירדו באופן משמעותי. על רקע העובדה שמאז ראשית השנה, פעלה הממשלה ללא מסגרת תקציב מאושרת, התאפשר לה להוציא 1/12 מתקציב 2019 בכל חודש, מצב אשר הגביל את יכולת ההרחבה התקציבית הנדרשת בעת הנוכחית. לנוכח משבר הקורונה, נדרשה הממשלה להוציא סכומים ניכרים ולפיכך אושר ב-7 באפריל, 2020, תיקון לחוק ומאז בוצעו חמישה תיקונים נוספים להוראת השעה בהתייחס להרחבת ההוצאה לטיפול במשבר הקורונה, המאפשרים לממשלה להגדיל את ההוצאה מעבר למגבלת התקציב שתוארה לעיל וזאת לצורך מימון ההתמודדות עם המשבר ולמטרה זו בלבד.

מאז חודש מרס 2020, החליטה הממשלה על שורה של צעדים בהיקף כולל העולה על כ-100 מיליארד ש"ח כדי לסייע למשק להתמודד עם המשבר כמפורט בהמשך.

הגדלת היקף ההוצאות לצורך התמודדות עם צרכי המשק והירידה החדה בצפויה בהכנסות המדינה כתוצאה מירידת הפעילות הכלכלית, צפויה להביא להגדלת הגירעון באופן משמעותי. על פי תחזית חטיבת המחקר של בנק ישראל מה-22 באוקטובר, 2020, הגירעון בתקציב צפוי להסתכם בשנת 2020 בכ-13 אחוזי תוצר.

לצורך גיוון מקורות המימון של הגירעון, והקלת הנטל על שוק האג"ח המקומי, גייסה הממשלה בחודשים מרס ואפריל, 2020, כ-10 מיליארד דולר בהנפקות אג"ח לטווח ארוך שביצעה בחו"ל. זאת בהמשך לכ-3 מיליארד דולר אשר גויסו בהנפקת אג"ח שהייתה בחודש ינואר 2020. בראשית חודש אוקטובר 2020, גויסו בשווקים הגלובליים כ-1.5 מיליארד יורו. ההנפקות בוצעו לטווחים של שנתיים וארבע שנים והריבית הממוצעת בהן עמדה על פחות מ-0.02%.

סחר חוץ

הגירעון המסחרי של ישראל הסתכם בחודשים ינואר-ספטמבר 2020, בכ-14.6 מיליארד דולר, בהשוואה לגירעון של כ-17.3 מיליארד דולר בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בגירעון המסחרי מקורה בצמצום משמעותי יותר ביבוא לעומת הירידה ביצוא. זאת, על רקע משבר הקורונה. עם זאת, כאשר מנטרלים רכיבים תנודתיים כמו אוניות, מטוסים, יהלומים וחומרי אנרגיה, הגירעון התרחב בכ-1.4 מיליארד דולר בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. עיקר ההשפעה על השינוי בהיקף הגירעון המסחרי בתקופת הדוח הייתה לצמצום בערך היבוא של חומרי האנרגיה.

שער החליפין ויתרות המט"ח

בתשעת החודשים הראשונים של השנה, ייוסף השקל ביחס לדולר בשיעור של כ-0.4% וביחס לאירו הוא פוחת בשיעור של כ-3.8%. במהלך חודש מרס 2020, נרשמה מידת תנודתיות גבוהה בשוק המט"ח ושערו של השקל מול הדולר פוחת והגיע עד ל-3.862 ש"ח ב-17 במרס. פעילות בנק ישראל, המתוארת בהמשך, פעלה למיתון התנודתיות והתחזקות השקל.

יתרות מטבע החוץ בבנק ישראל עמדו בסוף חודש ספטמבר 2020, על כ-160.6 מיליארד דולר, בהשוואה לכ-126.0 מיליארד דולר בסוף חודש דצמבר 2019. הגידול הניכר ביתרות מקורו ברבעון השני והשלישי של השנה והוא מוסבר בעיקר בשערך היתרות, ספיגת אשראי דולרי, העברות הממשלה מחו"ל ורכישות מט"ח בהיקף של כ-14.4 מיליארד דולר.

אינפלציה ומדיניות מוניטרית

מדד המחירים לצרכן (המדד "בגין") ירד בחודשים ינואר-ספטמבר, ב-0.7%, בדומה לשיעור הירידה במדד בשנה שהסתיימה בספטמבר 2020. מדובר בסטייה משמעותית מיעד יציבות המחירים (3%-1%) אותו קבעה הממשלה. משבר הקורונה צמצם את יכולת איסוף הנתונים השגרתיים של הלמ"ס מאז חודש מרס, מצב שהצריך שימוש בכלים שונים לצורך השלמת הנתונים החסרים.

מדד המחירים לצרכן ("הידוע") ירד בחודשים ינואר-ספטמבר 2020, ב-0.6%.

במהלך הרבעון הראשון של השנה לא חל שינוי בריבית בנק ישראל והיא עמדה על 0.25%. לאור עוצמת הפגיעה בפעילות הכלכלית בישראל, החליטה הועדה המוניתרית ב-6 באפריל, 2020, על הורדת הריבית מ-0.25% ל-0.1%, שיעור אשר לא השתנה מאז. בהחלטת הועדה מיום 22 באוקטובר, 2020, היא ציינה כי "לאור עוצמת הפגיעה של המשבר בפעילות הכלכלית, הועדה ממשיכה להפעיל מגוון כלים כדי להעמיק את מידת ההרחבה של המדיניות המוניתרית ולהבטיח את המשך פעילותם התקינה של השוקים הפיננסיים. הועדה תרחיב את השימוש בכלים הקיימים, כולל כלי הריבית, ותפעיל כלים נוספים, ככל שתעריך שהמשבר מתארך והדבר נדרש כדי להשיג את יעדי המדיניות המוניתרית, ולמתן את הפגיעה הכלכלית שנוצרה כתוצאה מהמשבר".

שוק ההון הישראלי

מדד המניות וניירות הערך הניתנים להמרה ירד בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב-14.2% לאחר שעלה בשנת 2019 בכ-17.8%. עיקר ירידות השערים היה בחודש מרס 2020 עם החרפת משבר הקורונה בעולם ובארץ אשר השפיע לשלילה על שוקי ההון בעולם כולו. ברבעון השני, על רקע ההקלות בסגר, עלה המדד, אשר המשיך ועלה גם ברבעון השלישי בהשפעת תכניות הסיוע הממשלתיות.

מחזור המסחר היומי הממוצע של המניות וניירות הערך הניתנים להמרה בחודשים ינואר-ספטמבר, עלה בשיעור של כ-48.2% בהשוואה לממוצע 2019 והסתכם בכ-1.926 מיליארד ש"ח.

שוק אגרות החוב הממשלתיות התאפיין בחודשים ינואר-ספטמבר בהתפתחויות שונות לאורך התקופה: ברבעון הראשון של השנה, נרשמו ירידות שערים בפרט בחודש מרס, עם החרפת משבר הקורונה ורצון הציבור לממש נכסים פיננסיים בהיקף ניכר. ברבעון השני נרשמה התאוששות ועליות שערים ואילו ברבעון השלישי ירדו השערים. מדד אגרות החוב הממשלתיות צמודות המדד ירד בתקופת הדוח בשיעור של כ-0.5% ואילו מדד אגרות החוב הממשלתיות הלא-צמודות עלה בשיעור של כ-1.5%.

במדד אגרות החוב הלא-ממשלתיות (אג"ח חברות) צמודות המדד, נרשמו בתשעת החודשים הראשונים של השנה ירידות שערים של כ-3.3%, בעיקר ברבעון הראשון, לאור החשש מהשפעת המשבר על מצב החברות. ברבעון השני והשלישי נרשמה התאוששות והמדד עלה.

תכניות הסיוע של ממשלת ישראל

משבר הקורונה, שגרם לפגיעה כלכלית קשה ומהירה במשקי הבית ובעסקים, הביא את ממשלת ישראל להחליט בחודש מרס 2020, על שורה של צעדים בהיקף כולל של כ-80 מיליארד ש"ח, אשר הורחבו בחודש מאי לכ-100 מיליארד ש"ח, לצורך התמודדות עם המשבר. התכנית כללה בעיקר קרנות הלוואה בערבות מדינה ותמיכה בעצמאים.

בחודש יולי החליטה הממשלה על רשת ביטחון לשכירים, עצמאיים ועסקים עד יוני 2021 שעקרונותיה המרכזיים הם מתן וודאות לשנה הקרובה ומהירות בהעברת הכסף לחשבון. להערכת נגיד בנק ישראל, עלותה התקציבית הפוטנציאלית של התכנית מסתכמת בעשרות מיליארדי שקלים. בנוסף, ב-29 ביולי אישרה הכנסת את תכנית הסיוע הכלכלי במסגרתה מרבית תושבי ישראל יקבלו מענקים בהיקף מצטבר של יותר מ-6 מיליארד ש"ח.

בסוף חודש ספטמבר 2020, אישרה הכנסת שורת מהלכים לצמצום הפגיעה במשק במהלך תקופת הסגר השני והעמקת המענה הכלכלי לעסקים, ביניהם הורדת רף הפגיעה בעסק לקבלת מענק הוצאות קבועות בחודשים ספטמבר-אוקטובר ל-25%, מתן מקדמות על חשבון מענק הוצאות קבועות, תכנית שימור עובדים מקיפה ודחיית ההפחתה בדמי האבטלה. לצורך מימון הצעדים האמורים, וכן הצפי בהרחבת אוכלוסיות הזכאים בשל ההגבלות שהוטלו בשלב זה, אישרה מליאת הכנסת את הגדלת ההוצאה הממשלתית בשנת 2020 ב-2.5 מיליארד ש"ח לצורך התמודדות עם משבר הקורונה ובשנת 2021 ב-8 מיליארד ש"ח נוספים. הגידול לא יהיה חלק מחישוב מגבלת ההוצאה לשנים הבאות.

תכנית מוניתרית של בנק ישראל

בנק ישראל, פעל החל מחודש מרס 2020, באמצעות שורה של צעדי מדיניות, מעבר להורדת הריבית ל-0.1%, כדי לתמוך בשוקי ההון, לסייע בתמסורת המדיניות המוניתרית ולהקל על לקוחות המערכת הבנקאית, העסקים והצרכנים. בין שאר הפעולות ניתן למנות:

1. פעילות בשוק הפתוח כולל רכישה בשוק המשני של אג"ח ממשלתיות מסוגים שונים ולתקופות שונות לפדיון ב-85 מיליארד ש"ח, על מנת לוודא ששוק האג"ח הממשלתי מתפקד כיאות ומתוך מטרה להקל על תנאי האשראי במשק ולתמוך בפעילות הכלכלית וביציבות הפיננסית.
2. ביצוע עסקות ריפוי עם אג"ח ממשלתי וכן עם אג"ח תאגידיות בדירוג AA ומעלה, כבטוחות, מול מוסדות פיננסיים.
3. הקלות רגולטוריות שונות לטובת מתן שירותים לציבור.

4. הפעלת כלי נזילות נוסף בשווקים הפיננסיים, בהיקף של עד 15 מיליארד דולר, אשר נועד לספק נזילות דולרית לבנקים המקומיים. ברבעון השלישי בנק ישראל חדל לגלגל את העסקאות שביצע ונכון ל-30 בספטמבר 2020 יתרת העסקאות עומדת על אפס.
  5. הפחתת דרישות ההון מהבנקים המסחריים בנקודת אחוז.
  6. הנחייה לדירקטוריונים של הבנקים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד והרכישה העצמית של מניות בעת הזו.
  7. בנק ישראל מציע לבנקים תכנית של הלוואות בריבית קבועה לטווח של 3 שנים בגובה של 0.1% לצורך הגדלת היצע האשראי לעסקים קטנים וזעירים ללא מגבלה על גובה ההלוואות, כשבכוונתו להפעיל אותה עד להודעה חדשה. ב-6 ביולי הודיע בנק ישראל על חידוש תכנית ההלוואות לטווח ארוך, שסיפק הבנק למערכת הבנקאית, במטרה להגדיל את היצע האשראי לעסקים קטנים וזעירים. במהלך חודש ספטמבר במסגרת זו הוקצו הלוואות למערכת הבנקאית בהיקף של 3.5 מיליארד ש"ח. היקף ההלוואות במסגרת תכנית אלה (כולל התוכנית מחודש אפריל) עומד על 12.2 מיליארדי ש"ח.
  - ב-22 באוקטובר, 2020, הודיע בנק ישראל על נדבך חדש בתכנית להקלת האשראי לעסקים קטנים וזעירים בהיקף של עד 10 מיליארד ש"ח שיופיע עד סוף חודש יוני 2021. במסגרת התכנית, בנק ישראל יספק למערכת הבנקאית הלוואות לטווח של ארבע שנים בריבית קבועה של מינוס 0.1%, כנגד הלוואות שהבנקים יעניקו לעסקים קטנים וזעירים, ובתנאי שהריבית על ההלוואות לעסקים קטנים וזעירים לא תעלה על פריים +1.3%.
  8. תכנית לרכישת אג"ח קונצרני בשוק המשני. בנק ישראל ירכוש אג"ח בהיקף של 15 מיליארד ש"ח על בסיס סמן רחב של ניירות ערך. הסמן כולל אך ורק חברות בדירוג A- ומעלה, ואינו כולל אג"ח של חברות זרות, אג"ח בעלות מרכיב הוני ואג"ח שלא צמודות לשקל ואינן בריבית קבועה.
- צעדים אלה של בנק ישראל תמכו בהגברת היציבות בשווקים הפיננסיים וכך הקלו על הבנק לסייע ללקוחותיו, הן במגזר העסקי והן במגזר משקי הבית.

השפעת משבר הקורונה

התפשטות נגיף הקורונה בחודש ינואר 2020 החלה להשפיע על מרבית מדינות העולם במהלך הרבעון הראשון של 2020. מרבית הממשלות פעלו בדרך של הטלת סגר זמני, הפסקת חלקים משמעותיים מן הפעילות הכלכלית וטיפול בנפגעי המחלה, תוך הגדלה ניכרת של ההוצאות לטיפול באזרחים והעסקים אשר עבודתם הופסקה. הבנקים המרכזיים ברחבי העולם פעלו במגוון של כלים לצורך תמיכה בפעילות הכלכלית, מעבר להורדות הריבית.

משבר הקורונה הינו אירוע משמעותי מתמשך המשבש את הפעילות העסקית והכלכלית ומלווה בחוסר וודאות משמעותית לגבי אורכו ומידת השפעתו. השלכות המשבר על הכלכלה העולמית והמקומית הינן משמעותיות, תוך כדי ירידה ניכרת של התוצר הגולובלי השנה, ובהתאם לכך תתכן השפעה מהותית על עסקי הבנק.

בהעדר חיסון יעיל בהפצה נרחבת ו/או תרופה יעילה, דרך ההתמודדות עם הנגיף כוללת הקפדה על כללי ריחוק חברתי, לרבות סגר, דבר אשר ממשיך ומשבש את הפעילות הכלכלית התקינה, כאשר נקודת הסיום של המשבר אינה נראית באופק בעת הנוכחית. בהעדר צעדים יעילים לשם השגת שליטה במצב התחלואה משבר הקורונה בהיבטיו הכלכליים עלול להימשך עוד פרק זמן ממושך.

על מנת לתת מענה לצרכים הנוכחיים ולאפשר המשכיות עסקית, יחידות מרכזיות בלאומי עברו לתצורת עבודה חדשה המשלבת עבודה מהבית ופיצול פיזי של יחידות אורגניות לקפסולות. בוצעו התאמות בתהליכי העבודה והבקרה. במטרה לוודא כי החשיפה נשארת בגבולות סובלנות הסיכון נקבעו בקרות עסקיות, תהליכיות ומיכוניות המגדרות את הסיכונים. מאחר ומדובר בתצורת עבודה דינמית המשתנה מעת לעת מתקיים תהליך שוטף לבחינת השינויים הנדרשים בתהליכי העבודה והתאמתם לסובלנות הסיכון.

בהתאם להערכה סובייקטיבית, כתוצאה מהמשבר ואי הבהירות ביחס להתפתחות התחלואה, צעדי הסגירה במשק והמדיניות הכלכלית עלתה רמת החומרה של הסיכון המערכתי העולמי והסיכון המערכתי המקומי ברבעון הראשון של שנת 2020 "לבינונית-גבוהה", והחל מהרבעון השני של שנת 2020 "לגבוהה". כמו כן, רמת חומרת סיכון האשראי הכולל וחומרת סיכון איכות לווים ובטחונות עלתה החל מהרבעון השני של שנת 2020, "לבינונית-גבוהה".

הערכות הבנק בדבר השפעות המשבר על חומרתם של כלל גורמי הסיכון אינן וודאיות ועשויות להשתנות בהתאם להתפתחויות המשבר והשלכותיו על הכלכלה וכן על עסקי הבנק. ההערכות אלה הינן מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בפרק [מידע צופה פני עתיד](#).

הבנק בוחן את יכולתו לעמוד בהתפתחויות שליליות בסביבה המקרו כלכלית באמצעות תרחישי קיצון מערכתיים, ובכלל זה עורך תרחישי קיצון אחידים לבקשת הפיקוח על הבנקים.

בעקבות משבר הקורונה החליט הפיקוח על הבנקים (במכתב המפקחת על הבנקים מתאריך 29 במרס 2020), להפחית בדרישות הלימות ההון הרגולטורי המזערי. בעקבות זאת, דירקטוריון הבנק החליט ביום 16 באפריל 2020 לקבוע כי יעד הון עצמי רובד 1 הפנימי יעמוד על 9.5% חלף 10.5% וכי הבנק יפסיק, בשלב זה, את חלוקת הדיבידנד ואת המשך ביצוע תכניות הרכישה העצמית של מניות הבנק.

כמו כן, לאור העלייה ברמת הסיכון, הבנק מקפיד לאורך כל תקופת המשבר על תהליכי חיתום אשראי קפדניים. במסגרת זו, חודדו דגשים בהעמדת אשראי בתקופת המשבר והודקו תהליכי החיתום של הבנק, ומתבצע ניטור ומעקב שוטף אחר מוקדי סיכון וההתפתחויות בשוק על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות ככל שיידרש.

לצד זאת הבנק בוחן את הדרכים למתן סיוע ללקוחות הבנק שנקלעו למשבר זמני ואשר להערכת הבנק יצלחו את המשבר. במסגרת זו מובאות בחשבון השפעות המשבר ונעשית בחינה מעמיקה של הלקוחות נוכח המשבר. בעקבות המשבר גדלו ההוצאות להפסדי אשראי והסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בסך של 2,282 מיליון ש"ח. עיקר הגידול הינו בהפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי. ההפרשה להפסדי אשראי של הבנק מייצגת את אומדני הבנק. הפרשה זו מהווה אומדן המבוסס על שיקול דעת משמעותי שהופעל בתקופה המדווחת בסביבה משתנה המאופיינת בחוסר וודאות חריג.

למידע נוסף ראה [פרק סיכוני אשראי בדוח על הסיכונים ליום 30 בספטמבר 2020](#).

עם התפשטות נגיף הקורונה, חלה עלייה ברמת התנדויות של גורמי הסיכון בשווקים הפיננסיים ונרשמו ירידות ערך משמעותיות בשווקי המניות והאשראי הסחיר, ותנודות חריפות בעקומי הריבית חסרי הסיכון ושערי החליפין. ברבעון השני של השנה התנדויות בשווקים התמתנה וחלה התאוששות בשוק ההון. עם זאת חוסר הוודאות בשווקים עדיין קיים, והתנדויות בשווקים הפיננסיים יכולה להימשך.

במהלך הרבעון השלישי יחס ה-LCR גדל בעיקר בגין גידול בפקדונות הציבור בקיזוז פירעון כתבי התחייבות. לכל אורך התקופה הנסקרת יחס LCR במט"ח ובכלל המטבעות היה גבוה מהדרישה הרגולטורית.

מתחילת השנה חל גידול משמעותי בחשיפת השווי ההוגן לשינויים כריבית, וכן נרשמו תנודות בחשיפה בעיקר במחצית הראשונה של השנה על רקע השפעת המשבר והתנדויות בשוקי ההון.

יובהר כי קיים חוסר ודאות לגבי ההשלכות של התמשכות מגפת הקורונה והשפעתם על שוקי ההון בארץ ובעולם.

למידע נוסף ראה פרק [סיכוני שוק בדוח על הסיכונים ליום 30 בספטמבר 2020](#).

הבנק מקפיד, לאורך כל תקופת המשבר, על ניהול סיכונים מוקפד ובחינה מתמדת של האירועים ודרכי הפעולה, על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות והאסטרטגיה שלו, ככל שיידרש.

למידע נוסף בדבר אופן ניהול הסיכונים, המבנה הארגוני ותרבות ניהול הסיכונים בקבוצה ראה פרק [גישת התאגיד הבנקאי לניהול סיכונים ופרק מידע נוסף על חשיפה לסיכון והערכתו בדוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2019](#).

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

שינויים מהותיים בסעיפים בדוחות הכספיים

התוצאות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 (להלן - "התקופה המדווחת"), הושפעו מהותית לרעה מההשפעות הישירות והעקיפות הנובעות מהתפשטות נגיף הקורונה, לרבות התפרצות הגל השני בחודשים האחרונים, הסגר שהוחל בעקבותיו וחוסר הוודאות לגבי משכו של המשבר והשפעותיו העתידיות. כתוצאה מהאמור, ומחוסר הוודאות כלפי העתיד, גדלה משמעותית בתקופה המדווחת ההוצאה להפסדי אשראי. יצוין כי הרוב המכריע של הגידול בהוצאה להפסדי אשראי הינו על רקע גידול בהפרשה הקבוצתית, כדי לתת מענה להתפתחויות עתידיות שליליות במצבם הכלכלי של הלווים.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות (להלן - "הרווח הנקי") בתקופה המדווחת הסתכם לסך של כ-1,212 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח בסך של כ-2,780 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הנקי לרבעון השלישי הסתכם לסך של כ-750 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של כ-765 מיליון ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד.

התשואה להון בתקופה המדווחת עמדה על שיעור של כ-4.5% בהשוואה לכ-10.4% בתקופה המקבילה אשתקד (9.6% בנטרום השפעת מכירת לאומי קארד אשתקד). התשואה להון ברבעון השלישי עמדה על שיעור של כ-8.4% בהשוואה לשיעור של כ-8.7% ברבעון המקביל אשתקד.

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון עמד ליום 30 בספטמבר 2020 על שיעור של 11.71%. יחס ההון הכולל ליום 30 בספטמבר 2020 עמד על שיעור של 15.81%.

הכנסות הריבית נטו בתקופה המדווחת ירדו בכ-172 מיליון ש"ח, קיטון בשיעור של כ-2.6%, לעומת התקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהכנסות הריבית נטו נובע בעיקר מהמדד השלילי בתקופה המדווחת בשיעור של (0.6%) בהשוואה למדד חיובי בשיעור של 0.5% בתקופה המקבילה אשתקד. ירידת ריבית בנק ישראל וריבית הפד קוזזה כתוצאה מהגידול ביתרה הממוצעת של נכסים נושאי ריבית.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי לתשעה חודשים ראשונים של שנת 2020 משקפות שיעור הוצאה של כ-1.05% מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור לעומת שיעור הוצאה של כ-0.21% בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול המשמעותי בשיעור ההוצאה להפסדי אשראי נובע מהשפעת השינויים בסביבה המקרו כלכלית על רקע התפרצות גל שני משמעותי בישראל והסגר הנוסף שהוחל בעקבותיו, שעלול להעמיק את ההשפעה של המשבר הכלכלי ואת אי הוודאות לגבי השלכותיו. עיקר הגידול בתקופה המדווחת מתבטא בהפרשה הקבוצתית, אשר הגידול בה מהווה כ-88% מסך ההוצאה להפסדי אשראי בתקופה המדווחת. הגידול בהפרשה הקבוצתית הינו, כאמור, על רקע הגידול בחובות הבעייתיים והחמרה באינדיקטורים הכלכליים העומדים בבסיס חישוב ההפרשה, כדי לתת מענה להחמרה אפשרית במצב הלווים ברבעונים הבאים, ולהתפתחות שלילית אפשרית בימי הפיגור, על רקע אי הוודאות הקיימת בנוגע למשכו של המשבר והשפעותיו העתידיות.

יצוין כי שיעור ההוצאה להפסדי אשראי ברבעון השלישי של שנת 2020 היה נמוך יותר בהשוואה לשני הרבעונים הראשונים של השנה ועמד על 0.76% בהשוואה לשיעור של 1.20% ברבעון הראשון של השנה ושיעור של 1.19% ברבעון השני של השנה.

לפרטים נוספים ראה פרק [סיכוני אשראי](#) להלן.

הכנסות מימון שאינן מריבית בתקופה המדווחת הסתכמו לסך של כ-487 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ-1,303 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד (989 מיליון ש"ח ללא השפעת מכירת לאומי קארד אשתקד). עיקר הירידה מקורה בהפסדים שנרשמו בסעיף זה ברבעון הראשון של השנה, על רקע הירידות בשוקי ההון ומהשפעת נגזרים והפרשי שער. כן יצוין כי ההכנסות לתקופה המדווחת כוללות בתוכן רווח משיערוך של מניות ויזה ארה"ב בסך של 92 מיליון ש"ח (לפני השפעת מס). ההכנסות לתקופה המקבילה אשתקד כוללות הכנסות בסך של כ-123 מיליון ש"ח ממכירת סופר פארם וממכירת שב"א (לפני השפעת מס).

בהקשר זה יצוין כי ברבעון השני והשלישי של השנה התנוודתיות בשווקים הפיננסיים התמתנה וחלה התאוששות בשוק ההון. עם זאת חוסר הוודאות בשווקים עדיין קיים, והתנוודתיות יכולה להימשך.

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

העמלות התפעוליות והאחרות עלו בכ-31 מיליון ש"ח בתקופה המדווחת לעומת התקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול מקורו בעמלות מניירות ערך ובעמלות המרה, על רקע עלייה במחזורי העסקאות ובביקוש למט"ח, בעיקר ברבעון הראשון של השנה עם התפרצות נגיף הקורונה. גידולים אלו קוזזו חלקית בירידה בעמלות ניהול חשבון, ובעמלות טיפול באשראי, בין היתר, על רקע ירידה בפעילות במשק בשל הקורונה.

הוצאות התפעוליות והאחרות ירדו בתקופה המדווחת לעומת התקופה המקבילה אשתקד בסך של כ-611 מיליון ש"ח, קיטון בשיעור של 10.5%.

הוצאות השכר והנלוות ירדו בשיעור של 15.6% בעיקר על רקע הפרשות למענקים, בהתחשב בתוצאות הכספיות. ההוצאות התפעוליות האחרות, לרבות הוצאות האחזקה והפחת, ירדו בשיעור של 3.8%.

הרווח הבסיסי הנקי למניה המיוחס לבעלי המניות בתקופה המדווחת הסתכם לכ-0.83 ש"ח לעומת 1.87 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

דיבידנד ורכישה עצמית - בהמשך להנחיות בנק ישראל החליט דירקטוריון הבנק בחודש אפריל 2020 להפסיק בשלב זה את חלוקת הדיבידנד ואת המשך ביצוע הרכישה העצמית של מניות הבנק.

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

להלן השינוי ברווח הנקי ברבעון שלישי של 2020 לעומת התקופה המקבילה אשתקד

		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
		2019	2020	השינוי
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח			באחוזים
		2,092	2,216	5.9
		181	547	+
		1,132	1,253	10.7
		1,936	1,749	(9.7)
		1,107	1,173	6.0
		324	432	33.3
		783	741	(5.4)
		(8)	8	+
		10	(1)	-
		765	750	(2.0)
		8.7	8.4	
		0.52	0.52	

להלן השינוי ברווח הנקי בתשעה חודשים ראשונים של 2020 לעומת התקופה המקבילה אשתקד

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
		2019	2020	השינוי
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח			באחוזים
		6,678	6,506	(2.6)
		451	2,282	+
		3,881	2,980	(23.2)
		5,832	5,221	(10.5)
		4,276	1,983	(53.6)
		1,444	752	(47.9)
		2,832	1,231	(56.5)
		(22)	(5)	77.3
		30	14	(53.3)
		2,780	1,212	(56.4)
		10.4	4.5	
		1.87	0.83	

להלן התפתחות הרווח הנקי לפי רבעונים

		2019				2020	
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
2,120	2,466	2,092	2,163	2,169	2,121	2,216	
(18)	288	181	158	860	875	547	
1,555	1,194	1,132	1,200	246	1,481	1,253	
1,946	1,950	1,936	2,076	1,803	1,669	1,749	
1,747	1,422	1,107	1,129	(248)	1,058	1,173	
621	499	324	386	(39)	359	432	
1,126	923	783	743	(209)	699	741	
(24)	10	(8)	7	(14)	1	8	
10	10	10	8	9	6	(1)	
1,092	923	765	742	(232)	694	750	
12.7	10.6	8.7	8.7	(2.6)	7.7	8.4	
0.73	0.62	0.52	0.51	(0.16)	0.48	0.52	

הכנסות ריבית, נטו

הכנסות הריבית, נטו של קבוצת לאומי הסתכמו בתשעה החודשים הראשונים של השנה ב-6,506 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-6,678 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 2.6%. הכנסות הריבית נטו ברבעון השלישי של השנה הסתכמו לסך של 2,216 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 2,092 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 5.9%.

הכנסות הריבית נטו בתשעת החודשים הראשונים של השנה הושפעו לרעה מהמדד השלילי בסך של כ-104 מיליון ש"ח בעוד שבתקופה המקבילה אשתקד התוצאות הושפעו לטובה מהמדד בסך של כ-91 מיליון ש"ח. המדד לתשעת החודשים הראשונים של השנה היה שלילי בשיעור של 0.6% לעומת מדד חיובי בתשעת החודשים הראשונים אשתקד בשיעור של 0.5%.

הכנסות הריבית ברבעון השלישי של השנה הושפעו לטובה מהמדד החיובי בסך של כ-31 מיליון ש"ח בעוד שבברבעון המקביל אשתקד התוצאות הושפעו לרעה מהמדד בסך של כ-118 מיליון ש"ח. המדד ברבעון השלישי של השנה היה חיובי בשיעור של 0.1% בהשוואה למדד שלילי בשיעור של 0.7% ברבעון המקביל אשתקד.

בנוסף להשפעה בגין הפרשי המדד כמתואר לעיל, הושפעו הכנסות הריבית נטו לרעה מירידת שיעורי הריבית. השפעות אלו קוזזו בחלקן בגידול ביתרה הממוצעת של הנכסים נושאי ריבית.

היחס של הכנסות ריבית, נטו לבין היתרה הממוצעת של נכסים נושאי ריבית (התשואה נטו על נכסים נושאי ריבית) בתשעה החודשים הראשונים של השנה הינו 1.92% לעומת 2.15% בתקופה המקבילה אשתקד.

פער הריבית הכולל בתקופה המדווחת הינו 1.79% לעומת פער של 1.91% בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן נתונים על פערי הריבית בחלוקה למגזרים:

במגזר המדדי פער הריבית בתקופה המדווחת עמד על שיעור של 1.08% לעומת 0.95% בתקופה המקבילה אשתקד. במגזר המט"ח פער הריבית 0.79% לעומת 0.82% בתקופה המקבילה אשתקד. במגזר השקלי הלא צמוד פער הריבית 2.03% לעומת 2.21% בתקופה המקבילה אשתקד.

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

למידע נוסף בנוגע להכנסות והוצאות ריבית ראה נספח 1 - [שיעורי הכנסות והוצאות וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית](#).

הוצאות בגין הפסדי אשראי

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			
	2020	2019	השינוי
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי	274	17	257
הוצאה קבוצתית בגין הפסדי אשראי	2,008	434	1,574
סך כל ההוצאה בגין הפסדי אשראי	2,282	451	1,831
מזה:			
הוצאות להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי	1,852	327	1,525
הוצאות להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור	190	14	176
הוצאות להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר	237	112	125
הוצאות (הכנסות) להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות	3	(2)	5
סך כל ההוצאה בגין הפסדי אשראי	2,282	451	1,831
יחסים באחוזים:			
שיעור ההוצאה הפרטנית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ^(א)	0.13	0.01	0.12
שיעור ההוצאה להפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ^(א)	1.05	0.21	0.84
שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור	(0.16)	(0.18)	0.02
שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור	(9.00)	(15.40)	6.40
	41.56		11.11

(א) על בסיס שנתי.

התפתחות הוצאות בגין הפסדי אשראי לפי רבעונים

		2019			2020		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
(124)	73	68	42	104	175	(5)	
הוצאה (הכנסה) פרטנית בגין הפסדי אשראי							
106	215	113	116	756	700	552	
הוצאה קבוצתית בגין הפסדי אשראי							
(18)	288	181	158	860	875	547	
סך כל ההוצאה (ההכנסה) בגין הפסדי אשראי							
מזה:							
(22)	203	146	127	739	615	498	
הוצאות (הכנסות) להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי							
(9)	24	(1)	8	31	107	52	
הוצאות (הכנסות) להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיוור							
14	60	38	22	87	155	(5)	
הוצאות (הכנסות) להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר							
(1)	1	(2)	1	3	(2)	2	
הוצאות (הכנסות) להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות							
(18)	288	181	158	860	875	547	
סך כל ההוצאה (ההכנסה) בגין הפסדי אשראי							
יחסים באחוזים:							
(0.18)	0.10	0.10	0.06	0.14	0.24	(0.01)	
שיעור ההוצאה (ההכנסה) הפרטנית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ^(*)							
(0.03)	0.41	0.26	0.22	1.20	1.19	0.76	
שיעור ההוצאה (ההכנסה) להפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור ^(*)							
(0.02)	(0.07)	(0.08)	(0.06)	(0.07)	(0.06)	(0.03)	
שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור							
(1.87)	(6.05)	(7.30)	(4.90)	(4.96)	(4.06)	(1.44)	
שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור							

(א) על בסיס שנתי.

למידע נוסף בנוגע להוצאות הפסדי אשראי ראה [ביאור 6 וביאור 13](#).

בעקבות משבר הקורונה גדלו הוצאות להפסדי אשראי בעיקר בגין האשראי המסחרי שכולל בתוכו את האשראי לעסקים קטנים וזעירים, אשראי לעסקים בינוניים ועסקים גדולים. מתוך הוצאה להפסדי אשראי בסך 2,282 מיליון ש"ח, סך של 2,008 מיליון ש"ח הינו הפרשה קבוצתית שגדלה על רקע החמרה באינדיקטורים הכלכליים העומדים בבסיס חישוב ההפרשה, וזאת כדי לתת מענה לגידול האפשרי בהפרשה הפרטנית ברבעונים הבאים, ולהתפתחות שלילית אפשרית בימי הפיגור, על רקע אי הוודאות הקיימת.

הכנסות שאינן מריבית

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
		2019	2020
באחוזים	השינוי במיליוני ש"ח		
		1,303	487
הכנסות מימון שאינן מריבית	(816)		
עמלות	31	2,426	2,457
הכנסות אחרות	(116)	152	36
סך הכל	(901)	3,881	2,980

התפתחות הכנסות שאינן מריבית לפי רבעונים

		2019			2020		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
665	333	305	383	(660)	690	457	
הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית							
809	817	800	799	893	776	788	
עמלות							
81	44	27	18	13	15	8	
הכנסות אחרות							
1,555	1,194	1,132	1,200	246	1,481	1,253	
סך הכל							

לאור ההפסדים משוק ההון ברבעון הראשון של השנה, משקל ההכנסות שאינן מריבית מסך כל ההכנסות (קרי, הכנסות מריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית) בתשעה חודשים ראשונים של השנה עמד על שיעור של 31.4% לעומת 36.8% בתקופה המקבילה אשתקד ו-36.5% בכל שנת 2019.

להלן פירוט הכנסות מימון שאינן מריבית

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
		2019	2020
באחוזים	השינוי במיליוני ש"ח		
		577	(255)
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים והפרשי שער, נטו בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר	(832)		
רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה, נטו	159	152	311
רווחים ודיבידנד ממניות שאינן למסחר ^(א)	51	93	144
רווחים (הפסדים) ממכירת מניות של חברות מוחזקות ^(ב)	(289)	287	(2)
רווחים בגין הלוואות שנמכרו, נטו	(15)	15	-
הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים בגין פעילויות למטרות מסחר	177	50	227
רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר, נטו ^(א)	(67)	129	62
סך הכל	(816)	1,303	487

- (א) רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר, נטו כוללים גם השפעת הפרשי שער.
 (ב) בתשעה החודשים הראשונים בשנת 2019 כולל רווח ממכירת לאומי קארד בסך של 314 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) ורווח ממכירת סופר-פארם בסך של 71 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס). בקיזוז הפסד ממכירת השלוחה ברומניה בסך 99 מיליון ש"ח.
 (ג) בתשעה החודשים הראשונים של שנת 2020 כולל שיערוך מניות ויזה בסך 92 מיליון ש"ח ובשנת 2019 כולל רווח ממכירת מניות שב"א ושיערוך בסך של 52 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס).

להלן פירוט הכנסות מימון שאינן מריבית לפי רבעונים

			2019			2020	
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
219	73	285	132	(527)	214	58	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים והפרשי שער, נטו בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר
2	32	118	39	134	86	91	רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה, נטו
60	60	(27)	92	(206)	124	226	רווחים (הפסדים) ודיבידנד ממניות שאינן למסחר
314	70	(97)	-	(2)	-	-	רווחים (הפסדים) ממכירת מניות של חברות מוחזקות
-	-	15	-	-	-	-	רווחים בגין הלוואות שנמכרו, נטו
25	78	(53)	98	(26)	163	90	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים בגין פעילויות למטרות מסחר
45	20	64	22	(33)	103	(8)	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר, נטו ^(א)
665	333	305	383	(660)	690	457	סך הכל

(א) רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר, נטו כוללים גם השפעת הפרשי שער.

להלן פירוט העמלות

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
		2019	2020	
באחוזים	השינוי במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
(6.0)	(31)	519	488	ניהול חשבון
12.3	59	481	540	פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסוימים
6.5	15	230	245	כרטיסי אשראי
(13.9)	(20)	144	124	טיפול באשראי
(9.9)	(22)	222	200	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
12.1	33	273	306	הפרשי המרה
(1.2)	(4)	326	322	עמלות מעסקי מימון
0.4	1	231	232	עמלות אחרות
1.3	31	2,426	2,457	סך כל העמלות

להלן פירוט העמלות לפי רבעונים

רבעון שלישי	2019			2020		
	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון ראשון
במיליוני ש"ח						
ניהול חשבון	175	172	172	171	172	155
פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסוימים	160	158	163	156	198	177
כרטיסי אשראי	71	85	74	80	85	78
טיפול באשראי	55	45	44	53	43	39
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים	70	76	76	74	72	64
הפרשי המרה	91	91	91	88	137	85
עמלות מעסקי מימון	109	114	103	105	108	103
עמלות אחרות	78	76	77	72	78	75
סך כל העמלות	809	817	800	799	893	776

הגידול בעמלות בתשעת החודשים הראשונים של השנה בהשוואה לאשתקד מקורו בעמלות מניירות ערך ובעמלות המרה, על רקע עלייה במחזורי העסקאות ובביקוש למט"ח, בעיקר ברבעון הראשון של השנה עם התפרצות נגיף הקורונה. גידולים אלו קוזזו בירידה בעמלות ניהול חשבון, ובעמלות טיפול באשראי, בין היתר, על רקע ירידה בפעילות במשק בשל הקורונה.

להלן פירוט ההכנסות האחרות

	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
	2019	2020
	השינוי	
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
רווחים מיעודה לפיצויים	20	1
הכנסות אחרות כולל מכירת בניינים וציוד	132	35
סך הכל	152	36

להלן פירוט ההכנסות האחרות לפי רבעונים

רבעון שלישי	2019			2020		
	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון ראשון
במיליוני ש"ח						
רווחים (הפסדים) מיעודה לפיצויים	8	9	3	2	(3)	4
הכנסות אחרות כולל מכירת בניינים וציוד	73	35	24	16	16	11
סך הכל	81	44	27	18	13	15

הוצאות תפעוליות ואחרות

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			
	2020	2019	השינוי
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים
משכורות והוצאות נלוות	2,788	3,304	(516) (15.6)
פחת והפחתות	520	447	73 16.3
הוצאות אחזקת בניינים וציוד	626	677	(51) (7.5)
הוצאות אחרות	1,287	1,404	(117) (8.3)
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	5,221	5,832	(611) (10.5)

הוצאות תפעוליות ואחרות לפי רבעונים

2020							2019						
רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	באחוזים		
במיליוני ש"ח													
942	911	935	1,021	1,043	1,125	1,136	1,021	1,043	1,125	1,136	משכורות והוצאות נלוות		
157	183	180	153	152	147	148	153	152	147	148	פחת והפחתות		
214	184	228	244	227	223	227	244	227	223	227	הוצאות אחזקת בניינים וציוד		
436	391	460	658	514	455	435	658	514	455	435	הוצאות אחרות		
1,749	1,669	1,803	2,076	1,936	1,950	1,946	2,076	1,936	1,950	1,946	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות		

ההוצאות התפעוליות והאחרות בתשעה החודשים הראשונים של שנת 2020 מהוות 55.0% מסך כל ההכנסות לעומת 55.2% בתקופה המקבילה אשתקד ו-56.8% בכל שנת 2019. בנטרול הרווח ממכירת לאומי קארד ו-56.9% ו-58.1% לספטמבר ודצמבר 2019 בהתאמה.

סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות (במונחים שנתיים) מהווה 1.32% מסך כל המאזן, לעומת 1.71% בתקופה המקבילה אשתקד ולעומת 1.69% בכל שנת 2019.

הוצאות השכר ירדו בהשוואה לתקופה מקבילה אשתקד בעיקר על רקע הפרשות למענקים.

הוצאות שכר

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			
	2020	2019	השינוי
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים
שכר ונלוות	2,529	3,043	(514) (16.9)
הוצאות פנסיה, פיצויים ופרישה	259	261	(2) (0.8)
סך הכל הוצאות שכר	2,788	3,304	(516) (15.6)

הוצאות שכר לפי רבעונים

2020						2019							
רבעון שלישי		רבעון שני		רבעון ראשון		רבעון רביעי		רבעון שלישי		רבעון שני		רבעון ראשון	
במיליוני ש"ח													
851		823		855		926		953		1,035		1,055	
91		88		80		95		90		90		81	
942		911		935		1,021		1,043		1,125		1,136	
שכר ונלוות													
הוצאות פנסיה, פיצויים ופרישה													
סך הכל הוצאות שכר													

להלן תמצית דוח על הרווח הכולל:

הרווח הכולל לתקופה המדווחת הסתכם לסך של 2,269 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 1,417 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הפער בין הרווח הכולל לתקופה לרווח הנקי מקורו בעיקר בהתאמות להתחייבויות לעובדים על רקע עליית שיעור ההיוון בסך של 953 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) בתוספת התאמות בגין אגרות חוב זמינות למכירה בסך של כ-636 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס). התאמות אלה נזקפות ישירות לרווח כולל אחר ובתקופות מאוחרות יותר נזקפות לרווח והפסד.

יובהר כי בתקופה הנוכחית קיימת תנודתיות משמעותית בשוקי ההון בארץ ובעולם בעקבות התמשכות מגפת הקורונה, כך שהתנודתיות בשווי השוק של הנכסים הפיננסיים עלולה להימשך.

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 ו-2019

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה								
יתרה ליום 30 ביוני 2019	226	(147)	-	(6)	(2,934)	(2,861)	(33)	(2,828)
יתרה ליום 30 בספטמבר 2019	491	(188)	-	(8)	(3,861)	(3,566)	(44)	(3,522)
יתרה ליום 30 ביוני 2020	1,017	(194)	32	(13)	(3,554)	(2,712)	(28)	(2,684)
שינוי נטו במהלך התקופה	28	(12)	-	(7)	231	240	(6)	246
יתרה ליום 30 בספטמבר 2020	1,045	(206)	32	(20)	(3,323)	(2,472)	(34)	(2,438)

[ראה הערות בעמוד הבא.](#)

שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 ו-2019

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים ^(א)	המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	התאמות מתרגום ^(א) נטו לאחר השפעת גידורים ^(ב)	התאמות בגין הצגת אגרות חוב
							2018 - ניירות ערך זמינות למכירה לפי שווי הוגן
(2,132)	(30)	(2,162)	(1,763)	(9)	-	(73)	(317)
(1,382)	(18)	(1,400)	(2,121)	1	-	(115)	835
(27)	-	(27)	-	-	-	-	(27)
19	4	23	23	-	-	-	-
(3,522)	(44)	(3,566)	(3,861)	(8)	-	(188)	491
(3,495)	(43)	(3,538)	(3,948)	(13)	(2)	(199)	624
1,057	9	1,066	625	(7)	34	(7)	421
(2,438)	(34)	(2,472)	(3,323)	(20)	32	(206)	1,045

שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים ^(א)	המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	התאמות מתרגום ^(א) נטו לאחר השפעת גידורים ^(ב)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינות למכירה לפי שווי הוגן
							2018 - ניירות ערך זמינות למכירה לפי שווי הוגן
(2,132)	(30)	(2,162)	(1,763)	-	(9)	(73)	(317)
(1,355)	(17)	(1,372)	(2,208)	(2)	(4)	(126)	968
(27)	-	(27)	-	-	-	-	(27)
19	4	23	23	-	-	-	-
(3,495)	(43)	(3,538)	(3,948)	(2)	(13)	(199)	624

- (א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 (ב) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.
 (ג) ההתאמות בגין הטבות לעובדים כוללות את עלויות תכניות הפרישה מרצון שבוצעו.
 (ד) השפעה מצטברת בגין יישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מכשירים פיננסיים (ASU 2016-01) ולרכות העדכונים המתאימים אליהם. ראה ["ביאור 1. כד. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019"](#).
 (ה) כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה, למידע נוסף ראה ["ביאור 136. בדוחות הכספיים ליום 31 דצמבר 2018"](#).

המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

המאזן של קבוצת לאומי הסתכם ב-30 בספטמבר 2020 ב-528.1 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-468.8 מיליארד ש"ח לסוף 2019 - גידול של 12.6%, ובהשוואה לספטמבר 2019 גידול של 16.0%.

ערך הנכסים הנקובים במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ מסך מאזן הקבוצה הינו כ-113.3 מיליארד ש"ח, כ-21.5% מסך הנכסים. בתשעה חודשים ראשונים של 2020 יוסף השקל ביחס לדולר של ארה"ב ב-0.4%, פוחת ביחס לאירו ב-3.8% ויוסף ביחס לליש"ט ב-3.3%. השפעת השינויים בשערי החליפין בתשעת החודשים הראשונים של השנה על המאזן של הקבוצה היתה זניחה.

סך כל הנכסים בניהול הקבוצה - סך כל המאזן וכן תיקי ניירות ערך של הלקוחות וקופות גמל וקרנות השתלמות לגביהם ניתנים שירותי ניהול תפעולי וניהול פיקדון, מסתכמים בכ-1,642 מיליארד ש"ח ב-30 בספטמבר 2020, בהשוואה לסך של כ-1,621 מיליארד ש"ח בסוף 2019.

1. להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים

		30 בספטמבר		31 בדצמבר	
		2020		2019	
		במיליוני ש"ח		באחוזים	
סך כל המאזן		528,050	468,781	12.6	16.0
מזומנים ופיקדונות בבנקים		117,555	76,213	54.2	86.4
ניירות ערך		95,164	84,949	12.0	10.9
אשראי לציבור, נטו		286,374	282,478	1.4	2.1
בניינים וציוד		2,886	3,043	(5.2)	(2.9)
פיקדונות הציבור		427,115	373,644	14.3	18.7
פיקדונות מבנקים		10,685	6,176	73.0	+
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים		17,368	19,958	(13.0)	(13.2)
הון המיוחס לכעלי מניות הבנק		37,128	35,406	4.9	5.6

2. להלן התפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים

		30 בספטמבר		31 בדצמבר	
		2020		2019	
		במיליוני ש"ח		באחוזים	
אשראי תעודות, נטו		755	727	3.9	(31.9)
ערבויות להבטחת אשראי, נטו		4,800	5,219	(8.0)	(6.4)
ערבויות לרוכשי דירות, נטו		20,521	21,230	(3.3)	(1.8)
ערבויות והתחייבויות אחרות, נטו		16,173	16,099	0.5	(0.8)
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו, נטו		15,520	14,824	4.7	6.1
מסגרות חו"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו, נטו		12,945	12,431	4.1	4.9
התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבויות, נטו		51,547	45,282	13.8	16.4
מכשירים נגזרים ^(א)		763,146	763,365	-	(4.4)
אופציות מכל הסוגים		113,379	218,622	(48.1)	(68.2)

(א) כולל עסקאות "פורוורד", חוזי החלפות פיננסיות, swaps, futures ונגזרי אשראי.

למידע נוסף ראה [ביאור 11](#).

למידע נוסף בנושא צמצום סך מסגרות האשראי בכרטיסי אשראי בהתאם להוראות סעיף 9(ג) לחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017, ראה פרק [חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית](#).

האשראי לציבור, נטו

האשראי לציבור נטו בקבוצת לאומי, הסתכם ב-30 בספטמבר 2020 לסך של כ-286.4 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ-280.4 מיליארד ש"ח ליום 30 בספטמבר 2019, גידול בשיעור של כ-2.1% ובהשוואה לסך של כ-282.5 מיליארד ש"ח בסוף 2019, גידול בשיעור של כ-1.4%.

בנוסף לאשראי לציבור משקיעה הקבוצה בניירות ערך של חברות המסתכמים ב-30 בספטמבר 2020 ב-19,905 מיליון ש"ח בהשוואה ל-18,141 מיליון ש"ח בסוף 2019, והמגלמים גם הם סיכוני אשראי.

משבר הקורונה

עם פרוץ משבר הקורונה, הבנק נערך באמצעים שונים לתת שירות ללקוחותיו, גם במסגרת עבודה מהבית. במשך כל התקופה, ניתן שירות רציף לכלל הלקוחות. כמו כן, בוצעו התאמות למוצרים הבנקאיים בהתאם למאפייני התקופה הייחודיים.

החשש של הלקוחות, בעיקר ביחס לאשראי המסחרי, מהשלכות המשבר וחוסר הוודאות באשר לעיתוי וקצב החזרה לשגרה, הביאו רבים מן הלקוחות לבקש דחיית חלויות. הבנק העמיד אשראים במסגרת הקרן בערבות מדינה להלוואות לעסקים, נתן אפשרות להקפאת תשלומים (גרייס) בהלוואות משכנתא וכן אפשרות לדחיית פירעונות לתקופה מוגבלת בהלוואות ללקוחות הפרטיים והמסחריים. עד לסמוך לתאריך פרסום הדוח הכספי העמיד הבנק במסגרת הקרן בערבות מדינה להלוואות לעסקים כ-5.5 מיליארד ש"ח.

כמו כן, הבנק המשיך לקיים קשר רציף עם לקוחותיו בכדי ללוות אותם בתקופה זו בצורה מיטבית.

למידע נוסף בנוגע להשפעת משבר הקורונה ראה פרק [סיכוני אשראי](#).

הרבעון הנוכחי בדומה לרבעון השני התאפיין בחזרה מסוימת לשגרה, אך עדיין לא לשגרה מלאה במגזר העסקי. בשל קיטון הפעילות במשק, חלה ירידה בביקוש לאשראי במגזר העסקי. לאור המשבר המתמשך, פעילות המגזר העסקי מחייבת המשך מעקב ובקרה צמודים אחר ההתפתחויות.

להלן התפתחות האשראי לציבור, לאחר הפרשה להפסדי אשראי לפי ענפי משק עיקריים

	30 בספטמבר		31 בדצמבר		
	2020	2019	השינוי	במיליוני ש"ח	באחוזים
	במיליוני ש"ח				
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	87,660	83,954	3,706	4.4	
אנשים פרטיים - אחר	25,461	27,398	(1,937)	(7.1)	
בינוי ונדל"ן	66,074	62,187	3,887	6.3	
מסחרי	27,526	28,212	(686)	(2.4)	
תעשייה	20,351	20,134	217	1.1	
אחר	59,302	60,593	(1,291)	(2.1)	
סך הכל	286,374	282,478	3,896	1.4	

למידע נוסף בנוגע להתפתחות האשראי וסיכוני האשראי לפי ענפי משק ראה פרק [סיכוני אשראי](#).

סיכון אשראי בעייתי

להלן סיכון אשראי בעייתי לאחר הפרשות פרטניות וקבוצתיות

31 בדצמבר		30 בספטמבר		2020		2019	
מאזני	חוץ מאזני	מאזני	חוץ מאזני	מאזני	חוץ מאזני	מאזני	חוץ מאזני
במיליוני ש"ח							
2,250	253	1,997	2,154	128	2,026	2,250	253
469	108	361	506	34	472	469	108
2,349	271	2,078	4,196	307	3,889	2,349	271
5,068	632	4,436	6,856	469	6,387	5,068	632

31 בדצמבר		30 בספטמבר		2020		2019	
מאזני	חוץ מאזני	מאזני	חוץ מאזני	מאזני	חוץ מאזני	מאזני	חוץ מאזני
במיליוני ש"ח							
4,920		7,355				4,920	
1,460		1,509				1,460	
6,380		8,864				6,380	
1,312		2,008				1,312	
5,068		6,856				5,068	

למידע נוסף בנוגע לאשראי בעייתי ראה פרק [סיכוני אשראי וכיאר 13](#).

לפרטים בדבר הנחיות הפיקוח על הבנקים במסגרת התמודדות עם נגיף הקורונה, ראה [כיאר 4.1](#).

ניירות ערך

השקעות הקבוצה בניירות ערך ב-30 בספטמבר 2020 הסתכמו ב-95.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-84.9 מיליארד ש"ח בסוף 2019, גידול של 12.0%.

ניירות הערך בקבוצה מסווגים לארבע קטגוריות: ניירות ערך למסחר, מניות שאינן למסחר, אגרות חוב זמינות למכירה ואגרות חוב מוחזקות לפדיון.

סיווג נייר ערך הנרכש על ידי הבנק לתיק ניירות ערך למסחר, לאגרות חוב זמינות למכירה, למניות שאינן למסחר או לתיק אגרות חוב מוחזקות לפדיון מתבצע במועד רכישתו ונעשה בהתאם לכוונת הבנק לשימוש בנייר. ניירות שנרכשים לצורכי מסחר (או במטרה לגדר רכיבים אחרים של התיק למסחר), לצורכי עשיית שוק או במסגרת חדר עסקאות, מסווגים לתיק ניירות ערך למסחר. ניירות הנרכשים במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק מסווגים בתיק הזמין למכירה או כמניות שאינן למסחר (החל מיום 1 בינואר 2019). אגרות חוב הנרכשות על מנת להחזיקן עד לפדיון מסווגות בתיק המוחזק לפדיון.

ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי שווי הוגן, וההפרש בין השווי ההוגן לעלות המופחתת נזקף לדוח רווח והפסד. אגרות חוב זמינות למכירה מוצגות במאזן לפי שווי הוגן, וההפרש בין השווי ההוגן לעלות המופחתת מוצג בסעיף נפרד בהון ברווח כולל אחר שנקרא "התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן" בניכוי המס המתייחס. החל מיום 1 בינואר 2019 מניות שאינן למסחר שיש להן שווי הוגן זמין מוצגות במאזן לפי שווי הוגן וההפרש בין השווי ההוגן לעלות מוצג בסעיף נפרד במסגרת הכנסות מימון שאינן מריבית ברווח והפסד ונקרא "רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו ממניות שאינן למסחר". בכל מקרה שבו קיימת ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני ההפרש נזקף לרווח והפסד. אגרות חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי עלות מופחתת.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 נרשמה קרן הון חיובית מניירות ערך בסך של 636 מיליון ש"ח (לפני השפעת מס) לאור המשך עלייה בשווי ניירות הערך אשר החלה במהלך הרבעון השני.

יובהר כי בתקופה הנוכחית קיימת תנודתיות משמעותית בשוקי ההון בארץ ובעולם בעקבות התמשכות מגפת הקורונה, כך שהתנודתיות בשווי השוק של הנכסים הפיננסיים עלולה להימשך.

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

להלן סיווג סעיף ניירות הערך במאזן המאוחד

31 בדצמבר 2019				30 בספטמבר 2020			
אגרות חוב		אגרות חוב		אגרות חוב		אגרות חוב	
ניירות ערך למסחר ^(ב)	מניות לא למסחר ^(א)	מחזקות לפדיון למכירה ^(א)	מחזקות לפדיון	ניירות ערך למסחר ^(ב)	מניות לא למסחר ^(א)	מחזקות לפדיון למכירה ^(א)	מחזקות לפדיון
במיליוני ש"ח							
אגרות חוב							
38,927	2,715	33,132	3,080	42,781	5,813	32,976	3,992
18,334	213	18,121	-	21,045	250	20,795	-
101	101	-	-	404	336	68	-
9,798	201	9,597	-	9,637	149	9,488	-
9,445	154	7,748	1,543	9,836	93	7,528	2,215
193	53	140	-	261	59	202	-
4,439	87	3,530	822	7,152	64	6,286	802
3,712	-	3,712		4,048	24	4,024	
84,949	3,524	3,712	72,268	5,445	95,164	6,788	4,024
77,343	7,009						
סך כל ניירות הערך							

- (א) כולל רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בסך 2,003 מיליון ש"ח שנרשמו ברווח כולל אחר (31 בדצמבר 2019 - 1,090 מיליון ש"ח).
 (ב) כולל רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בסך 34 מיליון ש"ח שנרשמו ברווח והפסד (31 בדצמבר 2019 - 25 מיליון ש"ח).
 (ג) מזה: ממשלת ארה"ב בסך 12,794 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2019 - 12,690 מיליון ש"ח).
 (ד) מרבית אגרות החוב של מוסדות פיננסיים זרים הינם מסוג supranational או עם גיבוי מדינות.

ליום 30 בספטמבר 2020 כ-81.3% מתיק הנוסטרו של הקבוצה סווג כזמין למכירה, כ-7.1% כתיק למסחר, כ-4.2% כמניות שאינן למסחר וכ-7.4% כתיק לפדיון. כ-4.3% משווי ניירות הערך הינן השקעות במניות של חברות שאינן מוצגות על בסיס השווי המאזני, אלא לפי עלות או שווי שוק של המניות הנסחרות בבורסה.

למידע בנוגע לשווי ניירות ערך לפי אופן המדידה ראה [ביאור 15.א](#).

התיק הזמין למכירה

- בתשעה חודשים ראשונים של 2020 היה גידול ברווח כולל אחר בגין אגרות חוב זמינות למכירה בסך 636 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) בהשוואה לגידול בסך של 1,265 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) בתקופה המקבילה אשתקד.
- בתשעה חודשים ראשונים של 2020 נזקפו לרווח והפסד רווחים נטו ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה בסך של 311 מיליון ש"ח בהשוואה לרווחים נטו בסך 152 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

היתרה המצטברת נטו של התאמות לשווי הוגן של אגרות חוב המחזקות בתיק הזמין למכירה ליום 30 בספטמבר 2020 מסתכמת בסכום חיובי של 1,045 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס), לעומת סכום חיובי של 624 מיליון ש"ח בסוף 2019. סכומים אלה מייצגים רווחים נטו שטרם מומשו לתאריכי הדוחות.

למידע בנוגע להתאמות לשווי הוגן של ניירות זמינים למכירה שנזקפו להון ראה [ביאור 5](#).

התיק למסחר

ב-30 בספטמבר 2020, בתיק למסחר יש כ-6.8 מיליארד ש"ח אגרות חוב, לעומת 3.5 מיליארד ש"ח אגרות חוב ב-31 בדצמבר 2019. נכון ל-30 בספטמבר 2020 התיק למסחר מהווה כ-7.1% מסך תיק הנוסטרו של הקבוצה לעומת 4.1% ב-31 בדצמבר 2019.

בגין אגרות חוב למסחר נרשמו בתשעה חודשים ראשונים של 2020 בדוח רווח והפסד רווחים שמומשו וטרם מומשו בסך של 57 מיליון ש"ח לעומת רווחים בסך 127 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

השקעות במניות ובקרנות

סך כל ההשקעות במניות ובקרנות מסתכמות ליום 30 בספטמבר 2020 בכ-4,048 מיליון ש"ח, מזה מניות סחירות 2,651 מיליון ש"ח ושאינן סחירות 1,397 מיליון ש"ח. החל מינואר 2019, שינויים בשווי ההוגן של מניות וקרנות שאינן למסחר שטרם מומשו יוכרו באופן שוטף ישירות בדוח רווח והפסד במקום ברווח הכולל האחר.

מסך כל ההשקעה 4,024 מיליון ש"ח מסווגים בתיק שאינו למסחר ו-24 מיליון ש"ח מסווגים בתיק למסחר.

ההון הנדרש בגין השקעות אלה עומד ליום 30 בספטמבר 2020 על סך של 516 מיליון ש"ח.

למידע נוסף בנוגע להרכב התיק ראה [ביאור 5](#).

השקעות בניירות ערך שהונפקו בחו"ל

א. השקעות באגרות חוב מגובות נכסים שהונפקו בחו"ל

תיק ניירות ערך מגובי נכסים של הקבוצה (משכנתאות ושאינם משכנתאות), שכולו מדורג בדרוג השקעה (Investment Grade), מסתכם בכ-9.8 מיליארד ש"ח (כ-2.8 מיליארד דולר) ל-30 בספטמבר 2020 לעומת 9.4 מיליארד ש"ח בסוף 2019. מתוך התיק הנ"ל ל-30 בספטמבר 2020 כ-7.5 מיליארד ש"ח (כ-2.2 מיליארד דולר) מסווג בתיק הזמין למכירה והיתרה בתיק למסחר ובתיק לפדיון.

התיק הזמין למכירה של השקעות באגרות חוב מגובי נכסים בחו"ל ליום 30 בספטמבר 2020 כולל השקעה באגרות חוב מגובות משכנתאות בסכום של כ-5.6 מיליארד ש"ח. 93.18% מסך אגרות החוב המגובות משכנתאות שבתיק הזמין הונפקו על ידי סוכנויות פדראליות בארה"ב (FNMA, FHLMC, GNMA) ומדורגות, נכון למועד הדוח, בדירוג AAA.

נכון ליום 30 בספטמבר 2020 הסתכמה עליית הערך המצטברת נטו שנזקפה להון עצמי הנובעת מתיק אגרות החוב המגובות משכנתאות בכ-108 מיליון ש"ח.

סך אגרות החוב המגובות משכנתאות שאינן בערבות מדינה (ארה"ב) ואינן בחסות מוסדות פדראליים אמריקאים, מסתכם בכ-417 מיליון ש"ח.

התקופה החזויה לפדיון של כל תיק אגרות החוב המגובות משכנתאות היא כ-3.02 שנים בממוצע (מ"מ). בנוסף לאגרות החוב המגובות משכנתאות, כולל התיק הזמין למכירה של הקבוצה גם אגרות חוב אחרות מגובות נכסים שאינם משכנתאות בסך של 1.9 מיליארד ש"ח, מתוכן אגרות חוב מסוג CLO בסך של כ-1.5 מיליארד ש"ח. התקופה החזויה לפדיון של תיק אגרות החוב המגובות נכסים שאינם משכנתאות היא כ-4.4 שנים בממוצע.

למידע נוסף בנוגע להשקעות באגרות חוב מגובות נכסים ראה [ביאור 5](#).

ב. השקעות בניירות ערך שאינם מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל

בתיק ניירות הערך של הקבוצה ב-30 בספטמבר 2020 כ-47.2 מיליארד ש"ח (13.7 מיליארד דולר) ניירות ערך שאינם מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל. 44.3 מיליארד ש"ח (12.9 מיליארד דולר) הינן מאגרות החוב המסווגות בתיק הזמין למכירה והיתרה בתיק למסחר ובתיק לפדיון. 99.98% מסך ניירות הערך הינם בדירוג השקעה והם כוללים בעיקר ניירות ערך של ממשלת ארה"ב, בנקים ומוסדות פיננסיים, אגרות חוב של חברות בדרוג השקעה והיתר בעיקר ניירות ערך של ממשלת ישראל.

למידע נוסף בנוגע לחשיפה מוסדות פיננסיים זרים ראה פרק [סיכוני אש"א](#).

ליום 30 בספטמבר 2020 הסתכמה יתרת עליית הערך המצטברת בהון העצמי בגין אגרות חוב שאינם מגובות נכסים שהונפקו בחו"ל, ושהם בתיק הזמין למכירה ב-1,085 מיליון ש"ח (שהם 714 מיליון ש"ח לאחר מס).

כאמור, בנוסף לתיק הזמין למכירה קיימים ניירות ערך שאינם מגובים בנכסים גם בתיק למסחר ובתיק לפדיון. התיק למסחר כולל בעיקר ניירות ערך של מדינות, בנקים ומוסדות פיננסיים. 87.46% מניירות הערך שבתיק למסחר הינם בדירוג השקעה (Investment Grade).

שווי התיק למסחר שאינו מגובה בנכסים ב-30 בספטמבר 2020 הסתכם ב-0.5 מיליארד ש"ח (0.1 מיליארד דולר). ההפרש בין השווי ההוגן לעלות המופחתת, במידה שיש הפרש כזה, נזקף לרווח והפסד.

השקעות באגרות חוב - שהונפקו בישראל

ההשקעות באגרות חוב שהונפקו בישראל הסתכמו ב-30 בספטמבר 2020 בכ-37.3 מיליארד ש"ח, מזה סך של 36.6 מיליארד ש"ח אגרות חוב שהונפקו על ידי ממשלת ישראל בשקלים, והיתר אגרות חוב שהונפקו על ידי חברות. כ-40.6% מההשקעות באגרות חוב חברות שהם כ-0.3 מיליארד ש"ח נכללו בתיק הזמין למכירה, והיתר בתיק למסחר.

תיק אגרות החוב של חברות, שבתיק הזמין למכירה בהיקף של 0.3 מיליארד ש"ח כולל קרן הון חובית בסך של 11 מיליון ש"ח.

כל אגרות החוב של החברות שבתיק למסחר רשומות למסחר וסחירות בבורסה.

למידע נוסף ראה [ביאור 5](#).

פיקדונות הציבור

פיקדונות הציבור בקבוצה הסתכמו ב-30 בספטמבר 2020 בכ-427.1 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ-359.9 מיליארד ש"ח ליום 30 בספטמבר 2019, גידול בשיעור של כ-18.7%, ובהשוואה לסך של כ-373.6 מיליארד ש"ח בסוף 2019, גידול של 14.3%.

הגידול הינו בין היתר על רקע מעבר של כספים משוק ההון לפיקדונות על רקע התנודות בשווקים עקב נגיף הקורונה, וגידול בפיקדונות של גופים מוסדיים.

הלך התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים של הלקוחות בקבוצת לאומי

	30 בספטמבר		31 בדצמבר	
	2020	2019	השינוי	2020
תיקי ניירות ערך ^(א)	785,522	815,120	(29,598)	(3.6)
נכסים כגנים ניתנים שירותי תפעול: ^{(א)(ב)(ג)}				
קרנות נאמנות	20,210	56,280	(36,070)	(64.1)
קופות גמל ופנסיה	164,968	150,291	14,677	9.8
קרנות השתלמות	143,310	130,336	12,974	10.0

(א) לרבות שינוי בשווי השוק של ניירות ערך ושווי הניירות שבמשמרת (custody) של קרנות נאמנות וקופות גמל, לגביהם ניתנים שירותי ניהול תפעולי ומשמורת.

(ב) הקבוצה בארץ אינה מנהלת קרנות נאמנות, קופות גמל וקרנות השתלמות.

(ג) נכסי לקוחות לגביהם מעניקה הקבוצה שירותי ניהול תפעולי, כולל יתרות הקופות של לקוחות מיועצים בלאומי.

אגרות חוב, שטרי הון וכתבי התחייבות נדחים

אגרות חוב, שטרי הון וכתבי התחייבויות נדחים הסתכמו ב-30 בספטמבר 2020 בכ-17.4 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-20.0 מיליארד ש"ח בסוף 2019, קיטון בשיעור של 13.0% ובהשוואה לספטמבר 2019 קיטון של 13.2%.

תשקיף מדף והנפקת אגרות חוב

ביום 25 במאי 2018 פרסם הבנק תשקיף מדף בהתאם להיתר שהתקבל מרשות לניירות ערך. ביום 18 במאי 2020 החליטה הרשות לניירות ערך להאריך את התקופה להצעת ניירות ערך על פי תשקיף המדף עד ליום 24 במאי 2021.

ביום 29 בינואר 2020, הנפיק הבנק סך של 750 מיליון דולר ארה"ב ערך נקוב כתבי התחייבות נדחים סדרה לאומי \$ 2031. הסדרה נרשמה למסחר ברצף מוסדיים בבורסה בתל-אביב.

כתבי התחייבות הנדחים סדרה לאומי \$ 2031 עומדים לפדיון בתשלום אחד, לאחר 11 שנים ממועד הנפקתם, כאשר לבנק עומדת האפשרות לבצע פדיון מוקדם לאחר 6 שנים ממועד הנפקתם, בכפוף לתנאים מסוימים.

כתבי התחייבות הנדחים סדרה לאומי \$ 2031 נושאים ריבית שנתית קבועה בשיעור של 3.275% לשנה, עד ליום 29 בינואר 2026, אשר תשולם בתשלומים חצי שנתיים. במועד זה, בהינתן אי מימוש זכותו של הבנק לפדיון מוקדם, תעודכן הריבית הנקובה בכתבי התחייבות הנדחים סדרה לאומי \$ 2031, כך שמאותו מועד, הריבית השנתית תהיה שווה לסכום של תשואת אג"ח ממשלת ארה"ב ל-5 שנים במועד שינוי הריבית, ומרווח בשיעור של 1.631%, כמפורט במסמכי ההנפקה.

בהתקיים נסיבות לאירוע מכוון (אירוע מכוון לאי קיימות או אירוע מכוון לספיגת הפסדי קרן, המוקדם מביניהם), יומרו כתבי התחייבות הנדחים סדרה לאומי \$ 2031 למניות על פי ממוצע שערי הסגירה שנקבעו למניות הבנק בבורסה ב-14 ימי המסחר העוקבים האחרונים לפני היום בו נמסרה הודעת ההמרה (מתורגם לדולר ארה"ב לפי השער באותו מועד), או על פי שער הרצפה שנקבע (3.6048 דולר ארה"ב, כפוף להתאמות), כגובה מביניהם.

כתבי התחייבות הנדחים סדרה לאומי \$ 2031 כשירים להכלל בהון רובד 2 החל ממועדי הנפקתם.

על פי דוח הצעת מדף מיום 2 ביוני 2020 הנפיק הבנק ביום 4 ביוני 2020 סך של כ-2.4 מיליארד ש"ח אגרות חוב סדרה 181. אגרות החוב עומדות לפדיון בתשלום אחד ביום 5 בספטמבר 2023, צמודות למדד המחירים לצרכן, ונושאות ריבית שנתית בשיעור של 1% אשר תשולם אחת לשנה ביום 5 בספטמבר של כל אחת מהשנים 2020 עד 2023 כולל. אגרות חוב סדרה 181 אינן מוכרות לצורך הון פיקוחי.

למידע נוסף ראה דיווח מידי מיום 17 בפברואר 2020, דיווח מידי מיום 19 במאי 2020 ודיווחים מידיים מיום 4 ביוני 2020.

ביום 30 ביוני 2020 נפרעו אגרות חוב סדרה 177 של הבנק בערך נקוב של כ-5.3 מיליארד ש"ח. אגרות חוב אלה לא היוו חלק מההון הפיקוחי של הבנק.

למידע נוסף ראה דיווח מידי מיום 11 בנובמבר 2020.

ביום 10 בנובמבר 2020 נפרעו כתבי התחייבות נדחים סדרה י"ד של הבנק בערך נקוב של כ-0.9 מיליארד ש"ח. לפי הוראות בנק ישראל, כתבי ההתחייבות הנדחים נכללו בהון הפיקוחי בכפוף להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, ובכפוף להפחתה בשיעור שווה בחמש השנים האחרונות שלפני פירעונם. בהתאם, בשנה האחרונה שלפני הפירעון, כתבי ההתחייבות הנדחים סדרה י"ד לא היו חלק מההון הפיקוחי של הבנק.

פדיון מוקדם של שטרי הון נדחים

ביום 8 ביולי 2020 החליט דירקטוריון הבנק לפדות בפדיון מוקדם מלא את שטרי הון סדרות 300 ו-301 אשר הונפקו לציבור באוגוסט 2009. בהתאם לכך, ביום 10 באוגוסט 2020 נפדו שטרי הון בסכום כולל של כ-2.1 מיליארד ש"ח (כולל הפרשי הצמדה בסדרה 300).

למידע נוסף ראה דיווח מידי מיום 8 ביולי 2020, דיווח מידי מיום 16 ביולי 2020 ודיווח מידי מיום 11 באוגוסט 2020.

הון והלימות ההון

ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ב-30 בספטמבר 2020 ב-37,128 מיליון ש"ח, לעומת 35,406 מיליון ש"ח בסוף 2019, גידול של 4.9%. העלייה נובעת בעיקר מהרווח לתקופה, העלייה בקרן הון בגין אגרות חוב זמינות למכירה ומירידה בהתחייבויות בגין הטבות לעובדים על רקע עליית ריבית ההיוון במהלך התקופה.

יחס הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לסך מאזן ב-30 בספטמבר 2020 הינו 7.0% בהשוואה ל-7.6% ב-31 בדצמבר 2019.

הון זה מהווה בסיס לחישוב ההון הפיקוחי המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק בתוספת מכשירים הוניים והתאמות פיקוחיות כפי שנקבע בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 של הפיקוח על הבנקים.

מבנה הלימות ההון^(א)

30 בספטמבר		31 בדצמבר	
2020		2019	
במיליוני ש"ח			
הון לצורך חישוב יחס ההון			
הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים	38,086	36,882	37,603
הון רובד 2, לאחר ניכויים	13,341	12,009	11,987
סך הכל הון כולל	51,427	48,891	49,590
יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
סיכון אשראי	297,423	285,989	288,340
סיכונים שוק	5,314	5,313	5,008
סיכון תפעולי	22,448	23,205	23,116
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	325,185	314,507	316,464
יחס ההון לרכיבי סיכון			
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	11.71%	11.73%	11.88%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	15.81%	15.55%	15.67%

(א) למידע נוסף בגין מבנה הלימות ההון ראה [ביאור 9א](#).

יחס הון עצמי רובד 1 ב-30 בספטמבר 2020 הינו 11.71%, ירידה של כ-0.17% לעומת 31 בדצמבר 2019.

הירידה ביחס הון עצמי רובד 1 נובעת, בעיקר, מהגידול בנכסי סיכון אשראי.

מבנה ההון הפיקוחי

במאי 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים את ההוראות הסופיות ליישום באזל 3 בישראל, וזאת על ידי תיקון הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 (להלן בפרק זה: "ההוראות"). הוראות אלה נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2014 בכפוף להוראות המעבר שנכללו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 299 של הפיקוח על הבנקים.

על פי הוראות אלו, רכיבי ההון בקבוצה לצורך חישוב הלימות ההון משויכים לשני רבדים:

1. הון רובד 1, הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף.

2. הון רובד 2.

סיכום הרבדים האלו מכונה "בסיס ההון לצורך הלימות ההון" או "ההון הפיקוחי" או "ההון הכולל".

הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף

הון עצמי רובד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק בתוספת חלק מזכויות המיעוט (זכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים.

בנוסף לאלו, נכללות התאמות להון עצמי רובד 1, אשר נובעות מיישום תכניות התייעלות תפעולית וכן מאופן חישוב ריבית ההיוון שמשמשת לחישוב ההתייבות לזכויות עובדים, כמפורט בהמשך.

הון רובד 1 נוסף, מורכב ממכשירי הון העומדים בקריטריונים שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202. בקבוצת לאומי לא קיימים מכשירי הון ברובד זה.

הון רובד 2

הון רובד 2 כולל בעיקר מכשירי הון ויתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בכפוף לתקרה שנקבעה בהוראות.

לגבי מכשירי ההון שהיו כלולים בהון רובד 2 בתאריך 31 בדצמבר 2013 נקבעו הוראות מעבר ותקרת הכרה, כמפורט בהוראות, כך שהסכום המוכר בגינם בפועל הינו הנמוך מבין סכומם המופחת של המכשירים עצמם ותקרת הכרה המתבססת על יתרת מכשירי ההון שהיו כלולים בהון רובד 2 ביום 31 בדצמבר 2013 אשר מופחתת בתחילת כל שנה ב-10% עד ליום 1 בינואר 2022. בשנת 2020 תקרת ההכרה הינה 20%.

מכשירי הון המונפקים מתחילת שנת 2014 נדרשים לעמוד בקריטריונים המפורטים בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202. לצורך הכללתם בהון הקריטריונים העיקריים שעל המכשיר לכלול הינם: (1) מנגנון לספיגת הפסדי קרן על ידי המרה למניות רגילות או הפחתת המכשיר כאשר יחס הון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי יורד מ-5%; (2) סעיף הקובע שבהתרחש האירוע המכונן לאי-קיימות (כמוגדר בנספח ה' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202), יומר המכשיר באופן מיידי למניות רגילות או יימחק.

למידע בנוגע להנפקות כתבי התחייבויות נדחים שהנפיק הבנק בשנת 2020 והכשירים להיכלל בהון רובד 2 ראה פרק [אגרות חוב שטרי הון וכתבי התחייבויות נדחים](#).

תיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחי שהונפקו מוצג באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: www.leumi.co.il בפרק אודות > מידע כספי > גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים.

הלימות ההון

יחסי ההון מחושבים כיחס שבין ההון לנכסי הסיכון המשוקללים. יחס הון עצמי רובד 1 מחושב כיחס שבין סכום הון עצמי רובד 1 לנכסי הסיכון המשוקללים, ויחס ההון הכולל מחושב כיחס שבין סכום ההון הכולל לנכסי הסיכון המשוקללים.

יעדי הלימות ההון שנקבעו על ידי בנק ישראל

לפי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 "מדידה והלימות הון - מבוא, תחולה וחישוב דרישות", כפי שהיתה בתוקף עד ליום 1 במרס 2020, תאגיד בנקאי גדול, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, נדרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 10%, וביחס הון כולל מזערי בשיעור של 13.5% וזאת החל מיום 1 בינואר 2017. דרישה זו חלה על לאומי.

כמו כן, על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 "מגבלות למתן הלוואות לדירור" התאגיד הבנקאי נדרש להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 ואת יעד ההון הכולל, בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדירור.

חוזר לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 בנושא מדידה והלימות הון - חישוב דרישות להון מזערי ולתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף

ביום 1 במרס 2020 פרסם בנק ישראל חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 בנושא מדידה והלימות הון - מבוא, תחולה וחישוב דרישות ולעדכון הוראה מספר 218 בנושא יחס המינוף. בהתאם לחוזר, ההוראות תוקנו כך שתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 24% (חלף 20% על פי ההוראות טרם החוזר), מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יחזיק ביחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-10%, ביחס הון כולל לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-13.5% וביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. תוקף החוזר מיום פרסומו. לתיקון ההוראות אין השפעה על דרישות ההון המזערי של לאומי.

חוזר להתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה) - הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250

ביום 29 במרס 2020 פרסם מכתב המפקחת על הבנקים בנושא "חלוקת רווחים בעקבות משבר הקורונה" (להלן: מכתב המפקחת על הבנקים מיום 29 במרס 2020). במכתב הודיעה המפקחת על הפחתה בדרישות ההון הרגולטוריות המזעריות החלות על הבנקים, וזאת בעקבות משבר הקורונה ובמסגרת מכלול הצעדים שנקטו על ידי בנק ישראל בעקבות המשבר. כמו כן, התבקשו כל הבנקים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד והתכנית לרכישה עצמית של מניות, על רקע משבר הקורונה ואי הוודאות, מתוך ציפייה שהמקורות ההוניים שישתחררו כתוצאה מההקלה לא יישמשו לצורך חלוקת דיבידנדים או ביצוע רכישה עצמית של מניות.

ביום 31 במרס 2020 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה) (הוראה מספר 250) (להלן: הוראת השעה), על רקע התפתחות אירוע נגיף הקורונה והשלכותיו על הכלכלה בעולם ובישראל. בין יתר הוראות החוזר נקבעה התאמה להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 בנושא "מדידה והלימות הון", כך שתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יחזיק ביחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-9% וביחס הון כולל לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-12.5% (חלף 10% ו-13.5% בהתאמה, עובר לפרסום החוזר). הוראה זו חלה על לאומי.

תוקף הוראת השעה המקורית היה עד ליום 30 בספטמבר 2020. ביום 16 בספטמבר 2020 פרסם בנק ישראל חוזר המאריך את תוקפה של הוראת השעה עד ליום 31 במרס 2021 (תום תוקף ההוראה). תוקף ההקלה ביעדי ההון יהיה עד תום 24 חודשים מתום תוקף ההוראה, ובלבד שיחסי ההון של התאגיד הבנקאי לא יפחתו מיחסי ההון במועד תום תוקף ההוראה או יחסי ההון המזעריים שחלים על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם.

בהתאם, יעדי ההון המזעריים החלים על לאומי ליום 30 בספטמבר 2020 הינם יחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-9% ויחס הון כולל לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-12.5%.

ביום 27 באפריל 2020 פרסם בנק ישראל חוזר להתאמות נוספות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה) (הוראה מספר 250). על פי החוזר, במטרה לסייע ולהפחית את השפעות המשבר על נוטלי המשכנתאות, נקבע בהוראת השעה כי בגין הלוואות לדיוור אשר יועמדו בתקופת המשבר (החל מיום 19 במרס 2020 ועד תום תוקף ההוראה), לא תחול דרישת ההון הנוספת בשיעור של 1% מיתרת הלוואה, הקבועה בסעיף 14א. להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיוור. תוקף ההוראה זו הוארך עד ליום 31 במרס 2021, במסגרת החוזר מיום 16 בספטמבר 2020 להארכת תוקף הוראת השעה.

בהתאם להוראת השעה, ובתוספת דרישת ההון בגין יתרת הלוואות לדיוור, דרישות ההון המינימליות שחלות על הבנק ליום 30 בספטמבר 2020 הינן 9.24% ליחס הון עצמי רובד 1 ו-12.74% ליחס ההון הכולל.

ביום 15 בנובמבר 2020 פרסם בנק ישראל חוזר להתאמות נוספות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם וירוס הקורונה (הוראת שעה) (הוראה מספר 250). על פי החוזר נקבעה התאמה להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא "יחס המינוף", כך שתאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד (חלף 5% עובר לפרסום החוזר). תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5.5% (חלף 6% עובר לפרסום החוזר). בהתאם לחוזר, יהיה על לאומי לעמוד ביחס מינוף מזערי של 5.5%. עם תום תוקף הוראת השעה, תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים, ובלבד שיחסי המינוף לא יפחתו מיחס המינוף במועד תום תוקף ההוראה או יחס המינוף המינימאלי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם. הוראה זו חלה על לאומי מיום פרסום החוזר.

תכנון ההון ויעדי הלימות ההון שנקבעו על ידי הבנק

תכנון ההון בקבוצת לאומי משקף ראייה צופה פני עתיד של תיאבון ופרופיל הסיכון, האסטרטגיה העסקית והלימות ההון הנדרשת כתוצאה מכך. תכנון ההון מאושר על ידי ההנהלה ודירקטוריון הבנק ולוקח בחשבון את הצמיחה בפעילות של מרכזי הרווח השונים בקבוצה וגורמים נוספים המשפיעים על עמידת הבנק בדרישות ההון, כגון: תחזיות רווח, שינויים ברווח כולל אחר, התאמות פיקוחיות, השפעת הוראות מעבר ושיעור הגידול בנכסי הסיכון. תחזית יחסי ההון נבחנת גם תחת מבחני רגישות ותרחישי קיצון שונים.

מדיניות הקבוצה שאושרה על ידי הדירקטוריון הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהסף המזערי שיוגדר מעת לעת על ידי בנק ישראל ואשר לא תפחת משיעור ההון הנדרש לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך ה-ICAAP. בנוסף, הוגדרו יעדי הון לעת אירוע תרחיש קיצון.

במסגרת הליך הסקירה הפיקוחי, הנחה הפיקוח על הבנקים על קביעת יעדי הון פנימיים אשר יהלמו את פרופיל הסיכון של הבנק. בהמשך לכך, דירקטוריון הבנק אישר להגדיל את יעד ההון העצמי רובד 1 הפנימי של הבנק באופן שמיים 31 בדצמבר 2017 יעמוד על 10.5%.

לאור האמור במכתב המפקחת על הבנקים מיום 29 במרס 2020 ובהוראת השעה, ובהתאם להפחתה בדרישות הרגולטוריות המזעריות החלות על הבנקים בעקבות משבר הקורונה, כמפורט לעיל, החליט דירקטוריון הבנק ביום 16 באפריל 2020 לקבוע כי יעד הון עצמי רובד 1 הפנימי יעמוד על 9.5% חלף 10.5%.

למידע נוסף ראה דיווח מיידי מיום 16 באפריל 2020 (אסמכתא: 2020-01-034294).

מדיניות חלוקת דיבידנד

ביום 20 בנובמבר 2017 אישר דירקטוריון הבנק מדיניות חלוקת דיבידנד לפיה מדי רבעון יחולק דיבידנד בגובה של עד 40% מהרווח הנקי של הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק לרבעון שחלף. בכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון שלו, גם לאחר חלוקת הדיבידנד.

ביום 6 במרס 2019 אישר דירקטוריון הבנק שינוי במדיניות חלוקת הדיבידנד לפיו מדי רבעון יחולק דיבידנד בגובה של עד 50% מהרווח הנקי של הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק לרבעון שחלף. זאת, בכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון שלו, גם לאחר חלוקת הדיבידנד. חלוקת הדיבידנד בפועל כפופה להחלטות פרטניות של הדירקטוריון בטרם כל חלוקה, ובכפוף להוראות הדין שחלות על חלוקת דיבידנד ובכלל זה הוראות חוק החברות והוראות בנק ישראל.

כאמור לעיל, במכתב המפקחת על הבנקים מיום 29 במרס 2020, התבקשו כל הבנקים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד ותכנית הרכישה העצמית, על רקע משבר הקורונה. בהמשך לאמור במכתב, ולאור הוראת השעה (הוראה מספר 250), שפורסמה ביום 31 במרס 2020, החליט דירקטוריון הבנק ביום 16 באפריל 2020 להפסיק, בשלב זה, את חלוקת הדיבידנד ואת המשך ביצוע תכנית הרכישה העצמית של מניות הבנק.

למידע נוסף ראה דיווח מיידי מיום 16 באפריל 2020 (אסמכתא: 2020-01-034294).

פרטים בדבר דיבידנד ששולם

מועד ההכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
		באגורות	במיליוני ש"ח
24 במאי 2018	19 ביוני 2018	19.18	292
14 באוגוסט 2018	6 בספטמבר 2018	23.96	361
12 בנובמבר 2018	10 בדצמבר 2018	25.08	375
6 במרס 2019	3 באפריל 2019	18.40	275
26 במאי 2019	23 ביוני 2019	29.27	437
13 באוגוסט 2019	8 בספטמבר 2019	24.95	369
26 בנובמבר 2019	22 בדצמבר 2019	20.87	306
26 בפברואר 2020	23 במרס 2020	20.29	297

תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק

ביום 26 בפברואר 2020 אישר דירקטוריון הבנק תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק בהיקף שלא יעלה על 700 מיליון ש"ח, החל מיום 1 במרס 2020 ועד ליום 26 בפברואר 2021. תכנית הרכישה תבוצע במסגרת המסחר בבורסה ו/או בעסקאות מחוץ לבורסה, באמצעות חבר בורסה חיצוני ובלתי תלוי שיפעל על פי ייפוי כוח בלתי חוזר, בהתאם למנגנון הגנת נמל מבטחים שפרסמה רשות ניירות ערך. תכנית הרכישה תבוצע בשלושה שלבים נפרדים, שכל אחד מהם יהיה בלתי הדייר, בהתאם לתנאי מנגנון נמל מבטחים (להלן: "שלב א'", "שלב ב'" ו-"שלב ג'"). ביצוע שלב א' יחל ביום 1 במרס 2020, ויסתיים במוקדם מבין (א) יום 3 במאי 2020; או (ב) השלמת רכישת מניות הבנק בהיקף של 250 מיליון ש"ח. לאחר סיום שלב א', אם יחליט הבנק לבצע את שלב ב', ייתן הבנק לחבר הבורסה הוראה בלתי הדיירה להתחיל בביצוע שלב ב' ביום המסחר השני ממועד פרסום הדוח הכספי הראשון שלאחר מועד קבלת ההחלטה בדבר ביצוע שלב ב'. במקרה כזה, יסתיים שלב ב' במוקדם מבין: (א) יום 2 באוגוסט 2020; או (ב) השלמת רכישת מניות הבנק בהיקף של 250 מיליון ש"ח. לאחר סיום שלב ב', אם יחליט הבנק לבצע את שלב ג', ייתן הבנק לחבר הבורסה הוראה בלתי הדיירה להתחיל בביצוע שלב ג' ביום המסחר השני ממועד פרסום הדוח הכספי הראשון שלאחר מועד קבלת ההחלטה בדבר ביצוע שלב ג'. במקרה כזה, יסתיים שלב ג' במוקדם מבין: (א) יום 26 בפברואר 2021; או (ב) השלמת רכישת מניות הבנק בהיקף של 700 מיליון ש"ח, בניכוי סך הרכישות שבוצעו בפועל במסגרת שלב א' ושלב ב'. אם לאחר סיום שלב א' או שלב ב', תתקבל החלטה שלא לבצע את שלב ב' או שלב ג', לפי העניין, יפרסם על כך הבנק דיווח מיידי.

אישור הפיקוח על הבנקים לביצוע תכנית הרכישה, כנדרש בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 332, התקבל ביום 25 בפברואר 2020, בכפוף לעמידה במגבלות וביעדי ההון, ובכלל זאת התנאי לפיו התכנית תופסק לאלתר אם במהלך תקופת התכנית יתברר כי על פי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו הבנק אינו עומד ביחס הון עצמי רובד 1 של 10.9% לפחות.

ביום 2 באפריל 2020 הסתיים שלב א' שבמהלכו נרכשו 13,488,021 מניות בסך של 250 מיליון ש"ח. נכון למועד פרסום הדוח, בבעלות הבנק 7,182,258 מניות רדומות.

כאמור לעיל, בעקבות מכתב המפקחת על הבנקים מיום 29 במרס 2020, בו התבקשו כל הבנקים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד ותכנית הרכישה העצמית, על רקע משבר הקורונה, ולאור הוראת השעה (הוראה מספר 250), מיום 31 במרס 2020, החליט דירקטוריון הבנק ביום 16 באפריל 2020 להפסיק, בשלב זה, את המשך ביצוע תכנית הרכישה העצמית של מניות הבנק.

למידע נוסף ראה דיווח מיידי מיום 16 באפריל 2020 (אסמכתא: 2020-01-034294).

התאמות להון עצמי רובד 1

מדידת ההתייבבות בגין זכויות עובדים

התקינה בדבר זכויות עובדים אשר יושמה לראשונה בינואר 2015, הינה גורם המשפיע באופן מהותי על הון עצמי רובד 1 של לאומי, בעיקר בשל העובדה שמדידת ההתייבבות הינה בהתאם לריביות שוק וכן בשל התנודתיות הרבה שמדידה מעין זו יוצרת בהון הפיקוחי של הבנק.

ביולי 2016 קיבל הבנק אישור פרטני מאת בנק ישראל לעניין אופן חישוב ריבית ההיוון שתשמש לחישוב ההתייבבות לזכויות עובדים לצורך מדידת ההון הפיקוחי. בהתאם לאישור, ריבית ההיוון מחושבת על פי ממוצע נע של תשואות השוק, לתקופה של שמונה רבעונים שהסתיימה במועד הדיווח. השינוי מיושם החל מהדוחות הכספיים לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016.

ביום 13 בינואר 2020 התקבל אישור בנק ישראל להארכת תוקף האישור עד לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2024 (כולל).

שינוי השיטה ממתן באופן משמעותי את התנודתיות בהון הפיקוחי של הבנק הנובעת משינויים בריבית להיוון.

למידע נוסף בנוגע למתודולוגית ההיוון ראה פרק [מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים](#).

הקלה בגין תכניות התייעלות תפעולית

בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". על פי מכתב זה, תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו, יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת התכנית על ההון הפיקוחי על פני חמש שנים בקו ישר.

ביוני 2016 אישר דירקטוריון הבנק תכנית התייעלות שעלותה הסתכמה בכ-438 מיליון ש"ח (לאחר מס). נכון ליום 30 בספטמבר 2020 מיוחסים להון הפיקוחי 85% מעלויות תכנית זו.

ביוני 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב נוסף בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל - התייעלות בתחום הנדל"ן". המכתב האריך את תוקף ההקלה בגין התייעלות בכח אדם עד לסוף יוני 2018.

ביולי 2017, אישר דירקטוריון הבנק תכנית התייעלות נוספת שעלותה הסתכמה בכ-204 מיליון ש"ח (לאחר מס). נכון ליום 30 בספטמבר 2020 מיוחסים להון הפיקוחי 65% מעלויות תכנית זו.

בספטמבר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב על הארכת תוקף שני המכתבים בשנה וחצי נוספות, עד ליום 31 בדצמבר 2019, במטרה לאפשר יישום של תכניות התייעלות נוספות.

ביום 29 ביולי 2019 חתם הבנק עם ארגון העובדים על הסכם קיבוצי מיוחד לשנים 2019-2022. כתוצאה מכך חל גידול חד פעמי בהתחייבות האקטוארית של הבנק בסך של כ-526 מיליון ש"ח לפני מס (כ-346 מיליון ש"ח אחרי מס).

במסגרת ההבנות הנוגעות להסכם הקיבוצי, אישר דירקטוריון הבנק יציאה בתכנית פרישה מרצון. עלות התכנית הסתכמה בכ-167 מיליון ש"ח (לאחר מס). נכון ליום 30 בספטמבר 2020 מיוחסים להון הפיקוחי 25% מעלויות תכנית זו.

בדצמבר 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב על הארכת תוקף שני המכתבים בשנתיים נוספות, עד ליום 31 בדצמבר 2021, במטרה לאפשר גיבוש תכניות התייעלות נוספות.

שינויים רגולטוריים ונוספים במדידת דרישות ההון

התפתחויות בהוראות ועדת באזל לפיקוח על הבנקים בנוגע למדידת הלימות ההון

במהלך חודש דצמבר 2017 סיימה ועדת באזל לפיקוח על הבנקים את עבודתה לעדכון המסגרת הכוללת של "באזל 3" להלימות ההון. במסגרת עדכונים אלה (אשר מקבלים לעיתים את הכינוי "באזל 4"), נקבעו עדכונים משמעותיים בנוגע לאופן החישוב של נכסי סיכון שבגינם נדרש לחשב את דרישות ההון בנדבך הראשון. בין היתר, נקבעו שינויים באופן החישוב של דרישות ההון על פי הגישה הסטנדרטית לסיכון אשראי, נקבעה גישה סטנדרטית אחידה לגבי הסיכון התפעולי וכן נקבעו שינויים במסגרת מדידת סיכוי השוק. במרס 2020 פורסמה הודעה מטעם הגוף המפקח על ועדת באזל, שלפיה היישום של הסטנדרטים השונים הכלולים במסגרת העדכון הכוללת, יידחה בשנה יחל ב-1 בינואר 2023. בשלב זה, לא ידוע באיזה אופן ומתי יאומצו הוראות אלה על ידי הפיקוח על הבנקים בישראל.

באפריל 2019 הודיע הפיקוח על הבנקים על הכוונה להתחיל ליישם הנחיות של ועדת באזל משנת 2014 בנושא "הגישה הסטנדרטית לחישוב חשיפה לסיכון אשראי צד נגדי" (SA-CCR), בתאריך 1 ביוני 2021 או שנה לאחר תאריך היישום בפועל באיחוד האירופי, המאוחר מביניהם. ביום 23 באפריל 2020 פורסם מכתב מהפיקוח על הבנקים בנושא "הבהרות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם אירוע הקורונה", ובמסגרתו נקבע, בין היתר, כי הבנקים רשאים להפסיק זמנית את היערכותם לטיפול בנושא "הגישה הסטנדרטית לחישוב חשיפה לסיכון אשראי צד נגדי" (SA-CCR). ביום 22 ביולי 2020 פורסם מכתב הבהרות נוסף ובו נקבע כי הבנקים מתבקשים לחדש את היערכותם ליישום טיוטת ההוראה, שטרם נקבע מועד ליישומה.

דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות

ביום 1 ביולי 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות" המאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות. הנחיות החוזר מיושמות מיום 1 בינואר 2020. השפעת התקן נכון ליום 30 בספטמבר 2020 היא קיטון של כ-0.04% ביחס הון עצמי רוברד 1.

למידע נוסף בגין תקן החכירות ראה [ביאור 1](#).

טיטוט חוזר להתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא הון פיקוחי - השפעת יישום כללי חשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים

ביום 15 באוקטובר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת חוזר להתאמות להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא "הון פיקוחי - השפעת יישום כללי חשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים", הכולל הוראות מעבר שיחולו על השפעת האימוץ לראשונה של הכללים החדשים בנושא הפסדי אשראי צפויים. בהתאם לטיטוט החוזר ליישום הכללים, מועד התחולה שלהם על התאגידים הבנקאיים הוא ביום 1 בינואר 2022. במידה וכתוצאה מהיישום לראשונה של כללים אלה יחול קיטון בהון עצמי רוברד 1 של הבנק, נטו לאחר השפעת המס, הבנק יהיה רשאי לכלול באופן חלקי בהון עצמי רוברד 1 (כלומר להוסיף חזרה להון עצמי רוברד 1) את הקיטון בהון עצמי רוברד 1 שנרשם ביום היישום לראשונה, וזאת על פני שלוש שנים (תוספת של 75% בשנת היישום לראשונה, עם קיטון של 25% מדי שנה, עד לתוספת של 0% ב-1 בינואר של שנת היישום הרביעית).

למידע נוסף בגין יישום כללי חשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים ראה [ביאור 1](#).

להלן ניתוח רגישות לגורמים העיקריים המשפיעים על הלימות ההון של קבוצת לאומי

- שינוי היקף נכסי סיכון - נכסי הסיכון של לאומי מסתכמים לסוף ספטמבר 2020 בכ-325.2 מיליארד ש"ח. כל גידול של 1% בנכסי הסיכון (כ-3.3 מיליארד ש"ח), יקטין את יחס הון עצמי רוברד 1 ב-0.11% ואת יחס ההון הכולל ב-0.15%.
- רווח שייצבר או שינוי בקרן ההון - הון עצמי רוברד 1 של לאומי לסוף ספטמבר 2020 מסתכם בכ-38.1 מיליארד ש"ח. ההון הכולל מסתכם בכ-51.4 מיליארד ש"ח. כל צבירת רווח נקי ו/או תנועה חיובית בקרן ההון בהיקף של 1 מיליארד ש"ח, תשפר את יחס הון עצמי רוברד 1 ואת יחס ההון הכולל ב-0.31%.

- התחייבויות בדבר זכויות עובדים - ההתחייבות האקטוארית לעובדים מהוונת על פי ממוצע נע של שמונה רבעונים של תשואות השוק המושפעות מעקום אג"ח ממשלת ישראל ומרווח אג"ח קונצרני AA בארה"ב. שינוי של 0.1% לאורך עקום הריבית להיוון, בהנחה שהעקום עולה ויורד בצורה אחידה, משמעותה השפעה מצטברת של 0.08% ביחס הון עצמי רובד 1 וביחס ההון הכולל. מזה על פי חישוב ממוצע נע לשמונה רבעונים, השפעה של כ-0.01% ביחס הון עצמי רובד 1 וביחס ההון הכולל, לרבעון השוטף.

המידע הנ"ל לגבי הלימות ההון וניהולה מתייחס לפעולות עתידיות של הבנק, והוא בגדר "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

יחס מינוף

יחס המינוף מחושב באחוזים ומוגדר כמדידת ההון הרגולטורי מחולק במדידת החשיפה. ההון הרגולטורי לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, בהתאם להתאמות פיקוחיות לעניין חישוב ההון. מדידת החשיפה של תאגיד בנקאי היא סכום החשיפות המאזניות, החשיפות לנגזרים, החשיפות לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. יחס המינוף הינו מדד משלים ליחס ההון ומהווה מגבלה נוספת על רמת המינוף של המגזר הבנקאי.

יחס המינוף עשוי להיות מושפע מהשינויים בהון הרגולטורי של הבנק. בין היתר, בחישוב יחס המינוף הובאה בחשבון השפעה של יישום תכניות ההתייעלות והתאמות מיישום ריבית ההיוון המחושבת על פני ממוצע נע של תשואת השוק, לתקופה של שמונה רבעונים שהסתיימה במועד הדיווח, בקשר להתחייבויות אקטואריות מסוימות.

	30 בספטמבר		31 בדצמבר
	2019	2020	2019
במיליוני ש"ח			
בנתוני המאוחד			
הון רובד 1	36,882	38,086	37,603
סך החשיפות	498,428	572,012	511,820
יחס מינוף			
יחס מינוף	7.40%	6.66%	7.35%
יחס מינוף מזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים	6.00%	6.00%	6.00%

למידע נוסף בנושא הלימות הון ומינוף ראה [ביאור 9](#).

למידע נוסף אודות התאמות להוראת השעה בנושא יחס המינוף, ראה סעיף [התאמות להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250](#) לעיל.

יחס המינוף ב-30 בספטמבר 2020 הינו 6.66%, ירידה של כ-0.69% לעומת 31 בדצמבר 2019.

הירידה ביחס המינוף נובעת, בין היתר, מגידול משמעותי בהיקף המאזן, בעיקר כתוצאה מגידול של כ-41 מיליארד ש"ח במזומנים ופיקדונות בבנקים וכ-10 מיליארד ש"ח בניירות ערך.

מגזרי פעילות - גישת ההנהלה

דיווח מגזרי פעילות על פי גישת ההנהלה מציג את תוצאות הבנק בחלוקה לקווי עסקים, בהתאם למבנה הארגוני של הבנק. קווי העסקים מתמחים במתן שירות למגזרי לקוחות בעלי מאפיינים וצרכים דומים.

למידע נוסף בדבר קווי עסקים בגישת הנהלה ראה פרק [מגזרי פעילות בדוחות הכספיים לשנת 2019](#).

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020												
בנק	קמעונאות, פרימיום ובנקאות פרטית	עסקים קטנים	משכנתאות	סך הכל בנקאית	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות	חברות	סך הכל
										בנות בארץ	בנות בחו"ל	
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית נטו:												
מחיצונים	268	281	595	1,144	288	224	218	94	-	24	224	2,216
בינמגזרי	159	(8)	(322)	(171)	(9)	(67)	(36)	271	(6)	5	13	-
הכנסות ריבית נטו	427	273	273	973	279	157	182	365	(6)	29	237	2,216
הכנסות שאינן מריבית	323	109	6	438	97	60	74	320	112	86	66	1,253
סך כל ההכנסות	750	382	279	1,411	376	217	256	685	106	115	303	3,469
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	43	59	53	155	72	166	45	(5)	(1)	(7)	122	547
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	645	234	62	941	172	59	31	88	220	45	193	1,749
רווח (הפסד) לפני מס	62	89	164	315	132	(8)	180	602	(113)	77	(12)	1,173
הפרשה (הטבה) למס	21	31	56	108	54	(2)	54	205	(4)	19	(2)	432
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק	41	58	108	207	78	(6)	126	398	(109)	65	(9)	750

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019												
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	בנק									
			אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים	קמעותאות, פרימיום ובנקאות פרטית	סך הכל
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית נטו:												
2,092	228	27	(1)	267	188	192	237	954	332	322	300	מחיצוניים
-	(8)	2	3	(191)	(29)	(36)	86	173	(70)	5	238	בינמגורי
2,092	220	29	2	76	159	156	323	1,127	262	327	538	הכנסות ריבית נטו
1,132	79	67	(67)	389	80	49	101	434	1	109	324	הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
3,224	299	96	(65)	465	239	205	424	1,561	263	436	862	סך כל ההכנסות (הוצאות)
181	20	(1)	(9)	4	(3)	64	(26)	132	(8)	80	60	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,936	184	50	273	89	31	62	170	1,077	66	272	739	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,107	95	47	(329)	372	211	79	280	352	205	84	63	רווח (הפסד) לפני מס
324	19	6	(145)	127	72	27	96	122	71	29	22	הפרשה (הטבה) למס
765	66	32	(184)	246	139	52	184	230	134	55	41	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020												
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	בנק									
			אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים	קמעונאות, פרימים ובנקאות פרטית	
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית נטו:												
6,506	725	94	-	401	613	672	810	3,191	1,480	865	846	מחיצוניים
-	(4)	13	3	394	(97)	(192)	50	(167)	(675)	(12)	520	בימגזרי
6,506	721	107	3	795	516	480	860	3,024	805	853	1,366	הכנסות ריבית נטו
2,980	199	138	113	459	230	172	308	1,361	17	339	1,005	הכנסות שאינן מריבית
9,486	920	245	116	1,254	746	652	1,168	4,385	822	1,192	2,371	סך כל ההכנסות
2,282	228	1	(25)	(9)	162	608	305	1,012	197	483	332	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
5,221	578	133	634	272	91	171	472	2,870	182	728	1,960	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,983	114	111	(493)	991	493	(127)	391	503	443	(19)	79	רווח (הפסד) לפני מס
752	25	21	(65)	339	169	(43)	134	172	151	(6)	27	הפרשה (הטבה) למס
1,212	75	84	(428)	653	324	(84)	257	331	292	(13)	52	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרות ליום 30 בספטמבר 2020												
286,374	22,843	744	5,216	5,723	29,063	39,369	42,518	140,898	89,332	24,247	27,319	אשראי לציבור, נטו
427,115	24,439	-	4	78,153	8,410	24,648	64,963	226,498	-	45,601	180,897	פיקדונות הציבור
1,114,010	17,119	306,701	17,422	546,887	1,417	9,564	23,947	190,953	-	17,647	173,306	נכסים בניהול

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019												
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים	קמעונאות, פרימים ובנקאות פרטית	בנק
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית נטו:												
6,678	810	58	1	346	621	688	719	3,435	1,815	956	664	מחיצוניים
-	(32)	10	-	208	(155)	(209)	238	(60)	(1,058)	36	962	בימגזרי
6,678	778	68	1	554	466	479	957	3,375	757	992	1,626	הכנסות ריבית נטו
3,881	218	258	403	983	239	153	310	1,317	4	343	970	הכנסות שאינן מריבית
10,559	996	326	404	1,537	705	632	1,267	4,692	761	1,335	2,596	סך כל ההכנסות
451	42	3	(10)	(32)	8	(8)	56	392	(2)	226	168	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
5,832	607	156	820	269	95	202	551	3,132	208	811	2,113	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
4,276	347	167	(406)	1,300	602	438	660	1,168	555	298	315	רווח (הפסד) לפני מס
1,444	71	40	(93)	444	206	150	226	400	190	102	108	הפרשה (הטבה) למס
2,780	246	103	(313)	858	396	288	434	768	365	196	207	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרות ליום 30 בספטמבר 2019												
280,374	22,360	753	5,985	7,520	26,096	38,248	40,407	139,005	84,425	25,320	29,260	אשראי לציבור, נטו
359,896	22,589	-	13	67,706	6,491	17,440	50,685	194,972	-	37,981	156,991	פיקדונות הציבור
1,102,112	17,038	296,427	21,446	521,592	2,148	20,844	24,433	198,184	-	17,721	180,463	נכסים בניהול

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019												
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים	בנק קמעונאות, פרימיום ובנקאות פרטית	בנק
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית נטו:												
8,841	1,047	81	1	522	821	888	972	4,509	2,311	1,271	927	מחיצוניים
-	(36)	12	3	192	(194)	(255)	305	(27)	(1,294)	43	1,224	בינמגזרי
8,841	1,011	93	4	714	627	633	1,277	4,482	1,017	1,314	2,151	הכנסות ריבית נטו
5,081	279	324	420	1,366	323	205	413	1,751	3	454	1,294	הכנסות שאינן מריבית
13,922	1,290	417	424	2,080	950	838	1,690	6,233	1,020	1,768	3,445	סך כל ההכנסות
609	58	7	(13)	(37)	71	(124)	80	567	7	329	231	הוצאות (הכנסות) בנין הפסדי אשראי
7,908	825	204	1,059	371	133	350	721	4,245	278	1,097	2,870	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
5,405	407	206	(622)	1,746	746	612	889	1,421	735	342	344	רווח (הפסד) לפני מס
1,830	72	48	(141)	597	255	209	304	486	251	117	118	הפרשה (הטבה) למס
3,522	297	141	(481)	1,151	491	403	585	935	484	225	226	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרות ליום 31 בדצמבר 2019												
282,478	22,966	958	5,760	8,358	26,387	37,696	40,661	139,692	85,390	25,110	29,192	אשראי לציבור, נטו
373,644	22,364	-	10	74,326	6,940	20,632	53,313	196,059	-	39,125	156,934	פיקדונות הציבור
1,152,027	17,100	313,901	20,734	547,613	2,294	21,766	24,183	204,436	-	18,175	186,261	נכסים בניהול

מגזרי פעילות פיקוחיים

לגבי תיאור מגזרי הפעילות העיקריים ראה פרק [מגזרי פעילות פיקוחיים כדוחות הכספיים לשנת 2019](#).

להלן תמצית הפעילות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020												
סך הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל										
		משקי בית					עסקים קטנים וזעירים					
		לדיוור		לדיוור		לדיוור		לדיוור		לדיוור		
		אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	אחר	לדיוור	בנקאות פרטית	אחר	לדיוור	
במיליוני ש"ח												
2,216	237	2	335	9	379	180	443	39	11	359	222	הכנסות ריבית נטו
1,253	68	5	477	41	134	67	188	-	37	222	14	הכנסות שאינן מריבית
3,469	305	7	812	50	513	247	631	39	48	581	236	סך כל ההכנסות
547	124	-	3	-	111	108	125	5	-	25	46	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,749	193	192	65	59	100	104	371	9	20	586	50	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,173	(12)	(185)	744	(9)	302	35	135	25	28	(30)	140	רווח (הפסד) לפני מס
432	(3)	(50)	276	(2)	91	13	48	9	12	(9)	47	הפרשה (הטבה) למס
750	(8)	(135)	476	(7)	211	22	87	16	16	(21)	93	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019												
סך הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל										
		משקי בית					עסקים קטנים וזעירים					
		לדיוור		לדיוור		לדיוור		לדיוור		לדיוור		
		אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	אחר	לדיוור	בנקאות פרטית	אחר	לדיוור	
במיליוני ש"ח												
2,092	219	2	35	40	362	214	512	34	24	431	219	הכנסות ריבית נטו
1,132	79	(69)	421	42	127	74	182	-	35	231	10	הכנסות שאינן מריבית
3,224	298	(67)	456	82	489	288	694	34	59	662	229	סך כל ההכנסות
181	20	-	(15)	(4)	64	(4)	76	(1)	-	47	(2)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,936	184	257	64	61	93	119	358	11	22	709	58	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,107	94	(324)	407	25	332	173	260	24	37	(94)	173	רווח (הפסד) לפני מס
324	21	(92)	123	5	103	50	74	8	11	(30)	51	הפרשה (הטבה) למס
765	63	(232)	276	20	229	123	186	16	26	(64)	122	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק

להלן תמצית הפעילות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020												
פעילות ישראל	מסקי בית	עסקים קטנים וזעירים							מסקי בית	פעילות ישראל	סך הכל	פעילות חו"ל
		לדיוור	לדיוור	בנקאות פרטית	לדיוור	לדיוור	בנקאות פרטית	לדיוור				
אחר	אחר	אחר	אחר	אחר	אחר	אחר	אחר	אחר	אחר	אחר	אחר	אחר
ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	גדולים	בינוניים	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	גדולים	בינוניים	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	גדולים
632	1,119	48	115	1,387	549	1,068	812	(4)	721	6,506		
46	694	111	-	580	217	399	555	13	199	2,980		
678	1,813	159	115	1,967	766	1,467	1,367	9	920	9,486		
177	237	-	12	642	266	717	(2)	4	229	2,282		
153	1,763	60	26	1,105	313	286	214	552	578	5,221		
348	(187)	99	77	220	187	464	1,149	56	113	1,983		
124	(74)	37	26	80	69	155	454	21	24	752		
224	(113)	62	51	140	118	309	690	35	75	1,212		
יתרה ליום 30 בספטמבר 2020												
74,069	26,368	309	13,107	49,946	29,265	74,490	637	-	23,270	291,461		
-	120,437	26,453	-	74,131	46,798	64,041	70,816	-	24,439	427,115		
-	60,520	41,297	-	64,066	23,353	59,977	806,718	-	17,119	1,114,010		
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019												
פעילות ישראל	מסקי בית	עסקים קטנים וזעירים							מסקי בית	פעילות ישראל	סך הכל	פעילות חו"ל
לדיוור	לדיוור	בנקאות פרטית	לדיוור	לדיוור	בנקאות פרטית	לדיוור	לדיוור					
אחר	אחר	אחר	אחר	אחר	אחר	אחר	אחר	אחר	אחר	אחר	אחר	אחר
ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	גדולים	בינוניים	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	גדולים	בינוניים	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	גדולים
636	1,293	88	102	1,558	648	1,105	318	4	778	6,678		
35	690	107	-	561	227	410	1,148	351	218	3,881		
671	1,983	195	102	2,119	875	1,515	1,466	355	996	10,559		
5	122	-	1	258	12	55	(8)	(36)	42	451		
181	2,101	73	28	1,146	376	302	185	619	607	5,832		
485	(240)	122	73	715	487	1,158	1,288	105	347	4,276		
160	(81)	41	25	235	162	386	479	33	72	1,444		
325	(159)	81	48	480	325	772	787	72	245	2,780		
יתרה ליום 30 בספטמבר 2019												
70,637	28,063	326	13,046	49,610	28,995	68,747	1,608	-	22,614	283,646		
-	107,650	23,354	-	56,519	38,365	49,166	62,253	-	22,589	359,896		
-	67,796	44,390	-	51,528	26,743	74,016	773,366	-	17,039	1,102,112		

להלן תמצית הפעילות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019												
סך הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל										
		משקי בית					עסקים קטנים וזעירים					
		הלוואות לדיור	אחר	בנקאות פרטית	הלוואות לדיור	אחר	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	אחר	
במיליוני ש"ח												
8,841	1,011	5	448	174	1,457	864	2,062	137	115	1,722	846	הכנסות ריבית נטו
5,081	279	369	1,541	170	559	306	760	-	145	909	43	הכנסות שאינן מריבית
13,922	1,290	374	1,989	344	2,016	1,170	2,822	137	260	2,631	889	סך כל ההכנסות
609	58	-	(30)	(6)	27	31	369	3	-	144	13	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
7,908	825	813	273	253	497	502	1,544	37	100	2,822	242	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
5,405	407	(439)	1,746	97	1,492	637	909	97	160	(335)	634	רווח (הפסד) לפני מס
1,830	72	(216)	661	36	536	229	327	33	57	(131)	226	הפרשה (הטבה) למס
3,522	297	(223)	1,070	61	956	408	582	64	103	(204)	408	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרה ליום 31 בדצמבר 2019												
285,806	23,219	-	-	3,399	67,167	29,578	52,013	10,714	346	28,122	71,248	אשראי לציבור, ברוטו
373,644	22,364	-	-	68,329	53,531	40,919	57,988	-	23,717	106,796	-	פיקדונות הציבור
1,152,027	17,100	-	45,377	819,923	75,156	26,786	52,402	-	46,867	68,416	-	נכסים בניהול

חברות מוחזקות עיקריות

קבוצת לאומי פועלת בארץ ובחו"ל באמצעות חברות בנות שהינן: בנקים, חברות למימון וחברות לשירותים פיננסיים. כמו כן משקיעה הקבוצה בתאגידים ריאליים העוסקים בפעילות לא בנקאית.

סך כל השקעות הבנק בחברות מוחזקות (כולל השקעות בשטרי הון) הסתכם ב-30 בספטמבר 2020 בכ-12.0 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-12.0 מיליארד ש"ח ב-31 בדצמבר 2019 והתרומה של החברות המוחזקות בתשעה חודשים ראשונים של 2020 לרווח הנקי של הקבוצה הסתכמה ברווח בסך 111 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 214 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

חברות מאוחדות בארץ

סך כל השקעות הבנק (כולל השקעות בשטרי הון) בחברות המאוחדות בארץ הסתכם ב-30 בספטמבר 2020 בכ-8,210 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-8,062 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2019. התרומה של החברות המאוחדות בארץ לרווח הנקי של הקבוצה הסתכמה בתשעה חודשים ראשונים של 2020 ברווח בסך 84 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך 103 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

חברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ

ביום 17 באפריל 2018 הושלמה העסקה בין הבנק להרמטיק למכירת 75% ממניות החברה לנאמנות. להשלמת העסקה לא היתה השפעה מהותית על התוצאות הכספיות.

ביום 29 ביוני 2020 מימש הבנק את אופציית המכר שניתנה לו במסגרת עסקת המכירה ומכר להרמטיק את יתרת החזקותיו (בשיעור של 25%) בחברה לנאמנות. עם מימוש האופציה כאמור, הבנק אינו מחזיק עוד במניות החברה. למימוש האופציה כאמור אין השפעה מהותית על התוצאות הכספיות של הבנק.

למידע נוסף ראה דיווחים מיידיים מיום 17 באפריל 2018 (מס' אסמכתא: 2018-01-039355) ומיום 29 ביוני 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-060400).

חברות מאוחדות בחו"ל

סך כל ההשקעות של הבנק (כולל השקעות בשטרי הון) בשלוחות בחו"ל ב-30 בספטמבר 2020 הסתכם ב-3,716 מיליון ש"ח בהשוואה ל-3,874 מיליון ש"ח בסוף 2019.

התרומה של השלוחות בחו"ל לרווח הנקי בשקלים של הקבוצה בתשעה חודשים ראשונים של 2020 הסתכמה ברווח בסך 26 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 109 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בתרומה לרווח נובעת בעיקר מהוצאות בהפסדי אשראי בתקופה שקוזזו חלקן על ידי הפרשי שער.

למידע נוסף בנוגע לתביעות משפטיות ונושאים אחרים הקשורים לחברות מאוחדות ראה [ביאור 10](#).

בנק לאומי ארה"ב

ביום 9 במרס 2020 בוצעה חלוקת דיבידנד בסך של 73 מיליון דולר. חלקו היחסי של בנק לאומי מכח החזקותיו ב-BLC, הינו כ-62 מיליון דולר.

החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

פרק זה נכתב בפירוט רב ב**דוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2019** ו**בדוח על הסיכונים לשנת 2019** על כן יש לקרוא את הפרק בהמשך לכתוב בדוחות אלו.

הפעילות העסקית של הבנק כרוכה בניהול סיכונים פיננסיים ושינויים פיננסיים. הסיכונים הפיננסיים המרכזיים אותם מנהל הבנק הינם: סיכונים אשראי שהינם אינטגרליים בעיסוק הליבה של הבנק וכן סיכונים שוק ונזילות. לצד ניהול הסיכונים הפיננסיים, פעילות הבנק כרוכה בסיכונים שאינם פיננסיים אשר ניהולם הינו תנאי הכרחי לעמידה במטרות השוטפות ובמטרות ארוכות הטווח של הקבוצה. בין סיכונים אלה נכללים סיכונים תפעוליים, לרבות סיכונים טכנולוגיים וסייבר, סיכון גולציה, סיכון ציות, סיכון משפטי, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי, סיכון מודלים, סיכון סביבתי, סיכון הבנקאות ההוגנת (conduct) וסיכון מאקרו-כלכלי.

אסטרטגיית ניהול הסיכונים בלאומי הינה שמירה על יציבות הקבוצה ותמיכה בהשגת היעדים העסקיים. מטרות אלו מושגות תוך עמידה בתיאבון הסיכון שהוגדר, במדיניות ובמגבלות הנגזרות מהם, אשר יוצרים גבולות גזרה לפעילות העסקית. מסגרת ניהול הסיכונים כוללת מנגנונים לזיהוי סיכונים ואמידתם, הגדרת מבנה ארגוני ותחומי אחריות לניהולם לרבות מנגנוני בקרה ודיווח נאותים.

בבנק מתבצעת פעילות מתמדת לשדרוג תשתית ניהול הסיכונים וניתוח תמונת הסיכון, דבר המאפשר קבלת החלטות באופן מושכל.

השפעת משבר הקורונה

משבר הקורונה הינו אירוע משמעותי מתמשך המשבש את הפעילות העסקית והכלכלית ומלווה בחוסר וודאות משמעותית לגבי אורכו ומידת השפעתו.

בהתאם להערכה סובייקטיבית, כתוצאה מהמשבר ואי הבהירות ביחס להתפתחות התחלואה, צעדי הסגירה במשק והמדיניות הכלכלית עלתה רמת החומרה של הסיכון המערכתי העולמי והסיכון המערכתי המקומי ברבעון הראשון של שנת 2020 "לבינונית-גבוהה", והחל מהרבעון השני של שנת 2020 "לגבוהה". כמו כן, רמת חומרת סיכון האשראי הכולל וחומרת סיכון איכות לווים ובטחונות עלתה החל מהרבעון השני של שנת 2020, "לבינונית-גבוהה".

הערכות הבנק בדבר השפעות המשבר על חומרתם של כלל גורמי הסיכון אינן וודאיות ועשויות להשתנות בהתאם להתפתחויות המשבר והשלכותיו על הכלכלה וכן על עסקי הבנק. ההערכות אלה הינן מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בפרק [מידע צופה פני עתיד](#).

הבנק בוחן את יכולתו לעמוד בהתפתחויות שליליות בסביבה המאקרו כלכלית באמצעות תרחישי קיצון מערכתיים, ובכלל זה עורך תרחישי קיצון אחידים לבקשת הפיקוח על הבנקים. הבנק מבצע ניטור ומעקב שוטף אחר ההתפתחויות בשוק ומקפיד, לאורך כל תקופת המשבר, על ניהול סיכונים מוקפד תוך בחינה מתמדת של האירועים ודרכי הפעולה, על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות, ככל שיידרש.

סיכוני אשראי

אשראי הינו פעילות ליבה מרכזית של הבנק והקבוצה, המתקיימת באופן מבוזר במספר קווי עסקים.

סיכון האשראי הינו סיכון של הבנק להפסד כתוצאה מהאפשרות שצד נגדי לא יעמוד בהחייבויותיו כלפי התאגיד הבנקאי כפי שסוכמו.

פעילויות היוצרות סיכון אשראי כוללות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות: אשראי לציבור, אשראי לבנקים, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים, השקעות באגרות חוב.

הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכון האשראי בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 בנושא ניהול סיכון אשראי ובהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות, ובכלל זה האחריות של ההנהלה והדירקטוריון. כמו כן, הבנק מקפיד על ניהול הסיכון בהתאם להנחיות ודרישות נוספות שנכללות בהוראות הפיקוח על הבנקים תוך יישום ממשל תאגידי שכולל שלושה "קווי הגנה".

במסגרת ניהול סיכוני אשראי מנטר הבנק את איכות תיק האשראי, לרבות נאותות כוללת של הפרשה להפסדי אשראי לכיסוי ההפסדים הגלומים בתיק האשראי, ריכוזיות תיק האשראי ופעילות לפי מוצרים עיקריים, כגון: אשראי לענף בינוי ונדל"ן, הלוואות לדיר, אשראי לאנשים פרטיים ואשראי ממונף.

במהלך התקופה המדווחת בוצעו התאמות בניהול סיכון האשראי ועודכנו הוראות שעה למדיניות האשראי. לא חלו שינויים מהותיים במבנה הממשל התאגידי.

השפעת משבר הקורונה

משבר הקורונה הינו אירוע משמעותי מתמשך המשבש את הפעילות העסקית והכלכלית ומלווה בחוסר וודאות משמעותית לגבי אורכו ומידת השפעתו. השלכות המשבר על הכלכלה העולמית והמקומית הינן משמעותיות ומלוות בירידה ניכרת של התוצר הגלובלי השנה ובהתאם לכך תתכן גם השפעה מהותית על עסקי הבנק.

בהיעדר חיסון יעיל בהפצה נרחבת ו/או תרופה יעילה, דרך ההתמודדות עם הנגיף כוללת הקפדה על כללי ריחוק חברתי, לרבות סגר, דבר אשר ממשיך ומשבש את הפעילות הכלכלית התקינה, כאשר נקודת הסיום של המשבר אינה נראית באופק בעת הנוכחית. בהיעדר צעדים יעילים לשם השגת שליטה במצב התחלואה משבר הקורונה הביטוי הכלכליים עלול להימשך עוד פרק זמן ממושך.

בשים לב לאופיו הייחודי של המשבר ההשפעות השליליות שלו הינן בלתי אחידות ומודגשות יותר בענפים המושפעים באופן ישיר מההגבלות על הפעילות, בראשן מגבלת ההתקהלות והריחוק החברתי. קיימים ענפים במעגל הפגיעה הראשון בהם נגרמה פגיעה משמעותית דוגמת: תיירות, תעופה, תרבות ובידור ושירותי אוכל, וכן השפעות עקיפות משמעותיות על מכלול רחב של ענפים בתחומי המסחר והשירותים וכן נדל"ן שאיננו למגורים. כמו כן, על רקע ההתפרצות המחודשת של הנגיף והיעדר תרופה/חיסון בטווח הנראה לעין, עולה אי הוודאות הנובעת מהשפעה של הסגר האחרון על ענפי המשק השונים. גם בקרב משקי הבית קיימת אי וודאות כלכלית לאור הגידול המשמעותי בשיעור מבקשי התעסוקה. במידה שגלי ההדבקה יימשכו ובעקבותיהם ההגבלות, הפגיעה בקרב שיעור הבלתי מועסקים ומשקי הבית צפויה להיות גבוהה אף יותר.

לאור אופיו המתמשך של המשבר טרם ניתן לאמוד את עוצמת הפגיעה בתיק האשראי של הבנק. הבנק בוחן את יכולתו לעמוד בהתפתחויות השליליות באמצעות תרחישי קיצון מערכתיים, ובכלל זה עורך תרחישי קיצון אחידים לבקשת הפיקוח על הבנקים.

כמו כן, לאור העלייה ברמת הסיכון, הבנק מקפיד לאורך כל תקופת המשבר על תהליכי חיתום אשראי קפדניים. במסגרת זו, חודדו דגשים בהעמדת אשראי בתקופת המשבר והודקו תהליכי החיתום של הבנק, ומתבצע ניטור ומעקב שוטף אחר מוקדי סיכון וההתפתחויות בשוק על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות ככל שיידרש.

לצד זאת הבנק בוחן את הדרכים למתן סיוע ללקוחות הבנק שנקלעו למשבר זמני ואשר להערכת הבנק יצלחו את המשבר. במסגרת זו מובאות בחשבון השפעות המשבר ונעשית בחינה מעמיקה של הלקוחות נוכח המשבר.

כחלק ממאמציו של הבנק לתמוך בצרכי לקוחותיו ולצלוח את המשבר, העמיד הבנק אשראי ללקוחותיו באמצעות הקרנות בערבות מדינה לאשראי לעסקים ואשר בקשות לשינוי בתנאי הלוואות של לקוחות משקי הבית ולקוחות עסקיים שנקלעו למשבר זמני.

בעקבות המשבר גדלו ההוצאות להפסדי אשראי והסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בסך של 2,282 מיליון ש"ח. עיקר הגידול הינו בהפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי.

ההפרשה להפסדי אשראי של הבנק מייצגת את אומדני הבנק. הפרשה זו מהווה אומדן המבוסס על שיקול דעת משמעותי שהופעל בתקופה המדווחת בסביבה משתנה המאופיינת בחוסר וודאות חריג.

תהליך ההפרשה כולל שלושה שלבים מרכזיים, אשר הותאמו לנסיבות המשבר:

- זיהוי ואיתור לווים בעלי אינדיקטורים שליליים, לרבות לווים אשר נפגעו ממשבר הקורונה, או פועלים בענפי משק אשר חשופים יותר להשפעות השליליות של המשבר. הבנק שם דגש רב על תהליכי חיתום אשראי קפדניים ופעילויות הניטור והליווי על מנת להבין את התפתחות הסיכונים הגלומים בתיק האשראי, להיערך מבעוד מועד ולבצע התאמות נדרשות. בתוך כך, עורך הבנק בחינה זהירה של הצורך להחמיר את דירוג הסיכון והסיווג של חובות שעשויים להיות מושפעים לרעה מהמשבר.
- ביצוע הוצאות להפסדי אשראי ביחס לחובות פגומים ברמה הפרטנית (Individual). מאחר שהשפעות המשבר עדיין לא ניכרות במישור החובות הפגומים, משקל משמעותי מיוחס בתהליך ההפרשה בתשעת החודשים הראשונים של השנה למישור הקבוצתי, כדלקמן.

ביצוע הפרשות המבטאות את ההפסד הצפוי לבנק ברמה הקבוצתית (Collective). במסגרת זו, מתבססת הנהלת הבנק על המידע הקיים בידיה, כגון: היקף המחיקות, פרופיל הסיכון של ענף המשק, סיווג החוב, תאבון הסיכון, תנאי הכלכלה וכיו"ב. לאורך התקופה של תשעת החודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020, הושם דגש על השינוי במאפייני הסיכון של ענפי המשק השונים ובהערכות הכלכליות, בעיקר ביחס לשיעור האבטלה והצמיחה. החמרה בכל אחד מפרמטרים אלה צפויה להביא להגדלת ההפרשה להפסדי אשראי. בהתאם להערכות הבנק, שיעור האבטלה הממוצע הצפוי בשנת 2020 הינו כ-5.5%. שיעור זה מבוסס על הגדרות הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. הערכת הבנק באשר לשיעור האבטלה הכולל (ההגדרה הרגילה בתוספת הנעדרים זמנית בשל חל"ת וירידה בשיעור ההשתתפות) הינה כ-18%, כאשר תחזית בנק ישראל לשיעור אבטלה רחב הקרוב בהגדרתו להגדרת הבנק היא 15.7%. כמו כן, הבנק בחן גם את תחזיות הצמיחה. בהתאם לתחזיות הבנק העדכניות, בשנת 2020 צפויה להירשם צמיחה שלילית בשיעור של כ-5.5%. זאת ועוד, ברבעון זה, בעקביות לרבעון הקודם, שולבה בתהליך גיבוש אומדני ההפרשה בחינה של מצב הלקוחות אשר נפגעו מהמשבר במישור, או הפועלים בענפי משק אשר חשופים יותר להשפעות השליליות של המשבר. במסגרת זו, גובש מנגנון לבחינה ולמיפוי של קבוצות סיכון לפי מידת עוצמת פגיעתן מהמשבר מחד, ולפי מידת סיכויי ההתאוששות שלהן, מאידך. בשלב הבא, נאמדה האפשרות שחלק מסוים מלקוחות אלה יחוו הידרדרות במצבם הכספי עד כדי סיווגים בסיווג בעייתי או קרות אירוע הפסד. במסגרת זו חושבו מספר תרחישים המייצגים נסיבות ומצבים אשר לדעת ההנהלה הינם במנעד הסבירות, להם יוחסו משקלות לצורך כימות האומדן הטוב ביותר. יודגש כי בעטייה של אי הוודאות הרבה האופפת את הנסיבות הנוכחיות - ובהתאם - הקושי הקיים בזיהוי, הכרה ומדידה של הפסדי האשראי, אומדן הפסדי האשראי בצל המשבר הינו תוצאה של הנחות והערכות אשר בשלב זה קשה עד מאד לקבוע את סבירותן. קושי זה מתגבר על רקע פעולות למיתון השפעות המשבר אשר עשויות לטשטש את השלכותיו על סיכון האשראי של הלקוחות, כגון דחיות תשלומים ותכניות הסיוע הממשלתי.

נוכח ההשתנות התכופה בתנאים הכלכליים והמשקיים, הבנק בחן מחדש את הפרמטרים המרכזיים בתהליך ההפרשה וביצע את העדכונים שנמצאו מתאימים. עם זאת, שינויים נוספים בהערכות, באומדנים ובתחזיות של ההנהלה יכולים להשפיע באופן משמעותי על ההפרשה להפסדי אשראי.

הערכות ותחזיות כלכליות ואחרות באשר למשך המשבר וחומרתו עלולות להשתנות באופן תכוף ומשמעותי, ולפיכך נתונות בחוסר וודאות גבוה. משכך, קשה להעריך או לצפות כיצד ישתנה מצב הלקוחות והתנהגותם.

קשה להעריך כיצד שינויים פוטנציאליים במשתנה כלשהו עלולים להשפיע על ההפרשה להפסדי אשראי בכללותה, הואיל וההנהלה מתחשבת במנעד רחב של גורמים, מדדים ואינדיקטורים בתהליך גיבוש האומדן. ייתכן ששינויים במשתנים אלה לא יחולו באותו שיעור, או לא יהיו עקביים בהשפעתם על הרכיבים השונים של תיק האשראי. יתר על כן, שינויים עתידיים באומדן ההפרשה להפסדי אשראי יכולים לנבוע מגורמים שונים ומגוונים, כגון שינויים בירתות האשראי, תמהיל האשראי הענפי, איכות הלווים, מחיקות, סיווגים חשבונאיים וכיוצא באלה.

למרות האמור לעיל, על מנת להמחיש את רגישות ההפרשה וכדי לבחון את ההשפעה האלטרנטיבית של הנחות והערכות אחרות, השתמש הבנק בתרחישים השונים אשר גובשו לצורך בסיס האומדן, והשווה אותם ליתרת ההפרשה שהוכרה במועד המאזן וכמתה על בסיס הקצאת משקלות לתרחישים אלה. במסגרת זו, הניח הבנק שבתרחיש אופטימי היקף הלקוחות החשופים למשבר אשר יחוו הידרדרות שתביא להחמרת סיווגם ו/או שיעור ההפרשה בגינם יהיה נמוך יותר ביחס לאומדנים בתרחיש הבסיס, נסיבות שעשויות להיות מלוות ברמת אבטלה נמוכה מזו ששימשה בתרחיש הבסיס לצד צמיחה בשיעור גבוה יותר מזה שבתרחיש הבסיס. מאידך, הניח הבנק באופן אלטרנטיבי כי בתרחיש פסימי היקף הלקוחות החשופים למשבר אשר יחוו ההידרדרות שתביא להחמרת סיווגם ו/או שיעור ההפרשה בגינם יהיה גבוה יותר ביחס לאומדנים בתרחיש הבסיס, נסיבות שעלולות להיות מלוות בשיעור אבטלה על פי הגדרתו הרחבה, אשר יוותר ברמה דו ספרתית במוצע שנתי, לצד שיעור צמיחה נמוך יותר ביחס לתרחיש הבסיס, אשר יותיר את התוצר ברמה נמוכה מזו שהייתה טרום המשבר.

הבנק השווה את תוצאות שני התרחישים האלטרנטיביים המתוארים לעיל ליתרת ההפרשה להפסדי אשראי שהוכרה בדוחותיו הכספיים ליום 30 בספטמבר 2020. מבלי להתחשב בהשפעות של קיזוז או קורלציה, ההשפעה של האמור לעיל, באופן היפותטי, עשויה להביא להקטנת ההפרשה להפסדי אשראי בכ-0.5 מיליארד ש"ח, או עלולה להביא להגדלתה בכ-0.6 מיליארד ש"ח.

ניתוח זה הינו סובייקטיבי במידה גבוהה ואינו מיועד, או מתיימר, להעריך שינויים עתידיים בהפרשה להפסדי אשראי מסיבות רבות, ביניהן:

- השפעות השינויים עלולות שלא להתנהג באופן ליניארי.
  - קיימים קשרי גומלין, אשר עשויים להיות מהותיים, בין השינויים.
  - המשבר השפיע על תחומים רבים במהירות, בעוצמה ובדפוס שלא נראו באחרונה בהיסטוריה, ולכן חוסר הוודאות מעיב על כל תהליך אמידה.
  - שינויים משמעותיים בחומרת המשבר ובמשכו, ההשפעות של תמיכה ממשלתית, התפתחויות במישור הבריאותי ומהירות ההתאוששות יכולים להשפיע באופן משמעותי על אומדני ההפרשה, ללא קשר לרגישויות שהומחשו לעיל.
- הבנק סבור שהאומדן הקיים הינו נאות במועד הדיווח. הואיל ושיקול דעת משמעותי הופעל במסגרת ניתוח זה, ייתכן שאחרים אשר יבצעו ניתוחים דומים יגיעו למסקנות שונות.

יובהר כי חוסר הוודאות לגבי אופן התפתחות המשבר והשלכותיו על הכלכלה הריאלית עדיין גבוהים, כך שההפרשה יכול ותשתנה - תגדל או תקטן - בעתיד בסכומים מהותיים בהתאם להתפתחויות ובעטיו של חוסר הוודאות כמתואר לעיל.

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם משבר הקורונה

הבנק יישם את הנחיות בנק ישראל מיום 21 באפריל 2020 בנושא דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות ודיווח לציבור ומיום 11 באוקטובר 2020 בנושא אירוע נגיף הקורונה - דגשים פיקוחיים לשינויים נוספים בתנאי הלוואה. בנוסף, הבנק אימץ את המתווה האחד שגובש על ידי בנק ישראל מיום 7 במאי 2020 אשר עודכן והורחב ביום 13 ביולי 2020 לדחיית תשלומי הלוואות ואת ההרחבה הנוספת של המתווה המקיף הנ"ל מיום 29 בספטמבר 2020 (נכנס לתוקף החל מ 1 באוקטובר 2020), בהתאם לנוסח ההנחיות והמתווים הנ"ל פועל הבנק לאישור בקשות של אנשים פרטיים ולקוחות עסקיים לשינוי בתנאי הלוואותיהם בעיקר באמצעות דחיית תשלומים. על פי המתווה המקיף המעודכן הנ"ל התקופה להגשת הבקשה לדחיית תשלומי הלוואות הוארכה עד לסוף השנה, קרי, עד לתאריך 31 בדצמבר 2020. הארכת התקופה כוללת את כל סוגי הלוואות: משכנתאות, אשראי צרכני ואשראי לעסקים. ככלל, דחיית התשלומים ניתנה ללווים שערכ המשבר שילמו את הלוואות כסדרן ושנקלעו למשבר זמני עקב נגיף הקורונה, כשלהערכת הבנק צפוי כי יצלחו את המשבר. ביחס להלוואות צרכניות עד 100 אלף ש"ח הנחיות בנק ישראל כוללות גם מרכיב דחיה ללא שיקול דעת הבנק.

אישור הבקשות לדחיית תשלומים בהלוואות התבסס על מתווים שגובשו על ידי קווי העסקים בשיתוף החטיבה לחשבונאות והחטיבה לניהול סיכונים אשר הותאמו למאפייני קווי העסקים ולמאפייני הסיכון של הלקוחות (לרבות: לקוחות בפיגור מעל 30 יום, לקוחות ברשימות מעקב ולקוחות מסווגים) ובכלל זה עדכניות דרוג הלווים ובחינת נאותות הסיווג בהתאם לכללי הבנק והרגולציה. בהתאם למתווה בנק ישראל נקבע כי שינויים בתנאי הלוואות לא גורמים באופן אוטומטי לסיווג של הלוואות כחובות בעייתיים בארגון מחדש. תהליך האישור לווה בהגדרת מתווה סמכויות ייעודי.

החלק הארי של יתרות החוב הרשומות של הלוואות שאושרו בגינת דחיות נכון למועד הדוח הוא בין 3-6 חודשים, בהתייחס לאשראי צרכני ואשראי עסקי, הדחיה נעשתה במתכונת של הארכת תקופת הלוואה במנגנון של דחיית תשלום הקרן.

בהלוואות לדירור מרבית דחיות התשלומים ניתנו במתכונת של גרייס מלא (קרן וריבית), כאשר התשלומים הנדחים, בתוספת ריבית והפרשי הצמדה, נפרסו על יתרת תקופת המשכנתא.

הרוב המכריע של מבקשי הדחיות נענה בחיוב.

הבנק עוקב אחר כלל לקוחותיו ובכלל זה גם אחר אוכלוסיית הלקוחות אשר דחו תשלומי הלוואה על מנת לזהות במועד כל התדרדרות באשראי לרבות חשיפה פוטנציאלית להפסד. זאת הן במסגרת תהליכי הניטור והאיתור של הלקוחות ברשימות המעקב השוטפות של הבנק והן במסגרת ניטור ייעודי לזיהוי לקוחות בעלי פוטנציאל פגיעה גבוה יותר מהמשבר.

מתוך סך המשכנתאות שהוקפאו שעדיין קיימת בגינת יתרת חוב ל-30 בספטמבר 2020 כ-54% חזרו לשלם כרגיל.

נכון לסמוך למועד פרסום הדוחות כ-10% מסך חבות המשכנתאות עדיין מצויים בסטטוס של הקפאת תשלומים.

למידע נוסף ופירוט לגבי התפתחויות שחלו בתיק האשראי ומדדים איכותיים המאפיינים את התיק ניתן לראות בהמשך פרק זה וכן [דוח על הסיכונים ליום 30 בספטמבר 2020](#).

פרטים בדבר יתרת החובות^(א), לגביהם בוצעו שינויים בתנאים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה החל מיום 1 במרס 2020 ועד ליום 30 בספטמבר 2020, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי בעקבות הדחיה

פירוט נוסף של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים נכון למועד הדיווח		פירוט נוסף של יתרת האשראי לציבור בגינו נדחו התשלומים ^(א)		פירוט נוסף של חובות לא בעייתיים		פירוט נוסף של חובות לא בעייתיים		פירוט נוסף של חובות לא בעייתיים		פירוט נוסף של חובות לא בעייתיים	
מזה: כפיגור של 30 ימים או יותר	יתרת אשראי לציבור	יתרת מ-6 חודשים	ועד 6 חודשים	סך הכל חובות לא בעייתיים	חובות לא בעייתיים	חובות לא בעייתיים	חובות לא בעייתיים	חובות לא בעייתיים	חובות לא בעייתיים	חובות לא בעייתיים	חובות לא בעייתיים
1,062	-	890	1,097	500	-	597	176	68	81	1,273	עסקים גדולים
2,220	36	469	682	564	-	118	76	73	269	758	עסקים בינוניים
5,464	453	3,465	4,476	4,212	46	218	160	507	27,731	4,636	עסקים קטנים וזעירים
1,255	84	1,316	1,782	1,585	1	196	38	172	34,629	1,820	אנשים פרטיים - ללא דיוור
11,689	3,569	5,174	9,075	5,148	211	3,716	135	374	20,378	9,210	הלוואות לדיוור
1,238	69	69	1,499	926	13	560	144	49	117	1,643	פעילות חו"ל
22,928	4,211	11,383	18,611	12,935	271	5,405	729 ^(ב)	1,243	83,205	19,340	סך הכל ליום 30 בספטמבר 2020

(א) כולל יתרות שתקופת הדחיה בגינן הסתיימה. תקופת דחיית התשלומים הינה התקופה המצטברת של דחיות שניתנו לחוב מתחילת ההתמודדות עם נגיף הקורונה ואינה כוללת דחיה אשר לה הלווה זכאי לפי כל דין.
 (ב) מזה: סווגו כחובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית בסך 59 מיליון ש"ח.
 (ג) מספר הלוואות מוצג ביחידות.

בנפרד מהמתווה הנ"ל, החל מחודש אוגוסט הבנק מאפשר בתנאים מסוימים, ללקוחות אשר שילמו את הלוואות הדיור שלהם כסידור, לקבל דחיה של תשלום קרן הלוואה (גרייס חלקי) לתקופה של עד שנתיים.

הלוואות בערבות מדינה

על רקע התפרצות נגיף הקורונה, הבנק חתם על הסכמים עם המדינה להעמדת הלוואות בערבות מדינה במסגרת "קרנות קורונה", שייעודן סיוע לעסקים (קטנים, בינוניים וגדולים), שנקלעו לקשיים תזרימיים כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה. תנאי הלוואות נקבעו על ידי משרד האוצר והם אחידים לכל סוגי הלוואים.

כספי הקרנות מיועדים להעמדת הלוואות למימון פערי תזרים לעסקים.

- בקרנות קורונה קיימים מספר מסלולי הלוואה: מסלול כללי, מסלול בסיכון מוגבר ומסלול בקרן לעסקים גדולים
- מסלול כללי - סכום הלוואה מקסימלי עד 30% מהמחזור השנתי, אך לא יותר מ-20 מיליון ש"ח
- מסלול בסיכון מוגבר (החל מ-21 ביוני 2020) - סכום הלוואה מקסימלי עד 30% מהמחזור השנתי, אך לא יותר מ-10 מיליון ש"ח
- מסלול בקרן לעסקים גדולים - סכום הלוואה מקסימלי עד 8% מהמכירות, ולא יותר מ-100 מיליון ש"ח, הנמוך מבניהם.
- בחברות היי טק: 8% מהמחזור או 8% מסך ההוצאות, למעט הוצאות מימון, לפי הגבוה מבין השניים, אך לא יותר מ-100 מיליון ש"ח.

תקופת האשראי: בכל המסלולים שנה עד 5 שנים, דחיית תשלומי הקרן עד שישה חודשים בהלוואות עד שנתיים.

בהלוואות מעל שנתיים ניתן לתת גרייס של 12 חודשים. במסלול הכללי ובסיכון מוגבר בשנה הראשונה הריבית על הגרייס משולמת על ידי המדינה.

בטחונות לקוח: עד 5% מגובה הלוואה המאושרת.

הסיכון באשראי זה מגודר על ידי המדינה על פי השיעורים הספציפיים הבאים:

- במסלול הכללי: עד 85% באשראי ספציפי ולא יותר מ-15% לכלל התיק.
  - במסלול בסיכון מוגבר: עד 95% באשראי ספציפי ולא יותר מ-60% לכלל התיק (מיועד לעסקים שנפגעו באופן משמעותי ממשבר הקורונה, לפי מבחנים שקבע משרד האוצר).
  - במסלול לעסקים גדולים: עד 75% בהלוואה הבודדת ולא יותר מ-12% לכלל התיק.
- קבלת ערבות המדינה סייעה לבנק לתמוך בצרכי לקוחותיו ותרמה באופן חיובי לאיכות תיק האשראי של הבנק.

מידע בדבר אשראי שניתן בערבות מדינה במסגרת ההתמודדות עם משבר נגיף הקורונה ליום 30 בספטמבר 2020

יורת חוב רשומה ליום 30 בספטמבר 2020	סיווג לקוח
במיליוני ש"ח	עסקים קטנים וזעירים
3,220	עסקים בינוניים
1,487	עסקים גדולים
329	סך הכל
5,036	

הערות:

1. סיווג הלקוחות מבוסס על מגזרי פעילות - גישת הנהלה.
2. עד סמוך לפרסום הדוח העמיד הבנק במסגרת הקרן בערבות המדינה הלוואות לעסקים בסך של כ-5.5 מיליארד ש"ח. בנוסף אישר הבנק הלוואות בסך של כ-0.2 מיליארד ש"ח שטרם נמשכו על ידי הלקוחות.

למידע נוסף אודות סיכון האשראי ראה פרק [סיכון אשראי בדוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2019](#).

סיכון אשראי ונכסים שאינם מבצעים

30 בספטמבר 2020			
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח			
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי^(א):			
192,548	83,570	24,001	300,119
סיכון אשראי מאזני			
85,996	2,888	17,308	106,192
סיכון אשראי חוץ מאזני			
278,544	86,458	41,309	406,311
סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי			
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
3,304	3,909	1,553	8,766
א. לא בעייתי			
6,765	833	655	8,253
ב. סך הכל בעייתי ^(ב)			
3,788	785	270	4,843
השגחה מיוחדת			
608	-	60	668
נחות			
2,369	48	325	2,742
פגום			
10,069	4,742	2,208	17,019
סך הכל סיכון אשראי מאזני			
959	-	212	1,171
סיכון אשראי חוץ מאזני			
11,028	4,742	2,420	18,190
סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
76	786	43	905
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ג)			
289,572	91,200	43,729	424,501
סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור			
מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים			
2,108	22	239	2,369
א. חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית			
12	-	-	12
ב. נכסים שהתקבלו בגין אשראי שסולקו			
2,120	22	239	2,381
סך הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור			
שיעור אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL) מסך האשראי לציבור			
0.81%			

(א) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(ב) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(ג) לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיוור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

סיכון אשראי ונכסים שאינם מבצעים (המשך)

30 בספטמבר 2019			
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח			
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי^(א):			
189,774	82,305	25,332	297,411
סיכון אשראי מאזני			
83,741	2,383	16,991	103,115
סיכון אשראי חוץ מאזני			
273,515	84,688	42,323	400,526
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
2,216	422	2,063	4,701
א. לא בעייתי			
4,269	807	593	5,669
ב. סך הכל בעייתי ^(ב)			
1,670	807	220	2,697
השגחה מיוחדת			
515	-	65	580
נחות			
2,084	-	308	2,392
פגום			
6,485	1,229	2,656	10,370
סך הכל סיכון אשראי מאזני			
1,109	-	93	1,202
סיכון אשראי חוץ מאזני			
7,594	1,229	2,749	11,572
סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
176	807	50	1,033
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ג)			
281,109	85,917	45,072	412,098
סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור			
מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים			
1,789	-	234	2,023
א. חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית			
7	-	-	7
ב. נכסים שהתקבלו בגין אשראי שסולקו			
1,796	-	234	2,030
סך הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור			
שיעור אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL) מסך האשראי לציבור			
0.71%			

(א) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(ב) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(ג) לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

סיכון אשראי ונכסים שאינם מבצעים (המשך)

31 בדצמבר 2019			
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח			
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי^(א):			
189,787	83,117	25,740	298,644
סיכון אשראי מאזני			
84,484	2,573	16,748	103,805
סיכון אשראי חוץ מאזני			
274,271	85,690	42,488	402,449
סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי			
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
1,973	472	1,684	4,129
א. לא בעייתי			
4,175	830	613	5,618
ב. סך הכל בעייתי ^(ב)			
1,524	830	229	2,583
השגחה מיוחדת			
426	-	73	499
נחות			
2,225	-	311	2,536
פגום			
6,148	1,302	2,297	9,747
סך הכל סיכון אשראי מאזני			
865	-	19	884
סיכון אשראי חוץ מאזני			
7,013	1,302	2,316	10,631
סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
92	830	58	980
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ג)			
281,284	86,992	44,804	413,080
סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור			
מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים			
1,910	-	234	2,144
א. חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית			
8	-	-	8
ב. נכסים שהתקבלו בגין אשראי שסולקו			
1,918	-	234	2,152
סך הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור			
שיעור אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL) מסך האשראי לציבור			
0.75%			

(א) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(ב) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(ג) לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיוור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

תנועה ביתרת פגומים

תנועה בחובות פגומים בגין אשראי לציבור

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020				
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	
במיליוני ש"ח				
2,220	-	311	2,531	יתרת חובות פגומים לתחילת התקופה
1,169	49	168	1,386	חובות שסווגו כחובות פגומים במהלך התקופה
(17)	-	(2)	(19)	חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום
(379)	-	(44)	(423)	חובות פגומים שנמחקו
(627)	-	(109)	(736)	חובות פגומים שנפרעו
(1)	-	-	(1)	התאמה מתרגום דוחות כספיים
2,365	49	324	2,738	יתרת חובות פגומים לסוף התקופה

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019				
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	
במיליוני ש"ח				
2,380	31	340	2,751	יתרת חובות פגומים לתחילת התקופה
1,014	-	133	1,147	חובות שסווגו כחובות פגומים במהלך התקופה
(31)	-	(1)	(32)	חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום
(506)	-	(50)	(556)	חובות פגומים שנמחקו
(712)	(13)	(113)	(838)	חובות פגומים שנפרעו
(45)	(3)	-	(48)	התאמה מתרגום דוחות כספיים
(23)	(15)	(1)	(39)	מימוש השקעה בחברת בת שאוחדה בעבר
2,077	-	308	2,385	יתרת חובות פגומים לסוף התקופה

מזה: תנועה בחובות בעייתיים בארגון מחדש

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020				
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל	
במיליוני ש"ח				
729	-	290	1,019	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת התקופה
733	-	159	892	ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה
-	-	-	-	חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום בשל ארגון מחדש עוקב
(63)	-	(37)	(100)	חובות בארגון מחדש שנמחקו
(361)	-	(109)	(470)	חובות בארגון מחדש שנפרעו
-	-	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
1,038	-	303	1,341	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף התקופה

מזה: תנועה בחובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019			
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח			
1,318	8	319	1,645
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת התקופה			
239	-	112	351
ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה			
-	-	-	-
חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום בשל ארגון מחדש עוקב			
(98)	-	(27)	(125)
חובות בארגון מחדש שנמחקו			
(641)	-	(110)	(751)
חובות בארגון מחדש שנפרעו			
(20)	(1)	-	(21)
התאמה מתרגום דוחות כספיים			
(18)	(7)	(1)	(26)
מימוש השקעה בחברת בת שאוחדה בעבר			
780	-	293	1,073
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף התקופה			

גילוי, הערכה, סיווג וכללי הפרשה להפסדי אשראי

בנושא הוצאות בגין הפסדי אשראי וסיווג חובות בעייתיים הבנק פועל בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים שנכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2011 והעדכונים של הוראות אלו ממועד זה. הבנק נוהג לאמוד, להעריך ולעדכן את גובה ההפרשה להפסדי אשראי באופן שוטף, בהתאם לניסיון העבר, ניתוח מצבם של הלווים הנבחרים באופן פרטני, וכן בהתאם לתחזיות כלכליות והערכות לגבי השווקים והסקטורים העסקיים השונים.

תנועה ביתרת ההפרשה המאזנית להפסדי אשראי בגין החובות הפגומים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020			
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח			
372	-	167	539
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לתחילת התקופה			
277	-	(17)	260
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי			
(379)	-	(44)	(423)
מחיקות חשבונאיות			
233	-	97	330
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות			
-	-	-	-
התאמות מתרגום דוחות כספיים			
503	-	203	706
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לסוף התקופה			

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019			
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח			
459	4	150	613
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לתחילת התקופה			
70	-	(43)	27
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי			
(506)	-	(50)	(556)
מחיקות חשבונאיות			
311	-	102	413
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות			
(2)	-	-	(2)
התאמות מתרגום דוחות כספיים			
(12)	(4)	-	(16)
מימוש השקעה בחברת בת שאוחדה בעבר			
320	-	159	479
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לסוף התקופה			

למידע נוסף בנוגע לאופן קביעת שיעורי הפרשה קבוצתית ראה פרק [מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים](#).
למידע נוסף בנוגע להפרשות ראה [ביאור 6](#).

להלן פירוט מדדי סיכון האשראי

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2019	2019	2020		
באחוזים				
0.89	0.84	0.94	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור	
0.34	0.36	0.31	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור	
1.54	1.57	2.09	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור	
0.22	0.21	1.05	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ^(א)	
(0.24)	(0.18)	(0.16)	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור הממוצעת	
1.16	1.15	1.75	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור	
131.49	137.19	185.79	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום	
94.79	95.73	139.64	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי לציבור פגום בתוספת יתרת אשראי לציבור אשר נמצא בפיגור של 90 ימים או יותר	
(20.04)	(15.40)	(9.00)	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור	

(א) על בסיס שנתי.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק

30 בספטמבר 2020						
הפסדי אשראי ^(א)						
מזה:	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:
סיכון	דירוג	ביצוע	אשראי	סיכון	הוצאות	מחיקות
אשראי	אשראי ^(ה)	אשראי ^(ה)	אשראי	אשראי	הכנסות	הפרשה
כוללי ^(א)	אשראי ^(ה)	אשראי ^(ה)	פגום	נטו	אשראי	אשראי
במיליוני ש"ח						
בנין פעילות לווים בישראל						
ציבור-מסחרי						
תעשייה	26,667	25,697	597	328	176	77
בנינו ונדל"ן - בינוי ^(ב)	57,865	57,389	354	135	143	28
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	32,425	31,617	513	211	114	(6)
מסחר	31,021	29,333	1,023	451	334	42
שרותים פיננסיים	30,549	30,535	14	5	78	(47)
ענפים אחרים	45,652	43,387	1,532	536	449	120
סך הכל מסחרי^(ג)	224,179	217,958	4,033	1,666	1,294	214
אנשים פרטיים - הלוואות לדיר	91,033	86,325	808	22	189	5
אנשים פרטיים - אחר	43,324	40,905	674	325	237	124
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	358,536	345,188	5,515	2,013	1,720	343
בנקים בישראל וממשלות בישראל	46,898	46,898	-	-	3	(5)
סך הכל פעילות בישראל	405,434	392,086	5,515	2,013	1,723	343
בנין פעילות לווים בחו"ל						
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	65,965	61,123	3,349	953	559	115
בנקים וממשלות בחו"ל	56,252	56,237	15	15	-	-
סך הכל פעילות בחו"ל	122,217	117,360	3,364	968	559	115
סך הכל פעילות בישראל ובחו"ל	527,651	509,446	8,879	2,981	2,282	458

- (א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות^(ב), אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 306,181,116,91,2,333,12,550,115,471 מיליון ש"ח בהתאמה.
- (ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ג) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (ד) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ה) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לכיצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (ו) כולל הלוואות לדיר, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (ז) סיכון האשראי המסחרי כולל יתרה בסך 2,838 מיליון ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (המשך)

30 בספטמבר 2019						
הפסדי אשראי ^(א)						
מזה:	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:
סיכון	דירוג	ביצוע	אשראי	סיכון	מחיקות	ייתר
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי
כולל ^(א)	אשראי ^(ה)	אשראי ^(ד)	פגום	הכנסות	חשבונאיות	הפרשה
				נטו	נטו	אשראי
במיליוני ש"ח						
בנין פעילות לווים בישראל						
ציבור-מסחרי						
תעשייה	25,612	24,785	652	399	53	150
בנינו ונדל"ן - בינוי ^(ב)	52,558	51,870	444	129	18	14
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	30,749	30,224	522	410	(20)	(39)
מסחר	31,195	30,234	910	437	228	177
שרותים פיננסיים	32,544	32,532	11	4	(17)	(9)
ענפים אחרים	44,833	43,653	1,013	333	2	18
סך הכל מסחרי^(ג)	217,491	213,298	3,552	1,712	264	311
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	85,706	84,476	807	-	14	17
אנשים פרטיים - אחר	44,622	41,874	606	308	113	103
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	347,819	339,648	4,965	2,020	391	431
בנקים בישראל וממשלות בישראל	46,171	46,170	-	-	(2)	-
סך הכל פעילות בישראל	393,990	385,818	4,965	2,020	389	431
בנין פעילות לווים בחו"ל						
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	64,279	60,878	1,493	574	62	73
בנקים וממשלות בחו"ל	44,824	44,824	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחו"ל	109,103	105,702	1,493	574	62	73
סך הכל פעילות בישראל ובחו"ל	503,093	491,520	6,458	2,594	451	504

(א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בנין מכשירים נגזרים. כולל: חובות^(ב), אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 294,142,824,488 מיליון ש"ח בהתאמה.

(ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ג) כולל בנין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(ד) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בנין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(ה) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(ו) כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

(ז) סיכון האשראי המסחרי כולל יתרה בסך 2,422 מיליון ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

הפעילות ומגבלות הסיכון בענף הבינוי והנדל"ן

ענף הבינוי והנדל"ן הינו תחום הפעילות שבו לכנק חשיפת האשראי הגדולה ביותר מבין ענפי המשק העסקיים. בדומה לענפי המשק האחרים, מוגדרים במדיניות האשראי מתודולוגיות ופרמטרים פנימיים למימון עסקאות בכל אחד מענפי המשנה של תחום הנדל"ן.

האשראי לענף הנדל"ן תואם את תיאבון הסיכון של הבנק לאור רמת הסיכון והתמחור ההולם. בשל כך ומתוך רצון להמשיך ולהיות דומיננטיים במימון ענף הנדל"ן הבנק פועל לניצול מיטבי ואפקטיבי של המגבלות הפנימיות והרגולטוריות בנושא.

המעקב אחר תיק האשראי בתחום הנדל"ן מבוצע באופן הדוק תוך ניטור המגמות בנתונים המאקרו כלכליים במשק וניטור התפתחות מאפייני הסיכון של סגמנט זה בבנק.

בנוסף, מנותח הסיכון לתחום הנדל"ן במסגרת תרחיש קיצון מערכתי שהבנק בוחן. במסגרת זו הפסדי האשראי מפולחים לפי ענפי המשנה ובכחנים אל מול תיאבון הסיכון.

בנוסף למגבלה הרגולטורית ובמטרה לנהל באופן אפקטיבי את התמהיל הפנימי של סיכון האשראי, מקפיד הבנק על פיזור גיאוגרפי בין הפרויקטים בהתייחס לביקושים הצפויים וכן על פיזור בין ענפי הפעילות השונים.

בהמשך לפוליסות דומות שנרכשו בעבר, נרכשה בדצמבר 2019 פוליסת ביטוח חדשה לתיק ערבויות מכוח חוק מכר (דירות) ולהתחייבות להוצאת ערבויות אלה ממבטחי משנה בינלאומיים, בעלי דירוג אשראי בינלאומי גבוה. פוליסת הביטוח מבטיחה את הבנק למקרה בו יידרש לשלם בשל חילוט הערבויות, והכל על פי תנאי הפוליסה. רכישת הביטוח מאפשרת להפחית את ההון המרותק בגין סיכון האשראי הנובע מהנפקת הערבויות תוך שימוש בפוליסה "כמפחיתת סיכון אשראי" (ההפחתה הינה בהתאם לדירוג מבטחי המשנה). הביטוח הינו בגין פרויקטים שיחלו עד ליום 31 בדצמבר 2020.

ביום 12 בינואר 2020 פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בנושא מגבלת חבות ענפית. העדכון מאפשר לבנקים להעמיד אשראי נוסף בהיקף של 4% מתיק האשראי למימון פרויקטים תשתיתיים אשר נכללים במסגרת ענף "עבודות הנדסה אזרחית", מעבר לאשראי בהיקף של 20% לשאר תחומי הבינוי והנדל"ן.

השפעת משבר הקורונה

ככלל ההערכה היא כי ענף "הבנייה למגורים" יפגע פחות מענפים אחרים ורוב החברות אשר נכנסו "חזקות" למשבר, לאחר עשור של גאות בתחום, יעברו אותו בצורה טובה יחסית לחברות הפעילות בענפי משק אחרים. יחד עם זאת, חברות חשופות יותר מתמיד להיבטים תזרימיים לאור השפעות המשבר והסגר השני, ובפרט ההאטה במכירות והעיכובים בבנייה. בנוסף, ככל שהמשבר יתארך, צפויה השפעה על שוק המניבים, משרדים ומסחר גדול וההערכה היא כי שיעורי התפוסה ושכר דירה ירדו.

הבנק בוחן את יכולתו לעמוד בהתפתחויות שליליות בענף באמצעות תרחישי קיצון מערכתיים, ובכלל זה עורך תרחישי קיצון אחידים לבקשת הפיקוח על הבנקים.

כמו כן, לאור העלייה ברמת הסיכון, הבנק מקפיד לאורך כל תקופת המשבר על תהליכי חיתום אשראי קפדניים. במסגרת זו, חודדו דגשים בהעמדת אשראי בתקופת המשבר והודקו תהליכי החיתום של הבנק ומתבצע ניטור ומעקב שוטף אחר מוקדי סיכון וההתפתחויות בשוק על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות ככל שיידרש.

לצד זאת הבנק בוחן את הדרכים למתן סיוע ללקוחות הבנק שנקלעו למשבר זמני ואשר להערכת הבנק יצלחו את המשבר. במסגרת זו מובאות בחשבון השפעות המשבר ונעשית בחינה מעמיקה של הלקוחות נוכח המשבר.

כחלק ממאמציו של הבנק לתמוך בצרכי לקוחותיו ולצלוח את תקופת המשבר יישם הבנק את הנחיות בנק ישראל.

הבנק יישם את הנחיות בנק ישראל מיום 21 באפריל 2020 בנושא דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות ודיווח לציבור ומיום 11 באוקטובר 2020 בנושא אירוע נגיף הקורונה - דגשים פיקוחיים לשינויים נוספים בתנאי הלוואה.

בנוסף, הבנק אימץ את המתווה האחד שגובש על ידי בנק ישראל מיום 7 במאי 2020 אשר עודכן והורחב ביום 13 ביולי 2020 לדחיית תשלומי הלוואות ואת ההרחבה הנוספת של המתווה המקיף הנ"ל מיום 29 בספטמבר 2020 (ונכנס לתוקף החל מ-1 באוקטובר 2020). בהתאם לנוסח ההנחיות והמתווים הנ"ל פועל הבנק לאישור בקשות של לקוחות עסקיים לשינוי בתנאי הלוואותיהם בעיקר באמצעות דחיית תשלומים. על פי המתווה המקיף המעודכן הנ"ל התקופה להגשת הבקשה לדחיית תשלומי הלוואות הוארכה עד לסוף השנה, קרי, עד לתאריך 31 בדצמבר 2020. הארכת התקופה כוללת את כל סוגי הלוואות: משכנתאות, אשראי צרכני ואשראי לעסקים.

ככלל, דחיית התשלומים ניתנה ללווים שערב המשבר שילמו את הלוואות כסדרן ושנקלעו למשבר זמני עקב נגיף הקורונה, כשלהערכת הבנק צפוי כי יצלחו את המשבר.

ביום 15 במרס 2020 במסגרת ההקלות הרגולטוריות ושירותים לציבור, שניתנו למערכת הבנקאית על רקע התפשטות נגיף הקורונה, קבע בנק ישראל במסגרת הוראת השעה שבנקים יוכלו להגדיל את האשראי לענף הבינוי והנדל"ג, כך שסך האשראי (בניכוי תשתיות לאומיות) יעלה משיעור של 20% ל-22% מסך כל תיק האשראי של הבנק (סך המגבלה, כולל תשתיות, תעמוד על 24%). תוקף הוראת השעה הוארך ביום 16 בספטמבר 2020 בשישה חודשים עד ל-31 במרס 2021 (להלן - מועד תום תוקף ההוראה). עם זאת, כדי לאפשר לבנק לחזור לשיעור של 20%, תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים ובלבד ששיעור החבות לא יעלה על השיעור במועד תום תוקף ההוראה.

נכון ליום 30 בספטמבר 2020 הבנק עומד במגבלות הרגולטוריות הקבועות בהוראה.

למידע נוסף בגין סגמנט זה ראה פרק [סיכוני אשראי בדוח על הסיכונים וכדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2019](#).

קבוצות לווים¹

הקבוצה מקיימת תהליכי מעקב סדורים על מנת לוודא כי היא ממלאת אחר מגבלות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בנושא מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

ביום 1 באוגוסט 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראה הנ"ל. על פי התיקון, חשיפה של בנק ל"קבוצת לווים חברת כרטיסי אשראי" לא תעלה על 15% מהון התאגיד הבנקאי, וזאת בדומה למגבלה החלה על חשיפה ל"קבוצת לווים בנקאית". הוראה זו תכנס לתוקף באופן מדורג בתוך 3 שנים ממועד ההפרדה של חברת כרטיסי אשראי מהתאגיד הבנקאי. ביום 27 באוקטובר 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון נוסף להוראה הנ"ל. העדכון קובע כי חבות נטו של לווה העוסק בפעילות ספקולטיבית ושאינו לווה מפוקח, תוגבל לשיעור של 10% מהון התאגיד הבנקאי (חלף מגבלה של 15%). מגבלה זו תחול גם על החבות המצטברת של לווים כאמור השייכים לקבוצת לווים העוסקים בפעילות ספקולטיבית (זאת חלף מגבלת קבוצת לווים רגילה של 25%).

נכון ליום 30 בספטמבר 2020, הבנק עומד במגבלות הקבועות בהוראה.

חשיפה למדינות זרות

חלק א' - מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות, ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך הנכסים או מעל 20% מסך ההון לצורך חישוב יחס ההון, לפי הנמוך ביניהם:

30 בספטמבר 2020			
חשיפה ^(א)ב)			
מאזנית	חוץ מאזנית ^(א)	סך הכל	
במיליוני ש"ח			
30,882	5,962	36,844	ארה"ב
17,430	7,635	25,065	בריטניה
3,191	2,060	5,251	צרפת
1,123	1,964	3,087	שוויץ
4,800	1,574	6,374	גרמניה
22,280	2,141	24,421	אחרות
79,706	21,336	101,042	סך הכל החשיפה למדינות זרות
1,102	240	1,342	מזה: סך החשיפות למדינות ה-GIPS ^(א)
1,074	703	1,777	מזה: סך החשיפות למדינות ה-LDC ^(א)
1,253	265	1,518	מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות ^(א)

[ראה הערות בעמוד הבא](#)

¹ קבוצת לווים הם כל אלה יחד: הלווה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על ידי אלה, למעט בנקים. כאשר תאגיד נשלט על ידי יותר מאדם אחד יש לכלול בקבוצת לווים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הונית), לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם. כאשר תאגיד מוחזק על ידי יותר מאדם אחד, יש לכלול מחזיק שאין לו שליטה, שהתאגיד המוחזק הוא מהותי עבורו (כגון: מבחינה הונית), יחד עם התאגיד המוחזק וכן כל מי שנשלט על ידם בקבוצת לווים אחת. לווים הקשורים באופן שפגיעה ביציבות הפיננסית של אחד מהם עלולה להשליך על היציבות הפיננסית של האחר, או שאותם גורמים עלולים להשליך על היציבות הפיננסית של שניהם.

חשיפה למדינות זרות (המשך)

30 בספטמבר 2019			
חשיפה ^{(א)(ב)}			
סך הכל	חוץ מאזנית ^(ג)	מאזנית	במיליוני ש"ח
33,378	6,474	26,904	ארה"ב
23,576	9,794	13,782	בריטניה
4,074	1,786	2,288	צרפת
3,070	1,557	1,513	שוויץ
6,338	1,271	5,067	גרמניה
15,764	2,054	13,710	אחרות
86,200	22,936	63,264	סך הכל החשיפה למדינות זרות
917	152	765	מזה: סך החשיפות למדינות ה-GIPS ^(ד)
2,101	900	1,201	מזה: סך החשיפות למדינות ה-LDC ^(ה)
454	227	227	מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות ^(ו)
31 בדצמבר 2019			
חשיפה ^{(א)(ב)}			
סך הכל	חוץ מאזנית ^(ג)	מאזנית	במיליוני ש"ח
35,857	6,771	29,086	ארה"ב
21,892	8,660	13,232	בריטניה
5,360	1,756	3,604	צרפת
2,832	1,762	1,070	שוויץ
6,842	1,356	5,486	גרמניה
19,553	2,069	17,484	אחרות
92,336	22,374	69,962	סך הכל החשיפה למדינות זרות
1,314	206	1,108	מזה: סך החשיפות למדינות ה-GIPS ^(ד)
2,239	827	1,412	מזה: סך החשיפות למדינות ה-LDC ^(ה)
556	150	406	מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות ^(ו)

(א) החשיפה למדינות זרות מוצגת על בסיס סיכון סופי.

(ב) סיכון אשראי מאזני וחוף מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים ולפני השפעת קיזוז דו צדדי בגין נגזרים.

(ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוף מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, לפני השפעת קיזוז דו צדדי בגין נגזרים.

(ד) החשיפה למדינות ה-GIPS כוללת את המדינות: יוון, איטליה, פורטוגל וספרד.

(ה) החשיפה למדינות ה-LDC כוללת את המדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות, שהינן ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.

(ו) חשיפה למדינות זרות עם בעיות נזילות כפי שהוגדר על ידי בנק ישראל (מדינה אשר מקבלת סיוע כספי מ-IMF או שהתחייבויותיה מדורגות בדירוג אשראי CCC או נמוך יותר). הסכום מתייחס ל-20 מדינות (ב-30 בספטמבר 2019 מתייחס ל-10 מדינות, ב-31 בדצמבר 2019 מתייחס ל-13 מדינות).

חלק ב' - לימים 30 בספטמבר 2020, 30 בספטמבר 2019 ו-31 בדצמבר 2019, אין חשיפה מאזנית מצרפית למדינות זרות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך.

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים זרים מתייחסת לבנקים מסחריים, חברות החזקה בנקאיות, בנקים להשקעות, חברות ביטוח וגופים פיננסיים אחרים.

הבנק מנהל מעקב הדוק אחר מצבם של בנקים בעולם ומנתח באופן תדיר את איתנותם הפיננסית. הבנק מנהל רשימה מצומצמת של בנקים איכותיים שמולם יש חשיפות אשראי קבוצתיות.

השפעת משבר הקורונה

במהלך הרבעון הראשון על רקע ההשלכות המהותיות של אירוע נגיף הקורונה והתנודתיות הגבוהה בשווקים הפיננסיים חל גידול במרווחי האשראי של כלל המוסדות הפיננסיים המקומיים והזרים שאליהם חשוף הבנק. במקביל לתנודתיות בשווקים והחששות ממיתון עולמי החלו הבנקים המרכזים בעולם במהלכים במטרה לתמוך במערכות הפיננסיות בעולם ובכלל זה צעדים כגון: הקלה בדרישות ההון, הקלה ביישום רפורמות חשבונאיות, מתן כלי נזילות לבנקים ועוד.

ברבעון השני חל צמצום משמעותי במרווחי האשראי של הבנקים ומוסדות פיננסיים זרים אליהם חשוף הבנק. במהלך הרבעון השלישי נרשמה ירידה מדודה נוספת במרווחי האשראי.

הבנק המשיך את הניטור אחר מוסדות פיננסיים זרים זאת כחלק מאופן ניהול החשיפה למוסדות פיננסיים זרים והתאים את החשיפה בהתאם לשינויים אותם זיהה בסביבת הסיכון. ניהול זה מביא בחשבון בין היתר:

- יחסים פיננסיים שונים כגון יחסי ההון, יחסי הנזילות ועוד כפי שמפורסמים על ידי הבנקים.
- הערכת השוק כפי שמשקפת בשווי השוק של מניותיהם ובסיכון כפי שנאמד בעזרת נגזרי האשראי (CDS) ומרווחי האג"ח שלהם.
- הדירוג על פי סוכנויות הדירוג הבינלאומיות.
- חוסנה הפיננסי של המדינה בה נמצא מרכז פעילותו של הבנק.
- הצעדים שנקטה המדינה במטרה לתמוך במערכת הפיננסית שלה ובכלכלתה.
- מגבלות כמותיות על היקף החשיפה לבנק בודד ולמדינה.

עיקר החשיפה לבנקים ומוסדות פיננסיים זרים הינה בדירוגי השקעה. הבנק אינו סבור כי בנקים ומוסדות פיננסיים אלו נמצאים ברמת סיכון גבוהה.

להלן חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים^(א)

ליום 30 בספטמבר 2020 ^(א)			
	סיכון אשראי חוץ נוכחית	סיכון אשראי מאזני נוכחי ^(ב)	סיכון אשראי מאזני ש"ח
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים^(א)			
AAA עד AA-	24,274	606	23,668
A+ עד A-	5,861	716	5,145
BBB+ עד BBB-	757	201	556
BB+ עד B-	105	7	98
ללא דרוג	141	-	141
	31,138	1,530	29,608

[ראה העחת בעמוד הבא.](#)

להלן חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים^(א) (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2019 ^(ה)			
סיכון אשראי מאזני ^(ב)	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ^(ג)	חשיפת אשראי נוכחית	
במיליוני ש"ח			
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים^(ד)			
18,066	723	18,789	AA- עד AAA
4,808	468	5,276	A- עד A+
187	108	295	BBB- עד BBB+
32	11	43	B- עד BB+
204	-	204	ללא דרוג
23,297	1,310	24,607	סך הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים

ליום 31 בדצמבר 2019 ^(ה)			
סיכון אשראי מאזני ^(ב)	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ^(ג)	חשיפת אשראי נוכחית	
במיליוני ש"ח			
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים^(ד)			
19,527	762	20,289	AA- עד AAA
4,526	470	4,996	A- עד A+
220	231	451	BBB- עד BBB+
160	11	171	B- עד BB+
148	-	148	ללא דרוג
24,581	1,474	26,055	סך הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים

- (א) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, דילרים/ברוקרים, חברות ביטוח וגופים מוסדיים.
 (ב) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים (שווי הוגן של נגזרים) והשקעות באגרות חוב כולל אגרות חוב של בנקים מסוג Subordinated ב-30 בספטמבר 2020 בשווי של 625 מיליון ש"ח (ב-30 בספטמבר 2019 - 476 מיליון ש"ח וב-31 בדצמבר 2019 - 527 מיליון ש"ח).
 (ג) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי (ללא נגזרים חוץ מאזניים).
 (ד) הבנק משתמש בדירוג של סוכנות Moody's ו-S&P בלבד לדירוג המוסדות הפיננסיים הזרים אליהם קיימת חשיפת אשראי.
 (ה) נכון ליום 30 בספטמבר 2020, 30 בספטמבר 2019 ו-31 בדצמבר 2019, לא קיים סיכון אשראי בעייתי מול מוסדות פיננסיים זרים.

הערות:

- חשיפות האשראי אינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים (למידע נוסף ראה [ביאור 5](#)).
- חלק מהבנקים קיבלו תמיכות ממשלתיות באופנים שונים, ובכלל זה בהשקעה ישירה בהון הבנק, בערבות ממשלתית לתיקי נכסים מסוימים של הבנקים, בערבויות לגיוס מקורות לבנקים, וכו'.
- למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים) ראה [ביאור 11](#).

סיכונים בתיק הלוואות לדיור

התפתחויות בסיכונים אשראי

ההתפתחויות שחלו במשך בשנים האחרונות (סביבת ריבית נמוכה, ביצועי מחיר למשתכן ועלייה מתונה במחירי הדיור) הביאו לגידול משמעותי בהיקף האשראי לדיור בישראל, הן למטרת מגורים והן למטרת השקעה. תיק הלוואות לדיור מנוטר באופן שוטף תוך ניתוח המגמות במאפייני ובמוקדי הסיכון. בכלל זה מבוצע מעקב אחר התפלגות האשראי לפי בסיסי הצמדה, יכולת החזר חודשי, ריבית, שיעור מימון ודירוג אשראי בהתאם למודל הסטטיסטי הפנימי של הבנק. הבנק מקפיד על מדיניות חיתום מאוזנת הלוקחת בחשבון את יכולת החזר של הלווה, בסיס הצמדה והריבית, שיעור המימון ועוד, זאת תוך עמידה בכל דרישות הפיקוח על הבנקים.

במסגרת העמדת הלוואות לדיוור, מעמיד הבנק גם הלוואות פרטניות למשתתפים בקבוצת רכישה. מימון במסגרת קבוצת רכישה נותן מענה לביקושי שוק של התארגנויות פרטיות, בעלי קרקע היסטוריים וכיו"ב. מהיבט הסיכון, המימון ניתן לאוכלוסיות שונות, בפזיור גיאוגרפי, ולאחר שכל לווה עובר בדיקת יכולת סילוק הלוואה.

במהלך התקופה המדווחת חל גידול בהעמדות אשראי חדש ("ביצועים") לעומת התקופה המקבילה אשתקד בקשר עם ביקושים לאשראי לדיוור בישראל, הן למטרת מגורים והן למטרת השקעה ביחס לתקופה המקבילה אשתקד.

להלן נתונים על ביצועי הלוואות חדשות שניתנו והלוואות שמחזרו לרכישת דירת מגורים ובמשכון דירת מגורים בישראל

	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		שיעור השינוי
	2019	2020	
	במיליוני ש"ח		ב-%
מכספי הבנק	10,253	11,978	16.8
מכספי האוצר	115	109	(5.2)
סך כל הלוואות חדשות	10,368	12,087	16.6
הלוואות שמחזרו	1,798	2,134	18.7
סך כל ביצועים	12,166	14,221	16.9

השפעת משבר הקורונה

כתוצאה ממשבר הקורונה, בקרב משקי הבית קיימת אי וודאות כלכלית לאור הגידול המשמעותי בשיעור מבקשי התעסוקה. במידה שגלי ההדבקה יימשכו ובעקבותיהם ההגבלות, הפגיעה בקרב שיעור הבלתי מועסקים ומשקי הבית צפויה להיות גבוהה אף יותר. מניסיון עבר, לפרמטר זה עלולה להיות השפעה שלילית על תיק האשראי לדיוור.

לאור אופיו המתמשך של המשבר טרם ניתן לאמוד את עוצמת הפגיעה בתיק הלוואות לדיוור של הבנק. הבנק בוחן את יכולתו לעמוד בהתפתחויות שליליות באמצעות תרחישי קיצון מערכתיים, ובכלל זה עורך תרחישי קיצון אחידים לבקשת הפיקוח על הבנקים.

כמו כן, לאור העלייה ברמת הסיכון, הבנק מקפיד לאורך כל תקופת המשבר על תהליכי חיתום אשראי קפדניים. במסגרת זו, חודדו דגשים בהעמדת אשראי בתקופת המשבר והודקו תהליכי החיתום של הבנק ומתבצע ניטור ומעקב שוטף אחר מוקדי סיכון וההתפתחויות בשוק על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות ככל שיידרש.

לצד זאת הבנק בוחן את הדרכים למתן סיוע ללקוחות הבנק שנקלעו למשבר זמני ואשר להערכת הבנק יצלחו את המשבר. במסגרת זו מובאות בחשבון השפעות המשבר ונעשית בחינה מעמיקה של הלקוחות נוכח המשבר.

כחלק ממאמציו של הבנק לתמוך בצרכי לקוחותיו ולצלוח את תקופת המשבר יישם הבנק את הנחיות בנק ישראל.

ביום 15 במרס 2020 פרסם בנק ישראל מספר הקלות רגולטוריות ובהן: הקלה במגבלות על הלוואות למשקי בית לכל מטרה במשכון דירה. הבנק אימץ הקלה זו בכדי לסייע ללקוחותיו לאחר שהשתכנע כי הלקוחות הללו יוכלו לצלוח את המשבר.

ביום 27 באפריל 2020 פרסם בנק ישראל הוראת שעה על פיה הבנקים רשאים להעמיד לרוכשי הדירות משכנתא בהתבסס על הכנסתם טרם היציאה לחל"ת ובהתקיים מספר תנאים. אישור זה צפוי לסייע ללקוחות הבנק לקבל משכנתא בתקופה של יציאה לחל"ת או ירידה למשרה חלקית בשל משבר הקורונה. הבנק אימץ הקלה זו בכדי לסייע ללקוחותיו לאחר שהשתכנע כי הלקוחות הללו יוכלו לצלוח את המשבר.

הבנק יישם את הנחיות בנק ישראל מיום 21 באפריל 2020 בנושא דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות ודיווח לציבור ומיום 11 באוקטובר 2020 בנושא אירוע נגיף הקורונה - דגשים פיקוחיים לשינויים נוספים בתנאי הלוואה.

בנוסף, הבנק אימץ את המתווה האחד שגובש על ידי בנק ישראל מיום 7 במאי 2020 אשר עודכן והורחב ביום 13 ביולי 2020 לדחיית תשלומי הלוואות ואת ההרחבה הנוספת של המתווה המקיף הנ"ל מיום 29 בספטמבר 2020 (נכנס לתוקף החל מ-1 באוקטובר 2020). בהתאם לנוסח הנחיות והמתווים הנ"ל פועל הבנק לאישור בקשות של אנשים פרטיים לשינוי בתנאי הלוואותיהם בעיקר באמצעות דחיית תשלומים. על פי המתווה המקיף המעודכן הנ"ל התקופה להגשת הבקשה לדחיית תשלומי הלוואות הוארכה עד לסוף השנה, קרי, עד לתאריך 31 בדצמבר 2020. הארכת התקופה כוללת את כל סוגי הלוואות: משכנתאות, אשראי צרכני ואשראי לעסקים.

ככלל, דחיית התשלומים ניתנה ללווים שערב המשבר שילמו את הלוואות כסדרן ושנקלעו למשבר זמני עקב נגיף הקורונה, כשלהערכת הבנק צפוי כי יצלחו את המשבר.

החל מחודש אוגוסט 2020 הבנק מאפשר בתנאים מסוימים ללקוחות אשר שלמו את הלואות הדיור שלהם כסדרן, לקבל דחיה של תשלום קרן ההלוואה (גרייס חלקי) לתקופה של עד שנתיים.

התפתחות יתרת האשראי לדיור נטו בישראל

	יתרת תיק האשראי	
	שיעור השינוי	במיליוני ש"ח
31 בדצמבר 2018	3.8	79,944
31 בדצמבר 2019	4.8	83,746
30 בספטמבר 2020	4.5	87,496

בשנים 2018 ו-2019 חל גידול בהיקף האשראי לדיור. הגידול נמשך גם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, בין היתר על רקע ההתעוררות בשוק הנדל"ן כתוצאה מהבשלת פרויקטים של מחיר למשתכן.

במסגרת הניטור אחר מוקדי הסיכון בתיק ההלוואות לדיור נערך מעקב גם על מאפייני התיק ומאפייני האשראי החדש, וכיניהם על התפלגות האשראי החדש לפי שיעורי מימון (שיעור מימון הינו היחס בין סך האשראי שאושר ללווה, אף אם טרם הועמד כולו או חלקו בפועל, לבין שווי הנכס המשועבד בעת העמדת מסגרת האשראי) ויחס החזר (יחס החזר מוגדר כיחס בין ההכנסה החודשית הפנויה ובין החזר החודשי).

התפתחות יתרת האשראי לדיור נטו לפי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק

סך כל תיק האשראי במיליוני ש"ח	מגזר לא צמוד		מגזר צמוד מדד		מגזר מט"ח	
	ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית משתנה	
	שיעור מתיק יתרה	שיעור מתיק יתרה	שיעור מתיק יתרה	שיעור מתיק יתרה	שיעור מתיק יתרה	שיעור מתיק יתרה
	ב- %	ש"ח	ב- %	ש"ח	ב- %	ש"ח
31 בדצמבר 2018	41.3	33,038	15.8	18,503	23.1	959
31 בדצמבר 2019	41.0	34,311	16.1	19,012	22.7	732
30 בספטמבר 2020	40.8	35,718	15.8	19,302	22.1	639

התפתחות האשראי החדש לדיור על פי מסלולי ריבית בישראל

להלן התפתחות ביצועי האשראי החדש על פי מסלולי ריבית משתנה וקבועה (הלוואה בריבית משתנה הינה הלוואה שהריבית שהיא נושאת עשויה להשתנות לאורך תקופת חיי ההלוואה):

	2018		2019		2020	
	ממוצע שנתי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון ראשון	רבעון שני
שיעור מביצוע						
באחוזים						
קבועה - צמודה	17.1	19.7	22.0	20.3	18.8	16.7
משתנה כל 5 שנים ומעלה - צמודה	17.2	20.4	19.0	19.4	18.7	18.5
משתנה עד 5 שנים - צמודה	-	-	-	0.1	-	-
קבועה - לא צמודה	28.1	23.2	23.2	24.4	29.1	28.0
משתנה כל 5 שנים ומעלה - לא צמודה	5.3	3.7	3.0	3.3	2.8	3.3
משתנה עד 5 שנים - לא צמודה	32.0	33.0	32.6	32.3	30.6	33.4
משתנה - מט"ח	0.3	-	0.2	0.3	0.2	0.1

שיעור האשראי החדש שהעמיד הבנק בהלוואות לדיור בריבית משתנה בתקופה המדווחת עמד על 54.1% בדומה לכ-55.0% במהלך שנת 2019 ושנת 2018. הנתונים מתייחסים לכל מסלולי הריבית המשתנה ומגורי ההצמדה השונים לרבות הלוואות בהן הריבית משתנה מדי תקופה של 5 שנים ומעלה. בנטרול הלוואות בהן שיעור הריבית המשתנה, משתנה מדי תקופה של 5 שנים ומעלה, אשר הוראת המפקח מחריגה אותה מהגדרת הלוואות בריבית משתנה, שיעור האשראי לדיור בריבית משתנה שהועמד בתקופה המדווחת עמד על 32.5% בדומה ל-32.5% בשנת 2019.

נתונים המתייחסים לאשראי חדש לדיור בישראל

במהלך התקופה המדווחת הועמדו הלוואות חדשות לדיור בסך של 11.7 מיליארד ש"ח מכספי הבנק.

ההלוואה הממוצעת שהועמדה על ידי הבנק בתשעת החודשים הראשונים לשנת 2020 היתה 772 אלפי ש"ח, לעומת 729 אלפי ש"ח בשנת 2019 ו-717 אלפי ש"ח בשנת 2018.

להלן יתרת תיק הלוואות לדיור והיתרות מעל 90 יום פיגור בישראל

שנת דיווח	יתרת חוב רשומה	סכום בפיגור	שיעור הסכום בפיגור
	במיליוני ש"ח		ב-%
31 בדצמבר 2018	80,417	862	1.07
31 בדצמבר 2019	84,212	830	0.99
30 בספטמבר 2020	88,145	786	0.89

יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2020, הכוללת את ההפרשה הקבוצתית על הלוואות לדיור הינה 650 מיליון ש"ח המהווה 0.74% מיתרת האשראי לדיור, לעומת יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2019, בסך של 466 מיליון ש"ח המהווה 0.56% מיתרת האשראי לדיור.

התפתחות ביתרות אשראי חדש שניתן בישראל בשיעור מימון מעל 60%

להלן התפתחות האשראי החדש שהעמיד הבנק בשיעור מימון הגבוה מ-60% (שיעור מימון הינו היחס בין סך האשראי שאושר ללווה, אף אם טרם הועמד כולו או חלקו בפועל, לבין שווי הנכס המשועבד, בעת העמדת מסגרת האשראי):

שיעור מימון	2020			2019			2018	
	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	ממוצע שנתי
מעל 60 ועד 70 כולל	19.8	19.9	18.7	16.0	17.9	18.0	16.9	17.4
מעל 70 ועד 75 כולל	18.6	18.2	19.4	16.8	17.4	19.2	16.4	15.5
מעל 75	0.1	0.1	0.2	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2

(א) מסך האשראי החדש שהעמיד הבנק.

התפתחות שיעור מימון יתרת תיק האשראי בישראל

שיעור המימון הממוצע של יתרת תיק האשראי ליום 30 בספטמבר 2020 עומד על 45.3% בדומה ל-45.4% בתקופה מקבילה אשתקד. יחס זה מחושב בהתבסס על שווי הנכס המשועבד, בעת העמדת מסגרת האשראי.

התפתחות באשראי חדש, בו יחס ההחזר נמוך מ-2.5 בישראל

יחס ההחזר מוגדר כיחס בין ההכנסה החודשית הפנויה ובין ההחזר החודשי. שיעור הלוואות בהן יחס ההחזר נמוך מ-2.5 במועד אישור האשראי שהועמדו בתקופה המדווחת, עמד על 0.28% מסך העמדות האשראי החדשות לעומת 0.54% בשנת 2019. חישוב זה תואם את הנחיות בנק ישראל לצורך הדיווח על פי הוראה 329.

התפתחות באשראי חדש, בו מועדי הפירעון ארוכים מ-25 שנה בישראל

שיעור האשראי החדש של הלוואות לדיור, בהן מועדי הפירעון על פי חוזי הלוואה ארוכים מ-25 שנה, עמד בתקופה המדווחת בממוצע על כ-37.5% מסך האשראי החדש שהועמד, לעומת שיעור ממוצע של כ-38.3% במהלך שנת 2019 ושל כ-36% בשנת 2018.

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור)

האשראי הפרטי, אשר יכולת ההחזר שלו מבוססת בעיקרה על כושר ההשתכרות של משק הבית, מאופיין בפיזור נרחב מאוד של לוויים, במגוון של מוצרי אשראי (הלוואות לסוגיהן, עו"ש, כרטיסי אשראי) ובהיקף נמוך (בממוצע) של אשראי ללקוח בודד. פעילות הלקוחות הפרטיים מרוכזת, רובה ככולה, בחטיבה הבנקאית.

במטרה להתמודד עם היקפי האשראי הפרטי ועם מוטת השליטה הרחבה הנדרשת לניהולו, וכן במטרה ליישם ממשל תאגידי נאות, הורחבו וחוזקו בשנים האחרונות מספר פונקציות, הן בחטיבה הבנקאית המהווה קו הגנה ראשון, והן בחטיבה לניהול סיכונים המהווה קו הגנה שני.

מדיניות האשראי הפרטי, אותה מגבשת החטיבה לניהול סיכונים בשיתוף החטיבה הבנקאית, מהווה נדבך מרכזי בהתוויית תיאבון הסיכון ובהכוננת הניהול השוטף של פעילות זאת.

לאור העלייה שחלה בשנים האחרונות ברמת המינוף של משקי הבית בישראל, בנוסף להקפדה על תהליכי החיתום, הניהול והבקרה ברמת הלוואה הבודד, הורחב והוגבר גם הניטור השוטף אחר האשראי הפרטי ברמה האגרגטיבית, בין השאר על בסיס סט מדדים פנימי.

השפעת משבר הקורונה

כתוצאה ממשבר הקורונה, בקרב משקי הבית קיימת אי וודאות כלכלית לאור הגידול המשמעותי בשיעור מבקשי התעסוקה. במידה שגלי ההדבקה יימשכו ובעקבותיהם גם ההגבלות, הפגיעה בקרב שיעור הבלתי מועסקים ומשקי הבית צפויה להיות גבוהה אף יותר. מניסיון עבר, לפרמטר זה עלולה להיות השפעה שלילית על תיק האשראי לאנשים פרטיים.

לאור אופיו המתמשך של המשבר טרם ניתן לאמוד את עוצמת הפגיעה בתיק האשראי לאנשים פרטיים של הבנק.

הבנק בוחן את יכולתו לעמוד בהתפתחויות שליליות באמצעות תרחישי קיצון מערכתיים, ובכלל זה עורך תרחישי קיצון אחידים לבקשת הפיקוח על הבנקים.

כמו כן, לאור העלייה ברמת הסיכון, הבנק מקפיד לאורך כל תקופת המשבר על תהליכי חיתום אשראי קפדניים. במסגרת זו, חודדו דגשים בהעמדת אשראי בתקופת המשבר והודקו תהליכי החיתום של הבנק, ומתבצע ניטור ומעקב שוטף אחר מוקדי סיכון וההתפתחויות בשוק על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות ככל שיידרש.

לצד זאת הבנק בוחן את הדרכים למתן סיוע ללקוחות הבנק שנקלעו למשבר זמני ואשר להערכת הבנק יצלחו את המשבר. במסגרת זו מובאות בחשבון השפעות המשבר ונעשית בחינה מעמיקה של הלקוחות נוכח המשבר.

כחלק ממאמציו של הבנק לתמוך בצרכי לקוחותיו ולצלוח את תקופת המשבר הבנק יישם את הנחיות בנק ישראל מיום 21 באפריל 2020 בנושא דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות ודיווח לציבור ומיום 11 באוקטובר 2020 בנושא אירוע נגיף הקורונה - דגשים פיקוחיים לשינויים נוספים בתנאי הלוואה.

בנוסף, הבנק אימץ את המתווה האחד שגובש על ידי בנק ישראל מיום 7 במאי 2020 אשר עודכן והורחב ביום 13 ביולי 2020 לדחיית תשלומי הלוואות ואת ההרחבה הנוספת של המתווה המקיף הנ"ל מיום 29 בספטמבר 2020 (נכנס לתוקף החל מ 1 באוקטובר 2020). בהתאם לנוסח הנחיות והמתווים הנ"ל פועל הבנק לאישור בקשות של אנשים פרטיים לשינוי בתנאי הלוואותיהם בעיקר באמצעות דחיית תשלומים. על פי המתווה המקיף המעודכן הנ"ל התקופה להגשת הבקשה לדחיית תשלומי הלוואות הוארכה עד לסוף השנה, קרי, עד לתאריך 31 בדצמבר 2020.

ככלל, דחיית התשלומים ניתנה ללוויים שערב המשבר שילמו את הלוואות כסדרן ושנקלעו למשבר זמני עקב נגיף הקורונה, כשלהערכת הבנק צפוי כי יצלחו את המשבר. ביחס להלוואות צרכניות עד 100 אלף ש"ח הנחיות בנק ישראל כוללות גם מרכיב דחיה ללא שקול דעת הבנק.

הלן התפתחות יתרות סיכון האשראי הכולל (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

יתרת סיכון אשראי במיליוני ש"ח	
31 בדצמבר 2018	44,407
31 בדצמבר 2019	44,387
30 בספטמבר 2020	43,317

להלן התפלגות של סיכון האשראי המאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק לפי התקופה הנותרת לפירעון (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

31 בדצמבר 2019		30 בספטמבר 2020		
שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח	
18.6	5,158	17.6	4,538	עד שנה
18.0	4,992	18.7	4,821	מעל שנה עד 3 שנים
37.8	10,464	36.1	9,339	מעל 3 שנים עד 5 שנים
14.9	4,117	14.4	3,719	מעל 5 שנים עד 7 שנים
1.4	385	4.9	1,263	מעל 7 שנים
9.3	2,561	8.3	2,154	ללא תקופת פירעון ^(א)
100.0	27,677	100.0	25,834	סך הכל

(א) יתרה זאת כוללת יתרות חובה בחשבונות עובר ושב ויתרות אשראי בפיגור.

להלן התפלגות סיכון האשראי הכולל (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק לפי גודל החבות ללווה בודד (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

31 בדצמבר 2019		30 בספטמבר 2020		גודל סיכון האשראי באלפי ש"ח	מ-
שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח	עד	
11.6	5,155	12.3	5,324	25	-
14.7	6,526	15.2	6,602	50	25
13.4	5,939	14.0	6,053	75	50
11.8	5,226	12.1	5,249	100	75
17.5	7,758	17.5	7,590	150	100
12.3	5,480	11.9	5,146	200	150
10.4	4,637	9.7	4,218	300	200
8.3	3,666	7.3	3,135		מעל 300
100.0	44,387	100.0	43,317		סך הכל סיכון אשראי כולל

להלן התפלגות סיכון האשראי הכולל (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק לפי מוצרי אשראי עיקריים (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

31 בדצמבר 2019		30 בספטמבר 2020		
שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח	
14.5	6,454	12.6	5,458	יתרות עובר ושב ויתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
3.1	1,368	2.7	1,181	הלוואות לרכישת רכב (ששועבד)
44.7	19,855	44.3	19,195	הלוואות אחרות
62.3	27,677	59.6	25,834	סך הכל סיכון אשראי מאזני
14.8	6,564	15.9	6,876	מסגרת עובר ושב לא מנוצלת
22.5	9,971	23.9	10,349	מסגרת כרטיסי אשראי לא מנוצלת
0.4	175	0.6	258	סיכון אשראי חוץ מאזני אחר
37.7	16,710	40.4	17,483	סך הכל סיכון אשראי חוץ מאזני
100.0	44,387	100.0	43,317	סך הכל סיכון אשראי כולל

להלן התפלגות סיכון האשראי המאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק בחלוקה למגזרי הצמדה ובסיסי ריבית (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

30 בספטמבר 2020					
	סך הכל סיכון האשראי המאזני	מט"ח	צמוד	לא צמוד	
	שיעור מהתיק				
	במיליוני ש"ח				
	ב-%				
הלוואות בריבית משתנה	24,569	50	39	24,480	95.1
הלוואות בריבית קבועה	1,265	9	23	1,233	4.9
סך הכל סיכון אשראי מאזני	25,834	59	62	25,713	100.0

31 בדצמבר 2019					
	סך הכל סיכון האשראי המאזני	מט"ח	צמוד	לא צמוד	
	שיעור מהתיק				
	במיליוני ש"ח				
	ב-%				
הלוואות בריבית משתנה	26,302	60	41	26,201	95.0
הלוואות בריבית קבועה	1,375	20	29	1,326	5.0
סך הכל סיכון אשראי מאזני	27,677	80	70	27,527	100.0

להלן יתרות תיק הנכסים הפיננסיים של האנשים הפרטיים בבנק בעלי סיכון אשראי כולל (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

	30 בספטמבר	31 בדצמבר
	2020	2019
	במיליוני ש"ח	
פיקדונות הציבור	95,517	83,167
תיקי ניירות ערך	48,188	56,885
סך תיק הנכסים הפיננסיים	143,705	140,052
סך החבות הכוללת ללקוחות בעלי תיק נכסים פיננסיים	34,123	34,227

להלן התפלגות סיכון האשראי המאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק לפי גובה ההכנסה הקבועה^(א) לחשבון (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

	30 בספטמבר 2020		31 בדצמבר 2019	
גובה הכנסה	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%
חשבונות ללא הכנסה קבועה לחשבון	2,050	7.9	1,852	6.7
מזה: חשבונות לפירעון אשראי ^(ב)	1,417	5.5	964	3.5
נמוכה מ-10 אלפי ש"ח	7,509	29.1	7,959	28.8
הגבוהה מ-10 אלפי ש"ח ונמוכה מ-20 אלפי ש"ח	9,148	35.4	9,831	35.5
בגובה 20 אלפי ש"ח ומעלה	7,127	27.6	8,035	29.0
סך הכל	25,834	100.0	27,677	100.0

(א) הכנסה קבועה לחשבון (לפי תעודת זהות) כוללת את הזיכויים הקבועים בחשבון לקוח ובכלל זה משכורת, העברות מבנק/מחשבון אחר, הפקדות מזומן ושיקים ועוד. ההכנסה הקבועה החודשית מחושבת על בסיס ממוצע ההכנסה במשך מספר חודשים רצופים, ובנטרול זיכויים חריגים.

(ב) חשבונות לפירעון אשראי הינם חשבונות שהפעילות היחידה המבוצעת בהם הינה פירעון הלוואה בלבד, בעוד שיעקר פעילותו השוטפת של הלקוח מרוכזת בבנק אחר.

כאמור לעיל, מדיניות האשראי של הבנק לאנשים פרטיים מבוססת על יכולת שירות החוב של הלווה מתוך ההכנסות. בהלימה לכך, למעלה מ-90% מהאשראי המאזני הינו בקרב בעלי הכנסה קבועה.

הלך התפלגות סיכון האשראי המאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

30 בספטמבר		31 בדצמבר	
2020		2019	
במיליוני ש"ח			
אשראי לא בעייתי	25,179	27,065	
אשראי בעייתי לא פגום	331	302	
אשראי בעייתי פגום	324	310	
סך הכל סיכון אשראי מאזני	25,834	27,677	
שיעור סיכון האשראי הבעייתי מסך סיכון אשראי מאזני לאנשים פרטיים	2.5%	2.2%	
מחיקות חשבונאיות, נטו	124	111	
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	751	641	

למידע נוסף ובכלל זה הנוגע לחובות בעייתיים והוצאות בגין הפסדי אשראי ראה [ביאור 6 וביאור 13](#) ובפרק החשיפה לסיכונים, סיכוני אשראי סעיף [סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק](#).

חשיפת הבנק למימון ממונף

בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 נקבע כי מדיניות אשראי של בנק תתייחס, בין היתר, למימון ממונף. הבנק פועל על פי עקרונות ייחודיים במדיניות האשראי לסגמנט זה, ובכלל זה בהיבט של פרמטרים פיננסיים, סמכויות אשראי ועוד.

למידע נוסף ראה [דוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2019](#).

יתרות האשראי המצרפיות ללווים ממונפים אשר לכל אחד מהם יתרת אשראי בסכום המהווה לפחות 0.5% מהון רוברד 1 של הבנק

30 בספטמבר			31 בדצמבר		
2020			2019		
מאזני	חוץ מאזני	סך הכל	מאזני	חוץ מאזני	סך הכל
במיליוני ש"ח					
-	-	-	334	153	181
307	-	307	710	220	490
580	20	600	763	28	735
336	5	341	729	2	729
936	8	944	235	-	235
150	195	345	76	-	76
85	151	236	-	-	-
340	-	340	-	-	-
2,734	379	3,113	2,446	403	2,849

סיכוני שוק

סיכון שוק מוגדר כסיכון להפסד הנובע משינוי בשווי הנכסים וההתחייבויות בשל שינוי ברמת מחירים בשווקים, שינוי בשיעורי ריבית, שער חליפין, אינפלציה ומחירי מניות. החשיפה לסיכוני שוק מתבטאת בתוצאות העסקיות, בשווי ההון של הנכסים וההתחייבויות, בהון העצמי ובתזרימי המזומנים.

הבנק פועל בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ניהול סיכוני השוק של הקבוצה, לרבות הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 333 בנושא "ניהול סיכון ריבית" ומספר 339 בנושא "ניהול סיכוני שוק". במסגרת יישום הוראות אלה נקבעו עקרונות יסוד לאופן ניהול הסיכונים ובקרתם, ובכלל זה האחריות של ההנהלה והדירקטוריון, הגדרת אמצעי הבקרה והכלים למדידת הסיכונים ואמצעי הבקרה והפיקוח על סיכונים אלה, תוך יישום ממשל תאגידי שכולל שלושה "קווי הגנה".

השפעת משבר הקורונה

משבר הקורונה הינו אירוע משמעותי המשבש את הפעילות העסקית והכלכלית ומלווה בחוסר וודאות משמעותית לגבי אורכו ומידת השפעתו. השלכות המשבר על הכלכלה העולמית והמקומית וכן על עסקי הבנק עלולות להיות מהותיות.

עם התפשטות נגיף הקורונה, חלה עלייה ברמת התנדויות של גורמי הסיכון בשווקים הפיננסיים ונרשמו ירידות ערך משמעותיות בשווקי המניות והאשראי הסחיר, ותנודות חריפות בעקומי הריבית חסרי הסיכון ושערי החליפין. החל מהרבעון השני של השנה התנדויות בשווקים התמתנה וחלה התאוששות בשוק ההון. עם זאת חוסר הוודאות בשווקים עדיין קיים, והתנדויות בשווקים הפיננסיים יכולה להימשך. על רקע המשבר, הבנק בוחן את יכולתו לעמוד בהתפתחויות השליליות באמצעות תרחישי קיצון מערכתיים, ובכלל זה עורך תרחישי קיצון אחידים לבקשת הפיקוח על הבנקים. כמו כן, הבנק מבצע ניטור ומעקב שוטף אחר ההתפתחויות ומקפיד, על ניהול סיכונים מוקדם תוך בחינה מתמדת של התפתחות האירועים ודרכי הפעולה, על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות, ככל שיידרש.

מדיניות ניהול סיכוני השוק

מדיניות ניהול סיכוני השוק מהווה ביטוי לאסטרטגיית ניהול סיכון השוק של הקבוצה. זאת, לצד הנהלים הקיימים לזיהוי, מדידה, מעקב, פיתוח ובקרה אחר סיכוני השוק. המדיניות נועדה מחד לתמוך בהשגת היעדים העסקיים תוך הערכת הסיכונים והסיכויים שיכולים לנבוע מהחשיפה לסיכונים וזאת בהשוואה לרווח הצפוי מהם, ומאידך, נועדה להפחית את רמת הסיכון הנובעת מהפעילות השוטפת של הבנק, ובכלל זה לשמור על רמת נזילות גבוהה.

המדיניות מהווה כלי חשוב להגדרת תיאבון הסיכון של הבנק בתחום הנוסטרו, חדרי העסקות וחשיפות השוק בכלל קבוצת לאומי. המדיניות מגדירה את הממשל התאגידי, חלוקת האחריות הארגונית ומנגנוני האסקלציה. תיאבון הסיכון בא לידי ביטוי במגבלות שנקבעו.

במסגרת המדיניות לניהול סיכוני השוק נקבעו מגבלות דירקטוריון לכל גורם סיכון שוק מהותי. כמו כן, נקבעו מגבלות ברמת מנהלת סיכונים ראשית ומגבלות נוספות משלימות למגבלות אלו. מגבלות אלו נועדו להגביל את הנזק שעלול להיגרם כתוצאה משינויים לא צפויים בגורמי הסיכון השונים הקיימים בשווקים, כגון: שיעורי הריבית, אינפלציה, שערי חליפין, מרווחי אשראי סחיר ומחירי מניות.

ברבעון הרביעי 2019 אישר הדירקטוריון את הכללת חשיפות הריבית בגין ההתחייבויות הפנסיוניות בניכוי נכסי תכנית בניהול התיק הבנקאי ומעבר לניהול החשיפות על בסיס שווי הון, ללא שינוי בתאבון הסיכון. המדידה החדשה נכנסה לתוקף בשנת 2020.

החשיפות לסיכוני שוק מנהלות באופן שוטף ברמת הקבוצה. חברות הבת בחו"ל קובעות מדיניות לניהול סיכוני שוק בהלימה עם המדיניות הקבוצתית ומסגרות הסיכון שאושרו בה וכן בהתאם לרגולציה המקומית והסביבה העסקית בה הן פועלות. המידע על מצב החשיפות בפועל בהתאם למסגרות שנקבעו מתקבל מהחברות הבנות ומובא בחשבון בניהול הכולל של החשיפות בקבוצה.

ניהול סיכוני השוק מתבצע בשני מוקדי סיכון עיקריים: התיק הבנקאי והתיק למסחר. הגדרת התיק למסחר נגזרת מהוראות באזל והיא כוללת את תיק ניירות הערך הסחיר של הבנק ועסקות נגזרים בפעילות הסחירה שאינם, בהכרח, לצרכי גידור. הפעילות למסחר מתבצעת בדסקים ייעודיים. הגדרת התיק הבנקאי כוללת את העסקות אשר אינן כוללות בתיק למסחר.

במטרה לפקח ולבקר אחר יישום מדיניות ניהול סיכוני השוק, מקבל הדירקטוריון לפחות אחת לרבעון דיווח על עיקרי החשיפות לסיכוני שוק אל מול המגבלות שהוקצו, הצפת הסיכונים המרכזיים לפי קווי פעילות, מוצרים ומוקדי סיכון של הקבוצה, ודיווח על אירועים חריגים.

חשיפה לסיכוני שוק הנובעים מההתחייבויות הפנסיוניות לעובדים

הבנק מיישם את כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים, כפי שנקבעו על ידי בנק ישראל. המחויבות האקטוארית לעובדים בעלת מח"מ ארוך ומושפעת באופן משמעותי משינויים בריבית ההיוון. שיעור ההיוון המשמש לחישוב ההתחייבויות האקטואריות לזכויות עובדים מחושב כפי הוראות בנק ישראל על בסיס תשואת אגרות חוב ממשלתיות בישראל בתוספת עקום מרווח קבוע של אגרות חוב קונצרניות בדירוג בינלאומי AA התואם למח"מ ההתחייבויות לזכויות עובדים.

בשנת 2016 קיבל הבנק אישור פרטני מבנק ישראל לפיו, עבור מדידת הלימות ההון, היוון ההתחייבויות לזכויות עובדים יבוצע על פי עקום ממוצע נע של שמונה רבעונים של תשואות השוק המושפעות, כאמור, מעקום אג"ח ממשלת ישראל ומרווח אג"ח קונצרני AA בארה"ב. אישור זה מיתן באופן משמעותי את התנודתיות של ההון הפיקוחי הנובעת משינויים בריבית ההיוון. תוקף האישור הוארך עד וכולל 31 בדצמבר 2024.

כנגד חלק מההתחייבות האקטוארית, קיימת השקעה ב"נכסי התכנית" שנועדה לשרת מחויבות זו, באמצעות השקעה בנכסים מגוונים ומפוזרים כדוגמת מניות ונכסי חוב. ההשקעה כפופה למגבלות רגולטוריות ומגבלות הנקבעות על ידי הקופות המנהלות את נכסי התכנית.

למידע כמותי אודות סיכוני שוק ראה פרק [סיכון שוק בדוח על הסיכונים](#).

סיכון הריבית

סיכון הריבית הוא הסיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית והוא נובע ממספר מקורות, כלהלן: סיכון תמחור מחדש (הבדלי עיתוי בתקופות לפירעון ובמועדי התמחור מחדש של נכסים, התחייבויות ופוזיציות חוץ מאזניות), סיכון עקום התשואה (תזוזות בלתי צפויות של עקום התשואה), סיכון בסיס Basis Risk (מתאם לא מושלם בשינויים של שיעורי הריבית בשווקים פיננסיים שונים או במכשירים שונים הדומים במאפייני התמחור מחדש) וסיכון אופציונליות (שינוי בעיתוי או בהיקף של תזרים מזומנים של מכשיר פיננסי עקב שינויים בשיעורי ריבית השוק).

הבנק מנהל את סיכון הריבית והשפעתו על השווי, תחת הנחות שונות של שינויים בריבית, לרבות תרחישים של שינויים קיצוניים בריבית על בסיס תרחישים היסטוריים וסימולציות היפותטיות. בנוסף נעשה שימוש במודל האומד את השינוי בהכנסה המימונית הצפויה, כתוצאה משינויים בריבית ובמרווח העתידי ורגישות של ההון הפיקוחי, הכולל את ההשפעות על ההון וקרן ההון כתוצאה משינוי מידי בריבית. על מדדים אלה קיימות מגבלות ברמות היררכיה שונות.

סיכון הריבית נמדד ומנוהל בפועל על בסיס הנחות התנהגותיות שונות באשר לזמני הפירעון של הנכסים וההתחייבויות. על פי ניסיון העבר, הבנק מתייחס לחלק מיתרות העו"ש כהתחייבות לזמן ארוך. כמו כן, קיימות הנחות בהתייחס לפירעונות המוקדמים במשכנתאות על בסיס מודל סטטיסטי המנסה לחזות את הפירעונות המוקדמים כתלות בריבית. להערכות אלו חשיבות גדולה בניהול סיכוני הריבית, בין היתר בשל הגידול המשמעותי ביתרות אלו בשנים האחרונות.

מדידת החשיפה לשינויים בריבית מבוצעת הן לעלייה והן לירידת ריבית בכל מגזר הצמדה. מדידה זו נועדה לבחון את רגישות מבנה שווי הנכסים וההתחייבויות הקיים לשינויי ריבית, ולכן החישוב המבוצע נעשה מבלי לשנות את מבנה הנכסים וההתחייבויות.

מתחילת שנת 2020 הבנק מנהל את החשיפה לשינויים בריבית על בסיס שווי הוגן, תוך התחשבות בחשיפות הריבית בגין ההתחייבויות הפנסיוניות בניכוי נכסי התכנית. מתחילת השנה חל גידול משמעותי בחשיפת השווי ההוגן לשינויים בריבית, וכן נרשמו תנודות בחשיפה בעיקר במחצית הראשונה של השנה על רקע השפעת המשבר והתנודתיות בשוקי ההון.

יובהר כי קיים חוסר וודאות לגבי ההשלכות של התמשכות מגפת הקורונה והשפעתם על שוקי ההון בארץ ובעולם.

למידע נוסף ראה פרק [סיכון הריבית בדוח על הסיכונים](#).

LIBOR

בחודש יולי 2017 הכריזה הרשות להתנהלות פיננסית בבריטניה (FCA) כי תחדל לדרוש מבנקים בפאנל המיצוע של ה-LIBOR (ליבור) לצטט ריביות החל מסוף שנת 2021. בהתאם, אין להניח המשך פרסום שיעורי הליבור ממועד זה.

בעקבות ההודעה, גופים רגולטוריים שונים באנגליה, אירופה, יפן וארה"ב הקימו צוותי עבודה ייעודיים לצורך זיהוי ואימוץ עוגנים חדשים להחלפת ריביות הליבור עבור כל אחד מחמשת המטבעות (דולר ארה"ב, אירו, לירה שטרלינג, ין יפני, ופרנק שווייצרי). חלק מן החלופות המובילות מבוססות בשלב זה על ריביות שמשקפות ריבית נטולת סיכון (risk free), בניגוד לריביות הליבור המשקללות גם סיכון אשראי של הבנקים. בהתאם, עשוי המעבר לעוגני ריביות נטולות סיכון לחייב תוספת של מרווח הנגזר מן הסיכון. הפרמטרים לחישובו של אותו מרווח טרם הוגדרו עבור כל סוגי המוצרים הקיימים בשוק. נכון להיום, גובשו עוגנים לתקופות של יום אחד כלכד (overnight) ולא ברור עדיין, האם העוגנים החדשים יכללו מגוון רחב של תקופות מיומן (כמו ריבית הליבור), כיצד יבוצע הפרסום של ריביות מעבר ליום, באילו מועדים ובאילו אמצעים וכיצד תבוצע המרה של שיעורי הריבית, ביחס לעסקאות קיימות מסוגים שונים על בסיס הליבור.

חלק מן הגופים הרגולטוריים כבר יצאו בהנחיות אופרטיביות כלפי שחקני השוק המקומיים, בדרישה להגביר את השימוש בבסיסי הריבית החדשים, מתוך כוונה לבסס שוק סחיר בבסיסי ריבית אלו.

ביום 23 באוקטובר 2020 פרסם האיגוד הבינ"ל לנגזרים (ISDA) פרוטוקול ונספח לטובת הגדרת פרמטרים לצורך עדכון בסיס הריבית ולביצוע התאמות במקרה של הפסקת פרסום הליבור ביחס לעסקאות בנגזרים (בין OTC או בסליקה מרכזית). שני המסמכים צפויים להיכנס לתוקף רק החל מיום 25 בינואר 2021, בכפוף לאישור הפרוטוקול או החלה בילטרלית של הנספח על ידי שני הצדדים לעסקה, ומאפשרים החלתו הן ביחס לעסקאות שיבוצעו ממועד זה ואילך והן ביחס לעסקאות נגזרים OTC שיהיו בתוקף נכון לאותו מועד. הבנק לומד את עיקרי הפרסום של ISDA, מתוך כוונה להיערך להחלה של תנאיו על העסקאות הרלוונטיות.

הבנק הקים צוות בהובלת ראש חטיבת שוקי ההון לצורך היערכות לקראת השינוי הצפוי הנגזר מן האמור לעיל. במסגרת ההיערכות, הבנק מבצע מיפוי חשיפות ומוצרים רלוונטיים, ובחינת סיכונים הכרוכים בהחלפת ריביות הליבור, בחינת השינויים הנדרשים במערכות הבנק לצורך ביצוע המעבר לעוגנים החדשים ועוד.

הבנק שלח גילוי ללקוחות רלוונטיים לגבי הרפורמה, לצד פרסום קובץ שאלות ותשובות באתר הבנק (<https://www.leumi.co.il/Articles/46370/>) במטרה ליידע את לקוחותיו בשינויים הצפויים. כחלק מאותה היערכות, הבנק בוחן קיומו של מנגנון, במסגרת הטפסים הסטנדרטיים השונים של הבנק, המתיר לבנק, בנסיבות מוגדרות מראש, לבצע החלפה של ריביות הליבור בעוגני ריבית חלופיים לאחר שתתגבש וודאות בשווקים הפיננסיים לגבי העוגנים החלופיים המקובלים ובכפוף להנחיות בנק ישראל, ומבצע עדכונים בטפסיו במידת הצורך.

למעבר לעוגנים חדשים עלולה להיות השפעה על השווי של מוצרים שונים, כגון: נגזרי ריבית, אגרות חוב, אשראים ועוד וכתוצאה מכך השפעה על רווחי התאגיד הבנקאי ועל חשיפותיו. בהתאם להערכות שביצע הבנק, לא קיימת לבנק חשיפה מאזנית מהותית בחוזים המתייחסים לליבור הנמשכים מעבר לשנת 2021. בבנק קיימת חשיפה לריביות הליבור במסגרת פעילות בעסקאות נגזרים המעוגנת, בין תחת הסכמי ISDA (שכאמור צפויים להיות מטופלים בהתאם להנחיות של ISDA) ובין תחת הסדרים אחרים שהחשיפה בגינם אינה מהותית. הבנק ממשיך לעקוב אחר פרסומים בחו"ל ובישראל ואחר הנחיות רגולטוריות בקשר לרפורמה.

השלכות חשבונאיות

להפסקת השימוש בליבור כאמור והמעבר למדדי ריבית חלופיים צפויות להיות השפעות חשבונאיות שונות במספר תחומים, אשר הינם, בין היתר:

- חשבונאות גידור - הבנק יידרש לבחון את השלכות השינוי על קשרי הגידור הקיימים, התייעוד שבוצע בגינם והרחבתו לצורך שילוב השינויים שבוצעו. כל זאת במסגרת אימוץ התקינה החשבונאית שתאפשר את ביצוע ההתאמות הנדרשות.
  - הסכמי חוב (debt modification) - הסכמי חוב שלא כוללים התייחסות ל-fallback עשויים לחייב ביצוע תיקונים (modification) להסכמים אלו. הבנק יידרש לבחון האם תיקונים אלו יסופלו כגריעה של החוזים הקיימים והכרה לראשונה בחוזים החדשים כאשר ההפרש יוכר בדוח רווח והפסד או לחילופין כהמשך (continuation) של החוזים הקיימים באמצעות עדכון שיעור הריבית האפקטיבית.
  - שיעורי היוון - מעבר למדדי ריבית חלופיים עשוי להביא לשינויים בשיעורי היוון המשמשים כנתון (input) במודלים שונים לצורך הערכה (valuation) של נכסים והתחייבויות שונים, כגון: מכשירים פיננסיים, חכירות, נגזרים, ירידות ערך לנכסים לא פיננסיים.
  - מדרג השווי ההוגן - חלק ממדדי הריבית החלופיים (כדוגמת שיעור ה-SOFR) חדשים יחסית פורסמו לאחרונה. על כן, צפוי כי חוזים המתייחסים למדדי הריבית החלופיים הללו יסווגו ברמה 2 או 3 במדרג השווי ההוגן.
- עדכון תקינה ASU 2020-04 המהווה עדכון לנושא 848 בקודיפיקציה בדבר רפורמת ריביות הייחוס, מאפשר:
- טיפול בשינויים בחוזים אשר משפיעים על הסכום והעיתוי של תזרימי המזומנים החוזיים הנובעים מהפסקת שימוש בריביות ייחוס כתוצאה מהרפורמה כהמשך של החוזים הקיימים ללא ניתוח נוסף חלף יישום חשבונאות תיקון.
  - אי ביצוע בחינה מחדש של נגזרים משובצים שהוגדרו כקשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים ולסיכונים של החוזה המארח.
  - לשנות את התנאים הקריטיים של המכשיר המגדר המיועד מבלי לבטל את ייעוד יחסי הגידור.
  - בחירה חד פעמית למכור ו/או לסווג מחדש אגרות חוב שסווגו כמוחזקות לפדיון לפני 1 בינואר 2020 ואשר קשורות לריביות אשר מושפעות מרפורמת ריביות הייחוס, לתיק הזמין למכירה או לתיק למסחר.
- הבנק נערך לביצוע השינוי באמצעות מיפוי חשיפות ומוצרים רלבנטיים ובחינת סיכונים הכרוכים בהחלפת ריביות הליבור כולל בחינת השינויים הנדרשים במערכות הבנק לצורך ביצוע המעבר לעוגנים החדשים.

מידע כמותי על סיכון ריבית - ניתוח רגישות
שווי הוגן נטו מותאם^(א) של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

30 בספטמבר 2020			
שקל	מט"ח	סך הכל	
במיליוני ש"ח			
שווי הוגן נטו מותאם ^(א)	22,258	(3,993)	18,265
מזה: תיק בנקאי	17,395	(3,794)	13,601

30 בספטמבר 2019			
שקל	מט"ח	סך הכל	
במיליוני ש"ח			
שווי הוגן נטו מותאם ^(א)	21,816	(705)	21,111
מזה: תיק בנקאי	18,776	(250)	18,526

31 בדצמבר 2019			
שקל	מט"ח	סך הכל	
במיליוני ש"ח			
שווי הוגן נטו מותאם ^(א)	20,112	(1,526)	18,586
מזה: תיק בנקאי	18,416	(1,576)	16,840

ראה הערות [בעמוד 79](#).

למידע נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן המותאם של המכשירים הפיננסיים ראה [ביאור 15.A](#).

השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על שווי הוגן נטו מותאם^(*) על הבנק וחברות מאוחדות שלו

30 בספטמבר 2020			
סך הכל*	מט"ח	שקל	במיליוני ש"ח
שינויים מקבילים			
538	(150)	688	עלייה במקביל של 1%
632	(93)	725	מזה: תיק בנקאי
(973)	149	(1,122)	ירידה במקביל של 1%
(1,068)	89	(1,157)	מזה: תיק בנקאי
שינויים לא מקבילים			
383	8	375	התלכה ⁽²⁾
(455)	(89)	(366)	השטחה ⁽¹⁾
(89)	(163)	74	עליית ריבית בטווח הקצר
131	218	(87)	ירידת ריבית בטווח הקצר
30 בספטמבר 2019			
סך הכל*	מט"ח	שקל	במיליוני ש"ח
שינויים מקבילים			
1,780	449	1,331	עלייה במקביל של 1%
1,862	428	1,434	מזה: תיק בנקאי
(2,386)	(562)	(1,824)	ירידה במקביל של 1%
(2,444)	(518)	(1,926)	מזה: תיק בנקאי
שינויים לא מקבילים			
690	139	551	התלכה ⁽²⁾
(511)	(109)	(402)	השטחה ⁽¹⁾
369	69	300	עליית ריבית בטווח הקצר
(394)	(65)	(329)	ירידת ריבית בטווח הקצר
31 בדצמבר 2019			
סך הכל*	מט"ח	שקל	במיליוני ש"ח
שינויים מקבילים			
1,685	197	1,488	עלייה במקביל של 1%
1,693	192	1,501	מזה: תיק בנקאי
(2,283)	(280)	(2,003)	ירידה במקביל של 1%
(2,337)	(306)	(2,031)	מזה: תיק בנקאי
שינויים לא מקבילים			
667	19	648	התלכה ⁽²⁾
(567)	(98)	(469)	השטחה ⁽¹⁾
267	(49)	316	עליית ריבית בטווח הקצר
(287)	53	(340)	ירידת ריבית בטווח הקצר

ראה הערות [בעמוד 79](#).

הערה: בטבלה זו מוצג השינוי בשווי הוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית⁽⁷⁾

30 בספטמבר 2020			
	הכנסות ריבית	הכנסות מימון שאינן מריבית	סך הכל*
במיליוני ש"ח			
שינויים מקבילים			
עלייה במקביל של 1%	231	291	522
מזה: תיק בנקאי	231	385	616
ירידה במקביל של 1%	(231)	(289)	(520)
מזה: תיק בנקאי	(231)	(385)	(616)
30 בספטמבר 2019			
	הכנסות ריבית	הכנסות מימון שאינן מריבית	סך הכל*
במיליוני ש"ח			
שינויים מקבילים			
עלייה במקביל של 1%	500	229	729
מזה: תיק בנקאי	500	330	830
ירידה במקביל של 1%	(500)	(253)	(753)
מזה: תיק בנקאי	(500)	(330)	(830)
31 בדצמבר 2019			
	הכנסות ריבית	הכנסות מימון שאינן מריבית	סך הכל*
במיליוני ש"ח			
שינויים מקבילים			
עלייה במקביל של 1%	456	183	639
מזה: תיק בנקאי	456	209	665
ירידה במקביל של 1%	(456)	(135)	(591)
מזה: תיק בנקאי	(456)	(209)	(665)

- (א) שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.
- (ב) התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך.
- (ג) השטחה - עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.
- (ד) חישוב החשיפה לירידת ריבית ב-1% מבוסס על הורדת שיעור הריבית על האשראי והפיקדונות בשיעור זה ומהווה אמת מידה בהתאם לסטנדרטים המקובלים והנחות שונות. ההפסד בפועל כתוצאה מירידה של הריבית ב-1% עלול להיות גבוה יותר, מאחר ואין וודאות לגבי היכולת להשית ריבית שלילית על הפיקדונות וחשבונות העו"ש, בעיקר של הלקוחות הקמעונאיים.
- * לאחר השפעות מקוזות.

סיכון שער חליפין

במהלך התקופה המדווחת ההשפעה של שינוי בשערי חליפין על הרווח אינה מהותית מאחר והבנק אינו מנהל חשיפות משמעותיות במגזר המט"ח.

סיכון נזילות

סיכון הנזילות הוא הסיכון הנוצר בשל אי הוודאות ביחס לאפשרות לגייס מקורות ו/או למימוש נכסים, באופן בלתי צפוי ותוך פרק זמן קצר, מבלי שיגרם הפסד מהותי. מדיניות ניהול סיכון הנזילות מהווה חלק אינטגרלי מהניהול העסקי האסטרטגי של קבוצת לאומי והיא מותאמת לדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342 בנושא "ניהול סיכון נזילות" ודרישות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא "יחס כיסוי הנזילות", המאמצת את המלצות ועדת באזל 3, לחישוב יחס מזערי לנזילות LCR (Liquidity Coverage Ratio), תוך ביצוע התאמות למשק הישראלי.

החל מיום 1 בינואר 2017 יחס כיסוי הנזילות המזערי שהבנק והקבוצה נדרשים לעמוד בו הינו 100%.

לאומי שומר על רמת נזילות נאותה, באמצעות השקעת תיק הנוסטרו בנכסים איכותיים ומפוזרים בשקלים ובמט"ח אשר תאפשר לו לעמוד בכל צורכי הנזילות במגוון תרחישי קיצון, ובאמצעות מדיניות גיוס של מקורות יציבים ומגוונים ולטווחי זמן שונים בדגש על גיוס פיקדונות מקמעונאים וכן גיוס של אג"ח לתקופות ארוכות.

לאומי מקיים מעקב שוטף אחר מצב הנזילות שלו באמצעות מדדים המיועדים להתריע על שינויים במצב הנזילות, בין היתר באמצעות מודל רגולטורי וכן מודלים פנימיים שפותחו בלאומי בהתאם להוראת בנק ישראל, ובהתאם לסטנדרטים המקובלים בעולם.

השפעת משבר הקורונה

עם התפשטות נגיף הקורונה, חלה עלייה ברמת התנודתיות של גורמי הסיכון בשווקים הפיננסיים ונרשמו ירידות ערך משמעותיות בשווקי המניות והאשראי הסחיר, ותנודות חריפות בעקומי הריבית חסרי הסיכון ושערי החליפין. החל מהרבעון השני של השנה התנודתיות בשווקים התמתנה וחלה התאוששות בשוק ההון. עם זאת חוסר הוודאות בשווקים עדיין קיים, והתנודתיות בשווקים הפיננסיים יכולה להימשך. במהלך הרבעון השלישי היחס גדל בעיקר בגין גידול בפיקדונות הציבור בקיזוז פירעון כתבי התחייבות. לכל אורך התקופה הנסקרת יחס ה-LCR במט"ח ובכלל המטבעות היה גבוה מהדרישה הרגולטורית.

יחס כיסוי הנזילות של התאגיד הבנקאי (המודל הרגולטורי)^(א)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום			
31 בדצמבר		30 בספטמבר	
2019	2019	2020	
באחוזים			
א. בנתוני המאוחד			
123	121	137	
יחס כיסוי הנזילות			
100	100	100	
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים			
ב. בנתוני התאגיד הבנקאי			
121	120	136	
יחס כיסוי הנזילות			
100	100	100	
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים			

(א) מחושב על בסיס ממוצע תצפיות ימיות.

למידע נוסף ראה פרק [סיכון נזילות בדוח על הסיכונים וביאור 99](#).

סיכונים תפעוליים

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים.

קבוצת לאומי פועלת במגוון רחב של פעילויות פיננסיות ולפיכך חשופה לסיכונים תפעוליים הכוללים, בין היתר, סיכונים אבטחת מידע וסייבר, סיכונים טכנולוגיים, סיכונים המשכיות עסקית וסיכונים מעילות והונאות.

תפיסת ניהול הסיכון הינה בהלימה לאסטרטגית קבוצת לאומי, מהווה בסיס להגדרת סובלנות הסיכון, לאופן ניהול הסיכון והמשל התאגידי ולקביעת המיקוד והדגשים בתהליכי ניהול הסיכונים התפעוליים, ומאפשרת ניהול סיכונים מושכל וממוקד תוך תעדוף משימות ומשאבים.

במהלך התקופה המדווחת לא חלו שינויים מהותיים במבנה המשל התאגידי, במדיניות ובמסגרת ניהול הסיכון התפעולי.

השפעת משבר הקורונה

משבר הקורונה הינו אירוע משמעותי המשבש את הפעילות העסקית והכלכלית ומלווה בחוסר וודאות משמעותית לגבי אורכו ומידת השפעתו. השלכות המשבר על הכלכלה העולמית והמקומית וכן על עסקי הבנק עלולות להיות מהותיות.

הבנק בוחן את יכולתו לעמוד בהתפתחויות השליליות באמצעות תרחישי קיצון מערכתיים, ובכלל זה עורך תרחישי קיצון אחידים לבקשת הפיקוח על הבנקים כמו כן, הבנק מבצע ניטור ומעקב שוטף אחר ההתפתחויות ומקפיד, לאורך כל תקופת המשבר, על ניהול סיכונים מוקדם תוך בחינה מתמדת של האירועים ודרכי הפעולה, על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות, ככל שיידרש וזאת בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 355 בנושא ניהול המשכיות עסקית ומדיניות הבנק בנושא זה.

בוצעו התאמות בתהליכי עבודה והבקרה אשר נבחנו בשיתוף כלל הגורמים הרלבנטיים ובכללם: המשכיות עסקית, גורמים עסקיים, ניהול סיכונים, אבטחת מידע, ציות וייעוץ משפטי.

במטרה לוודא כי החשיפה נשארת בגבולות סובלנות הסיכון נקבעו בקרות עסקיות, תהליכיות ומיכוניות המגדרות את הסיכונים.

יש לציין כי מאחר ומדובר בתצורת עבודה דינמית המשתנה מעת לעת מתקיים תהליך שוטף לבחינת השינויים הנדרשים בתהליכי העבודה והתאמתם לסובלנות הסיכון.

סיכון אבטחת מידע וסייבר

לאומי ממשיך לקדם מתן שירותים פיננסיים באמצעות פלטפורמות דיגיטליות ומרחיב את השימוש בטכנולוגיות מתקדמות. כפועל יוצא, המרחב לתקיפות סייבר והחשיפה של לאומי להתממשות סיכונים סייבר גדלים בהתאמה.

מרחב הסייבר מתאפיין בחוסר וודאות ובדינמיות גבוהה של סוגי ההתקפות, היקפן ועוצמתן. התממשות של אירוע סייבר עלולה לגרום לנזקים כספיים, לגניבת מידע בנקאי רגיש, לשיבוש הפעילות והרציפות התפקודית ואף לפגיעה במוניטין הבנק.

ניהול הסיכון והגנת הסייבר מיושמים תוך השקעת משאבים רבים. המשאבים מושקעים באופן דיפרנציאלי ובהלימה לאסטרטגיה העסקית וסובלנות הסיכון. כחלק מתכניות המזעור, לאומי מתפעל מרכז הגנת סייבר (Fusion Center) שתכליתו לאפשר בצורה אופטימלית את מימוש תפיסת הסייבר ומתן מענה לאירועים בזמן אמת.

משבר הקורונה הוביל לעלייה משמעותית בתקיפות סייבר על ארגונים פיננסיים בעולם ועל גופי שרשרת האספקה של ארגונים אילו. מאפייני התקיפה מגוונים וביניהם תקיפות כופרה, עלייה בניסיונות פשינג והנדסה חברתית. החשיפה לסבירות התממשות אירוע סייבר עולה בין היתר כתוצאה משימוש גובר של לקוחות בערוצים דיגיטליים ומעבר לעבודה נרחבת של עובדים וספקים מרחוק. לאומי נוקט באופן שוטף במספר צעדים למיזעור הסיכונים.

סיכון טכנולוגיה

לאומי מייחס חשיבות רבה לכך שהתשתית הטכנולוגית המשרתת את לקוחותיו ועובדיו תאפשר זמינות ורציפות עסקית ותפעולית, ומשקיע לשם כך משאבים רבים.

משבר הקורונה מוביל לריבוי הפעילות בערוצים הדיגיטליים. לאור זאת, לאומי ממשיך לנקוט במספר צעדים פרואקטיביים על מנת למזער חשיפה פוטנציאלית לסיכונים המשכיות עסקית הנגזרת מהגידול בפעילויות אלו ולהמשיך לספק שירות הולם ללקוחותיו תוך חיזוק תשתיות ויישום פתרונות טכנולוגיים תומכים ועוד. על מנת לתת מענה לצרכים הנוכחיים ולאפשר המשכיות עסקית, יחידות מרכזיות בלאומי עברו לתצורת עבודה חדשה המשלבת עבודה מהבית ופיצול פיזי של יחידות אורגניות לקפסולות. בוצעו התאמות בתהליכי עבודה והבקרה אשר נבחנו בשיתוף כלל הגורמים הרלוונטיים. במטרה לוודא כי החשיפה נשארת בגבולות סובלנות הסיכון נקבעו בקרות עסקיות, תהליכיות ומיכוניות המגדרות את הסיכונים.

למידע נוסף אודות הסיכון התפעולי ופירוט מוקדי הסיכון העיקריים בסיכון התפעולי ראה פרק [סיכון תפעולי בדוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2019](#).

סיכונים אחרים

סיכון רגולציה

סיכון רגולציה הינו הסיכון לשינויים בחקיקה וברגולציה העלולים להשפיע על היקף ההכנסות וההוצאות של הקבוצה, ההון, תחומי הפעילות של הקבוצה או הסביבה העסקית בה היא פועלת.

קבוצת לאומי פועלת בסביבה רגולטורית מורכבת ורב תחומית. שינויים מהותיים ומתמשכים בתחומי רגולציה מגוונים מחייבים היערכות מתאימה ומתמשכת בפעילות הבנק.

בעת האחרונה, ובעיקר עד לתחילת אירוע נגיף הקורונה, הושם עיקר הדגש על הוראות בתחומים הבאים:

- קידום תחרות במגזר הפיננסי
- במסגרת זו ניתן למנות את ההוראות הבאות: הקלות לבנקים חדשים, לרבות הליך רישוי מקל והקמה של לשכת שירותי מחשוב שתשרת בנקים חדשים; הקלות לחברות כרטיסי האשראי המופרדות לצורך ביסוסן כשחקן מרכזי בתחרות מול הבנקים; רפורמת הניוד בין בנקים שנועדה לאפשר מעבר קל ומהיר מבנק לבנק ובכלל זה העברת האחריות המלאה לניוד החשבון על הבנקים; חוק נתוני אשראי ומאגר נתוני אשראי המאפשר הצגת מידע לנותני אשראי שונים על מנת שיוכלו להציג ללקוחות הצעות ערך מיטביות; פתיחת אפשרות החיבור למערכות התשלומים לגורמים נוספים; המשך הסדרת הליכי רישוי לנותני שירותים פיננסיים מוסדרים; המלצות להגברת התחרות בתחום שירותי המסחר בניירות ערך (ברוקראז'); והוראה משלימה של הפיקוח על הבנקים הקובעת, כי על תאגיד בנקאי לאפשר ללקוח להגיש, באופן מקוון, בקשה להעברת תיק ניירות ערך לגוף פיננסי אחר, מבלי לחייבו להגיע אל סניף הבנק, וכי תאגיד בנקאי לא יסרב סירוב בלתי סביר לבקשת לקוח להעברת תיק ניירות הערך כאמור; הקלות בחישוב הדרישות להון מזערי לבנקים שסך נכסיהם המאזניים על בסיס מאוחד שווה או אינו עולה על 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית; הקלות בנוגע לרישום נהנים ובעלי שליטה בחשבונות המנוהלים עבור נותני אשראי ופלטפורמות P2P במטרה להסיר חסם אשר הקשה על גופים אלה לפעול במערכת הפיננסית הישראלית ולהתחרות במערכת הבנקאית; וכן תזכיר חוק מתן שירות מידע פיננסי, התש"ף-2020, במסגרתו מוצע להסדיר את האפשרות של נותני שירותי מידע פיננסי לקבל, בהסכמת לקוח, גישה מקוונת למידע פיננסי אודותיו ממקורות מידע פיננסי שונים, לצורך מתן שירותים ובכלל זה: שירותי ריכוז מידע פיננסי; השוואת מחירים, עלויות או תשואות; העברת מידע לספקים פיננסיים לשם קבלת הצעות להתקשרות עבור הלקוח לשירותים פיננסיים שאותם הלקוח צורך או מבקש לצרוך (כלומר, הצעות מחיר מתחרות) או לשם סיוע בהתקשרות עמם; וכן ייעוץ בדבר התנהלות פיננסית. וכן תזכיר חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס') (הרחבת מקורות המימון לתאגיד אשראי חוץ בנקאי), התשפ"א-2020, המאפשר להגדיל את מקורות המימון של תאגיד אשראי חוץ בנקאי, בין היתר, על ידי הגדלת סך הערך הנקוב המקסימלי של תעודות ההתחייבות שתוכל חברת אשראי חוץ בנקאית להנפיק לציבור (במקביל למתן אשראי ובכפוף ליתר התנאים הקבועים בחוק), מסך של חמישה מיליארד שקלים חדשים לסך של חמישה עשר מיליארד שקלים חדשים.

• עידוד החדשנות

במסגרת זו ניתן למנות את ההוראות הבאות: מכתב הפיקוח בנוגע לעידוד חדשנות בבנקים ובסולקים (לרבות עידוד "ארגז חול רגולטורי"); מתן אפשרות להנפיק ערבויות בנקאיות במדיה דיגיטלית; רפורמת הבנקאות הפתוחה; היתר לפעילות הבנקים בתחום אפליקציות התשלומים לבתי עסק; המשך מתן הקלות לפתיחת חשבון מקוון; ואפשרות מתן ייפוי כוח מקוון למנהלי תיקים.

• יחסי בנק ללקוח ו-CONDUCT

במסגרת זו ניתן למנות את ההוראות הבאות: חוק מתן מענה טלפוני אנושי מקצועי (חוק 6 דקות); מהלך להורדת העמלות לעסקים קטנים וזעירים המחייב את הבנקים להעביר באופן יזום עסקים קטנים וזעירים למסלול עמלות מתאים; תיקון חוק הבנקאות (שירות ללקוח) בעניין דחיית מועדי הפירעון החודשי של הלוואה לדיור בנסיבות מיוחדות (לידה, מחלה, חופשת לידה, פטירה); חוק אשראי הוגן (לשעבר חוק הסדרת הלוואות חוץ-בנקאיות) והוראת ניהול בנקאי "פישוט הסכמים ללקוח" המתייחסת ליישומן של החוק ושמטרתה להקל על לקוחות להתמצא בהסכמי אשראי בנקאיים מורכבים; וכן חוק שירותי תשלום המחליף את חוק כרטיסי חיוב ומקנה הגנות צרכניות ביחס לאמצעי תשלום שונים, וכן צו הבנקאות (שירות ללקוח), לפיו הוכרזו השירותים הבאים כשירותים בני פיקוח וסכומי העמלה המרביים שניתן לגבות עבורם הוגבלו, כמפורט להלן: פעולה על ידי פקיד במוקד הטלפוני - שניים וחצי ש"ח לפעולה; מכתב התראה של עורך דין - חמישים ש"ח למכתב; דמי כרטיס חיוב מיידי - חל איסור על גביית עמלה. הצו חל לגבי לקוחות שהם יחידים ועסקים קטנים, ותוקפו לתקופה קצובה, כקבוע בצו.

- מניעת פשיעה פיננסית - איסור הלכנת הון, שוחד ושחיתות לצד כל זאת נמשכת המגמה, שרואה בבנקים הגורם שאחראי למנוע את הפשיעה הכלכלית. בנקים נדרשים לנטר פעילות חשודה ולהגיש דיווחים לרשויות. הבנק מתמודד עם יישום ה-FATCA והתקן האחד של ה-OECD לאיסוף והחלפת מידע על חשבונות פיננסיים (ה-CRS), וזאת במקביל להמשך יישום מדיניות הכסף המוצהר ויישום החוק לצמצום השימוש במזומן.
- הגנת הפרטיות ואבטחת מידע נושאים אלה מצויים על סדר היום בארץ ובעולם וצוברים תאוצה עם המעבר לדיגיטציה, למיקור חוץ ולשימוש בשירותי מחשב ענן במערכת הפיננסית.

המגמות והשינויים הנ"ל משפיעים וצפויים להשפיע בשנים הקרובות על המערכת הבנקאית בישראל. הבנק פועל לניטור ואיתור הוראות הרגולציה הרלוונטיות, בוחן את היערכותו לתנאי השוק המשתנים, להגברת התחרות והשקיפות, לכניסתם של שחקנים חדשים לתחומי הבנקאות הקלאסיים, להשוואת עלויות בין הבנק לגופים נוספים, לשימוש במאגרי המידע והנתונים של לקוחות הבנק על ידי גופים חוץ בנקאיים וכן למתן הצעות ערך מתאימות ללקוחות הבנק. במקביל, הרגולציה גורמת לשחיקה בהכנסות, לגידול בהוצאות הנדרשות לשם עמידה בהוראות הרגולציה, ולצורך בשיפור מתמיד ברמת השירות והחדשנות.

השפעת משבר הקורונה

על רקע התפתחות אירוע נגיף הקורונה והשלכותיו על הכלכלה בישראל ובעולם, ובתוך כך על משקי הבית והעסקים, קבעו הפיקוח על הבנקים ורגולטורים נוספים, שורה של צעדים רגולטוריים, במטרה לסייע למשקי הבית והעסקים לצלוח תקופה זו, תוך מתן גמישות עסקית נדרשת לתאגידים הבנקאיים.

הצעדים האמורים מתמקדים, בין היתר, בהמשכות מתן השירותים הבנקאיים לציבור הרחב, בדגש על מעבר לערוצי הדיגיטל השונים, מתן שירותים ללא צורך בהגעה לסניפי הבנק וביצוע התאמות לעבודה מרחוק; במתן הקלות שונות לבנקים שיאפשרו את תפקודם התקין בכוח אדם חסר; ובדרישה כי הבנקים יירתמו לסיוע למשק בצליחת המשבר על ידי הגדלת האשראי ותמחור הוגן של הלוואות.

הצעדים האמורים קצובים לתקופות שונות, בהתאם להערכות לגבי משך התמשכות אירוע נגיף הקורונה, והם מתעדכנים באופן דינאמי בהתאם לצרכי הלקוחות והבנק, והמצב במשק. הוראות הרגולציה האמורות הינן חלק מההשפעה הכוללת של האירוע על הבנק והקבוצה.

סיכון ציות

סיכון ציות הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את הוראות החוק/הרגולציה.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 308 "ציות ופונקציית הציות בתאגיד הבנקאי" מגדירה את תחומי האחריות של הציות באופן פורמאלי וברמה הקבוצתית. ההוראה מפרטת את ההגדרה של הוראות ציות וקובעת כי "סיכון הציות" נגזר מחוקים, תקנות, הוראות רגולציה, נהלים פנימיים, כללי התנהגות ועמדות רשות. ההוראה קובעת כי נדרש להעריך את אפקטיביות ניהול סיכון הציות ולמצוא אמצעים למדידתו כאשר, כאמור, סיכון הציות נגזר ממכלול החקיקה הרלוונטית לפעילות הבנק.

על פי מדיניות הבנק, מנוהל סיכון הציות על בסיס קבוצתי. במסגרת זו, ננקטים צעדים שונים לפיקוח ובקרה על השלוחות וחברות הבנות לצורך מעקב על יישום נושאי הציות בכללותם ויישום מדיניות הציות הקבוצתית. נוכח משבר הקורונה, מתבצעות התאמות באופן ניהול סיכון הציות, תוך איתור סיכונים מתפתחים המאפיינים עיתות משבר.

א. ציות, איסור הלכנת הון ואיסור מימון טרור

לצורך ניהול אפקטיבי של סיכוני הציות פועל בלאומי מערך ציות ואכיפה שבראשו עומדת קצינת הציות הראשית (Chief Compliance Officer). קצינת הציות הראשית אחראית, בין היתר, למילוי החובות לפי הוראות החקיקה בנושאי איסור הלכנת הון ואיסור מימון טרור. קצינת הציות הראשית משמשת גם כממונה על האכיפה בתחום דיני ניירות ערך וגם כ-Responsible Officer בתחום ה-FATCA.

מערך ציות ואכיפה כפוף ליועצת המשפטית הראשית.

שמירה על תרבות ציות נאותה, לרוחב הארגון, מחייבת קיומה של מסגרת בקרה ואכיפה אפקטיבית, אשר תעוגן בתהליכי העבודה ותאפשר עמידה במכלול הוראות הציות. לצורך כך, נקבעו תהליכי בקרה ואכיפה סדורים על מכלול תהליכי העבודה וסיכוני הציות הנגזרים מהם. מטרתה של מסגרת הבקרה והאכיפה הינה, בין היתר, לאתר פערים וחשיפות קיימים ופוטנציאלים לשם בחינת הצורך בעדכון תהליכי עבודה, נהלים, ביצוע הדרכות והטמעות. תהליכי הבקרה מתבססים, בין השאר, על ניתוח הוראות ציות, ממצאי הביקורת הפנימית והחיצונית, תלונות הציבור שימצאו רלוונטיות, הליכים משפטיים כנגד הבנק או בנקים אחרים היכולים להצביע על חשיפות ציות אפשריות, ניתוח מגמות ואירועים בארץ ובעולם.

המערך נמצא בקשר שוטף עם חברות הבנות בארץ ובח"ל לצורך מעקב ליישום נושאי הציות בכללותם ויישום מדיניות הציות הקבוצתית.

בהתאם למגמות המתפתחות בעולם, מטפל הבנק במגוון נושאים בתחום ציות לרבות איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור והיבטי מיסוי, לרבות FATCA ו-CRS.

בין היתר, מתמקד הבנק במוקדי סיכון בעולם טכנולוגי פיננסי (כגון: פינטק, P2P, קרנות גידור, נותני שירותים פיננסיים, מטבעות וירטואליים וכדומה) - ניהול סיכונים ציות ואיסור הלבנת הון בעולם טכנולוגי פיננסי מתפתח המאופיין בהיעדר פיקוח רגולטורי מוגדר לצד מורכבות מקצועית והיעדר פרקטיקות מובנות לתהליכי בקרה עקב חדשנותם של הנושאים.

ב. אכיפה מנהלית

חוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011 בא לייעל את הליכי האכיפה של הוראות החקיקה בתחום דיני ניירות הערך. במסגרת חקיקה זו ניתן יהיה להטיל סנקציות שונות על תאגיד, שהפך את ההוראות הרלוונטיות וכן על עובדי התאגיד, לרבות נושאי המשרה.

קצינת הציות הראשית של הקבוצה משמשת גם כממונה על האכיפה, האחראית על יישום תכנית האכיפה הפנימית בתחום ניירות הערך וניהול השקעות אשר אושרה על ידי דירקטוריון הבנק. בשנת 2019 בוצע הליך של תיקוף חוזר של תכנית האכיפה על ידי מומחה חיצוני.

ג. FATCA - Foreign Account Tax Compliance Act, CRS - Common Reporting Standard ומדיניות כסף מוצהר

ביום 14 ביולי 2016 פורסם החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מספר 227), התשע"ו-2016 בנושא יישום הסכם FATCA שנחתם בין מדינת ישראל לארה"ב והסכמים לחילופי מידע בין מדינת ישראל למדינות אחרות לפי התקן לחילופי מידע אוטומטיים לגבי חשבונות פיננסיים שפרסם ה-OECD.

תקנות מס הכנסה (יישום הסכם FATCA) התשע"ו-2016 פורסמו ביום 4 באוגוסט 2016 ומכוחן נדרש הבנק לבצע הליכי זיהוי לקוחות ולהעביר מידע לרשות המיסים בישראל אודות חשבונות המוחזקים על ידי לקוחות אמריקאים לצורך העברתו לרשות המיסים האמריקאית.

תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט-2019 פורסמו ביום 6 בפברואר 2019, ומכוחן נדרש הבנק לבצע הליכים לזיהוי לקוחות תושבי מדינות זרות, ולדווח על לקוחות שזוהו כתושבי מדינות שישראל חתומה עמן על הסכמים לחילופי מידע לרשות המיסים בישראל לצורך העברת המידע לרשות המוסמכת במדינת התושבות שלהם.

הבנק מבצע את הדיווחים הנדרשים לרשות המיסים בישראל בהתאם להוראות החקיקה האמורה.

הבנק מיישם מדיניות כסף מוצהר תוך הקפדה כי לא ינהלו בבנק כספים שאינם מוצהרים לרשויות המס הרלוונטיות, בהקשר זה נערכו מהלכים רבים לאיתור זיהוי האוכלוסיות הרלוונטיות. במידת הצורך, נדרשים לקוחות להמציא הצהרות ואישורים שונים.

הבנק פועל במספר נדבכים על מנת לוודא ציות של קבוצת לאומי ויחידים בה להוראות החקיקה, בהם: מינוי קצינת הציות כממונה לנושא, אימוץ מדיניות ונהלי עבודה מתאימים, פיתוח כלים ממוכנים תומכים בתהליכי העבודה, גיבוש מנגנוני הדרכה והטמעה, בדיקה, בקרה ותפעול הנדרשים למילוי ההנחיות והנחיית החברות הבנות בקבוצה להיערכות מתאימה.

סיכון משפטי

הסיכון המשפטי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם או מהתחייבויות תלויות לרבות בגין תביעות ודרישות מהבנק. ההגדרה כוללת סיכונים הנובעים מחקיקה, תקנות, פסיקה והוראות רשויות, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי בהסכמים מספקים, ללא ייעוץ משפטי או על פי ייעוץ משפטי לקוי וכן כתוצאה מפרשנות לגבי זכויות הצדדים מכח הסכמים שבין הבנק לבין לקוחותיו.

קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הבנק והחברות המאוחזות ללקוחותיהם. מורכבות שירותים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות, פרשנויות ואחרות, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים. לא ניתן לצפות מראש את כל סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם שירותי הבנק והחברות המאוחזות, המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדינוי הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

כמו כן, קיימת חשיפה בשל שינויים רגולטורים והנחיות של המפקח על הבנקים, רשות ניירות ערך ורגולטורים אחרים להם כפופה פעילות הבנק. ההתקשרויות עם הלקוחות הינו, בחלקן, התקשרויות הנמשכות לאורך שנים רבות, במהלכן עשויים להתרחש שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. הבנק והחברות המאחדות פועלים באמצעות מערכות מיכניות מורכבות, אשר לאור השינויים כאמור, יש צורך להתאימן באופן שוטף. כל אלו יוצרים חשיפה תפעולית ומשפטית מוגברת.

בנוסף קיימת חשיפה כללית הנובעת מכך שכנגד הבנק והחברות המאחדות מוגשות מעת לעת תלונות למפקח על הבנקים, שעלולות בנסיבות מסוימות להביא לנקיטת הליכים משפטיים נגד הבנק. לעת הזו, לא ניתן להעריך האם קיימת חשיפה בגין תלונות אלו ולא ניתן להעריך אם תינתן הכרעה רוחבית של הפיקוח בעניין תלונות כנ"ל ו/או אם תוגשנה תביעות ייצוגיות או אחרות כתוצאה מהליכים שכאלו, וכן לא ניתן להעריך את החשיפה הפוטנציאלית לתלונות כנ"ל. לפיכך, לא נכללה הפרשה בגין החשיפה האמורה.

למידע נוסף ראה [סיכון משפטי בדוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2019](#).

סיכון מוניטין

סיכון מוניטין הינו הסיכון לפגיעה באמון של בעלי עניין שונים (לקוחות, בעלי מניות, מחזיקי אג"ח וכו'), זאת כתוצאה מהתנהגות, פעולה, או הימנעות מפעולה של הקבוצה, נושאי משרה בקבוצה, העובדים או מעורבים אחרים. סיכון מוניטין מתייחס לתפיסותיהם של בעלי המניות, בעלי העניין, הציבור, מעצבי דעת הקהל והתקשורת, בין אם מתבססות על עובדות ובין אם אחרת. סיכון המוניטין הינו דינאמי ומשתנה בין נושאים שונים ואוכלוסיות שונות.

למידע נוסף ראה פרק [סיכונים אחרים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2019](#).

סיכון אסטרטגי

סיכון אסטרטגי הוא סיכון עסקי אשר הפגיעה שלו מהותית ונוגעת במודל העסקי של הבנק או של אחד מקווי העסקים שלו. למעשה זהו סיכון שההשפעה המיידית שלו על הרווח יכולה להיות לא משמעותית בטווח המידי, אך בטווח הבינוני או הארוך עלולה להיות משמעותית. סיכונים אסטרטגיים כוללים איומים אשר יכולים לנבוע מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים מאקרו כלכליים, ענפיים, רגולטוריים, צרכניים או טכנולוגיים.

הסיכון האסטרטגי העיקרי נובע מכך שענף השירותים הפיננסיים עובר שינויים משמעותיים בתחום הדיגיטיזציה. פתיחת ענף הבנקאות לתחרות וכניסת שחקנים חדשים כדוגמת חברות הטכנולוגיה המבוססות (גוגל, אמזון, פייסבוק, אפל), חברות הפינטק, חברות הביטוח וחברות האשראי החוץ בנקאי, מחייבות התאמת המודל העסקי. בנוסף, החוק להגברת התחרותיות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים ("חוק שטרומ") כולל בתוכו רכיבים העלולים להשפיע בצורה אסטרטגית על מפת התחרות בישראל. בבנק לאומי, התוצאה הישירה הינה המכירה של לאומי קארד. נושאים נוספים הינם הפעלת מערכת נתוני אשראי החל מאפריל 2019 והבנקאות הפתוחה.

משבר הקורונה משפיע מהותית על הסביבה שבה הבנק פועל מבחינה מאקרו כלכלית, ענפית, רגולטורית, צרכנית וטכנולוגית. במשבר שכזה עולה החשיבות של ניתוח נכון של משמעותיות המשבר, קבלת החלטות עסקיות ותפעוליות נכונות, יישום נאות של החלטות ותגובה מהירה ואפקטיבית לשינויים. בנק לאומי נערך בהתאם, גם באמצעות התאמת האסטרטגיה שלו.

למידע נוסף ראה פרק [סיכונים אחרים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2019](#).

סיכון מודל

סיכון מודל הינו החשיפה להפסד או פגיעה במוניטין הבנק עקב קבלת החלטות שגויה, מבוססת מודל, כתוצאה משימוש במודל שגוי, הישענות על נתונים לא משקפים, טעויות ביישום המודל ו/או שימוש שגוי במודל. על רקע משבר הקורונה, נוכח אי הוודאות המתמשך, והשינויים המשמעותיים והמהירים בתנאים הכלכליים, בשווקים הפיננסיים, בפעילות העסקית ובהתנהגות הלקוחות, קיימת עלייה בסיכונים הפוטנציאליים העולים משימוש במודלים. הבנק פועל באמצעים שונים לאתר מודלים החשופים לפגיעה ולצמצום סיכונים המודל המתגברים על רקע המשבר.

למידע נוסף ראה פרק [סיכונים אחרים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2019](#).

סיכון סביבתי

סיכון סביבתי לבנק מורכב משני תחומים:

- סיכון סביבתי כתוצאה מעלויות הכרוכות ביישום הוראות רגולציה הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן. הבנק יכול להיחשף לסיכון הסביבתי הנ"ל באופן עקיף, בהיבטים השונים של פעילותו ובכלל זה במסגרת ניהול סיכון האשראי וזאת באם תחול הרעה במצבו הפיננסי של לווא, עקב צורך בכיצוע השקעות שמקורן בהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה או כתוצאה מירידת ערך של ביטחונות שמומשו, אך גם באופן ישיר במקרה בו הבנק יימצא אחראי באחריות ישירה למפגע סביבתי, לרבות האפשרות שהבנק יידרש לשאת בעלויות של הסרת מפגע סביבתי או שיימצא אחראי בגין מפגע סביבתי כלפי צד שלישי.

כמו כן, יתכן סיכון מוניטין לבנק במקרה בו ייוחס לבנק קשר לגורם מפגע סביבתי, בין באופן ישיר כיצור המפגע ובין באופן עקיף כמממן של המפגע.

- סיכון סביבתי שמקורו בשינויי אקלים ומפגעי טבע הקשורים אליהם, כגון: אירועי מזג אוויר קיצוניים, עליית מפלס פני הים וכו' וכתוצאה מתהליך מעבר לאנרגיה שאינה מזהמת. הבנק עלול להיפגע משינויים אלו באופן ישיר במתקניו, או באופן עקיף במסגרת סיכונים אשראי של לווה.

למידע נוסף ראה פרק [סיכונים אחרים בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2019](#).

סיכון הבנקאות ההוגנת (Conduct)

סיכון הבנקאות ההוגנת הינו הסיכון שהתנהלות הבנק תוביל לתוצאה בלתי רצויה עבור לקוח בשל מתן שירות באופן לא הולם, מתן שרות שאינו מתאים או התנהלות בלתי הוגנת. בסיכון זה נכללת גם התנהלות לא ראויה המשפיעה על מהימנות השוק (MARKET INTEGRITY, אמון הציבור בפעילות המגזר הבנקאי). התממשות הסיכון עלול לגרום לבנק הפסדים הנובעים מתביעות משפטיות (לרבות תביעות ייצוגיות), מהטלת עיצומים או קנסות (בשל הפרת הוראות ציות אשר משיקות לנושאי הקונדקט) ו/או מנזקי מוניטין.

נמשכת מגמת הרגולציה הצרכנית בדגש על הוגנות (Conduct). במסגרת זו, מושם דגש על התאמת המוצרים הפיננסיים השונים לצרכי הלקוח, תוך מתן גילוי מירבי, שקיפות והוגנות.

הבנק מקפיד על התנהלות שקופה והוגנת במטרה להעניק ללקוחותיו שירותים ומוצרים בעלי ערך. עיקרון זה מקבל ביטוי בחזון הבנק - להוביל בנקאות יוזמת וחדשנית עבור הלקוח. כמו כן, תהליכי הייזום והמכירה כפופים לנהלים ולבקורות אשר מבטיחים התנהלות ראויה. תהליכים אלו נבחנים באופן שוטף, במטרה לשדרגם.

הבנק הציע ללקוחותיו שנקלעו למשבר זמני ואשר להערכת הבנק יצלחו את המשבר לבצע התאמות בתנאי ההלוואות, לרבות בהתאם למתווים לדחיית תשלומים שיזם ב". ההערכה הינה שבעוד שחלק מהלקוחות יוכלו לחזור ולשלם את התשלומים החוזיים בסוף תקופת השינוי בתנאי הלוואה, לקוחות אחרים עלולים שלא לעמוד בהתחייבויות שלהם בעקבות התמשכות המשבר והאתגרים הפיננסיים. הבנק גבש מתווה לטיפול באוכלוסיית הלקוחות שאושרה להם דחיית תשלומים. לצד זאת, הבנק ממשיך לקדם מתן שירותים פיננסיים באמצעות פלטפורמות דיגיטליות וההערכה היא שמהלך זה, בין יתר יתרונותיו, יפחית את סיכון הבנקאות ההוגנת.

למידע נוסף ראה פרק [סיכונים אחרים בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2019](#).

סיכון מאקרו-כלכלי

סיכון מאקרו-כלכלי הינו סיכון להכנסות ולהון הקבוצה הנובע מתנאים מאקרו כלכליים לרבות צמיחה כלכלית, סביבת ריבית נמוכה, יחסי הכח הפוליטיים בעולם והשפעתם על הסחר הבינלאומי.

התפרצות נגיף הקורונה בחודש ינואר 2020, ומידת אי הוודאות הגדולה לגבי השפעותיו השונות, מהווה סיכון מאקרו כלכלי גלובלי משמעותי מאוד המשבש את הפעילות העסקית והכלכלית. קיים קושי ניכר בהערכת ההתפתחויות הכלכליות העתידיות, זאת לנוכח מידת חוסר הוודאות המשמעותית לגבי אורכו ומידת השפעתו על מסלול החיים של מדינות העולם. על כן, השלכות המשבר על הכלכלה העולמית והמקומית וכן על עסקי הבנק עלולות להיות מהותיות. משבר הקורונה, הצפוי להביא בשנת 2020 לפגיעה הגדולה ביותר בצמיחה העולמית מאז מלחמת העולם השנייה, ובהיקף גדול במידה ניכרת מאשר במשבר הפיננסי הגלובלי, יותיר כלכלות רבות כרחבי העולם עם חובות ריבוניים גדולים מאוד, התפתחות אשר עלולה להוות סיכון עתידי למידת היציבות בשווקים הפיננסיים. מדובר בפגיעה מהותית בפעילות העסקית של ענפים רגישים כמו תיירות, תעופה, פנאי, בידור, שירותי אוכל ועוד וכן השפעות עקיפות משמעותיות על מכלול רחב של ענפים בתחומי המסחר והשירותים וכן נדל"ן שאיננו למגורים. הבנק בוחן את יכולתו לעמוד בהתפתחויות שליליות בסביבה המאקרו כלכלית באמצעות תרחישי קיצון מערכתיים, ובכלל זה עורך תרחישי קיצון אחידים לבקשת הפיקוח על הבנקים. כמו כן, מתבצע ניטור ומעקב שוטף אחר ההתפתחויות בשוק על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות, ככל שיידרש.

למידע נוסף ראה פרק [סיכונים אחרים בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2019](#).

מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים

כללי

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי שנתי ורבעוני של תאגיד בנקאי כמפורט [בביאור 1 בדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2019](#).

הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים דורשת מהנהלה שימוש באומדנים והערכות המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות.

התוצאות בפועל של אומדנים אלו עלולות להיות שונות מהאומדנים ו/או ההערכות. האומדנים וההערכות מתבססים בדרך כלל על תחזיות כלכליות, הערכות לגבי השווקים השונים וניסיון העבר, תוך הפעלת שיקול דעת ואשר הנהלה מאמינה כי הינם סבירים בעת החתימה על הדוחות הכספיים.

הנושאים החשבונאיים הקריטיים העיקריים שצוינו בדוח השנתי ליום 31 בדצמבר 2019 הינם כדלהלן: הפרשה להפסדי אשראי וסווג חובות בעייתיים, מכשירים נגזרים, ניירות ערך, התחייבויות לזכויות עובדים, התחייבויות בגין תביעות משפטיות, ומיסים על ההכנסה.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מבוססת על שיעורי ההפסד ההסטוריים בענפי המשק השונים בחלוקה לאשראי בעייתי ולאשראי לא בעייתי בטווח שנים מיום 1 בינואר 2011 ועד למועד הדיווח. בנוסף לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות, הבנק לוקח בחשבון התאמה בגין גורמים סביבתיים.

תהליך הערכה זה לקביעת גובה ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי הפך מורכב במיוחד לאור התפרצות משבר הקורונה שהינו אירוע משמעותי ומתמשך המשבש את הפעילות העסקית והכלכלית.

משבר הקורונה מלווה בחוסר וודאות משמעותית לגבי אורכו ומידת השפעתו ועל רקע זה הגדיל הבנק את ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי. הגידול נובע בעיקר מהחמרה באינדיקטורים כלכליים העומדים בבסיס חישוב ההפרשה ובעיקר אלו המתייחסים לשיעור אבטלה ולסיכון הגלום בענפי המשק השונים.

לאור רמת אי הוודאות הגבוהה בתקופה זו, תתכנה סטיות משמעותיות באומדנים שבוצעו לקביעת יתרת ההפרשה להפסדי אשראי כפי שמוצגת בדוחות הכספיים. אומדנים אלה יותאמו בהמשך וזאת בהתאם להתפתחויות במשק והשפעתן על רמת הסיכון הגלומה בתיק.

לפרטים נוספים ראה פרק [סיכוני אשראי](#).

התחייבויות לזכויות עובדים

זכויות הפרישה והפנסיה בבנק נקבעות על פי סיווג תקופות ההעסקה השונות בבנק כאשר לעובדים שהחלו עבודתם בבנק מיום 1 בינואר 1999 קיימות הפקדות שוטפות לפיצויים ותגמולים ולגביהם לבנק אין חבות פנסיונית למעט השלמה לפיצויי פיטורין. לעובדים שהחלו את עבודתם בבנק לפני 1 בינואר 1999 הפורשים מעבודתם בבנק בגיל פרישה הזכות לבחור בקבלת פיצויי פרישה וכספי התגמולים או לקבל פנסיה מהבנק, הכל בהתאם ובכפוף להוראות ההסכמים השונים החלים על העובדים. הבנק מפקיד עבור עובדים אלה כספים לתגמולים ופיצויים בקופת גמל לתגמולים ופיצויים של עובדי הבנק אשר מנוהלת על ידי חברה מנהלת המוחזקת על ידי עמיתי הקופה (להלן - "עודה").

הסכומים של ההתחייבויות לפנסיה מחושבים על פי מודלים אקטואריים. שיעור ההיוון המשמש לחישוב ההתחייבות האקטוארית לזכויות עובדים, של הבנק לפנסיה נעשה על בסיס תשואות השוק בהתאם לחלופה שהבנק בחר מתוך החלופות שנקבעו על ידי בנק ישראל, לפיהם העקום מורכב מתשואות אגרות חוב ממשלתיות בישראל בתוספת עקום מרווח קבוע של אגרות חוב קונצרניות בדירוג בינלאומי AA התואם למח"מ ההתחייבויות לזכויות עובדים.

כמו כן החישובים האקטואריים לוקחים בחשבון את תחזית עליית השכר הריאלית על סמך ניסיון העבר שמשנתה בהתאם לגיל העובד.

המודלים האקטואריים כוללים הנחות לגבי: תוחלת חיים, שיעורי נכות, שיעורי עזיבה, שיעורי עזיבה עם תנאים מועדפים, שיעור ניצול זכויות הפנסיה ושיעור משיכת כספי פיצויים ותגמולים וכד'. על אף שהפרמטרים נקבעו בזהירות ובמקצועיות ראויה, שינוי בכל אחד מהפרמטרים האקטואריים או בכמה מהם ו/או בשיעור ההיוון ו/או בשיעור עליית השכר יביא לשינוי בגובה ההתחייבויות של הבנק.

הערכת האקטואר של זכויות העובדים נמצאת באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך וכתובתו: www.magna.isa.gov.il.

ליום 30 בספטמבר 2020 יתרת רווח כולל אחר מצטבר בגין הטבות לעובדים הסתכמה ביתרה שלילית בסך 3,323 מיליון ש"ח לאחר השפעת מס, קיטון של 625 מיליון ש"ח לאחר השפעת מס ביתרת הקרן השלילית בהשוואה ליום 31 בדצמבר 2019.

יתרת ההתחייבות להטבות לעובדים ליום 30 בספטמבר 2020 לפי שיעור היוון על בסיס אגרות חוב קונצרניות בישראל ("שוק עמוק לגישת הרשות לניירות ערך") נמוכה בכ-352 מיליון ש"ח מיתרת ההתחייבות בפועל.

בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

הוראות המפקח על הבנקים מחילות על תאגידי בנקאיים את דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה-Sox Act. בהתייחס לסעיפים אלו נקבעו על ידי ה-SEC וה-Public Company Accounting Oversight Board הוראות באשר לאחריות ההנהלה לקביעתם וקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולקיום בקרה פנימית על הדיווח הכספי וחוות דעת רואי החשבון המבקרים לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

הוראות המפקח קובעות:

- תאגידי בנקאיים יישמו את דרישות סעיפים 302 ו-404 וכן את הוראות ה-SEC שפורסמו מכוחם.
- בקרה פנימית נאותה מחייבת קיום מערך בקרה על פי מסגרת מוגדרת ומוכרת, ומודל ה-COSO (Committee Of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) עונה על הדרישות ויכול לשמש לצורך הערכת הבקרה הפנימית.

הבנק מיישם באופן שוטף את ההוראה בקבוצת לאומי.

במהלך שנת 2020 מבצע הבנק תיקוף ועדכון של תהליכי בקרה מהותיים ובדיקות אפקטיביות של כל מערך הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

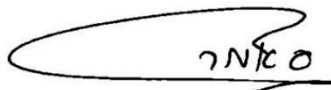
הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל, ראש החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנכ"ל של הבנק, ראש החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2020 לא אירע כל שינוי מהותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק, אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

דירקטוריון

בתקופה ינואר-ספטמבר 2020 התקיימו 40 ישיבות של מליאת הדירקטוריון ו-62 ישיבות של ועדות הדירקטוריון. בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 16 בנובמבר 2020, הוחלט לאשר ולפרסם את תמצית הדוחות הכספיים המאוחדים - הבלתי מבוקרים של הקבוצה ליום 30 בספטמבר 2020 ולתקופה שהסתיימה באותו תאריך. דירקטוריון הבנק מביע את הערכתו ותודתו לעובדים ולמנהלים של הבנק ושל חברות הקבוצה, בארץ ובח"ל, על עבודתם המסורה ותרומתם לקידום עסקי הקבוצה.

ד"ר סאמר חאג'י יחיא
יו"ר הדירקטוריון

חנן פרידמן
מנהל כללי

16 בנובמבר 2020

הצהרה - (CERTIFICATION)

אני חנן פרידמן מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2020 (להלן: "הדוח").
  2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
  3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
  4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
    - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
    - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
    - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
    - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
  5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים המשותפים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
    - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
    - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

16 בנובמבר 2020

חנן פרידמן
מנהל כללי

הצהרה - (CERTIFICATION)

אני עומר זיו מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2020 (להלן: "הדוח").
  2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
  3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
  4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
    - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
    - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
    - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
    - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
  5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים המשותפים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
    - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
    - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

16 בנובמבר 2020

עומר זיו

סגן מנהל כללי בכיר
ראש החטיבה הפיננסית

הצהרה - (CERTIFICATION)

אני שלמה גולדפרב מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2020 (להלן: "הדוח").
  2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
  3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
  4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
    - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
    - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
    - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
    - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
  5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים המשותפים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
    - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
    - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

16 בנובמבר 2020

שלמה גולדפרב

סגן מנהל כללי בכיר

חשבונאי ראשי

ראש חטיבת החשבונאות

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים המשותפים לבעלי המניות של בנק לאומי לישראל בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות בנות שלו (להלן - "הבנק"), הכולל את המאזן הביניים התמציתי המאוחד ליום 30 בספטמבר 2020 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלה בהתבסס על סקירתנו.

הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2019 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך והמידע הכספי ביניים התמציתי המאוחד ליום 30 בספטמבר 2019 ולתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך בוקרו ונסקרו, בהתאמה על ידי סומך חייקין ורואה חשבון מבקר אחר אשר הדוחות שלהם עליהם מיום 26 בפברואר 2020, ו-26 בנובמבר 2019, בהתאמה כללו חוות דעת בלתי מסויגת ומסקנה בלתי מסויגת, בהתאמה.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה (ישראל) 2410 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישומו בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחויבים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

בריטמן אלמגור זהר ושות'
A Firm in the Deloitte Global
Network
רואי חשבון

סומך חייקין
שותפות ישראלית וחברה ברשת KPMG
של פירמות עצמאיות המאוגדות ב-KPMG
International ("KPMG international")
cooperative ישות שוויצרית
רואי חשבון

רואי החשבון המבקרים המשותפים

16 בנובמבר 2020

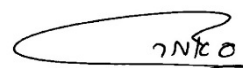
בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח רווח והפסד מאוחד
לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	2019	2020	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2019	2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2019	2020
מבוקר						בלתי מבוקר		
						במיליוני ש"ח		
						ביאור		
הכנסות ריבית	11,437	8,761	7,673	2,526	2,582	2	2,526	2,582
הוצאות ריבית	2,596	2,083	1,167	434	366	2	434	366
הכנסות ריבית, נטו	8,841	6,678	6,506	2,092	2,216	2	2,092	2,216
הוצאות בגין הפסדי אשראי	609	451	2,282	181	547	6, 13	181	547
הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	8,232	6,227	4,224	1,911	1,669		1,911	1,669
הכנסות שאינן מריבית						א3		
הכנסות מימון שאינן מריבית	1,686	1,303	487	305	457		305	457
עמלות	3,225	2,426	2,457	800	788		800	788
הכנסות אחרות	170	152	36	27	8		27	8
סך כל ההכנסות שאינן מריבית	5,081	3,881	2,980	1,132	1,253		1,132	1,253
הוצאות תפעוליות ואחרות								
משכורות והוצאות נלוות	4,325	3,304	2,788	1,043	942		1,043	942
אחזקה ופחת בניינים וציוד	1,521	1,124	1,146	379	371		379	371
הוצאות אחרות	2,062	1,404	1,287	514	436		514	436
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	7,908	5,832	5,221	1,936	1,749		1,936	1,749
רווח לפני מיסים	5,405	4,276	1,983	1,107	1,173		1,107	1,173
הפרשה למיסים על הרווח	1,830	1,444	752	324	432		324	432
רווח לאחר מיסים	3,575	2,832	1,231	783	741		783	741
חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות לאחר מיסים	(15)	(22)	(5)	(8)	8		(8)	8
רווח (הפסד) נקי								
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	3,560	2,810	1,226	775	749		775	749
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	38	30	14	10	(1)		10	(1)
המיוחס לבעלי מניות הבנק	3,522	2,780	1,212	765	750		765	750
רווח בסיסי ומדולל למניה (בשקלים חדשים)								
רווח נקי בסיסי ומדולל המיוחס לבעלי מניות הבנק	2.37	1.87	0.83	0.52	0.52	ב3	0.52	0.52

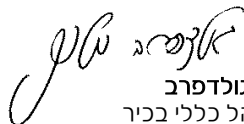
הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

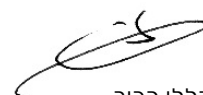
חנן פרידמן
מנהל כללי

ד"ר סאמר חאג' יחיא
יושב ראש הדירקטוריון

שלמה גולדפרב
סגן מנהל כללי בכיר
חשבונאי ראשי
ראש חטיבת החשבונאות

עומר זיו
סגן מנהל כללי בכיר
ראש החטיבה הפיננסית

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 16 בנובמבר 2020

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל
לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2019	2020	2019	2020
מבוקר						
בלתי מבוקר						
במיליוני ש"ח						
3,560	2,810	1,226	775	749	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	
38	30	14	10	(1)	בניכוי רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	
3,522	2,780	1,212	765	750	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים						
1,468	1,265	636	402	39	התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן, נטו	
(65)	(60)	(5)	(24)	(7)	התאמות מתרגום דוחות כספיים נטו ^(א) , לאחר השפעת גידורים ^(ב)	
(3)	-	52	-	-	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור תזרים מזומנים	
(3,317)	(3,179)	953	(1,399)	356	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים ^(ג)	
(5)	1	(7)	(2)	(8)	חלקו של הבנק ברווח (הפסד) כולל אחר של חברות כלולות	
(1,922)	(1,973)	1,629	(1,023)	380	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים	
573	596	(563)	318	(140)	השפעת המס המתייחס	
(1,349)	(1,377)	1,066	(705)	240	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מיסים	
(13)	(14)	9	(11)	(6)	בניכוי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	
(1,336)	(1,363)	1,057	(694)	246	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מיסים	
2,211	1,433	2,292	70	989	רווח כולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	
25	16	23	(1)	(7)	בניכוי רווח (הפסד) כולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	
2,186	1,417	2,269	71	996	רווח כולל המיוחס לבעלי מניות הבנק	

(א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

(ב) גידורים - רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

(ג) בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף תקופה של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

ראה גם [ביאור 4](#) בדבר רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית מאזן מאוחד
ליום 30 בספטמבר 2020

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2019	2019	2020		
מבוקר		בלתי מבוקר		
		במיליוני ש"ח	ביאור	
נכסים				
76,213	^(ד) 63,066	117,555		מזומנים ופיקדונות בבנקים
84,949	85,781	95,164	5	ניירות ערך ^{(א)(ב)}
^(ד) 1,117	^(ד) 662	2,333		ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
285,806	^(ד) 283,646	291,461	6, 13	אשראי לציבור
(3,328)	(3,272)	(5,087)	6, 13	הפרשה להפסדי אשראי
282,478	280,374	286,374		אשראי לציבור, נטו
744	672	726		אשראי לממשלות
765	668	801		השקעות בחברות כלולות
3,043	2,973	2,886		בניינים וציוד
16	16	16		מוניטין
10,970	12,321	12,551	11	נכסים בגין מכשירים נגזרים
8,486	8,584	9,644		נכסים אחרים
468,781	455,117	528,050		סך כל הנכסים
התחייבויות והון				
373,644	^(ד) 359,896	427,115	7	פיקדונות הציבור
6,176	^(ד) 4,295	10,685		פיקדונות מבנקים
315	439	232		פיקדונות מממשלות
^(ד) 123	^(ד) 365	695		ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
19,958	20,002	17,368		אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
11,528	13,251	13,559	11	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
21,163	21,266	20,813		התחייבויות אחרות ^{(א)(ג)}
432,907	419,514	490,467		סך כל ההתחייבויות
35,406	35,144	37,128	9	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
468	459	455		זכויות שאינן מקנות שליטה
35,874	35,603	37,583		סך כל ההון
468,781	455,117	528,050		סך כל ההתחייבויות וההון

(א) לפרטים בדבר סכומים הנמדדים בשווי הוגן ראה [ביאור 15.א](#).

(ב) לפרטים בדבר ניירות ערך ששועבדו למלווים ראה [ביאור 5](#).

(ג) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים, 446 מיליון ש"ח (ביום 30 בספטמבר 2019 - 449 מיליון ש"ח, ביום 31 בדצמבר 2019 - 386 מיליון ש"ח).

(ד) סווג מחדש.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח על השינויים בהון
לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)			
קרנות הון			
הון מניות	פרמיה	עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות ^(א)	הון מניות במיליוני ש"ח
7,041	184	53	יתרה ליום 30 ביוני 2020
-	-	-	רווח (הפסד) נקי לתקופה
-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	הטבה לעובדים בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
7,041	184	53	יתרה ליום 30 בספטמבר 2020

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)			
קרנות הון			
הון מניות	פרמיה	עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות ^(א)	הון מניות במיליוני ש"ח
7,076	955	51	יתרה ליום 30 ביוני 2019
-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	דיבידנד ששולם
(14)	(339)	-	רכישה עצמית של מניות
-	-	-	הטבה לעובדים בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
7,062	616	51	יתרה ליום 30 בספטמבר 2019

(א) כולל 10 מיליון ש"ח קרנות הון אחרות.

(ב) כולל 5,241 מיליון ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה, מזה 1,650 מיליון ש"ח בגין רכישה עצמית של מניות (30 בספטמבר 2019 - 5,300 מיליון ש"ח, מזה 1,197 מיליון ש"ח בגין רכישה עצמית של מניות) יתרת הסכום לחלוקה כפופה להוראות בנק ישראל ולמגבלות המפורטות בהוראות ניהול בנקאי תקין.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך כל הון המניות וקרנות ההון	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו ⁽²⁾	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
7,278	(2,684)	31,538	36,132	461	36,593
-	-	750	750	(1)	749
-	246	-	246	(6)	240
-	-	-	-	1	1
7,278	(2,438)	32,288	37,128	455	37,583

סך כל הון המניות וקרנות ההון	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו ⁽²⁾	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
8,082	(2,828)	30,541	35,795	458	36,253
-	-	765	765	10	775
-	(694)	-	(694)	(11)	(705)
-	-	(369)	(369)	-	(369)
(353)	-	-	(353)	-	(353)
-	-	-	-	2	2
7,729	(3,522)	30,937	35,144	459	35,603

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח על השינויים בהון (המשך)
לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)			
קרנות הון			
הון מניות	מפרמיה	מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות ^(א)	
במיליוני ש"ח			
7,054	421	53	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)
-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	דיבידנד ששולם על ידי חברות מאוחדות
-	-	-	דיבידנד ששולם
(13)	(237)	-	רכישה עצמית של מניות
-	-	-	הטבה לעובדים בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
7,041	184	53	יתרה ליום 30 בספטמבר 2020

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)			
קרנות הון			
הון מניות	מפרמיה	מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות ^(א)	
במיליוני ש"ח			
7,081	1,087	58	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)
-	-	-	השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב ^(ב)
-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	דיבידנד ששולם על ידי חברות מאוחדות
-	-	-	דיבידנד ששולם
1	6	(7)	הנפקת מניות
(20)	(477)	-	רכישה עצמית של מניות
-	-	-	הטבה לעובדים בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
-	-	-	מכירת מניות של חברה מאוחדת
7,062	616	51	יתרה ליום 30 בספטמבר 2019

(א) כולל 10 מיליון ש"ח קרנות הון אחרות.
 (ב) כולל 5,241 מיליון ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה, מזה 1,650 מיליון ש"ח בגין רכישה עצמית של מניות (30 בספטמבר 2019 - 5,300 מיליון ש"ח, מזה 1,197 מיליון ש"ח בגין רכישה עצמית של מניות) יתרת הסכום לחלוקה כפופה להוראות בנק ישראל ולמגבלות המפורטות בהוראות ניהול בנקאי תקין.
 (ג) השפעה מצטברת בגין יישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מכשירים פיננסיים (ASU 2016-01) ולרבות העדכונים המתייחסים אליהם. ראה [ביאור 1.כד. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019](#).

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך כל הון המניות וקרנות ההון	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו ^(ב)	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
7,528	(3,495)	31,373	35,406	468	35,874
-	-	1,212	1,212	14	1,226
-	1,057	-	1,057	9	1,066
-	-	-	-	(39)	(39)
-	-	(297)	(297)	-	(297)
(250)	-	-	(250)	-	(250)
-	-	-	-	3	3
7,278	(2,438)	32,288	37,128	455	37,583

סך כל הון המניות וקרנות ההון	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו ^(ב)	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
8,226	(2,132)	29,211	35,305	856	36,161
-	(27)	27	-	-	-
-	-	2,780	2,780	30	2,810
-	(1,363)	-	(1,363)	(18)	(1,381)
-	-	-	-	(33)	(33)
-	-	(1,081)	(1,081)	-	(1,081)
-	-	-	-	-	-
(497)	-	-	(497)	-	(497)
-	-	-	-	2	2
-	-	-	-	(378)	(378)
7,729	(3,522)	30,937	35,144	459	35,603

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח על השינויים בהון (המשך)
לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)			
קרנות הון			
מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות ^(א)	מפרמיה	הון מניות	
במיליוני ש"ח			
			יתרה ליום 31 בדצמבר 2018
58	1,087	7,081	השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב ^(א)
-	-	-	רווח נקי
-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	דיבידנד ששולם על ידי חברות מאוחדות
-	-	-	דיבידנד ששולם
(7)	6	1	הנפקת מניות
-	(672)	(28)	רכישה עצמית של מניות
2	-	-	הטבה לעובדים בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
-	-	-	מכירת מניות של חברה מאוחדת
53	421	7,054	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019

(א) כולל 10 מיליון ש"ח קרנות הון אחרות.

(ב) כולל 5,610 מיליון ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה, מזה 1,400 מיליון ש"ח בגין רכישה עצמית של מניות. יתרת הסכום לחלוקה כפופה להוראות בנק ישראל ולמגבלות המפורטות בהוראות ניהול בנקאי תקין.

(ג) השפעה מצטברת בגין יישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מכשירים פיננסיים (ASU 2016-01) ולרכות העדכונים המתייחסים אליהם. ראה [ביאור 1.כד. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019](#).

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך הכל הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	עודפים שנצברו ^(ב)	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	סך כל הון המניות וקרנות ההון
36,161	856	35,305	29,211	(2,132)	8,226
-	-	-	27	(27)	-
3,560	38	3,522	3,522	-	-
(1,353)	(17)	(1,336)	-	(1,336)	-
(33)	(33)	-	-	-	-
(1,387)	-	(1,387)	(1,387)	-	-
-	-	-	-	-	-
(700)	-	(700)	-	-	(700)
4	2	2	-	-	2
(378)	(378)	-	-	-	-
35,874	468	35,406	31,373	(3,495)	7,528

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח על תזרימי מזומנים מאוחד
לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2020	2019	2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2019	2020
מבוקר					בלתי מבוקר		
					במיליוני ש"ח		
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת							
3,560	2,810	1,226	775	749	רווח נקי לתקופה		
התאמות:							
47	51	17	29	(2)	חלק הקבוצה (ברוחים) הפסדים בלתי מחולקים של חברות כלולות ^(א)		
600	447	520	152	157	פחת על בניינים וציוד (לרבות ירידת ערך)		
609	451	2,282	181	547	הוצאות בגין הפסדי אשראי		
(15)	(15)	-	(15)	-	רווח ממכירת תיקי אשראי		
(327)	(264)	(389)	(161)	(137)	רווחים, נטו ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר		
(151)	(129)	(62)	(64)	8	רווחים (רווחים) הפסדים שמומשו וטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר		
(287)	(287)	-	99	-	(רווח) הפסד ממימוש השקעה בחברות מוחזקות		
(68)	(66)	-	(1)	-	רווח ממימוש בניינים וציוד		
39	19	37	-	2	הפרשה לירידת ערך מניות שאינן למסחר		
2	-	33	-	-	הפרשה לירידת ערך אגרות חוב זמינות למכירה		
(56)	16	(128)	72	(181)	רווחים (רווחים) הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר		
2	-	-	-	-	הוצאות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות		
(595)	(497)	(746)	(147)	(163)	מיסים נדחים - נטו		
(64)	(149)	(604)	(278)	(47)	שינוי בהתחייבות נטו בגין זכויות עובדים		
(146)	(207)	189	10	100	ריבית שהתקבלה (שטרם התקבלה) מעבר לריבית שנצברה בתקופה בגין אג"ח זמין למכירה ואג"ח לפדיון		
(88)	(46)	(222)	(103)	(151)	ריבית שטרם שולמה (ששולמה) מעבר לריבית שנצברה בתקופה בגין אג"ח וכתבי התחייבות נדחים		
730	788	827	236	1	השפעת הפרשי שער על יתרות מזומנים ושווי מזומנים אחר, נטו		
59	(5)	1	(8)	(3)			
שינוי נטו בכנסים שוטפים:							
1,775	425	(1,586)	(1,223)	2,244	נכסים בגין מכשירים נגזרים		
3,390	2,893	(3,202)	1,736	2,343	ניירות ערך למסחר		
1,180	1,050	(1,103)	(85)	84	נכסים אחרים		
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:							
(718)	889	1,809	1,551	(2,151)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים		
3,326	3,629	1,165	(166)	602	התחייבויות אחרות		
12,804	11,803	64	2,590	4,002	מזומנים נטו מפעילות שוטפת		

(א) בניכוי דיבידנד שהתקבל.

(ב) סווג מחדש.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח על תזרימי מזומנים מאוחד (המשך)
לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2020	2019	2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2019	2020
מבוקר					בלתי מבוקר		
					במיליוני ש"ח		
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה							
3,199	^(ב) 2,936	(1,984)	^(ב) 217	284	שינוי נטו בפיקדונות בבנקים לתקופה מקורית של יותר משלושה חודשים		
(10,795)	^(ב) (8,825)	(5,900)	^(ב) (4,960)	(537)	שינוי נטו באשראי לציבור		
38	110	18	62	13	שינוי נטו באשראי לממשלה		
^(ב) (80)	^(ב) 375	(1,216)	1,984	(441)	שינוי נטו בניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר		
(2,048)	(1,179)	(2,666)	^(ב) (336)	(193)	רכישת אגרות חוב מוחזקות לפדיון		
647	138	1,086	82	429	תמורה מפדיון אגרות חוב מוחזקות לפדיון		
(83,884)	(72,149)	(101,638)	(24,793)	(34,788)	רכישת אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר		
41,423	34,803	70,489	9,309	28,062	תמורה ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר		
31,789	25,968	26,631	9,449	7,610	תמורה מפדיון אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר		
(377)	(278)	(63)	(9)	(57)	רכישת מניות בחברות כלולות		
251	251	-	-	-	תמורה ממימוש השקעה בחברות כלולות		
712	712	-	41	-	תמורה ממימוש השקעה בחברות בת שאוחדה בעבר (נספח ב')		
915	^(ב) 555	4	^(ב) 162	-	תמורה ממכירת תיקי אשראי		
(942)	(742)	(370)	(198)	(137)	רכישת בניינים וציוד		
107	91	7	1	2	תמורה ממימוש בניינים וציוד		
157	122	107	41	42	קופה מרכזית לתשלום פיצויים		
(18,888)	(17,112)	(15,495)	(8,948)	289	מזומנים נטו לפעילות השקעה		
תזרימי מזומנים מפעילות מימון							
1,067	(800)	4,508	^(ב) (599)	4,032	שינוי נטו בפיקדונות בבנקים לתקופה מקורית של יותר משלושה חודשים		
5,609	(9,147)	53,611	^(ב) (13,788)	10,324	שינוי נטו בפיקדונות הציבור		
(367)	(245)	(84)	8	3	שינוי נטו בפיקדונות ממשלה		
^(ב) (198)	^(ב) 44	572	(272)	212	שינוי נטו בניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר		
3,152	4,393	4,986	1,241	-	תמורה מהנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים		
(958)	(2,143)	(7,354)	(1,117)	(2,000)	פדיון אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים		
(1,387)	(1,081)	(297)	(369)	-	דיבידנד ששולם לבעלי המניות		
(33)	(33)	(39)	-	-	דיבידנד ששולם לבעלי מניות חיצוניים בחברות מאוחדות		
(700)	(497)	(250)	(353)	-	רכישה עצמית של מניות		
6,185	(9,509)	55,653	(15,249)	12,571	מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) מימון		
101	(14,818)	40,222	(21,607)	16,862	גידול במזומנים ושווי מזומנים כולל מזומנים ושווי מזומנים המסווגים כנכסים והתחייבויות מוחזקים למכירה ^(א)		
(3)	(3)	-	-	-	בניכי קיטון במזומנים ושווי מזומנים המסווגים כנכסים והתחייבויות מוחזקים למכירה ^(א)		
104	(14,815)	40,222	(21,607)	16,862	גידול במזומנים ושווי מזומנים		
74,293	74,293	73,667	80,533	96,201	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה		
(730)	(788)	(827)	(236)	(1)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים ושווי מזומנים		
73,667	58,690	113,062	58,690	113,062	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה		

(א) למידע נוסף ראה [ביאור 36](#) בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018.
 (ב) סווג מחדש.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח על תזרימי מזומנים מאוחד (המשך)
לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020

ריבית ומיסים ששולמו /או התקבלו ודיבידנדים שהתקבלו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2020	2019	2020	2019
2019	2019	2020	2019	2020	2019
מבוקר					
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח					
11,143	8,438	8,069	2,775	2,207	ריבית שהתקבלה
(3,423)	(2,582)	(2,040)	(892)	(596)	ריבית ששולמה
64	45	20	23	7	דיבידנדים שהתקבלו
(2,498)	(1,722)	(791)	(663)	(406)	מיסים על הכנסה ששולמו

נספח א' - פעולות השקעה ומימון שלא במזומן בתקופת הדוח:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019

ביום 15 ביולי 2019 הוחלפו כ-139.9 מיליון ש"ח ע.ג. סדרה 201 בתמורה לכ-142 מיליון ש"ח ע.ג. סדרה 404, וכן הוחלפו כ-976.9 מיליון ש"ח ע.ג. סדרה יד' בתמורה לכ-1,099 מיליון ש"ח ע.ג. סדרה 404, כך שבסך הכל הונפקו כ-1,241 מיליון ש"ח ע.ג. סדרה 404. כתוצאה מההחלפה נרשם הפסד חשבונאי של כ-54 מיליון ש"ח.

ביום 1 בדצמבר 2019 סווגה יתרה של כ-746 מיליון ש"ח מתיק אגרות חוב המוחזקות לפדיון לתיק ניירות ערך זמינים למכירה.

נספח ב' - תמורה ממימוש השקעות בחברות בנות שאוחדו בעבר^(א):

נכסים והתחייבויות של חברות הבנות שאוחדו בעבר וזרימת מזומנים ממימוש השקעות בחברות הבנות שאוחדו בעבר ליום המכירה:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2020	2019	2020	2019
2019	2019	2020	2019	2020	2019
מבוקר					
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח					
20	20	-	17	-	מזומנים שנגרעו
15,398	15,398	-	1,076	-	נכסים (למעט מזומנים)
13,370	13,370	-	936	-	התחייבויות
2,048	2,048	-	157	-	נכסים והתחייבויות מזהים
378	378	-	-	-	נכסים והתחייבויות המיוחסים לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,670	1,670	-	157	-	נכסים והתחייבויות שנגרעו
215	215	-	(99)	-	רווח הון ממימוש השקעה בחברות בנות שאוחדו בעבר
1,885	1,885	-	58	-	סך הכל תמורה שהתקבלה ממימוש השקעות בחברות בנות שאוחדו בעבר
1,153	1,153	-	-	-	בניכוי - תמורה שלא במזומן ממימוש השקעות בחברות בנות שאוחדו בעבר
732	732	-	58	-	תמורה שהתקבלה במזומן
20	20	-	17	-	בניכוי - מזומנים שנגרעו
712	712	-	41	-	זרימת מזומנים ממימוש השקעות בחברות בנות שיצאו מאוחד

(א) למידע נוסף ראה [ביאור 3.36](#). בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018 וביאור 3.36. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

עמוד	פירוט הביאורים
109	1 עיקרי המדיניות החשבונאית
114	2 הכנסות והוצאות ריבית
115	א3 הכנסות מימון שאינן מריבית
117	ב3 רווח למניה רגילה
118	4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
123	5 ניירות ערך
138	6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
143	7 פיקדונות הציבור
144	8 זכויות עובדים
150	א9 הון
153	ב9 הלימות הון, מינוף ונזילות
158	10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
161	11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון
173	א12 מגזרי פעילות פיקוחיים
184	ב12 מגזרי פעילות גישת ההנהלה
189	13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
211	14 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
214	א15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
217	ב15 פריטים הנמדדים בשווי הוגן
224	ג15 שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3
229	ד15 מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3
232	16 נושאים שונים

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

1. עקרונות הדיווח

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2020 ערוכה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי רבעוני של תאגיד בנקאי. ברוב הנושאים הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב. ביתר הנושאים שהינם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים, פרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) וכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP).

כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות המפקח על הבנקים הנחיות יישום ספציפיות שמבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

הכללים החשבונאיים שישומו בעריכת דוחות ביניים הינם עקביים לכללים ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2019, פרט לאמור בסעיף ב' להלן. יש לעיין בדוחות אלה ביחד עם הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2019 ולביאורים הנלווים אליהם. תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 16 בנובמבר 2020.

2. שימוש באומדנים

בעת הכנת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, נדרש מהנהלה שימוש באומדנים, הערכות והפעלת שיקול דעת, המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות ועל סכומי הכנסות והוצאות בתקופת הדיווח. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

שינוי באומדנים

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ב. תקני חשבונאות חדשים, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות חדשות של המפקח על הבנקים שישומו לראשונה

החל מתקופות הדיווח המתחילות ביום 1 בינואר 2020 מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות המפורטים להלן:

1. דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות

ביום 1 ביולי 2018, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות", המאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות כפי שפורסמו בעדכון תקינה ASU 2016-02 ובין היתר את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בנושא 842 בקודיפיקציה.

תמצית עיקרי השינויים הינה כדלקמן:

- א. עסקאות לחכירת נכסים לתקופה שעולה על 12 חודשים יוכרו במאזן גם אם החכירה מסווגת כחכירה תפעולית.
- ב. בעסקאות חכירה תפעולית ירשם במאזן נכס זכות שימוש שמשקף את זכותו של הבנק להשתמש בנכס החכור ומנגד תירשם התחייבות לשלם בגין החכירה.
- ג. עסקאות בהן התאגיד הבנקאי מוכר נכס וחוכר אותו בחזרה יוכלו במצבים מסוימים להיחשב כעסקאות מכירה חשבונאית.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. נכסי סיכון בגין נכסי זכות שימוש (Right of Use) בגין חכירות תפעוליות שיוכרו במאזן ישוקללו ב-100% לצורך יחס הון מזערי.

בהתאם להוראות החדשות, עבור הסכמים שבהם הבנק הוא החוכר, במועד ההכרה לראשונה הכיר הבנק בהתחייבות בסכום השווה לערך הנוכחי של דמי החכירה העתידיים במהלך תקופת החכירה (תשלומים אלו אינם כוללים תשלומי חכירה משתנים שאינם תלויים במדד או בריבית) ובמקביל הכיר בנכס זכות שימוש בגובה ההתחייבות בגין חכירה, מותאם בגין תשלומי חכירה ששולמו מראש או שנצברו ובניכוי תמריצי חכירה, ובתוספת עלויות ישירות שהתהוו בחכירה.

כמו כן, כמתאפשר בהוראות התקן, בחר הבנק ביישום ההקלות הבאות:

- שימור ההערכות בדבר זיהוי קיומה של חכירה וסיווגה כחכירה תפעולית או מימונית במועד היישום לראשונה.
- שימוש בהקלה הפרקטית שלא להפריד רכיבים שאינם חכירה, כגון שירותים או תחזוקה, מרכיבי חכירה, אלא לטפל בהם כרכיב חכירה יחיד.
- שימוש בהקלה הפרקטית לפיה חכירות לטווח קצר של עד שנה מטופלות כאופן בו דמי החכירה נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה, ללא הכרה בנכס זכות שימוש ו/או התחייבות בגין חכירה בדוח על המצב הכספי.
- להחיל את הוראות התקן על תיק חכירות בעל מאפיינים דומים (מבחינת הגודל וההרכב), בגינם הבנק צופה באופן סביר כי היישום של מודל החכירה לתיק לא יהיה שונה מהותית מיישום המודל עבור כל חכירה הכלולה בתיק בנפרד.

התיקונים להוראות מאמצים בהוראות הדיווח לציבור את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שנקבעו בעדכון. כמו כן, הותאמה מתכונת הגילוי לדוחות הכספיים של בנקים בארה"ב.

ההוראות החדשות יושמו מיום 1 בינואר 2020 בדרך של יישום למפרע מתואם. כלומר מועד היישום לראשונה הינו מועד התחילה של התקן.

השפעת יישום ההוראות על המאזן היתה גידול של כ-1.2 מיליארד ש"ח ביתרת נכסי שימוש וביתרת ההתחייבות בגין חכירה. ליישום ההוראות לא היתה השפעה מהותית על הרווח והפסד.

כמו כן, יישום ההוראות החדשות הביא לירידה בשיעור ההון העצמי רובד 1 ובהון הכולל בשיעור של כ-0.04% וכ-0.07% בהתאמה ליום 1 בינואר 2020, זאת כתוצאה משקלול נכסי הסיכון בגין נכסי זכות שימוש הנובעים מחכירות תפעוליות שהוכרו במאזן, בשיעור של 100% והתאמת יתרות המיסים הנדחים המתייחסים.

2. עדכון תקינה 15-2018 בקודיפיקציה בדבר הטיפול בעלויות הטמעה (Implementation Cost) בהסדרים של שירותי מחשב ענן

ביום 29 באוגוסט 2018 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית את עדכון תקינה 15-2018 ASU המהווה עדכון לתת נושא 40-350 בקודיפיקציה בדבר תוכנות לשימוש עצמי.

בהתאם לעדכון עלויות שהתהוו לצורך הטמעה של הסדרים של שירותי מחשב ענן ידחו או ייקפו לרווח או הפסד באותו האופן שבו הן היו מטופלות בהתאם להוראות בדבר תוכנות לשימוש עצמי וזאת למרות שמדובר בחוזה שירות. בנוסף במסגרת העדכון נקבע שעלויות הטמעה הנדחות יופחתו לרווח והפסד בהתאם לתקופה החוזית של ההסדר הכוללת תקופות הארכה אשר ודאי באופן סביר שימומשו על ידי הלקוח או שמימושן נשלט על ידי הספק. עלויות הטמעה הנדחות יהיו כפופות להוראות בדבר ירידת ערך באופן זהה לנכסי תוכנה לשימוש עצמי.

העדכון יושם החל מיום 1 בינואר 2020 בדרך של מכאן ואילך.

ליישום העדכון לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

3. עדכון תקינה 04-2017 בקודיפיקציה בדבר ירידת ערך במוניטין

בחודש ינואר 2017 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית את עדכון 04-2017 אשר מהווה תיקון להוראות ASC 350 בנושא "נכסים בלתי מוחשיים - מוניטין ואחרים". בהתאם לתיקון לא נדרש עוד לחשב את שווי ההוגן של המוניטין ולהכיר בירידת ערך בגין הפער שבין השווי ההוגן לשווי בספרים. ירידת ערך מוניטין תוכר בגובה הפער שבין השווי ההוגן של היחידה המדווחת לבין הערך בספרים שלה. עם זאת, ההפסד מירידת הערך לא יעלה על סכום המוניטין שהוקצה ליחידה המדווחת. העדכון יושם החל מיום 1 בינואר 2020 בדרך של מכאן ואילך. ליישום העדכון לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

4. דגשים פיקוחיים לגבי טיפול חשבונאי בחובות ודיווח לציבור לאור משבר נגיף הקורונה

ביום 21 באפריל 2020, פרסם בנק ישראל מכתב בנושא "אירוע נגיף הקורונה - דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות ודיווח לציבור" המאמץ הנחיות והקלות שניתנו על ידי רשויות הפיקוח בארה"ב, כדלקמן:

שינויים בתנאי הלוואות

ייצוב לווים שאינם בפיגור בהלוואות הקיימות שלהם ושנתקלים בבעיות פיננסיות או תפעוליות בטווח הקצר מאירוע נגיף הקורונה באמצעות שינוי תנאי החובות כגון: דחיות במועדי תשלום, ויתורים על ריבית פיגורים והארכות של תקופות פירעון לא יגרום לסיווג חובות אלה כחובות בארגון מחדש של חוב בעייתי וזאת בהתקיים התנאים הבאים:

- השינוי בוצע בשל אירוע נגיף הקורונה;
- הלווה לא היה בפיגור במועד שבו יושמה התכנית לשינוי התנאים;
- השינוי הינו לזמן קצר (עד שישה חודשים).

לעניין זה, הובהר כי לווים נחשבים כלווים שאינם בפיגור אם הם נמצאים בפיגור של פחות מ-30 ימים ביחס לתנאים החוזיים במועד יישום תכנית השינויים. כמו כן, כאשר השינוי בתנאי החוב הביא לעיכוב בתשלום שאינו לזמן קצר, החוב לא יסווג כחוב בארגון מחדש של חוב בעייתי אם הוא חודש בשיעור ריבית הזהה לשיעור הריבית שנקבע לחוב חדש בסיכון דומה.

הלוואות לדויר אשר מטופלות לפי שיטת עומק הפיגור, כאשר הדחיה לזמן קצר כאמור בוצעה לחוב אשר לא היה חוב בעייתי לפני מועד הדחיה, ככלל, אינה מחייבת סיווג של חוב כחוב בארגון מחדש.

קביעת מצב הפיגור

הבנק אינו נדרש לסווג חובות אשר לא היו לפני כן בפיגור, וניתנה להם דחיה בשל אירוע נגיף הקורונה, כחובות בפיגור בשל הדחיה. לגבי חובות שבוצעה דחיית תשלומים בשל אירוע נגיף הקורונה והיו בפיגור לפני הדחיה, יש לבצע הקפאה של ימי הפיגור למשך תקופת דחיית התשלום.

סיווג חובות בעייתיים, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית, ומחיקות חשבונאיות

במהלך התקופה במהלכה בוצעו הסדרים לזמן קצר, הלוואות אלה, ככלל, ידווחו כהלוואות צוברות למעט חובות אשר נצבר לגביהם מידע חדש בנוגע לירידה בסיכויי הפירעון אשר בגינם הבנק פעל בהתאם להוראות הדיווח לציבור בנושא סיווג חובות בעייתיים ומחיקות חשבונאיות.

ביום 13 ביולי 2020, פרסם בנק ישראל הודעה לעיתונות בנוגע להרחבת המתווה המקיף לדחיית תשלומי הלוואות המאריך ומרחיב את המתווה הקודם.

להלן העדכון לפרטי המתווה:

אשראי צרכני, אשראי עסקי ומשכנתאות - התקופה להגשת הבקשה לדחיית תשלומי הלוואות תוארך עד לתאריך 30 באוקטובר 2020.

משכנתאות - לקוחות שכבר קיבלו דחיה של תשלומי משכנתא יוכלו לדחות את התשלומים עד לסוף שנת 2020 גם אם הדחיה עולה על שישה חודשים. לקוחות שטרם דחו את תשלומי המשכנתא יוכלו לדחות את התשלומים לתקופה של שישה חודשים.

אשראי צרכני עד 100 אלף ש"ח - לקוחות יוכלו לדחות תשלומים בגין הלוואות אלה לתקופה של עד שישה חודשים ללא שיקול דעת הבנק בניגוד למתווה הקודם בו הדחיה היתה לשלושה חודשים.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ביום 11 באוקטובר 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "אירוע נגיף הקורונה - דגשים פיקוחיים לשינויים נוספים בתנאי הלוואות" בהמשך להארכת המתווה לדחית תשלומים.

כאמור לעיל, דחית תשלומים של הלוואה אשר בוצעה עד ליום 31 בדצמבר 2020 במסגרת תכנית רוחבית לדחית תשלומים שלא היתה בפיקוח של 30 ימים או יותר במועד ביצוע הדחיה, לא תחייב סיווג ההלוואה כחוב בארגון מחדש של חוב בעיית.

יחד עם זאת גם בנסיבות אלה על הבנק לוודא שהוא מזהה ומסווג באופן נאות את ההלוואות בהתאם לסיכון הגלום בהן כנדרש בהוראות הדיווח לציבור. לצורך כך ומאחר ותתכן הרעה באיכות האשראי, נדרש הבנק להעריך האם שינויים עוקבים שבוצעו בתנאי הלוואות מהווים ארגונים מחדש של חובות בהתאם להוראות הדיווח לציבור והמדיניות החשבונאית הפנימיות שלו. לגבי חובות קטנים לא נדרש לבצע את הבחינה ברמת ההלוואה הבודדת, ניתן לערוך את הבחינה כאמור ברמת קבוצת חובות בעלי מאפייני סיכון דומים.

במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ובהמשך לאמור לעיל ביצע הבנק גם במהלך הרבעון החולף שינויים בתנאיהם של חובות וכיניהם דחיה במועדי תשלום והארכות של תקופות לפירעון, אשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעיית בעקבות הדחיה וזאת בהתאם למתווה בנק ישראל.

ג. תקני חשבונאות חדשים, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

1. הפסקת השימוש בשיעור ריבית הליבור

בעקבות רפורמת ריביות הייחוס, שיעורי ריבית בין בנקאיים - LIBOR, יבוטלו ויוחלפו בשיעורי ריבית עוגן חלופיים שניתנים לצפייה או מבוססי עסקאות בפועל ואשר יהיו פחות רגישים למניפולציות וזאת החל מסוף שנת 2021.

בהקשר זה פרסם באוקטובר 2018 המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") את עדכון תקינה ASU 2018-16 בדבר הוספת שיעור ה-SOFR לרשימת שיעורי ריבית העוגן (benchmark) בארה"ב הכשירים לשימוש למטרות גידור חשבונאי.

ביום 22 במרס 2020 פרסם ה-FASB עדכון תקינה ASU 2020-04 בדבר הקלות בגין השפעות רפורמת ריביות העוגן על הדיווח הכספי, המהווה עדכון לנושא 848 בקודיפיקציה בדבר רפורמת ריביות הייחוס.

ביום 23 באוקטובר 2020 פרסם האיגוד הבינ"ל לנגזרים (ISDA) פרוטוקול ונספח לטובת הגדרת פרמטרים לצורך עדכון בסיס הריבית ולביצוע התאמות במקרה של הפסקת פרסום הליבור ביחס לעסקאות בנגזרים (בין OTC או בסליקה מרכזית). שני המסמכים צפויים להיכנס לתוקף רק החל מיום 25 בינואר 2021, בכפוף לאישור הפרוטוקול או החלה בילטרלית של הנספח על ידי שני הצדדים לעסקה, ומאפשרים החלתו הן ביחס לעסקאות שיבוצעו ממועד זה ואילך והן ביחס לעסקאות נגזרים OTC שיהיו בתוקף נכון לאותו מועד. הבנק לומד את עיקרי הפרסום של ISDA, מתוך כוונה להיערך להחלה של תנאיו על העסקאות הרלוונטיות.

להפסקת השימוש בליבור כאמור והמעבר למדדי ריבית חלופיים צפויות להיות השפעות חשבונאיות שונות במספר תחומים, אשר הינם, בין היתר:

- חשבונאות גידור - הבנק יידרש לבחון את השלכות השינוי על קשרי הגידור הקיימים, התייעוד שבוצע בגינם והרחבתו לצורך שילוב השינויים שבוצעו. כל זאת במסגרת אימוץ התקינה החשבונאית שתאפשר את ביצוע ההתאמות הנדרשות.
- הסכמי חוב (debt modification) - הסכמי חוב שלא כוללים התייחסות ל-fallback עשויים לחייב ביצוע תיקונים (modification) להסכמים אלו. הבנק יידרש לבחון האם תיקונים אלו יטופלו כגרעיה של החוזים הקיימים והכרה לראשונה בחוזים החדשים כאשר ההפרש יוכר בדוח רווח והפסד או לחילופין כהמשך (continuation) של החוזים הקיימים באמצעות עדכון שיעור הריבית האפקטיבית.
- שיעורי היוון - מעבר למדדי ריבית חלופיים עשוי להביא לשינויים בשיעורי היוון המשמשים כנתון (input) במודלים שונים לצורך הערכה (valuation) של נכסים והתייכויות שונים, כגון: מכשירים פיננסיים, חכירות, נגזרים, ירידות ערך לנכסים לא פיננסיים.
- מדרג השווי ההוגן - חלק ממדדי הריבית החלופיים (כדוגמת שיעור ה-SOFR) חדשים יחסית ופורסמו לאחרונה. על כן, צפוי כי חוזים המתייחסים למדדי הריבית החלופיים הללו יסווגו ברמה 2 או 3 במדרג השווי ההוגן.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

עדכון תקינה ASU 2020-04 המהווה עדכון לנושא 848 בקודיפיקציה בדבר רפורמת ריביות הייחוס, מאפשר:

- טיפול בשינויים בחוזים אשר משפיעים על הסכום והעיתוי של תזרימי המזומנים החוזיים הנובעים מהפסקת שימוש בריביות ייחוס כתוצאה מהרפורמה כהמשך של החוזים הקיימים ללא ניתוח נוסף חלף יישום חשבונאות תיקון.
  - אי ביצוע בחינה מחדש של נגזרים משובצים שהוגדרו כקשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים ולסיכונים של החוזה המארח.
  - לשנות את התנאים הקריטיים של המכשיר המגדר המיועד מבלי לבטל את ייעוד יחסי הגידור.
  - בחירה חד פעמית למכור ו/או לסווג מחדש אגרות חוב שסווגו כמוחזקות לפדיון לפני 1 בינואר 2020 ואשר קשורות לריביות אשר מושפעות מרפורמת ריביות הייחוס, לתיק הזמין למכירה או לתיק למסחר.
- הבנק נערך לביצוע השינוי באמצעות מיפוי חשיפות ומוצרים רלבנטיים ובחינת סיכונים הכרוכים בהחלפת ריביות הליבור כולל בחינת השינויים הנדרשים במערכות הבנק לצורך ביצוע המעבר לעוגנים החדשים.

2. עדכונים בנושא הפרשות להפסדי אשראי - CECL

ביום 15 באוקטובר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטה לעדכון הוראות מעודכן לעדכון הוראות הדיווח לציבור והוראות ניהול בנקאי בכל הקשור לאופן האימוץ והיישום לראשונה של כללי חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושא הפסדי אשראי צפויים, אשר כלל, בין היתר, עדכון מוצע להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא "הון פיקוחי - השפעת יישום כללי חשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים". בהתאם לעדכון להוראה 299, נקבעו הוראות מעבר כדי להפחית השפעות של יישום הכללים החדשים על ההון הפיקוחי. בהתאם להוראות המעבר במידה וכתוצאה מהיישום לראשונה של כללים אלה, חל קיטון בהון העצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי, נטו לאחר השפעת המס, תאגיד בנקאי רשאי לפרוס את הקיטון בהון העצמי רובד 1, על פני 3 שנים. בשלב זה אין הפריסה מתייחסת לגידול בנכסי הסיכון שעלול להיגרם כתוצאה מהיישום של הכללים לראשונה.

הבנק ממשיך להיערך ליישום ההוראה לרבות ביצוע מיפוי של הדרישות והפרקטיקות הנהוגות ובחירת מודל להערכת אומדן הפסדי אשראי.

ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2019	2020	2019	2020
בלתי מבוקר			
במיליוני ש"ח			
א. הכנסות ריבית^(א)			
7,507	6,724	2,146	2,312
מאשראי לציבור			
25	20	8	6
מאשראי לממשלה			
108	71	33	20
מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים			
145	65	53	16
מפיקדונות בבנקים			
2	5	1	1
מניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר			
974	788	285	227
מאגרות חוב ^(ב)			
8,761	7,673	2,526	2,582
סך הכל הכנסות ריבית			
ב. הוצאות ריבית^(א)			
(1,611)	(866)	(403)	(246)
על פיקדונות הציבור			
(2)	(2)	(1)	(1)
על פיקדונות הממשלה			
(19)	(9)	(9)	(1)
על פיקדונות מבנקים			
-	(2)	-	(1)
על פיקדונות מבנק ישראל			
(2)	(8)	(1)	-
על ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר			
(449)	(280)	(20)	(117)
על אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים			
(2,083)	(1,167)	(434)	(366)
סך הכל הוצאות ריבית			
6,678	6,506	2,092	2,216
סך הכנסות ריבית, נטו			
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית^(ג)			
2	(32)	1	(13)
הכנסות (הוצאות) ריבית			
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב			
126	130	43	40
מוחזקות לפדיון			
819	635	242	180
זמינות למכירה			
29	23	-	7
למסחר			
974	788	285	227
סך הכל כולל בהכנסות ריבית			

(א) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי גידור.

(ב) כולל ריבית בגין אגרות חוב מגובות משכנתאות (MBS) בסך 37 מיליון ש"ח ובסך 113 ש"ח לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (43 מיליון ש"ח ו-144 מיליון ש"ח לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019).

(ג) פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיפי משנה א ו-ב.

ביאור 3א - הכנסות מימון שאינן מריבית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2019	2020	2019	2020
בלתי מבוקר במיליוני ש"ח			
א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר			
א.1. מפעילות במכשירים נגזרים^(א)			
(1,188)	(53)	(218)	(191)
הוצאות נטו בגין מכשירים נגזרים ^(ב)			
(1,188)	(53)	(218)	(191)
סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים			
א.2. מהשקעה באגרות חוב			
169	347	124	92
רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה ^(ג)			
(17)	(3)	(6)	(1)
הפסדים ממכירת אג"ח זמינות למכירה ^(ג)			
-	(33)	-	-
הפרשה לירידת ערך בגין אג"ח זמינות למכירה ^(ג)			
152	311	118	91
סך הכל מהשקעה באג"ח			
1,765	(202)	503	249
א.3. הפרשי שער, נטו			
א.4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות			
129	83	46	50
רווחים ממכירת מניות שאינן למסחר			
(19)	(37)	-	(2)
הפרשה לירידת ערך בגין מניות שאינן למסחר			
(17)	(38)	(3)	(4)
הפסדים ממכירת מניות שאינן למסחר			
16 ^(ב)	8	2	1
דיבידנד ממניות שאינן למסחר			
(16)	128	(72) ^(ב)	181 ^(א)
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו ממניות שאינן למסחר ^(ג)			
386	-	-	-
רווח ממכירת מניות של חברות מוחזקות ^(ד)			
(99)	(2)	(97)	-
הפסד ממכירת מניות של חברות מוחזקות ^(ד)			
380	142	(124)	226
סך הכל מהשקעה במניות			
15	-	15	-
א.5. רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו			
1,124	198	294	375
סך כל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר			
ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר			
50	227	(53)	90
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים למסחר			
127	57	64	(10)
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר, נטו ^(ה)			
2	5	- ^(ב)	2
רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו ^(ה)			
179	289	11	82
סך הכל מפעילויות מסחר^(ה)			
פירוט על הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי חשיפת סיכון			
7	(143)	1	(1)
חשיפת ריבית			
142	406	(5)	70
חשיפת מטבע חוץ			
25 ^(ב)	22	12 ^(ב)	13
חשיפת למניות			
5	4	3	-
חשיפת לסחורות ואחרים			
179	289	11	82
סך הכל			
1,303	487	305	457
סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית			

[ראה הערות בעמוד הבא.](#)

ביאור צא - הכנסות מימון שאינן מריבית (המשך)

- (א) למעט השפעת יחסי גידור.
- (ב) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
- (ג) לא היו רווחים ממכירת מניות בשלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (רווח ממכירת מניות לאומי קארד בסך 314 מיליון ש"ח נרשם בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2019, למידע נוסף ראה [ביאור 136](#), [כדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018](#)). רווח ממכירת מניות סופר פארם בסך 72 מיליון ש"ח נרשם בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2019, לא היו רווחים ממכירת מניות בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019.
- (ד) הפסד ממכירת מניות רומניה בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 בסך 99 מיליון ש"ח.
- (ה) מזה חלק רווחים (ההפסדים) בסך (4) מיליון ש"ח ובסך 32 מיליון ש"ח לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020, הקשורים לאגרות חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן (רווחים בסך 30 מיליון ש"ח ובסך 48 מיליון ש"ח לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019).
- (ו) לא היו הפסדים, הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בשלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 ובשלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019.
- (ז) סוג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר.
- (ח) להכנסות ריבית מהשקעה באג"ח למסחר ראה [ביאור 2](#).
- (ט) כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות למסחר.
- (י) לרבות רווחים והפסדים ממדידה לפי שווי הוגן של מניות שמתקיים לגביהן שווי הוגן זמין או מטה של מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין.
- (יא) כולל שיטרוך מניות ויזה בסך 92 מיליון ש"ח.
- (יב) סוג מחדש.

ביאור צב - רווח למניה רגילה

א. רווח בסיסי למניה

חישוב הרווח (הפסד) הבסיסי למניה מתבסס על הרווח (הפסד) המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שבמחזור, באופן הבא:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2019	2020	2019	2020
בלתי מבוקר			
רווח בסיסי			
2,780	1,212	765	750
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק (במיליוני ש"ח)			
ממוצע משוקלל של מספר המניות (באלפי מניות)			
1,493,609	1,466,191	1,488,160	1,452,896
יתרה לתחילת התקופה ^(א)			
384	153	-	-
השפעה משוקללת של יחידות PSU ו-RSU שמומשו והנפקת מניות			
(4,761)	(9,606)	(7,050)	-
השפעה משוקללת בגין רכישה עצמית של מניות			
1,489,232	1,456,738	1,481,110	1,452,896
ממוצע משוקלל של מספר המניות			
1.87	0.83	0.52	0.52
רווח בסיסי למניה (בשקלים חדשים)			

(א) יתרה לתחילת התקופה בניכוי רכישה עצמית של מניות עד ליום 31 בדצמבר 2018 ו-2019.

ב. רווח מדולל למניה

חישוב הרווח המדולל למניה של הבנק מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדוללות, באופן הבא:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2019	2020	2019	2020
בלתי מבוקר			
רווח מדולל			
2,780	1,212	765	750
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק (במיליוני ש"ח)			
ממוצע משוקלל של מספר המניות (באלפי מניות)			
1,489,232	1,456,738	1,481,110	1,452,896
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב רווח בסיסי למניה			
315	40	193	-
השפעה משוקללת של יחידות PSU ו-RSU שטרם מומשו			
1,489,547	1,456,778	1,481,303	1,452,896
ממוצע משוקלל של מספר המניות בדילול מלא			
1.87	0.83	0.52	0.52
רווח מדולל למניה (בשקלים חדשים)			

ג. הון המניות

ליום 30 בספטמבר 2020 הון המניות המונפק והנפרע בניכוי תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק במהלך השנים 2018-2020 הינו 1,452,896,006 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. (ליום 30 בספטמבר 2019 הון המניות המונפק והנפרע בניכוי תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק במהלך שנת 2018 ו-2019 הינו 1,474,203,005 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ.).

ד. רכישה עצמית שהתרחשה לאחר מועד הדוח הכספי

מיום 1 באוקטובר 2020 ועד ליום 16 בנובמבר 2020 לא ביצע הבנק רכישה עצמית של מניות בנות 1 ש"ח ע.נ. מהונו המונפק של הבנק. לפרטים בנושא אישור המפקח על הבנקים לצורך ביצוע רכישה עצמית ראה [ביאור 9א](#).

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת המס (המשך)

3. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
רווח (הפסד) כולל אחר	רווח (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות המיוחס שאינן מקנות לבעלי מניות הבנק	סך הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים ^(א)	המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	רווחים (הפסדים), נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	התאמות מתרגום ^(א) , נטו לאחר השפעת גידורים ^(ב)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
(2,132)	(30)	(2,162)	(1,763)	(9)	-	(73)	(317)
(1,355)	(17)	(1,372)	(2,208)	(4)	(2)	(126)	968
(27)	-	(27)	-	-	-	-	(27)
19	4	23	23	-	-	-	-
(3,495)	(43)	(3,538)	(3,948)	(13)	(2)	(199)	624

(א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פטיליות חוץ שמתבטע הפעילות שלהן שונה ממתבטע הפעילות של הבנק.

(ב) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

(ג) התאמות בגין הטבות לעובדים הינן נטו מההתאמות בגין נכסי תכנית, לרבות השפעת המעבר לקופה משלמת בגין פורשים.

(ד) השפעה מצטברת בגין יישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מכשירים פיננסיים (ASU 2016-01) ולרבות העדכונים המתייחסים אליהם. ראה [ביאור 1.כד. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019](#).

(ה) כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה, למידע נוסף ראה [ביאור 1.36. בדוחות הכספיים ליום 31 דצמבר 2018](#).

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

ל שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)					
2019			2020		
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
במיליוני ש"ח					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:					
התאמות בגין אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן:					
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן					
130	(42)	88	520	(177)	343
(רווחים) הפסדים בגין אגרות חוב זמינות למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(א)					
(91)	31	(60)	(118)	40	(78)
שינוי נטו במהלך התקופה					
39	(11)	28	402	(137)	265
התאמות מתרגום ^(ב) :					
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
(22)	-	(22)	(75)	-	(75)
גידורים ^(ג)					
15	(5)	10	51	(17)	34
שינוי נטו במהלך התקופה					
(7)	(5)	(12)	(24)	(17)	(41)
רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור תזרים מזומנים					
-	-	-	-	-	-
חלק הבנק ברווח (הפסד) כולל אחר של חברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני					
(8)	1	(7)	(2)	-	(2)
שינוי נטו במהלך התקופה					
(8)	1	(7)	(2)	-	(2)
הטבות לעובדים ^(ד) :					
הפסד רווח אקטוארי נטו					
224	(80)	144	(1,509)	510	(999)
הפסדים (רווחים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(ה)					
132	(45)	87	110	(38)	72
שינוי נטו במהלך התקופה					
356	(125)	231	(1,399)	472	(927)
סך הכל שינוי נטו במהלך התקופה					
380	(140)	240	(1,023)	318	(705)
השינויים במרכיבי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
סך כל השינוי נטו במהלך התקופה					
(7)	1	(6)	(10)	(1)	(11)
השינויים במרכיבי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק					
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה					
387	(141)	246	(1,013)	319	(694)

- (א) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. ראה [ביאור 3א](#).
 (ב) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 (ג) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.
 (ד) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות. פירוט נוסף ראה [ביאור 8](#).
 (ה) התאמות בגין הטבות לעובדים כוללות את עלויות תכניות הפרישה מרצון שבוצעו.

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)					
2019			2020		
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
במיליוני ש"ח					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:					
התאמות בגין אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן:					
935	(482)	1,417	626	(321)	947
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן					
(100)	52	(152)	(205)	106	(311)
רווחים (הפסדים) בגין אגרות חוב זמינות למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(א)					
835	(430)	1,265	421	(215)	636
שינוי נטו במהלך התקופה התאמות מתרגום^(ב):					
(222)	-	(222)	(12)	-	(12)
התאמות מתרגום דוחות כספיים גידורים ^(א)					
107	(55)	162	5	(2)	7
(115)	(55)	(60)	(7)	(2)	(5)
שינוי נטו במהלך התקופה					
-	-	-	34	(18)	52
רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור תזרים מזומנים					
1	-	1	(7)	-	(7)
חלק הבנק ברווח כולל אחר של חברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני					
1	-	1	(7)	-	(7)
שינוי נטו במהלך התקופה					
הטבות לעובדים^(ג):					
(2,289)	1,177	(3,466)	397	(210)	607
רווח (הפסד) אקטוארי נטו					
168	(88)	256	228	(118)	346
הפסדים (רווחים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(ד)					
23	(8)	31	-	-	-
מכירת מניות של חברה מאוחדת ^(ה)					
(2,098)	1,081	(3,179)	625	(328)	953
שינוי נטו במהלך התקופה					
(1,377)	596	(1,973)	1,066	(563)	1,629
סך הכל שינוי נטו במהלך התקופה					
בניכוי השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
(14)	(9)	(5)	9	(6)	15
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק					
(1,363)	605	(1,968)	1,057	(557)	1,614
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה					

(א) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. ראה [ביאור 3א](#).
 (ב) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 (ג) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.
 (ד) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות. פירוט נוסף ראה [ביאור 8](#).
 (ה) כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה, למידע נוסף ראה [ביאור 36](#). [דוחות הכספיים ליום 31 דצמבר 2018](#).
 (ו) התאמות בגין הטבות לעובדים כוללות את עלויות תכניות הפרישה מרצון שבוצעו.

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)			
	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
	במיליוני ש"ח		
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:			
התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן:			
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	1,659	(565)	1,094
(רווחים) הפסדים בגין אגרות חוב זמינות למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(א)	(191)	65	(126)
שינוי נטו במהלך השנה	1,468	(500)	968
התאמות מתרגום^(ב):			
התאמות מתרגום דוחות כספיים	(243)	-	(243)
גידורים ^(ג)	178	(61)	117
שינוי נטו במהלך השנה	(65)	(61)	(126)
(הפסדים) רווחים נטו בגין גידור תזרים מזומנים	(3)	1	(2)
חלק הבנק (בהפסד) רווח כולל אחר של חברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	(5)	1	(4)
הטבות לעובדים^(ד):			
(הפסד) רווח אקטוארי נטו	(3,746)	1,276	(2,470)
הפסדים (רווחים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(ה)	398	(136)	262
מכירת מניות של חברה מאוחדת ^(ו)	31	(8)	23
שינוי נטו במהלך השנה	(3,317)	1,132	(2,185)
סך הכל שינוי נטו במהלך השנה	(1,922)	573	(1,349)
בניכוי השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
סך הכל השינוי נטו במהלך השנה	(2)	(11)	(13)
השינויים במרכיבי (הפסד) רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק			
סך הכל השינוי נטו במהלך השנה	(1,920)	584	(1,336)

- (א) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. ראה [ביאור 3א](#).
- (ב) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
- (ג) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.
- (ד) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות. פירוט נוסף ראה [כביאור 8](#).
- (ה) כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה, למידע נוסף ראה [ביאור 36](#). בדוחות הכספיים ליום 31 דצמבר 2018.
- (ו) התאמות בגין הטבות לעובדים כוללת את עלויות תכניות הפרישה מרצון שבוצעו.

ביאור 5 - ניירות ערך

ליום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
	הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)
1. אגרות חוב מוחזקות לפדיון:					
של ממשלת ישראל	3,992	3,992	589	-	4,581
מגובי משכנתאות (MBS)	2,215	2,215	40	(3)	2,252
של אחרים זרים	802	802	63	-	865
סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון	7,009	7,009	692	(3)	7,698

ליום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
	הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)
2. אגרות חוב זמינות למכירה:					
של ממשלת ישראל	32,976	31,818	1,164	(6)	32,976
של ממשלות זרות	20,795	20,664	141	(10)	20,795
של מוסדות פיננסיים בישראל	68	65	3	-	68
של מוסדות פיננסיים זרים	9,488	9,261	236	(9)	9,488
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	7,528	7,428	119	(19)	7,528
של אחרים בישראל	202	194	10	(2)	202
של אחרים זרים	6,286	5,910	383	(7)	6,286
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה^(א)	77,343	75,340	2,056^(א)	(53)^(א)	77,343

ראה הערות [בעמוד 128](#).

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
	הערך במאזן	עלות	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)
במיליוני ש"ח					
3. השקעה במניות וקרנות שאינן למסחר:					
מניות וקרנות	4,024	3,921	164	(61)	4,024
מזה: מניות וקרנות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין ^(ב)	1,397	1,397			1,397
סך כל מניות וקרנות שאינן למסחר	4,024	3,921	164^(ג)	(61)^(ד)	4,024
סך כל ניירות ערך שאינם למסחר	88,376	86,270	2,912	(117)	89,065
ליום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)
במיליוני ש"ח					
4. ניירות ערך למסחר:					
אגרות חוב -					
של ממשלת ישראל	5,813	5,817	2	(6)	5,813
של ממשלות זרות	250	208	42	-	250
של מוסדות פיננסיים בישראל	336	335	2	(1)	336
של מוסדות פיננסיים זרים	149	152	3	(6)	149
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	93	98	1	(6)	93
של אחרים בישראל	59	58	1	-	59
של אחרים זרים	64	65	-	(1)	64
סך הכל אגרות חוב	6,764	6,733	51	(20)	6,764
מניות וקרנות	24	21	3	-	24
סך הכל ניירות ערך למסחר	6,788	6,754	54^(ג)	(20)^(ד)	6,788
סך הכל ניירות ערך^(ה)	95,164	93,024	2,966	(137)	95,853

ראה הערות [בעמוד 128](#).

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)					
הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	
1. אגרות חוב מוחזקות לפדיון:					
3,063	3,063	405	-	3,468	של ממשלת ישראל
1,558	1,558	16	(2)	1,572	מגובי משכנתאות (MBS)
1,313	1,313	59	(4)	1,368	של אחרים זרים
5,934	5,934	480	(6)	6,408	סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון
ליום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)					
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר					
הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ^(א)	
2. אגרות חוב זמינות למכירה:					
36,385	35,738	647	-	36,385	של ממשלת ישראל
15,383	15,316	73	(6)	15,383	של ממשלות זרות
-	-	-	-	-	של מוסדות פיננסיים בישראל
9,832	9,727	110	(5)	9,832	של מוסדות פיננסיים זרים
7,713	7,671	48	(6)	7,713	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
128	130	4	(6)	128	של אחרים בישראל
3,133	2,987	147	(1)	3,133	של אחרים זרים
72,574	71,569	1,029 ^(ג)	(24) ^(ג)	72,574	סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה^(א)

ראה הערות [בעמוד 128](#).

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)					
	הערך במאזן	עלות	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)
	במיליוני ש"ח				
3. השקעה במניות וקרנות שאינן למסחר:					
מניות וקרנות	3,274	3,290	45	(61)	3,274
מזה: מניות וקרנות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין ^(ב)	1,162	1,162			1,162
סך כל מניות וקרנות שאינן למסחר	3,274	3,290	45^(ד)	(61)^(ג)	3,274
סך כל ניירות הערך שאינם למסחר	81,782	80,793	1,554	(91)	82,256
ליום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)					
	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)
	במיליוני ש"ח				
4. ניירות ערך למסחר: אגרות חוב -					
של ממשלת ישראל	3,243	3,214	30	(1)	3,243
של ממשלות זרות	81	80	1	-	81
של מוסדות פיננסיים בישראל	71	69	2	-	71
של מוסדות פיננסיים זרים	190	185	5	-	190
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	183	181	2	-	183
של אחרים בישראל	64	63	1	-	64
של אחרים זרים	148	146	3	(1)	148
סך הכל אגרות חוב	3,980	3,938	44	(2)	3,980
מניות וקרנות	19	19	-	-	19
סך הכל ניירות ערך למסחר	3,999	3,957	44^(ד)	(2)^(ג)	3,999
סך הכל ניירות ערך^(ה)	85,781	84,750	1,598	(93)	86,255

ראה הערות [בעמוד 128](#).

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)					
הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	
1. אגרות חוב מוחזקות לפדיון: אגרות חוב -					
3,080	3,080	420	-	3,500	של ממשלת ישראל
1,543	1,543	12	(4)	1,551	מגובי משכנתאות (MBS)
822	822	31	(2)	851	של אחרים זרים
5,445	5,445	463	(6)	5,902	סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון
ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)					
הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	שווי הוגן ^(א)	
2. אגרות חוב זמינות למכירה:					
33,132	33,132	739	-	33,132	של ממשלת ישראל
18,121	18,069	64	(12)	18,121	של ממשלות זרות
-	-	-	-	-	של מוסדות פיננסיים בישראל
9,597	9,476	124	(3)	9,597	של מוסדות פיננסיים זרים
7,748	7,716	45	(13)	7,748	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
140	142	1	(3)	140	של אחרים בישראל
3,530	3,382	150	(2)	3,530	של אחרים זרים
72,268	71,178	1,123 ^(א)	(33) ^(א)	72,268	סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה^(ב)

ראה הערות [בעמוד 128](#).

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)					
	הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)
3. השקעה במניות וקרנות שאינן למסחר:					
מניות וקרנות	3,712	3,656	100	(44)	3,712
מזה: מניות וקרנות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין ^(ב)	1,317	1,317			1,317
סך כל מניות וקרנות שאינן למסחר	3,712	3,656	100^(ג)	(44)^(ד)	3,712
סך כל ניירות הערך שאינם למסחר	81,425	80,279	1,686	(83)	81,882
ליום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)					
	הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)
4. ניירות ערך למסחר: אגרות חוב -					
של ממשלת ישראל	2,715	2,699	16	-	2,715
של ממשלות זרות	213	214	1	(2)	213
של מוסדות פיננסיים בישראל	101	100	1	-	101
של מוסדות פיננסיים זרים	201	194	7	-	201
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	154	153	1	-	154
של אחרים בישראל	53	52	1	-	53
של אחרים זרים	87	87	1	(1)	87
סך הכל אגרות חוב	3,524	3,499	28	(3)	3,524
מניות וקרנות	-	-	-	-	-
סך הכל ניירות ערך למסחר	3,524	3,499	28^(ג)	(3)^(ד)	3,524
סך הכל ניירות ערך^(ה)	84,949	83,778	1,714	(86)	85,406

הערות:

- (א) נתוני שווי הוגן מבוססים לרוב על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (ב) מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין מוצגות לפי עלות בניכוי ירידת ערך, מותאמת מעלה או מטה למחירים נצפים בעסקאות דומות או זהות של אותו מנפיק.
- (ג) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן, נטו" במסגרת רווח כולל אחר למעט ניירות ערך שיועדו כמגודרים בגידור שווי הוגן.
- (ד) נזקפו לדוח רווח והפסד אך טרם מומשו.
- (ה) כולל אג"ח פגומות צוברות ריבית בסך 4 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2019 - 7 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2019 - 5 מיליון ש"ח).
- (ו) סך של 10.0 מיליארד ש"ח מתוך סך הכל ניירות ערך במט"ח הינם (Supnationals, Sovereign and Agencies (SSA) (30 בספטמבר 2019 - 9.3 מיליארד ש"ח, 31 בדצמבר 2019 - 8.3 מיליארד ש"ח).

הערות כלליות:

ניירות ערך שהושאלו הסתכמו בסך 215 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2019 - 238 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2019 - 127 מיליון ש"ח) מוצגים במסגרת סעיף אשראי לציבור.

ניירות ערך ששוועדו הסתכמו בסך 11,976 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2019 - 3,833 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2019 - 4,521 מיליון ש"ח).

לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב ובמניות ובקרנות נאמנות ראה [ביאורים 2 ו-3א](#).
הבחנה בין אג"ח של ישראל ובין אג"ח של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות שהנפיקה את נייר הערך.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף בגין עלות מופחתת והפסדים שטרם הוכרו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות חוב מוחזקות לפדיון הנמצאות בפוזיציות הפסד שטרם הוכרו

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)										
12 חודשים ומעלה ^(ב)					פחות מ-12 חודשים ^(א)					
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					
סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	עלות מופחתת	סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	עלות מופחתת	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
-	-	-	-	-	-	-	-	-	31 ^(א)	של ממשלת ישראל
2	-	-	2	145	1	-	-	1	197	מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	282 ^(א)	של אחרים זרים
2	-	-	2	145	1	-	-	1	510	סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון
30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)										
12 חודשים ומעלה ^(ב)					פחות מ-12 חודשים ^(א)					
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					
סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	עלות מופחתת	סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	עלות מופחתת	

במיליוני ש"ח

אגרות חוב

-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	של ממשלת ישראל
1	-	-	1	257	1	-	-	1	249	מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	-	-	4	-	-	4	415	של אחרים זרים
1	-	-	1	257	5	-	-	5	664	סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון

- (א) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ-12 חודשים.
- (ב) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.
- (ג) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה עד 20% מהעלות המופחתת שלהן.
- (ד) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 20% ועד 35% מהעלות המופחתת שלהן.
- (ה) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 35% מהעלות המופחתת שלהן.
- (ו) הפסדים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף בגין עלות מופחתת והפסדים שטרם הוכרו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות חוב מוחזקות לפדיון הנמצאות בפוזיציית הפסד שטרם הוכר (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)										
12 חודשים ומעלה ^(ב)					פחות מ-12 חודשים ^(א)					
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					
סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	עלות מופחתת	סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	עלות מופחתת	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	של ממשלת ישראל
2	-	-	2	220	2	-	-	2	299	מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	-	-	2	-	-	2	766	של אחרים זרים
2	-	-	2	220	4	-	-	4	1,065	סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון

פירוט נוסף בגין שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות זמינות למכירה הנמצאות בפוזיציית הפסד שטרם מומש

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)										
12 חודשים ומעלה ^(ב)					פחות מ-12 חודשים ^(א)					
הפסדים שטרם מומשו ^(ו)					הפסדים שטרם מומשו ^(ו)					
סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	שווי הוגן	סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	שווי הוגן	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
-	-	-	-	-	6	-	-	6	2,743	של ממשלת ישראל
5	-	-	5	113	5	-	-	5	3,151	של ממשלות זרות
-	-	-	- ^(ז)	138	9	-	-	9	659	של מוסדות פיננסיים זרים
11	-	-	11	927	8	-	-	8	481	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	-	-	2	-	-	2	33	של אחרים בישראל
-	-	-	-	-	7	-	-	7	597	של אחרים זרים
16	-	-	16	1,178	37	-	-	37	7,664	סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה

- (א) השקעות שהיו בפוזיציית הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ-12 חודשים.
- (ב) השקעות שהיו בפוזיציית הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.
- (ג) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה עד 20% מהעלות המופחתת שלהן.
- (ד) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 20% ועד 35% מהעלות המופחתת שלהן.
- (ה) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 35% מהעלות המופחתת שלהן.
- (ו) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.
- (ז) הפסדים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף בגין שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות חוב זמינות למכירה הנמצאות בפוזיציות הפסד שטרם מומש (המשך)

30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)										
12 חודשים ומעלה ^(ב)					פחות מ-12 חודשים ^(א)					
הפסדים שטרם מומשו ^(ד)					הפסדים שטרם מומשו ^(ד)					
סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	שווי הוגן	סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	שווי הוגן	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	של ממשלת ישראל
-	-	-	-	-	6	-	-	6	4,263	של ממשלות זרות
1	-	-	1	628	4	-	-	4	1,597	של מוסדות פיננסיים זרים
5	-	-	5	1,234	1	-	-	1	569	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	-	-	6	-	-	6	55	של אחרים בישראל
1	-	-	1	181	-	-	-	- ^(ז)	7	של אחרים זרים
7	-	-	7	2,043	17	-	-	17	6,491	סך כל אגרות חוב זמינות למכירה

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)										
12 חודשים ומעלה ^(ב)					פחות מ-12 חודשים ^(א)					
הפסדים שטרם מומשו ^(ד)					הפסדים שטרם מומשו ^(ד)					
סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	שווי הוגן	סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	שווי הוגן	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
-	-	-	-	-	-	-	-	-	188 ^(ז)	של ממשלת ישראל
-	-	-	- ^(ג)	70	12	-	-	12	5,258	של ממשלות זרות
-	-	-	- ^(ג)	225	3	-	-	3	1,193	של מוסדות פיננסיים זרים
7	-	-	7	2,394	6	-	-	6	1,211	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	-	-	3	-	-	3	52	של אחרים בישראל
1	-	-	1	178	1	-	-	1	455	של אחרים זרים
8	-	-	8	2,867	25	-	-	25	8,357	סך כל אגרות חוב זמינות למכירה

- (א) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ-12 חודשים.
- (ב) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.
- (ג) השקעות שהפסד שטרם מומש בגינן מהווה עד 20% מהעלות המופחתת שלהן.
- (ד) השקעות שהפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 20% ועד 35% מהעלות המופחתת שלהן.
- (ה) השקעות שהפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 35% מהעלות המופחתת שלהן.
- (ו) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.
- (ז) הפסדים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי אגרות חוב זמינות למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים הנמצאות בפוזיציות הפסד שטרם מומשו

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
סך הכל		מעל 12 חודשים		עד 12 חודשים	
הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי הוגן
במיליוני ש"ח					
-	-	-	-	-	-
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)					
(1)	20	-	-	(1)	20
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS-I REMIC, CMO)					
(18)	1,388	(11)	927	(7)	461
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS)					
(19)	1,408	(11)	927	(8)	481
סך הכל					

30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)					
סך הכל		מעל 12 חודשים		עד 12 חודשים	
הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי הוגן
במיליוני ש"ח					
(4)	628	(4)	396	(ב)	232
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)					
(1)	396	(ב)	59	(1)	337
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS-I REMIC, CMO)					
(1)	779	(1)	779	-	-
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS)					
(6)	1,803	(5)	1,234	(1)	569
סך הכל					

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)					
סך הכל		מעל 12 חודשים		עד 12 חודשים	
הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי הוגן
במיליוני ש"ח					
(3)	215	(3)	103	(ב)	112
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)					
(7)	2,083	(2)	1,194	(5)	889
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS-I REMIC, CMO)					
(3)	1,307	(2)	1,097	(1)	210
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS)					
(13)	3,605	(7)	2,394	(6)	1,211
סך הכל					

(א) סכומים שנוקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.
 (ב) הפסדים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי אגרות חוב לפדיון מגובי משכנתאות

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)			
עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו	הפסדים שטרם הוכרו	שווי הוגן
לשווי הוגן	לשווי הוגן	לשווי הוגן	לשווי הוגן
במיליוני ש"ח			
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
אגרות חוב לפדיון מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
2,096	40	(3)	2,133
מזה: ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA			
1,264	20	(3)	1,281
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
832	20	-	852
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC או בערבותם			
119	-	-	119
119	-	-	119
2,215	40	(3)	2,252
סך הכל אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
2,215	40	(3)	2,252
סך הכל אגרות חוב לפדיון מגובי משכנתאות			
30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)			
עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו	הפסדים שטרם הוכרו	שווי הוגן
לשווי הוגן	לשווי הוגן	לשווי הוגן	לשווי הוגן
במיליוני ש"ח			
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
אגרות חוב לפדיון מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
1,310	13	(2)	1,321
מזה: ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA			
832	6	(2)	836
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
478	7	-	485
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC או בערבותם			
248	3	-	251
93	1	-	94
1,558	16	(2)	1,572
סך הכל אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
1,558	16	(2)	1,572
סך הכל אגרות חוב לפדיון מגובי משכנתאות			

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי אגרות חוב לפדיון מגובי משכנתאות (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)			
עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו	הפסדים שטרם הוכרו	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
אגרות חוב לפדיון מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
1,538	12	(4)	1,546
מזה: ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA			
877	5	(4)	878
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
661	7	-	668
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC או GNMA, או בערבותם			
5	-	-	5
5	-	-	5
1,543	12	(4)	1,551
סך הכל אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
1,543	12	(4)	1,551
סך הכל אגרות חוב לפדיון מגובי משכנתאות			

פירוט נוסף לגבי אגרות חוב זמינות למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)			
עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
אגרות חוב מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
2,677	55	-	2,732
מזה: אגרות חוב שקיימת לגביהם ערבות של GNMA			
851	17	-	868
אגרות חוב שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
1,826	38	-	1,864
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
מזה: אגרות חוב שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC או GNMA, או בערבותם			
2,813	54	(1)	2,866
2,439	46	(1)	2,484
5,490	109	(1)	5,598
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS)			
מזה: אשראי שאינו לאנשים פרטיים - אגרות חוב מסוג CLO			
1,482	7	(13)	1,476
אשראי שאינו לאנשים פרטיים - ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של SBA			
368	1	(5)	364
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			
7,428	119	(19)	7,528

(א) סכומים שנוקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי אגרות חוב זמינות למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)			
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)			
עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
אגרות חוב מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
2,503	20	(4)	2,519
מזה: ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של			
342	4	(1)	345
GNMA			
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי			
2,161	16	(3)	2,174
FHLMC			
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
3,446	22	(1)	3,467
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או			
3,197	19	(1)	3,215
GNMA, או בערבותם			
5,949	42	(5)	5,986
סך הכל אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
1,722	6	(1)	1,727
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS)			
מזה: אשראי שאינו לאנשים פרטיים - אגרות חוב			
1,173	4	-	1,177
מסוג CLO			
אשראי שאינו לאנשים פרטיים - ניירות ערך			
484	-	(1)	483
שקיימת לגביהם ערבות של SBA			
7,671	48	(6)	7,713
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			
31 בדצמבר 2019 (מבוקר)			
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)			
עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
אגרות חוב מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
2,627	21	(3)	2,645
מזה: ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של			
538	3	(1)	540
GNMA			
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי			
2,089	18	(2)	2,105
FHLMC			
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
3,425	20	(7)	3,438
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או			
3,036	14	(6)	3,044
GNMA, או בערבותם			
6,052	41	(10)	6,083
סך הכל אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
1,664	4	(3)	1,665
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS)			
מזה: אשראי שאינו לאנשים פרטיים - אגרות חוב			
1,152	3	(2)	1,153
מסוג CLO			
אשראי שאינו לאנשים פרטיים - ניירות ערך			
438	-	(1)	437
שקיימת לגביהם ערבות של SBA			
7,716	45	(13)	7,748
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

(א) סכומים שנוקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)			
עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן
	לשווי הוגן ^(א)	מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
2	-	-	2
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
2	-	-	2
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
38	-	(3)	35
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם			
-	-	-	-
40	-	(3)	37
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
58	1	(3)	56
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)			
98	1	(6)	93
סך הכל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)			
עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן
	לשווי הוגן ^(א)	מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
3	-	-	3
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
3	-	-	3
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
41	-	-	41
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם			
-	-	-	-
44	-	-	44
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
137	2	-	139
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)			
181	2	-	183
סך הכל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

(א) רווחים (הפסדים) שנזקפו לדוח רווח והפסד.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)
פירוט נוסף לגבי ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)			
עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
3	-	-	3
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
3	-	-	3
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
40	-	-	40
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם			
-	-	-	-
43	-	-	43
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
111	-	1	110
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)			
154	-	1	153
סך הכל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

(א) רווחים (הפסדים) שנזקפו לדוח רווח והפסד.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות^(א), אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
135,026	26	758	135,810	14,018	149,828
שנבדקו על בסיס פרטני					
41,914	88,286	25,451	155,651	702	156,353
שנבדקו על בסיס קבוצתי ¹					
751 ^(ב)	88,154	-	88,905	-	88,905
מזה: לפי עומק פיגור					
176,940	88,312	26,209	291,461	14,720	306,181
סך הכל חובות^(א)					
מזה ² :					
1,038	-	303	1,341	-	1,341
חובות בארגון מחדש					
1,327	49	21	1,397	15	1,412
חובות פגומים אחרים					
2,365	49	324	2,738	15	2,753
סך הכל חובות פגומים					
76	786	43	905	-	905
חובות בפיגור 90 ימים או יותר					
4,320	-	287	4,607	-	4,607
חובות בעייתיים אחרים					
6,761	835	654	8,250	15	8,265
סך הכל חובות בעייתיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
2,953	-	216	3,169	5	3,174
שנבדקו על בסיס פרטני					
733	652	533	1,918	-	1,918
שנבדקו על בסיס קבוצתי ³					
- ^(ג)	650 ^(ב)	-	650	-	650
מזה: לפי עומק פיגור					
3,686	652	749	5,087	5	5,092
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי⁴					
503	-	203	706	-	706
מזה: בגין חובות פגומים					

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 466 מיליון ש"ח.
 (ג) כולל יתרת הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
 (ד) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א), אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
129,494 ^(ה)	-	748	130,242	10,115 ^(ה)	140,357
42,630 ^(ה)	83,534	27,240 ^(ה)	153,404	381	153,785
737 ^(ג,ה)	83,335	-	84,072	-	84,072
172,124	83,534	27,988	283,646	10,496	294,142
סך הכל חובות^(א)					
מזה: ²					
780	-	293	1,073	-	1,073
1,297	-	15	1,312	-	1,312
סך הכל חובות פגומים					
176	807	50	1,033	-	1,033
2,009	-	235	2,244	-	2,244
4,262	807	593	5,662	-	5,662
סך הכל חובות בעייתיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
1,688	-	167	1,855	1	1,856
490 ^(ה)	471	456 ^(ה)	1,417	-	1,417
- ^(ד)	470 ^(ב)	-	470	-	470
2,178	471	623	3,272	1	3,273
320	-	159	479	-	479
מזה: בגין חובות פגומים					

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 301 מיליון ש"ח.
 (ג) כולל יתרת הלוואות לדיוור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
 (ד) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.
 (ה) סווג מחדש.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א), אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
130,760	-	795	131,555	12,800	144,355
42,589	84,421	27,241	154,251	282	154,533
714 ^(א)	84,220	-	84,934	-	84,934
173,349	84,421	28,036	285,806	13,082	298,888
מזה: ²					
729	-	290	1,019	-	1,019
1,491	-	21	1,512	-	1,512
2,220	-	311	2,531	-	2,531
92 ^(ה)	830	58	980	-	980
1,858	-	244	2,102	-	2,102
4,170	830	613	5,613	-	5,613
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
1,721	-	176	1,897	2	1,899
503	467	461	1,431	-	1,431
- ^(ד)	466 ^(ב)	-	466	-	466
2,224	467	637	3,328	2	3,330
372	-	167	539	-	539

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 299 מיליון ש"ח.
 (ג) כולל יתרת הלוואות לדיוור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
 (ד) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.
 (ה) סווג מחדש.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
3,651	603	808	5,062	3	5,065
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח					
498	52	(5)	545	2	547
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
(169)	(3)	(101)	(273)	-	(273)
מחיקות חשבונאיות					
132	-	68	200	-	200
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
(37)	(3)	(33)	(73)	-	(73)
מחיקות חשבונאיות, נטו					
(1)	-	-	(1)	-	(1)
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
4,111	652	770	5,533	5	5,538
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹					
425	-	21	446	-	446
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור ^(א)					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
2,686	482	641	3,809	3	3,812
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח					
(20)	(5)	(1)	(26)	-	(26)
מימוש השקעה בחברת בת שאוחדה בעבר					
2,666	477	640	3,783	3	3,786
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 1 ביולי 2019					
146	(1)	38	183	(2)	181
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
(266)	(5)	(88)	(359)	-	(359)
מחיקות חשבונאיות					
67	-	53	120	-	120
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
(199)	(5)	(35)	(239)	-	(239)
מחיקות חשבונאיות, נטו					
(6)	-	-	(6)	-	(6)
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
2,607	471	643	3,721	1	3,722
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹					
429	-	20	449	-	449
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

(א) סווג מחדש.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
2,590	467	657	3,714	2	3,716
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח					
1,852	190	237	2,279	3	2,282
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
(622)	(5)	(314)	(941)	-	(941)
מחיקות חשבונאיות					
293	-	190	483	-	483
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
(329)	(5)	(124)	(458)	-	(458)
מחיקות חשבונאיות נטו					
(2)	-	-	(2)	-	(2)
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
4,111	652	770	5,533	5	5,538
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹					
425	-	21	446	-	446
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור ^(א)					
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
2,700	479	634	3,813	3	3,816
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח					
327	14	112	453	(2)	451
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
(746)	(17)	(299)	(1,062)	-	(1,062)
מחיקות חשבונאיות					
361	-	197	558	-	558
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
(385)	(17)	(102)	(504)	-	(504)
מחיקות חשבונאיות נטו					
(15)	-	-	(15)	-	(15)
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
(20)	(5)	(1)	(26)	-	(26)
מימוש השקעה בחברת בת שאוחדה בעבר					
2,607	471	643	3,721	1	3,722
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹					
429	-	20	449	-	449
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

(א) סווג מחדש.

ביאור 7 - פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2019	2019	2020		
מבוקר		בלתי מבוקר		בישראל
		במיליוני ש"ח		לפי דרישה
86,908	77,391	110,662		אינם נושאים ריבית
135,846	^(א) 129,798	160,252		נושאים ריבית
222,754	207,189	270,914		סך הכל לפי דרישה
128,526	^(א) 130,118	131,762		לזמן קצוב
351,280	337,307	402,676		סך כל פיקדונות בישראל ¹
				מחוץ לישראל
				לפי דרישה
8,118	8,161	11,344		אינם נושאים ריבית
6,287	6,292	7,590		נושאים ריבית
14,405	14,453	18,934		סך הכל לפי דרישה
7,959	8,136	5,505		לזמן קצוב ²
22,364	22,589	24,439		סך כל פיקדונות מחוץ לישראל
373,644	359,896	427,115		סך כל פיקדונות הציבור
				¹ מזה:
130,513	^(א) 131,004	146,890		פיקדונות של אנשים פרטיים
68,329	^(א) 62,253	70,816		פיקדונות של גופים מוסדיים
152,438	^(א) 144,050	184,970		פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2019	2019	2020		
מבוקר		בלתי מבוקר		תקרת הפיקדון במיליוני ש"ח
		במיליוני ש"ח		עד 1
103,709	103,433	116,575		מעל 1 ועד 10
92,249	91,852	108,086		מעל 10 ועד 100
66,169	^(א) 61,840	77,672		מעל 100 ועד 500
36,318	36,868	47,498		מעל 500
75,199	^(א) 65,903	77,284		סך הכל
373,644	359,896	427,115		

(א) סווג מחדש.

ביאור 8 - זכויות עובדים

א. הרכב ההטבות

1. הטבות לעובדים

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	
2019	2019	2020
מבוקר	בלתי מבוקר	
במיליוני ש"ח		
הטבות לאחר פרישה - פנסיה ופיצויים		
20,470	19,639	19,440
סכום ההתחייבות		
7,614	7,004	8,146
השווי ההוגן של נכסי התכנית		
12,856	12,635	11,294
עודף ההתחייבות על נכסי התכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)		
חופשת יובל צבורה		
36	48	35
סכום ההתחייבות		
-	-	-
השווי ההוגן של נכסי התכנית		
36	48	35
עודף ההתחייבות על נכסי התכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)		
הטבות אחרות		
635	592	598
סכום ההתחייבות		
-	-	-
השווי ההוגן של נכסי התכנית		
635	592	598
עודף ההתחייבות על נכסי התכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)		
סך הכל¹		
13,527	13,275	11,927
עודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית שנכללו בסעיף "התחייבויות אחרות"		
61	68	85
¹ מזה: בגין הטבות לעובדים בחו"ל		

2. תכנית הטבה מוגדרת

א. מחויבות ומצב המימון

1. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה

לשנה	לתשעה חודשים		לשלושה חודשים	
שהסתיימה	שהסתיימו		שהסתיימו	
ביום 31	ביום 30 בספטמבר		ביום 30 בספטמבר	
בדצמבר	2019	2020	2019	2020
מבוקר	בלתי מבוקר			
במיליוני ש"ח				
15,867	15,867	20,470	18,137	19,551
מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת התקופה				
149	103	123	39	44
עלות שירות				
640	496	434	166	139
עלות ריבית				
39	29	25	10	8
הפקדות משתפי תכנית				
4,526	3,711	(591)	1,470	(135)
הפסד (רווח) אקטוארי				
(22)	(30)	(1)	(13)	8
שינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ				
(698)	(506)	(1,020)	(170)	(175)
הטבות ששולמו ^(א)				
(31)	(31)	-	-	-
אחר				
20,470	19,639	19,440	19,639	19,440
מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף תקופת הדיווח				
18,902	17,785	17,962	17,785	17,962
מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף תקופת הדיווח				

(א) כולל סכומים לא מהותיים בגין צמצומים, סילוקים, הטבות מיוחדות וחוזיות בגין פיטורין.

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

א. הרכב ההטבות (המשך)

2. תכנית הטבה מוגדרת (המשך)

א. מחויבות ומצב המימון (המשך)

2. שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2020	
2019	2019		2019		
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח					
6,235	6,235	7,614	6,625	7,856	שווי הוגן של נכסי התכנית בתחילת התקופה
1,143	499	217	89	197	תשואה בפועל על נכסי תכנית
403	378	827	331	172	הפקדות לתכנית על ידי הבנק ^(א)
39	29	25	10	8	הפקדות משתפי תכנית
(24)	(29)	(6)	(12)	5	שינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ
(182)	(108)	(577)	(39)	(92)	הטבות ששולמו ^(ב)
-	-	46	-	-	אחר
7,614	7,004	8,146	7,004	8,146	שווי הוגן של נכסי התכנית בסוף תקופת הדיווח
12,856	12,635	11,294	12,635	11,294	מצב המימון - התחייבות נטו שהוכרה בסוף תקופת הדיווח

3. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	2020	
2019	2019		
בלתי מבוקר			
במיליוני ש"ח			
12,856	12,635	11,294	סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות
12,856	12,635	11,294	התחייבות נטו שהוכרה בסוף תקופת הדיווח

4. סכומים שהוכרו ברווח כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	2020	
2019	2019		
בלתי מבוקר			
במיליוני ש"ח			
5,908	5,790	4,979	הפסד אקטוארי, נטו
5,908	5,790	4,979	יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר

(א) ראה [ביאור 3.4.8](#).

(ב) כולל סכומים לא מהותיים בגין צמצומים, סילוקים, הטבות מיוחדות וחוזיות בגין פיטורין.

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

א. הרכב ההטבות (המשך)

2. תכנית הטבה מוגדרת (המשך)

ב. הוצאה לתקופה

1. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	למשך חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2020	
2019	2019		2019		
מבוקר					
במיליוני ש"ח					
149	103	123	39	44	עלות שירות
640	496	434	166	139	עלות ריבית
(364)	(267)	(266)	(95)	(96)	תשואה חזויה על נכסי התכנית
401	253	342	109	132	הפחתה של סכומים שלא הוכרו - הפסד אקטוארי נטו
31	31	-	-	-	אחר לרבות שינוי מבני
857	616	633	219	219	סך עלות ההטבה, נטו
170	127	137	42	43	סך הוצאה בגין תכנית פנסיה להפקדה מוגדרת
1,027	743	770	261	262	סך הוצאות שנכללו ברווח והפסד

2. שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח כולל אחר לפני השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	למשך חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2020	
2019	2019		2019		
מבוקר					
במיליוני ש"ח					
(A) 3,678	(A) 3,410	(542)	1,476	(236)	הפסד (רווח) אקטוארי נטו לתקופה
(401)	(253)	(342)	(109)	(132)	הפחתה של סכומים שלא הוכרו - הפסד אקטוארי נטו
(6)	(4)	1	(1)	(1)	שינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ
(31)	(31)	(46)	-	-	אחר
3,240	3,122	(929)	1,366	(369)	סך הכל הוכר בהפסד (רווח) כולל אחר
857	616	633	219	219	סך עלות ההטבה נטו
4,097	3,738	(296)	1,585	(150)	סך הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה ובהפסד (רווח) כולל אחר

(A) כולל התאמות בגין שנים קודמות

3. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו לדוח רווח והפסד כהוצאה בשנת 2020 לפני השפעת המס

לשלושה חודשים שישתיימו ביום 31 בדצמבר 2020	
בלתי מבוקר	
במיליוני ש"ח	
125	הפסד אקטוארי נטו
125	סך הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

א. הרכב ההטבות (המשך)

3. הנחות^(א)

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו
 1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין ההטבה

30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר	
2020	2019	2019	2019
בלתי מבוקר			
באחוזים			
1.44	1.55	1.22	
1.42	1.45	1.42	
0.1-3.7	0.1-3.7	0.1-3.7	
0-6.3	0-6.3	0-6.3	
שיעור היוון			
שיעור עליית המדד			
שיעור עזיבה			
שיעור גידול בתגמול			

2. ההנחות העיקריות המשמשות למידת עלות ההטבה נטו לתקופה

30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר	
2020	2019	2019	2019
בלתי מבוקר			
באחוזים			
1.69	2.37	2.16	
4.62 ^(ב)	5.50	5.50	
0-6.3	0-6.3	0-6.3	
שיעור היוון			
תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי תכנית			
שיעור גידול בתגמול			

ב. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

גידול בנקודת אחוז אחת			קיטון בנקודת אחוז אחת		
30 בספטמבר		31 בדצמבר	30 בספטמבר		31 בדצמבר
2020	2019	2019	2020	2019	2019
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח					
(2,644)	(2,592)	(2,760)	3,288	3,211	3,435
(590)	(638)	(635)	659	712	714
226	242	233	(199)	(211)	(202)
651	712	714	(584)	(638)	(635)
שיעור היוון					
שיעור עליית המדד					
שיעור עזיבה					
שיעור גידול בתגמול					

(א) ההנחות מתייחסות לנתוני בנק בלבד.

(ב) תשואה משוקללת. ראה [ביאור 8.א.ב.4](#).

גובה ההתחייבות לזכויות עובדים מושפע ממספר משתנים מרכזיים, הכוללים משתני שוק (שיעורי ריביות היוון ההתחייבויות לטווחי הזמן השונים) ומשתנים אקטואריים, כאשר חלק מהמשתנים האקטואריים הינם משתנים התנהגותיים של העובדים. ייתכן כי יתקיים קשר בין שינויים במשתני השוק לבין שינויים במשתנים האקטואריים ההתנהגותיים. לדוגמה, ייתכן כי באם תתרחש עליית ריבית חדה במשק הישראלי, אשר בעקבותיה תעלנה גם תשואות האג"ח הממשלתיות (אשר תקטין את גובה ההתחייבויות לפנסיה), יצטמצם גם שיעור העובדים הבוחרים במסלול פנסיה (החלטה אשר גם תצמצם את גובה ההתחייבויות של הבנק לפנסיה).

בהקשר זה יצוין כי ביום 6 בנובמבר 2019 פורסם חוזר על ידי הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון לעניין עדכון ההנחות הדמוגרפיות בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה. לחוזר האמור לא היתה השפעה מהותית על היקף ההתחייבויות לעובדים.

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

א. הרכב ההטבות (המשך)

4. נכסי תכנית

א. הרכב השווי ההוגן של נכסי תכנית

ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר		
2019	2019	2020	2019	2020
מבוקר		בלתי מבוקר		במיליוני ש"ח
323	471	221		מזומנים ופקדונות בבנקים
2,011	2,478	1,788		מניות
884	1,207	393		אגרות חוב ממשלתיות
1,319	1,805	1,270		אגרות חוב קונצרניות
3,077	1,043	4,474		אחר
7,614	7,004	8,146		סך הכל

ב. השווי ההוגן של נכסי תכנית לפי סוגי נכסים ויעד הקצאה לשנת 2020

אחוז מנכסי התכנית		יעד הקצאה		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר
2019	2019	2020	2020	2020
מבוקר		בלתי מבוקר		באחוזים
4	7	3	4	מזומנים ופקדונות בבנקים
27	35	22	38	מניות
12	17	5	13	אגרות חוב ממשלתיות
17	26	16	27	אגרות חוב קונצרניות
40	15	54	18	אחר
100	100	100	100	סך הכל

זכויות הפרישה והפנסיה בבנק נקבעות על פי סיווג תקופות ההעסקה השונות בבנק כאשר לעובדים שהחלו עבודתם בבנק מיום 1 בינואר 1999 קיימות הפקדות שוטפות לפיצויים ותגמולים ולגביהם לבנק אין חבות פנסיונית למעט השלמה לפיצויי פיטורין, וככלל לעובדים שהחלו את עבודתם בבנק לפני 1 בינואר 1999 הפורשים מעבודתם בבנק, בהתקיים תנאים מסויימים, הזכות לבחור בין קבלת פיצויי פרישה וכספי התגמולים או הסדר ביטחון סוציאלי, או שילוב של החלופות, הכל בהתאם ובכפוף להוראות ההסכמים השונים החלים על העובדים. עבור עובדים אלה מופקדים כספים לתגמולים ולפיצויים בקופת גמל לתגמולים ופיצויים של עובדי הבנק אשר מנוהלת על ידי חברה מנהלת המוחזקת על ידי עמיתי הקופה. בהמשך להתקשרות שנעשתה בעבר, התקשר הבנק עם גוף מוסדי נוסף להעברת כספי תגמולים וכספי פיצויים של עובדים שנצברו או ייצברו בקופת התגמולים והפיצויים של עובדי הבנק, שבחרו או יבחרו בעת פרישה במסלול של הסדר ביטחון סוציאלי, לקופה משלמת. כמו כן התקשר הבנק בהסכם לרכישת פוליסת ביטוח לפורשים ממקורות העצמיים. בכוונת הבנק להתקשר בהסכמים דומים עם גופים מוסדיים נוספים.

יודגש, כי אין כל וודאות במועד זה כי הבנק אכן יתקשר עם גופים מוסדיים נוספים, ואין וודאות לגבי הסכומים שיועברו לקופה משלמת כאמור או לעיתוי בו יועברו הסכומים.

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

א. הרכב ההטבות (המשך)

5. תזרימי מזומנים

א. הפקדות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	תחזית ^(א)		
2019	2019	2020	2019	2020	2020
מבוקר					
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח					
442	407	852	341	180	303
הפקדות					

(א) אומדן ההפקדות שהבנק צופה כי יפקדו לתכנית להטבה מוגדרת במהלך התקופה שנותרה עד לסוף שנת 2020.

ב. הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד^(א)

שנה	במיליוני ש"ח
2020	209
2021	738
2022	736
2023	772
2024	800
2025-2029	4,663
2030 ואילך	13,645
סך הכל	21,563

(א) בערכים מהוונים.

ביאור פא - הון

שינויים בהון הבנק

תגמול מבוסס מניות

בהתאם לתכנית התגמול של הבנק, התנאי להבשלת השליש השלישי והאחרון של יחידות ה-PSU אשר הוקצו לנושאי משרה בבנק כחלק מאישור המענק השנתי מותנה הביצועים בגין מחצית המענק לשנת 2017 (להלן - "יחידות ה-PSU 2017") למניות, התקיים, ולפיכך השליש השלישי והאחרון של יחידות ה-PSU 2017 הבשילו למניות. בהתאם, ביום 26 בפברואר 2020 הוקצו לנושאי המשרה בבנק מניות בהתאם למספר יחידות ה-PSU 2017 אשר הבשילו למועד זה.

על פי הקבוע במדיניות התגמול, המניות המוקצות בשל הבשלת יחידות ה-PSU 2017 כאמור, הופקדו בידי הנאמן לתכנית התגמול, איסוף שירותי ניהול ונאמנות בע"מ (להלן - "הנאמן לתכנית").

יצוין, כי הבשלת יחידות ה-PSU 2017 בכל אחד ממועדי ההבשלה הותנתה בכך שהבנק עמד ביחס הלימות ההון הנדרש על פי ההוראות המפקח על הבנקים בהתאם לדוחות הכספיים האחרונים שפרסם הבנק בסמוך לפני כל אחד ממועדי ההבשלה. לא עמד הבנק ביחס כאמור, הייתה נדחית הבשלת המנה הרלוונטית למועד הבא שבו יעמוד הבנק ביחס הלימות ההון הנדרש כאמור, בהתאם לדוחות הכספיים שיפרסם.

לפרטים נוספים ראה [ביאור 25 לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2019](#).

תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק

ביום 26 בפברואר 2020 אישר דירקטוריון הבנק תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק בהיקף שלא יעלה על 700 מיליון ש"ח, החל מיום 1 במרס 2020 ועד ליום 26 בפברואר 2021. תכנית הרכישה תבוצע במסגרת המסחר בבורסה ו/או בעסקאות מחוץ לבורסה, באמצעות חבר בורסה חיצוני ובלתי תלוי שיפעל על פי ייפוי כוח בלתי חוזר, בהתאם למנגנון הגנת נמל מבטחים שפרסמה רשות ניירות ערך. תכנית הרכישה תבוצע בשלושה שלבים נפרדים, שכל אחד מהם יהיה בלתי הדיר, בהתאם לתנאי מנגנון נמל מבטחים (להלן: "שלב א'", "שלב ב'" ו-"שלב ג'"). ביצוע שלב א' יחל ביום 1 במרס 2020, ויסיים במקדם מבין (א) 3 במאי 2020; או (ב) השלמת רכישת מניות הבנק בהיקף של 250 מיליון ש"ח. לאחר סיום שלב א', אם יחליט הבנק לבצע את שלב ב', ייתן הבנק לחבר הבורסה הוראה בלתי הדירה להתחיל בביצוע שלב ב' ביום המסחר השני ממועד פרסום הדוח הכספי הראשון שלאחר מועד קבלת ההחלטה בדבר ביצוע שלב ב'. במקרה כזה, יסיים שלב ב' במקדם מבין: (א) יום 2 באוגוסט 2020; או (ב) השלמת רכישת מניות הבנק בהיקף של 250 מיליון ש"ח. לאחר סיום שלב ב', אם יחליט הבנק לבצע את שלב ג', ייתן הבנק לחבר הבורסה הוראה בלתי הדירה להתחיל בביצוע שלב ג' ביום המסחר השני ממועד פרסום הדוח הכספי הראשון שלאחר מועד קבלת ההחלטה בדבר ביצוע שלב ג'. במקרה כזה, יסיים שלב ג' במקדם מבין: (א) יום 26 בפברואר 2021; או (ב) השלמת רכישת מניות הבנק בהיקף של 700 מיליון ש"ח, בניכוי סך הרכישות שבוצעו בפועל במסגרת שלב א' ושלב ב'. אם לאחר סיום שלב א' או שלב ב', תתקבל החלטה שלא לבצע את שלב ב' או שלב ג', לפי העניין, יפרסם על כך הבנק דיווח מיידי. להפסקת תכנית הרכישה העצמית ראה פירוט להלן.

אישור הפיקוח על הבנקים לביצוע תכנית הרכישה, כנדרש בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 332, התקבל בכפוף לעמידה במגבלות וביעדי ההון, ובכלל זאת התנאי לפיו התכנית תופסק לאלתר אם במהלך תקופת התכנית יתברר כי על פי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו הבנק אינו עומד ביחס הון עצמי רוברד 1 של 10.9% לפחות.

ביצוע שלב א' של תכנית הרכישה הסתיים ביום 2 באפריל 2020 ובמסגרתו נרכשו באמצעות חבר בורסה חיצוני 13,488,021 מניות בהיקף של כ-250 מיליון ש"ח.

כפי שיפורט להלן, בהמשך למכתב המפקחת על הבנקים מיום 29 במרס 2020, בו התבקשו כל הבנקים לבחון את מדיניות חלוקת דיבידנד ותכנית הרכישה העצמית על רקע משבר הקורונה, ולאור החוזר שפרסם בנק ישראל ביום 31 במרס 2020 בנושא התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה) (הוראה מספר 250), החליט דירקטוריון הבנק ביום 16 באפריל 2020 להפסיק, בשלב זה, את תכנית הרכישה העצמית. למידע נוסף ראה סעיף [עדכון יעד הון עצמי רוברד 1, הפסקת חלוקת דיבידנד והפסקת תכנית הרכישה העצמית](#), להלן.

נכון למועד פרסום הדוח, בבעלות הבנק 71,824,258 מניות רדומות.

חוזר להתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה) - הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250
ביום 29 במרס 2020 פרסם מכתב המפקחת על הבנקים בנושא "חלוקת רווחים בעקבות משבר הקורונה" (להלן: מכתב המפקחת על הבנקים מיום 29 במרס 2020). במכתב הודיעה המפקחת על הפחתה בדרישות ההון הרגולטוריות המזעריות החלות על הבנקים, וזאת בעקבות משבר הקורונה ובמסגרת מכלול הצעדים שנקטו על ידי בנק ישראל בעקבות המשבר. כמו כן, התבקשו כל הבנקים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת דיבידנד והתכנית לרכישה עצמית של מניות, על רקע משבר הקורונה ואי הוודאות, מתוך ציפייה שהמקורות הונויים שישתחררו כתוצאה מההקלה לא ישמשו לצורך חלוקת דיבידנדים או ביצוע רכישה עצמית של מניות.

ביאור פא - הון (המשך)

ביום 31 במרס 2020 פרסם בנק ישראל חוזר בנושא התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה) (הוראה מספר 250) (להלן: הוראת השעה), על רקע התפתחות אירוע נגיף הקורונה והשלכותיו על הכלכלה בעולם ובישראל. בין יתר הוראות החוזר נקבעה התאמה להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 בנושא "מדידה והלימות הון", כך שתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יחזיק ביחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-9% וביחס הון כולל לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-12.5% (חלף 10%-13.5% בהתאמה, עובר לפרסום החוזר). הוראה זו חלה על לאומי.

תוקף הוראת השעה המקורית היה עד ליום 30 בספטמבר 2020. ביום 16 בספטמבר 2020 פרסם בנק ישראל חוזר המאריך את תוקפה של הוראת השעה עד ליום 31 במרס 2021 (תום תוקף ההוראה). תוקף ההקלה ביעדי ההון יהיה עד תום 24 חודשים מתום תוקף ההוראה, ובלבד שיחסי ההון של התאגיד הבנקאי לא יפחתו מיחסי ההון במועד תום תוקף ההוראה או יחסי ההון המזעריים שחלים על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם.

בהתאם להוראת השעה, יעדי ההון המזעריים החלים על לאומי ליום 30 בספטמבר 2020 הינם יחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-9% ויחס הון כולל לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-12.5%.

ביום 27 באפריל 2020 פרסם בנק ישראל חוזר להתאמות נוספות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה) (הוראה מספר 250). על פי החוזר, במטרה לסייע ולהפחית את השפעות המשבר על נוטלי המשכנתאות, נקבע בהוראת השעה כי בגין הלוואות לדיור אשר יועמדו בתקופת המשבר (החל מיום 19 במרס 2020 ועד תום תוקף ההוראה), לא תחול דרישת ההון הנוספת בשיעור של 1% מיתרת הלוואה, הקבועה בסעיף 14א. להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור. תוקף הוראה זו הוארך עד ליום 31 במרס 2021, במסגרת החוזר מיום 16 בספטמבר 2020 להארכת תוקף הוראת השעה.

בהתאם להוראת השעה, ובתוספת דרישת ההון בגין יתרת הלוואות לדיור, דרישות ההון המינימליות שחלות על הבנק ליום 30 בספטמבר 2020 הינן 9.24% ליחס הון עצמי רובד 1 ו-12.74% ליחס הון הכולל.

ביום 15 בנובמבר 2020 פרסם בנק ישראל חוזר להתאמות נוספות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם וירוס הקורונה (הוראת שעה) (הוראה מספר 250). על פי החוזר נקבעה התאמה להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא "יחס המינוף", כך שתאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד (חלף 5% עובר לפרסום החוזר). תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5.5% (חלף 6% עובר לפרסום החוזר). בהתאם לחוזר, יהיה על לאומי לעמוד ביחס מינוף מזערי של 5.5%. עם תום תוקף הוראת השעה, תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים, ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מיחס המינוף במועד תום תוקף ההוראה או יחס המינוף המינימלי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם. הוראה זו חלה על לאומי מיום פרסום החוזר.

עדכון יעד הון עצמי רובד 1, הפסקת חלוקת דיבידנד והפסקת תכנית הרכישה העצמית

במכתב המפקחת על הבנקים מיום 29 במרס 2020 התבקשו הדירקטוריונים של הבנקים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד ותכנית הרכישה העצמית על רקע המשבר ואי הוודאות. לאור האמור במכתב זה ובהוראת השעה, ובהתאם להפחתה בדרישות הרגולטוריות המזעריות החלות על הבנקים בעקבות משבר הקורונה, כמפורט לעיל, החליט דירקטוריון הבנק ביום 16 באפריל 2020 כלהלן:

- לקבוע כי יעד הון עצמי רובד 1 הפנימי יעמוד על 9.5% חלף 10.5%.
- להפסיק, בשלב זה, את חלוקת הדיבידנד ואת המשך ביצוע תכנית הרכישה העצמית של מניות הבנק.

מדיניות חלוקת דיבידנד

ביום 20 בנובמבר 2017 אישר דירקטוריון הבנק מדיניות חלוקת דיבידנד, לפיה מדי רבעון יחולק דיבידנד בגובה של עד 40% מהרווח הנקי של הבנק בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק לרבעון שחלף. בכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון שלו, גם לאחר חלוקת הדיבידנד.

ביום 6 במרס 2019 אישר דירקטוריון הבנק שינוי במדיניות חלוקת הדיבידנד לפיו מדי רבעון יחולק דיבידנד בגובה של עד 50% מהרווח הנקי של הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק לרבעון שחלף. זאת, בכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון שלו, גם לאחר חלוקת הדיבידנד. חלוקת הדיבידנד בפועל כפופה להחלטות פרטניות של הדירקטוריון בטרם כל חלוקה, ובכפוף להוראות הדין שחלות על חלוקת דיבידנד ובכלל זה הוראות חוק החברות והוראות בנק ישראל.

כאמור לעיל, במכתב המפקחת על הבנקים מיום 29 במרס 2020, התבקשו כל הבנקים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד ותכנית הרכישה העצמית, על רקע משבר הקורונה. בהמשך לאמור במכתב, ולאור הוראת השעה, שפורסמה ביום 31 במרס 2020, החליט דירקטוריון הבנק ביום 16 באפריל 2020 להפסיק, בשלב זה, את חלוקת הדיבידנד.

למידע נוסף ראה סעיף [עדכון יעד הון עצמי רובד 1, הפסקת חלוקת דיבידנד והפסקת תכנית הרכישה העצמית](#) לעיל.

ביאור פא - הון (המשך)

פרטים בדבר דיבידנד ששולם

מועד ההכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה באגורות	דיבידנד ששולם במזומן במיליוני ש"ח
24 במאי 2018	19 ביוני 2018	19.18	292
14 באוגוסט 2018	6 בספטמבר 2018	23.96	361
12 בנובמבר 2018	10 בדצמבר 2018	25.08	375
6 במרס 2019	3 באפריל 2019	18.40	275
26 במאי 2019	23 ביוני 2019	29.27	437
13 באוגוסט 2019	8 בספטמבר 2019	24.95	369
26 בנובמבר 2019	22 בדצמבר 2019	20.87	306
26 בפברואר 2020	23 במרס 2020	20.29	297

תשקיף מדף והנפקת אגרות חוב

ביום 25 במאי 2018 פרסם הבנק תשקיף מדף בהתאם להיתר שהתקבל מרשות לניירות ערך. ביום 18 במאי 2020 החליטה הרשות לניירות ערך להאריך את התקופה להצעת ניירות ערך על פי תשקיף המדף עד ליום 24 במאי 2021.

ביום 29 בינואר 2020, הנפיק הבנק סך של 750 מיליון דולר ארה"ב ערך נקוב כתבי התחייבות נדחים סדרה לאומי \$ 2031. הסדרה נרשמה למסחר ברצף מוסדיים בבורסה בתל-אביב.

כתבי ההתחייבות הנדחים סדרה לאומי \$ 2031 עומדים לפדיון בתשלום אחד, לאחר 11 שנים ממועד הנפקתם, כאשר לבנק עומדת האפשרות לבצע פדיון מוקדם לאחר 6 שנים ממועד הנפקתם, בכפוף לתנאים מסוימים.

כתבי ההתחייבות הנדחים סדרה לאומי \$ 2031 נושאים ריבית שנתית קבועה בשיעור של 3.275% לשנה, עד ליום 29 בינואר 2026, אשר תשולם בתשלומים חצי שנתיים. במועד זה, בהינתן אי מימוש זכותו של הבנק לפדיון מוקדם, תעודכן הריבית הנקובה בכתבי ההתחייבות הנדחים סדרה לאומי \$ 2031, כך שמאותו מועד, הריבית השנתית תהיה שווה לסכום של תשואת אג"ח ממשלת ארה"ב ל-5 שנים במועד שינוי הריבית, ומרווח בשיעור של 1.631%, כמפורט במסמכי ההנפקה.

בהתקיים נסיבות לאירוע מכונן (אירוע מכונן לאי קיימות או אירוע מכונן לספיגת הפסדי קרן, המוקדם מביניהם), יומרו כתבי ההתחייבות הנדחים סדרה לאומי \$ 2031 למניות על פי ממוצע שערי הסגירה שנקבעו למניות הבנק בבורסה ב-14 ימי המסחר העוקבים האחרונים לפני היום בו נמסרה הודעת ההמרה (מתורגם לדולר ארה"ב לפי השער באותו מועד), או על פי שער הרצפה שנקבע (3.6048 דולר ארה"ב, כפוף להתאמות), כגובה מביניהם.

כתבי ההתחייבות הנדחים סדרה לאומי \$ 2031 כשירים להיכלל בהון רובד 2 החל ממועדי הנפקתם.

על פי דוח הצעת מדף מיום 2 ביוני 2020 הנפיק הבנק ביום 4 ביוני 2020 סך של כ-2.4 מיליארד ש"ח אגרות חוב סדרה 181. אגרות החוב עומדות לפדיון בתשלום אחד ביום 5 בספטמבר 2023, צמודות למדד המחירים לצרכן, ונושאות ריבית שנתית בשיעור של 1% אשר תשולם אחת לשנה ביום 5 בספטמבר של כל אחת מהשנים 2020 עד 2023 כולל. אגרות חוב סדרה 181 אינן מוכרות לצורך הון פיקוחי.

ביום 30 ביוני 2020 נפרעו אגרות חוב סדרה 177 של הבנק בערך נקוב של כ-5.3 מיליארד ש"ח. אגרות חוב אלה לא היוו חלק מההון הפיקוחי של הבנק.

ביום 10 בנובמבר 2020 נפרעו כתבי התחייבות נדחים סדרה י"ד של הבנק בערך נקוב של כ-0.9 מיליארד ש"ח. לפי הוראות בנק ישראל, כתבי ההתחייבות הנדחים נכללו בהון הפיקוחי בכפוף להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, ובכפוף להפחתה בשיעור שווה בחמש השנים האחרונות שלפני פירעונם. בהתאם, בשנה האחרונה שלפני הפירעון, כתבי ההתחייבות הנדחים סדרה י"ד לא היו חלק מההון הפיקוחי של הבנק.

למידע בעניין הנפקת כתבי ההתחייבות סדרה 401 ו-402 במהלך שנת 2018, ראה [ביאור 25 לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2018](#).
למידע בעניין הנפקת כתבי ההתחייבות סדרה 403 ו-404 במהלך שנת 2019, ראה [ביאור 25 לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2019](#).

פדיון מוקדם של שטרי הון נדחים

ביום 8 ביולי 2020 החליט דירקטוריון הבנק לפדות בפדיון מוקדם מלא את שטרי הון סדרות 300 ו-301 אשר הונפקו לציבור באוגוסט 2009. בהתאם לכך, ביום 10 באוגוסט 2020 נפדו שטרי ההון בסכום כולל של כ-2.1 מיליארד ש"ח (כולל הפרשי הצמדה בסדרה 300). שטרי ההון נכללו באופן חלקי בהון הפיקוחי של הבנק ליום 30 ביוני 2020, בהתאם להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299.

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות

כללי

במאי 2013 תיקן המפקח על הבנקים את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 בנושא מדידה והלימות הון, על מנת להתאימן להנחיות באזל 3.

יודגש, כי הוראות באזל 3 קובעות שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הרגולטורי, בין היתר, בכל הקשור לנושאים הבאים:

1. רכיבי ההון הפיקוחי
2. ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות
3. טיפול בחשיפות לתאגידים פיננסיים
4. טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים
5. הקצאת הון בגין סיכון CVA

התיקונים להוראות הנ"ל נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר.

בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי נוכו מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. נכון לשנת 2020 תקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 20%.

בנוסף, ביום 29 באוגוסט 2013 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא דרישות הגילוי של באזל הנוגעות להרכב ההון אשר קבע דרישות גילוי מעודכנות שיידרשו הבנקים לכלול כחלק מאימוץ הוראות באזל 3.

רכיבי הון הנתונים לתנדטיות

התקינה בדבר זכויות עובדים אשר יושמה לראשונה בינואר 2015, הינה גורם המשפיע באופן מהותי על הון עצמי רובד 1 של לאומי, בעיקר בשל העובדה שמדידת ההתחייבות הינה בהתאם לריביות שוק שהינן ברמות נמוכות היסטוריות וכן בשל התנדטיות הרבה שמדידה מעין זו הביאה להון הפיקוחי של הבנק.

בהקשר זה, ביום 12 ביולי 2016 קיבל הבנק אישור פרטני מאת בנק ישראל לעניין אופן חישוב ריבית ההיוון שתשמש לחישוב ההתחייבות לזכויות עובדים לצורך מדידת ההון הפיקוחי. בהתאם לאישור, ריבית ההיוון מחושבת על פי ממוצע נע של תשואות השוק, לתקופה של שמונה רבעונים שהסתיימה במועד הדיווח. השינוי מיושם החל מהדוחות הכספיים לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 ועד לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020. ביום 13 בינואר 2020 התקבל אישור בנק ישראל להארכת תוקף האישור עד לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2024 (כולל). שינוי השיטה ממתן באופן משמעותי את התנדטיות הנובעת משינויים בריבית להיוון.

ביום 15 בנובמבר 2016 החליט דירקטוריון הבנק בהתבסס על המלצת וועדת הביקורת לחשב את ההתחייבויות הפנסיוניות לעובדים, על בסיס מרווח קבוע של אגרות חוב בדירוג בינלאומי AA.

לצורך ההון הרגולטורי ההתחייבות הפנסיונית הינה בסך 18,323 מיליון ש"ח והון עצמי רובד 1 38,086 מיליון ש"ח וזאת לעומת ההתחייבות הפנסיונית בספרים בסך של 19,852 מיליון ש"ח והון עצמי רובד 1 34,898 מיליון ש"ח.

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

30 בספטמבר		31 בדצמבר	
2020		2019	
בלתי מבוקר		מבוקר	
במיליוני ש"ח			
א. נתונים			
הון לצורך חישוב יחס ההון			
הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים ^(ב)	38,086	36,882	37,603
הון רובד 2, לאחר ניכויים	13,341	12,009	11,987
סך הכל הון כולל	51,427	48,891	49,590
יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
סיכון אשראי ^(ב)	297,423	285,989 ^(ה)	288,340
סיכויי שוק	5,314	5,313	5,008
סיכון תפעולי	22,448	23,205	23,116
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	325,185	314,507	316,464
יחס ההון לרכיבי סיכון			
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ^(ד)	11.71%	11.73%	11.88%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ^(ד)	15.81%	15.55%	15.67%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ^(א)	9.24%	10.26%	10.27%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ^(א)	12.74%	13.76%	13.77%
ב. חברות בת משמעותיות			
בנק לאומי ארה"ב			
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	13.53%	13.90%	14.04%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.78%	14.78%	14.91%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי השלטונות המקומיים ^(ג)	7.00%	7.00%	7.00%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי השלטונות המקומיים ^(ג)	10.50%	10.50%	10.50%

- (א) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש עד ליום 31 במרס 2020 הינם 10% ו-13.5% בהתאמה. ביום 31 במרס 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת שעה לצורך התמודדות עם משבר הקורונה לפיה יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש הינם 9% ו-12.5% בהתאמה. ליחסים אלה מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוור למעט הלוואות לדיוור שניתנו בתקופת הוראת השעה. לפירוט נוסף על הוראת השעה להתמודדות עם משבר הקורונה, ראה סעיף א. לעיל.
- (ב) נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכניות התייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקחת על הבנקים בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל", הפוחתות בהדרגה עד ליום 30 ביוני 2021, 30 ביוני 2022 וליום 30 בספטמבר 2024 בהתאמה. לסך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון התווסף סך של 8 מיליון ש"ח ליום 30 בספטמבר 2020 בשל התאמות בגין תכניות התייעלות (ליום 30 בספטמבר 2019 התווספו 194 מיליון ש"ח, ליום 31 בדצמבר הופחתו 283 מיליון ש"ח). לפרטים נוספים על ההתאמות בגין תכניות התייעלות ראה [סעיף 7.1](#) להלן.
- (ג) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית הינו 4.5% ו-8%, בהתאמה. ליחסים אלה מתווספת כרית לשימור הון של 2.5% נכון ליום 30 בספטמבר 2020.
- (ד) ביום 1 בינואר 2020 הבנק החל ליישם את ההוראות החדשות בנושא חכירות. יישום ההוראות החדשות הביא לירידה ביחס הון עצמי רובד 1 בשיעור של כ-0.04% ובהון הכולל בשיעור של כ-0.05%, זאת כתוצאה משקלול נכסי הסיכון בגין נכסי זכות שימוש הנובעים מחכירות תפעוליות שהוכרו במאזן בשיעור של 100% והתאמת יתרות המיסים הנדחים המתייחסים.
- (ה) הוצג מחדש.

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ג. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר	30 בספטמבר	2020	2019
מבוקר	בלתי מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר
31 בדצמבר	30 בספטמבר	2020	2019
2019	2019	2020	2019
מבוקר	בלתי מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר
	במיליוני ש"ח		
1. הון עצמי רובד 1			
35,406	35,144	37,128	
266	262	312	
1,687	1,188	860	
37,359	36,594	38,300	
התאמות פיקוחיות וניכויים:			
(148)	(129)	(131)	
-	(149)	(410)	
(11)	(11)	(13)	
(159)	(289)	(554)	
403	577	340	
37,603	36,882	38,086	
2. הון רובד 2			
8,897	8,896	9,623	
3,090	3,113	3,718	
11,987	12,009	13,341	
ניכויים:			
-	-	-	
11,987	12,009	13,341	
49,590	48,891	51,427	

(א) בהתאם לאישור פרטני מהפיקוח על הבנקים.

הערה: סך הכל הון כולל מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, 299 בדבר "מדידה והלימות הון", החלות מיום 1 בינואר 2014.

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ד. השפעת הוראות המעבר והתאמות בגין תכנית התייעלות על יחס הון עצמי רובד 1

31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2019	2019	2020
מבוקר	בלתי מבוקר	
	באחוזים	
יחס ההון לרכיבי סיכון		
11.74%	11.56%	11.61%
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת התאמות בגין תכנית ההתייעלות ^(א)		
0.14%	0.17%	0.10%
התאמות בגין תכנית ההתייעלות ^(ב)		
11.88%	11.73%	11.71%
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון		

(א) לרבות השפעת אימוץ כללי החשבונאות המוקבלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים.
 (ב) התאמות בגין תכניות התייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים נזקפות על פני 5 שנים בקו ישר לעניין חישוב הלימות הון. לפרטים נוספים ראה [ביאור 8](#).

ה. יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים

ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף. ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדדה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוטא באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה של הבנק היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים ולא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו כן, הבנק לא מורשה להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערביות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי, כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן הותר ספציפית בהתאם להוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראה 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה הבנק מחשב את החשיפה בגין נגזרים בהתאם לנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, ואת החשיפות בגין פריטים חוץ מאזניים על ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 6%.

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר	
2019	2019	2019	2020
מבוקר		בלתי מבוקר	
		במיליוני ש"ח	
א. בנתוני המאוחד^(א)			
הון רובד 1		37,603	38,086
סך החשיפות		511,820 ^(ב)	572,012
		7.35%	6.66%
יחס המינוף		7.40%	6.66%
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים		6.00%	6.00%
ב. חברות בת משמעותיות			
בנק לאומי ארה"ב			
יחס המינוף		12.46%	11.13%
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים		5.00%	5.00%

(א) נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכנית ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים. ההשפעה של ההקלה בגין תכניות ההתייעלות על יחס המינוף ליום 30 בספטמבר 2020 המוערכת בכ-0.06% נזקפת על פני 5 שנים בקו ישר ממועד תחילתן (0.08%-0.12% ליום 31 בדצמבר 2019 וליום 30 בספטמבר 2019, בהתאמה). לפרטים נוספים על ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות ראה [סעיף ד](#) לעיל.
 כמו כן, בחישוב יחס המינוף הובאו בחשבון התאמות מיישום ריבית ההיוון המחושבת על פני ממוצע נע של תשואת השוק, לתקופה של שמונה רבעונים שהסתיימה במועד הדיווח, בקשר להתחייבויות אקטואריות מסוימות.
 (ב) הוצג מחדש.

1. יחס כיסוי נזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

ביום 28 בספטמבר 2014 פורסם חוזר במסגרתו נוספה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא יחס כיסוי נזילות אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות כחון אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה. במסגרת ההוראה נקבע אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם וכן את תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים (המכנה).

תרחיש הקיצון שנקבע בהוראה כולל זעזוע המשלב זעזוע ספציפי לתאגיד וזעזוע מערכתי ובמסגרתו הוגדרו שיעורי משכיכה סטנדרטיים לתזרימים יוצאים ושיעורי קבלה של תזרימים נכנסים בהתאם לקטגוריות של היתרות השונות.

יחס כיסוי הנזילות מונהג החל מיום 1 באפריל 2015.

החל מיום 1 בינואר 2017 ואילך, יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש הינו 100%. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימאליות אלו.

ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר	
2019	2019	2019	2020
מבוקר		בלתי מבוקר	
		באחוזים	
א. בנתוני המאוחד			
יחס כיסוי הנזילות		123	137
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים		100	100
ב. בנתוני הבנק			
יחס כיסוי הנזילות		121	136
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים		100	100

הערה: בנק לאומי ארה"ב אינו נדרש ביחס כיסוי נזילות.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2019	2019	2020
מבוקר	בלתי מבוקר	במיליוני ש"ח
		(1) חוזי שכירות לזמן ארוך - דמי שכירות של בניינים, ציוד וכלי רכב ודמי אחזקה בשל התקשרויות לתשלום בשנים הבאות ^(א)
244	201	בשנה ראשונה
182	151	בשנה שניה
152	122	בשנה שלישית
113	106	בשנה רביעית
102	98	בשנה חמישית
657	665	מעל 5 שנים
1,450	1,343	סך הכל חוזי שכירות לזמן ארוך
692	587	964
		(2) התחייבויות להשקעה בבניינים ורכישתם
30	95	81

(א) החל מיום 1 בינואר 2020 בעקבות יישום נושא 842 בקודיפיקציה בדבר חכירות, ההתחייבויות בגין חוזי שכירות נכללו במסגרת התחייבויות אחרות. למידע בגין חכירות ראה [ביאור 1.ב.1](#).

לשנה	לשלושה חודשים	לתשעה חודשים	לשלושה חודשים	לשלושה חודשים
שהסתיימה	שהסתיימו	שהסתיימו	שהסתיימו	שהסתיימו
ביום 31 בדצמבר	ביום 30 בספטמבר	ביום 30 בספטמבר	ביום 30 בספטמבר	ביום 30 בספטמבר
2019	2019	2020	2019	2020
מבוקר	בלתי מבוקר	בלתי מבוקר	במיליוני ש"ח	
				(4) פעילות מכירת אשראי
900	540 ^(א)	4	147	-
				הערך בספרים של האשראי שנמכר
915	555 ^(א)	4	162	-
				תמורה שהתקבלה במזומן
15	15	-	15	-
				סך הכל רווח נטו ממכירת אשראי

(א) הוצג מחדש.

ב. תביעות משפטיות

במהלך העסקים השוטף הוגשו כנגד הבנק וחברות מאוחדות מסוימות תובענות משפטיות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות.

[בביאור 26 לדוחות הכספיים השנתיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2019](#), נכלל מידע לגבי כל התביעות המהותיות למועד הדוחות כאמור. בביאור להלן נכלל מידע לעניין תביעות מהותיות שהוגשו בתקופת הדוח ולאחר תקופת הדוח, ככל שהוגשו, וכן שינויים שחלו לגבי תביעות מהותיות שהוגשו בתקופת דיווח קודמות, ואינו כולל מידע אודות תביעות שדווחו [בביאור 26 לדוח השנתי](#) ולא חל לגביהן שינוי.

לדעת הנהלת הבנק והחברות המאוחדות, המתבססות על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תובענות אלו, לרבות הבקשות לאישור תביעות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי נזקים כתוצאה מהתובענות כאמור.

לדעת הנהלת הבנק והנהלות החברות המאוחדות סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק ונגד החברות המאוחדות בנושאים שונים, שסכום כל אחת מהן עולה על 2 מיליון ש"ח ואשר אפשרות התממשותן אינה קלושה, מסתכם בסך של כ-197 מיליון ש"ח.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

1. למועד פרסום הדוחות הכספיים לא חלו שינויים מהותיים ביחס למפורט [בביאור 26 לדוח השנתי](#), למעט כמפורט להלן:
- 1.1 ביום 11 בפברואר 2015 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק בסכום נטען של כ-2.3 מיליארד ש"ח (שמאוחר יותר הופחת ל-1.5 מיליארד ש"ח). לטענת המבקש, הבנק מנהל לכאורה "רשימה שחורה" של לקוחות, לפיה הוא נוהג לסמן לקוחות בכוכבית במערכות הבנק לזמן בלתי מוגבל, באופן הפוגע או מקשה עליהם, לטענתו, לקבל אשראי או לבצע פעילות עסקית אחרת מול הבנק. ביום 1 באפריל 2020 ניתן פסק הדין של בית המשפט המחוזי, שדחה את הבקשה לאישור תובענה ייצוגית וחייב את המבקש בתשלום הוצאות לבנק. ביום 24 ביוני 2020 הגיש המבקש ערעור לבית המשפט העליון על פסק הדין.
- 1.2 ביום 7 במרס 2016 הוגשה לבית המשפט בארה"ב תביעה, על ידי מספר רב של תובעים, כנגד עשרות נתבעים, וביניהם: הבנק, בנק לאומי ארה"ב ובנק הפועלים, בטענה שהנתבעים תומכים בהתנחלויות, באופן שפוגע בתושבים פלסטינאים, ברכושם ובזכויותיהם, בין היתר, באמצעות כיצוע העברות בנקאיות. סכום התביעה הנטען נגד כל הנתבעים יחדיו היה במקור 34.5 מיליארד דולר ובהמשך הופחת לסך של 1 מיליארד דולר ארה"ב. ביום 29 באוגוסט 2017 ניתן אישור על ידי בית המשפט בארה"ב לבקשה לסילוק על הסף של התובענה. ביום 8 בספטמבר 2017 הגישו התובעים ערעור על החלטה זו, וביום 19 בפברואר 2019 קיבל בית המשפט את הערעור שהגישו התובעים וביטל את ההחלטה שאישרה את הסילוק על הסף. ביום 8 ליוני 2020 אישר בית המשפט את בקשת התובעים לסילוק התביעה נגד הבנק ונגד חלק מהנתבעים. עם זאת, ההליך המשפטי ימשיך להתנהל נגד יתר הנתבעים, ביניהם בנק לאומי ארה"ב.
- 1.3 ביום 22 במאי 2016 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק, ונגד בנקים אחרים, בטענה שכאשר הבנקים גובים במזומן עמלות פעולה על ידי פקיד, הם גובים את העמלה הנקובה בתעריפון ללא הטבות שאמורות לחול על קבוצות אוכלוסיה מסוימות, וכן אינם לוקחים עמלות אלו בחשבון בעת חישוב עמלת המינימום הנגבית בחשבון הלקוחות. המבקשים לא העריכו את הסכום המדויק שנגבה לטענתם שלא כדין מכל חברי הקבוצה. ביום 20 בספטמבר 2018 ניתן פסק דין שדחה את הבקשה לאישור תובענה ייצוגית, וביום 12 בנובמבר 2018 הוגש ערעור על פסק הדין הנ"ל על ידי המבקשים. ביום 12 בנובמבר 2020 ניתן פסק דין של בית המשפט העליון הדוחה את הערעור, ובכך נדחתה באופן סופי התובענה שהוגשה נגד הבנק.
- 1.4 ביום 22 בינואר 2017 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק. ענינה של התובענה בטענה שהבנק מבצע לכאורה פעולת המרה של יתרות זכות במט"ח אשר מופקדות לזכות חשבונות מטבע ישראלי של לקוחות, וזאת גם אם הלקוחות לא ביקשו שירות זה. לטענת המבקש, הנזק לכאורה שנגרם ללקוחות כתוצאה מכך, הינו עמלת ההמרה וההפרש בין המרה לפי שער יציג לבין המרה לפי השער בו בוצעה ההמרה בפועל, שהוא נמוך יותר. המבקש טוען כי סכום הנזק האישי שנגרם לו הוא כ-38 ש"ח, את הנזק שנגרם לקבוצה מעריך המבקש במיליון ש"ח, ללא פירוט. ביום 23 באוגוסט 2020 אישר בית המשפט הסדר פשרה בהליך זה, בכך הסתיימה התובענה.
- 1.5 ביום 5 ביוני 2019 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנקים אחרים. לטענת המבקש, הפרשי המרת מט"ח מהווים "עמלה" המחייבת גילוי נאות על ידי הבנקים ולפיכך, בין היתר, גבייתה נעשית שלא כדין, וכן הבנק גובה עמלה ביתר. הנזק שלטענת המבקש נגרם לכל חברי הקבוצה אותה הוא מתיימר לייצג עומד על כ-8 מיליארד ש"ח (המבקש טוען לנזקים נוספים שלא כומתו), מתוכו מיוחס לבנק סך של כ-2.2 מיליארד ש"ח. ביום 21 ביוני 2020 ניתן פסק הדין של בית המשפט המחוזי בתל אביב, שהורה על דחיה על הסף של הבקשה לאישור תובענה ייצוגית וחייב את המבקשים בתשלום הוצאות למשיבים. ביום 6 ביולי 2020 הגיש המבקש ערעור לבית המשפט העליון על פסק הדין.
- 1.6 ביום 21 בינואר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנקים אחרים. עניינה של התובענה בטענת המבקשים לפיה הבנק מחייב, לכאורה, את כלל לקוחותיו (יחידים, עסקים קטנים ועסקים גדולים) עבור עסקאות לרכישת מוצרים ו/או שירותים מחו"ל, בין אם לשימוש עצמי ובין אם לצורך העברתם לחו"ל ו/או ייבואם לארץ, לפי פרק 7 לתעריפון - "סחר חוץ" וזאת במקום לחייב בעמלות הנמוכות יותר לפי פרק 5 לתעריפון - "מטבע חוץ". המבקשים מעריכים את הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה, אותה הם מתיימרים לייצג, בעשרות מיליוני שקלים.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

1.7. ביום 10 במאי 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד שני בנקים אחרים. לטענת המבקשים, הבנקים פוגעים בפרטיות לקוחותיהם ומפרים חובת סודיות בכך שמעבירים מידע מזהה על לקוחות הבנק לחברות כגון פייסבוק וגוגל. כן נטען כי הבנקים עשו שימוש בכלים של צדדים שלישיים, כדי לעקוב אחרי הלקוחות שלהם בזמן ביצוע פעולות באתרים ובאפליקציות הבנקאיות וזאת לשם עריכת קמפיינים פרסומיים. המבקשים מעריכים את הנזק האישי שנגרם להם ב-1,000 ש"ח ואינם נוקבים בסכום נזק קבוצתי.

1.8. בשנת 2018 הגישה עמותת צדק פיננסי עתירה לבג"צ נגד המפקחת על הבנקים דאז והיועץ המשפטי לממשלה (שתוקנה בשנת 2019 כך שהופנתה גם כנגד משטרת ישראל) ("העתירה"). בעתירה התבקשו סעדים שנועדו למנוע את המשך כהונתם ומינויים בתאגידים בנקאיים אחרים של מי שנחקר בישראל בקשר לפרשת הלקוחות האמריקאיים. כן התבקש צו שיורה ליועץ המשפטי לממשלה ולמשטרה להסביר מדוע החקירה אינה ממוצה ומדוע לא מוגשים כתבי אישום. הבנק אינו צד לעתירה.

הבנק נחשף למלוא המסמכים שהוגשו בעתירה לאחרונה, בעקבות בקשה שהגיש לעיין בתיק בית המשפט. בתגובת עדכון שהגישה הפרקליטות לעתירה (העדכון האחרון הוגש ב-19 באוקטובר 2020) צוין כי בחודש אוגוסט 2017 הורה היועץ המשפטי לממשלה על פתיחה בחקירה פלילית וקבע כי התיק יועבר לטיפול המשטרה; כי טרם נחקרו חשודים באזרה; כי החקירה נמצאת בעיצומה; כי התקיימו מספר ישיבות התייעצות בעניין אצל היועץ המשפטי לממשלה וגורמים בפרקליטות; וכי מבוצעת בחינה של הסוגיות בפרקליטות, הנוגעות גם לבחינת האפשרות לנקוט הליכים לבר פליליים, זאת במטרה לגבש את אפיק הפעולה שייבחר. המדינה ביקשה כי יינתן לה פרק זמן נוסף להגשת תגובה עד לסוף שנת 2020. הבנק מעריך כי הסיכוי שהחקירה תניב כתב אישום והרשעה פלילית כנגד הבנק הוא סיכון נמוך.

2. למועד פרסום הדוחות הכספיים לא מתנהלות תביעות מהותיות נגד חברות בנות של הבנק.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
במיליוני ש"ח		
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים		
(א) חוזי ריבית		
27,578	25,414	2,164
5,366	3,921	1,445
2,928	2,928	-
265,446	239,347	26,099
301,318	271,610	29,708
5,897	-	5,897
(ב) חוזי מטבע חוץ		
264,652	225,519	39,133
23,327	22,229	1,098
24,660	23,562	1,098
19,363	19,293	70
332,002	290,603	41,399
-	-	-
(ג) חוזים בגין מניית		
109,553	109,017	536
28,435	27,269	1,166
28,243	27,273	970
71,810	71,732	78
238,041	235,291	2,750
(ד) חוזי סחורות ואחרים		
4,483	4,483	-
210	210	-
210	210	-
261	261	-
5,164	5,164	-
(ה) חוזי אשראי		
-	-	-
-	-	-
-	-	-
876,525	802,668	73,857

(א) מזה: SWAPS שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 132,677 מיליון ש"ח.

(ב) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 13,167 מיליון ש"ח.

(ג) כולל בעיקר עסקאות גידור החלפת ריבית IRS.

(ד) מזה: חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט בסך 26,994 מיליון ש"ח.

(ה) מזה: נסחרים בבורסה בסך 27,088 מיליון ש"ח.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
במיליוני ש"ח		
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים		
(א) חוזי ריבית		
		חוזי Forward-I Futures
55,345	53,420	1,925
		אופציות שנכתבו
28,515	28,515	-
		אופציות שנקנו
26,698	26,698	-
330,773	296,566	34,207
		Swaps ^(א)
441,331	405,199	36,132
		סך הכל ^(ב)
3,947	-	3,947
		מזה: נגזרים מגדרים ^(ג)
(ב) חוזי מטבע חוץ		
		חוזי Forward-I Futures ^(ד)
196,817	166,433	30,384
		אופציות שנכתבו
39,897	38,179	1,718
		אופציות שנקנו
46,622	44,396	2,226
		Swaps ^(א)
20,625	19,911	714
303,961	268,919	35,042
		סך הכל
-	-	-
		מזה: נגזרים מגדרים ^(ג)
(ג) חוזים בגין מניות		
		חוזי Forward-I Futures
140,780	140,190	590
		אופציות שנכתבו
104,704	102,825	1,879
		אופציות שנקנו ^(ה)
104,636	102,932	1,704
		Swaps
52,313	52,048	265
402,433	397,995	4,438
		סך הכל
(ד) חוזי סחורות ואחרים		
		חוזי Forward-I Futures
994	994	-
		אופציות שנכתבו
2,933	2,933	-
		אופציות שנקנו
2,932	2,932	-
		Swaps
634	634	-
7,493	7,493	-
		סך הכל
(ה) חוזי אשראי		
		הבנק ערב
-	-	-
		הבנק מוטב
-	-	-
		סך הכל
-	-	-
1,155,218	1,079,606	75,612
		סך כל הסכום הנקוב

(א) מזה: SWAPS שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 174,709 מיליון ש"ח.

(ב) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 17,341 מיליון ש"ח.

(ג) הבנק מבצע את הגידור על ידי עסקאות החלפת ריבית IRS.

(ד) מזה: חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט בסך 7,196 מיליון ש"ח.

(ה) מזה: נסחרים בבורסה בסך 102,619 מיליון ש"ח.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
במיליוני ש"ח		
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים		
(א) חוזי ריבית		
25,397	24,316	1,081
18,070	⁽ⁱ⁾ 16,688	⁽ⁱⁱ⁾ 1,382
16,227	16,227	-
312,664	275,579	37,085
372,358	332,810	39,548
5,064	-	⁽ⁱⁱ⁾ 5,064
(ב) חוזי מטבע חוץ		
209,221	176,729	32,492
27,964	26,722	1,242
30,334	29,092	1,242
19,865	19,155	710
287,384	251,698	35,686
-	-	-
(ג) חוזים בגין מניית		
142,193	141,575	618
62,577	61,474	1,103
62,565	61,378	1,187
52,613	52,584	29
319,948	317,011	2,937
(ד) חוזי סחורות ואחרים		
1,133	1,133	-
444	444	-
441	441	-
279	279	-
2,297	2,297	-
(ה) חוזי אשראי		
-	-	-
-	-	-
-	-	-
981,987	903,816	78,171

(א) מזה: SWAPS שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 164,068 מיליון ש"ח.

(ב) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 15,522 מיליון ש"ח.

(ג) כולל בעיקר עסקאות גידור החלפת ריבית IRS.

(ד) מזה: חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט בסך 11,436 מיליון ש"ח.

(ה) מזה: נסחרים כבורסה בסך 61,181 מיליון ש"ח.

(ii) סווג מחדש.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
במיליוני ש"ח					
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
7,068	6,285	783	6,335	6,043	292
(א) חוזי ריבית					
465	-	465	75	-	75
מזה: נגזרים מגדרים					
3,055	2,928	127	2,764	2,681	83
(ב) חוזי מטבע חוץ					
-	-	-	-	-	-
מזה: נגזרים מגדרים					
3,232	3,192	40	3,243	3,202	41
(ג) חוזים בגין מניות					
233	233	-	235	235	-
(ד) חוזי סחורות ואחרים					
-	-	-	-	-	-
(ה) חוזי אשראי					
13,588	12,638	950	12,577	12,161	416
סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו^(א)					
-	-	-	-	-	-
סכומים שקוזזו במאזן					
13,588	12,638	950	12,577	12,161	416
יתרה מאזנית					
מזה: שאינם כפופים להסדר התחשכנות נטו או להסדרים דומים					
466	466	-	348	297	51

(א) מזה: שווי הוגן ברוטו של נכסים בגין נגזרים משוכצים בסך 26 מיליון ש"ח, שווי הוגן ברוטו של התחייבויות בגין נגזרים משוכצים בסך 29 מיליון ש"ח.

30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)					
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
במיליוני ש"ח					
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
6,094	5,749	345	5,845	5,715	130
(א) חוזי ריבית					
257	-	257	3	-	3
מזה: נגזרים מגדרים					
3,994	3,910	84	3,281	3,116	165
(ב) חוזי מטבע חוץ					
-	-	-	-	-	-
מזה: נגזרים מגדרים					
2,923	2,850	73	2,920	2,860	60
(ג) חוזים בגין מניות					
276	276	-	276	276	-
(ד) חוזי סחורות ואחרים					
-	-	-	-	-	-
(ה) חוזי אשראי					
13,287	12,785	502	12,322	11,967	355
סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו^(א)					
-	-	-	-	-	-
סכומים שקוזזו במאזן					
13,287	12,785	502	12,322	11,967	355
יתרה מאזנית					
מזה: שאינם כפופים להסדר התחשכנות נטו או להסדרים דומים					
366	366	-	192	192	-

(א) מזה: שווי הוגן ברוטו של נכסים בגין נגזרים משוכצים בסך 1 מיליון ש"ח, שווי הוגן ברוטו של התחייבויות בגין נגזרים משוכצים בסך 36 מיליון ש"ח.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)					
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו		
סך הכל	נגזרים למסחר	שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	שאינם למסחר
במיליוני ש"ח					
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
4,746	4,492	254	4,657	4,527	130
א) חוזי ריבית					
171	-	^(ב) 171	10	-	10
מזה: נגזרים מגדרים					
2,977	2,819	158	2,443	2,294	149
ב) חוזי מטבע חוץ					
-	-	-	-	-	-
מזה: נגזרים מגדרים					
3,812	3,708	104	3,826	3,721	105
ג) חוזים בגין מניות					
43	43	-	44	44	-
ד) חוזי סחורות ואחרים					
-	-	-	-	-	-
ה) חוזי אשראי					
11,578	11,062	516	10,970	10,586	384
סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו^(א)					
-	-	-	-	-	-
סכומים שקוזזו במאזן					
11,578	11,062	516	10,970	10,586	384
יתרה מאזנית					
מזה: שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או להסדרים דומים					
361	347	14	173	173	-

(א) מזה: שווי הוגן ברוטו של התחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך 50 מיליון ש"ח.
(ב) סווג מחדש.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. גידור חשבונאי

1. השפעת חשבונאות גידור תזרים מזומנים על רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	
רווח (הפסד) שסווג מחדש	סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לרווח ההפסד ^(א)	רווח (הפסד) שסווג מחדש	סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לרווח ההפסד
בלתי מבוקר			
במיליוני ש"ח			
א. נגזרים המשמשים לגידור תזרים מזומנים^(ב)			
-	52	-	-
חוזי ריבית			

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	
רווח (הפסד) שסווג מחדש	סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לרווח ההפסד ^(א)	רווח (הפסד) שסווג מחדש	סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לרווח ההפסד
בלתי מבוקר			
במיליוני ש"ח			
א. נגזרים המשמשים לגידור תזרים מזומנים^(ב)			
-	-	-	-
חוזי ריבית			

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019	
רווח (הפסד) שסווג מחדש מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לרווח ההפסד ^(א)	סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מנגזרים
מבוקר	
במיליוני ש"ח	
א. נגזרים המשמשים לגידור תזרים מזומנים^(ב)	
-	(3)
חוזי ריבית	

- (א) סכומי רווח (הפסד) שסווגו מחדש מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר נכללו בסעיף הכנסות (הוצאות) ריבית או בסעיף הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בהתאם לשורה בה מוצגת השפעת הפריט המגודר.
- (ב) משקף סכומים הכלולים בהערכת אפקטיביות הגידור.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. גידור חשבונאי (המשך)

2. השפעת חשבונאות גידור שווי הוגן על רווח (הפסד)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	
		בלתי מבוקר
		במיליוני ש"ח
(51)	(32)	סך כל ההכנסות (הוצאות) ריבית שהוכרו בדוח רווח או הפסד
		ההשפעה של גידורי שווי הוגן:
		א. רווח (הפסד) מגידורי שווי הוגן
		חוזי ריבית
277	(97)	פריטים מגודרים
(328)	65	נגזרים מגדרים
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	
		בלתי מבוקר
		במיליוני ש"ח
2	1	סך כל ההכנסות (הוצאות) ריבית שהוכרו בדוח רווח או הפסד
		ההשפעה של גידורי שווי הוגן:
		א. רווח (הפסד) מגידורי שווי הוגן
		חוזי ריבית
279	77	פריטים מגודרים
(277)	(76)	נגזרים מגדרים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019		
		מבוקר
		במיליוני ש"ח
(13)		סך כל ההכנסות (הוצאות) ריבית שהוכרו בדוח רווח או הפסד
		ההשפעה של גידורי שווי הוגן:
		א. רווח (הפסד) מגידורי שווי הוגן
		חוזי ריבית
176		פריטים מגודרים
(189)		נגזרים מגדרים

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. גידור חשבונאי (המשך)

3. פריטים מגודרים בגידור שווי הוגן

ליום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)			
התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו (הקטינו) את הערך בספרים		הערך בספרים של הפריט המגודר	
יחסי גידור שהופסקו	יחסי גידור קיימים		
14	292	5,251	ניירות ערך - מכשירי חוב המסווגים כזמינים למכירה
ליום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)			
התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו (הקטינו) את הערך בספרים		הערך בספרים של הפריט המגודר	
יחסי גידור שהופסקו	יחסי גידור קיימים		
-	184	4,323	ניירות ערך - מכשירי חוב המסווגים כזמינים למכירה
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)			
התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו (הקטינו) את הערך בספרים		הערך בספרים של הפריט המגודר	
יחסי גידור שהופסקו	יחסי גידור קיימים		
-	127	4,024	ניירות ערך - מכשירי חוב המסווגים כזמינים למכירה

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. גידור חשבונאי (המשך)

4. השפעת גידור השקעה נטו בפעילות חוץ על רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ועל דוח רווח או הפסד

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	
רווח (הפסד) שסוג מחדש	סכומים שנזקפו לרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)	רווח (הפסד) שסוג מחדש	סכומים שנזקפו מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)
בלתי מבוקר		בלתי מבוקר	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
		פיקדונות ששימשו עבור גידורי השקעה, נטו	
-	7	-	15
		פיקדונות במטבע חוץ	

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	
רווח (הפסד) שסוג מחדש	סכומים שנזקפו לרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)	רווח (הפסד) שסוג מחדש	סכומים שנזקפו מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)
בלתי מבוקר		בלתי מבוקר	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
		פיקדונות ששימשו עבור גידורי השקעה, נטו	
-	162	-	51
		פיקדונות במטבע חוץ	

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019	
רווח (הפסד) שסוג מחדש מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)	סכומים שנזקפו לרווח (הפסד) כולל אחר
מבוקר	
במיליוני ש"ח	
פיקדונות ששימשו עבור גידורי השקעה, נטו	
-	178
פיקדונות במטבע חוץ	

(א) סכומי רווח (הפסד) שסוגו מחדש מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר נכללו בסעיף הכנסות (הוצאות) ריבית או בסעיף הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. גידור חשבונאי (המשך)

5. השפעת נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים על דוח רווח או הפסד

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020
רווח (הפסד) שהוכר בהכנסות (הוצאות) מפעילות במכשירים נגזרים ^(א)	רווח (הפסד) שהוכר בהכנסות (הוצאות) מפעילות במכשירים נגזרים ^(א)
בלתי מבוקר	
במיליוני ש"ח	
נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים	
(612)	(3)
חוזי ריבית	
687	(159)
חוזי מטבע חוץ	
95	61
חוזים בגין מניות	
4	-
חוזי סחורות ואחרים	
174	(101)
סך הכל	
נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים	
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019
רווח (הפסד) שהוכר בהכנסות (הוצאות) מפעילות במכשירים נגזרים ^(א)	רווח (הפסד) שהוכר בהכנסות (הוצאות) מפעילות במכשירים נגזרים ^(א)
בלתי מבוקר	
במיליוני ש"ח	
נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים	
(223)	(49)
חוזי ריבית	
(1,045)	(238)
חוזי מטבע חוץ	
125	13
חוזים בגין מניות	
5	3
חוזי סחורות ואחרים	
(1,138)	(271)
סך הכל	
נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019	
רווח (הפסד) שהוכר בהכנסות (הוצאות) מפעילות במכשירים נגזרים ^(א)	
מבוקר	
במיליוני ש"ח	
נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים	
(154)	
חוזי ריבית	
(1,145)	
חוזי מטבע חוץ	
183	
חוזים בגין מניות	
4	
חוזי סחורות ואחרים	
(1,112)	
סך הכל	

(א) נכלל בסעיף הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)						
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים ^(א)	בנקים ^(א)	בורסות	
במיליוני ש"ח						
12,577	4,072	27	1,441	6,771	266	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ^(א,ב) סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
8,782	1,352	27	1,417	5,986	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
2,249	1,741	-	19	489	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
1,546	979	-	5	296	266	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
18,646	8,054	92	3,622	6,474	404	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ^(ד,ה)
8,098	2,549	55	2,398	3,096	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
10,548	5,505	37	1,224	3,378	404	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
12,094	6,484	37	1,229	3,674	670	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
13,588	3,362	76	2,126	7,822	202	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ^(א,ג) סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
8,782	1,352	27	1,417	5,986	-	מכשירים פיננסיים
2,896	528	49	675	1,644	-	בטחון במזומן ששוועבד
1,910	1,482	-	34	192	202	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)						
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים ^(א)	בנקים ^(א)	בורסות	
במיליוני ש"ח						
12,322	3,272	139	2,146	6,603	162	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ^(א,ב) סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
8,634	1,861	-	1,560	5,213	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
2,459	592	102	546	1,219	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
1,229	819	37	40	171	162	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
23,751	9,919	84	5,045	8,164	539	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ^(ד,ה)
10,404	3,448	-	2,395	4,561	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
13,347	6,471	84	2,650	3,603	539	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
14,576	7,290	121	2,690	3,774	701	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
13,287	5,376	-	1,941	5,802	168	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ^(א,ג) סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
8,634	1,861	-	1,560	5,213	-	מכשירים פיננסיים
2,224	1,410	-	335	479	-	בטחון במזומן ששוועבד
2,429	2,105	-	46	110	168	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

[ראה הערות בעמוד הבא](#)

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)						
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	במיליוני ש"ח
10,970	2,229	141	2,039	6,386	175	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ב)}
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
6,820	1,303	-	1,352	4,165	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
3,314	474	133	617	2,090	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
836	452	8	70	131	175	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
20,702	9,014	84	4,825	6,312	467	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ^{(ד)(ה)}
8,542	4,837	-	1,295	2,410	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
12,160	4,177	84	3,530	3,902	467	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
12,996	4,629	92	3,600	4,033	642	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
11,578	5,525	-	1,422	4,477	154	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ג)}
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
6,820	1,303	-	1,352	4,165	-	מכשירים פיננסיים
3,335	3,095	-	62	178	-	בטחון במזומן ששועבד
1,423	1,127	-	8	134	154	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

(א) הבנק לא קיזז הסכמי התחשבות נטו.

(ב) מתוך זה יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 12,551 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2019 - 12,321 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2019 - 10,970 מיליון ש"ח).

(ג) מתוך זה יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 13,559 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2019 - 13,251 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2019 - 11,528 מיליון ש"ח).

(ד) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) לפני הפחתת סיכון אשראי, כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.

(ה) ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

(ו) סווג מחדש.

הערה:

בתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020, 30 בספטמבר 2019 ובדצמבר 2019 לא הוכרו הפסדי אשראי בגין מכשירים נגזרים.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ד. פירוט מועדי פירעון - סכומים נקובים: יתרות

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
	מעל עד שלושה חודשים	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל שלושה ועד שנה חודשים	מעל שלושה ועד שנה חודשים	מעל שלושה ועד שנה חודשים
סך הכל	מעל חמש שנים	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל שלושה ועד שנה חודשים	מעל שלושה ועד שנה חודשים	מעל שלושה ועד שנה חודשים
במיליוני ש"ח					
חוזי ריבית:					
13,167	1,995	7,147	2,553	1,472	שקל - מדד
288,151	74,463	112,055	61,180	40,453	אחר
332,002	6,330	21,166	93,858	210,648	חוזי מטבע חוץ
238,041	-	947	60,824	176,270	חוזים בגין מניות
5,164	-	64	3,949	1,151	חוזי סחורות ואחרים
876,525	82,788	141,379	222,364	429,994	סך הכל
1,155,218	88,267	238,648	280,848	547,455	סך הכל 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)
981,987	80,966	181,526	210,029	509,466	סך הכל 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)

ביאור 12 א - מגזרי פעילות פיקוחיים

כללי

מידע בדבר מגזרי פעילות פיקוחיים הובא [בביאור 29 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019](#).

סיווג לקוחות

סיווג הלקוחות למגזרי הפעילות יעשה על פי מחזור הפעילות שלהם או מאפייניהם (לקוחות פרטיים ופרטיים אחרים). כאשר לתאגיד בנקאי אין מידע לגבי מחזור ההכנסות של לקוח עסקי, אשר אין לו חבות כלפי הבנק (לרבות מסגרת אשראי וכו'), הבנק רשאי לסווג אותו למגזר הפעילות הפיקוחי הרלבנטי לפי סך הנכסים הפיננסיים לאחר הכפלתם במקדם של 10. כמו כן כאשר לדעת הבנק מחזור ההכנסות אינו מייצג את היקף הפעילות של הלקוח יסווג הלקוח כדלקמן: לקוח שחבותו נמוכה מ-100 מיליון ש"ח בהתאם לסך הנכסים במאזן העסק כפי הכללים שפורטו בקובץ שאלות ותשובות ולקוח שחבותו עולה על 100 מיליון ש"ח יסווג למגזר עסקים גדולים.

במהלך התקופה בוצעו פעולות להשלמת מידע שחסר בעיקר בנוגע למחזור הפעילות של הלקוחות העסקיים. במקרים בהם המידע טרם הושלם, סווגו הלקוחות בהתאם להערכות ומידע נוסף שנמצא בידי הבנק. הבנק פועל להשלמת המידע.

ביאור 12 א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	בנקאות פרטית
במיליוני ש"ח			
817	505	14	1
21	-	-	27
796	505	14	(26)
(215)	(283)	-	37
581	222	14	11
236	14	55	37
817	236	69	48
71	46	-	-
635	49	54	20
1	1	-	-
636	50	54	20
110	140	15	28
38	47	6	12
72	93	9	16
-	-	-	-
72	93	9	16
-	-	-	-
72	93	9	16
98,613	72,693	3,793	304
-	-	-	-
99,540	73,160	3,832	297
100,437	74,069	3,901	309
346	22	1	-
829	786	-	-
120,559	18	8	26,256
119,800	-	-	26,219
120,437	-	-	26,453
69,442	46,570	3,616	705
70,156	46,920	3,726	704
60,495	-	-	40,698
517	222	14	1
64	-	-	10
-	-	-	-
581	222	14	11

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) כולל הלוואות לדיור ללקוחות עסקיים עם יתרת אשראי לסוף תקופה בסך 14,001 מיליון ש"ח.

פעילות חו"ל								
סך הכל	סך פעילות חו"ל	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים ⁽¹⁾	עסקים בינוניים ⁽¹⁾	עסקים קטנים וזעירים ⁽¹⁾
2,582	250	2,332	-	246	2	492	208	566
366	25	341	-	111	46	50	34	52
2,216	225	1,991	-	135	(44)	442	174	514
-	12	(12)	2	200	53	(63)	6	(32)
2,216	237	1,979	2	335	9	379	180	482
1,253	68	1,185	5	477	41	134	67	188
3,469	305	3,164	7	812	50	513	247	670
547	124	423	-	3	-	111	108	130
1,749	192	1,557	192	67	59	100	104	380
-	1	(1)	-	(2)	-	-	-	-
1,749	193	1,556	192	65	59	100	104	380
1,173	(12)	1,185	(185)	744	(9)	302	35	160
432	(3)	435	(50)	276	(2)	91	13	57
741	(9)	750	(135)	468	(7)	211	22	103
8	-	8	-	8	-	-	-	-
749	(9)	758	(135)	476	(7)	211	22	103
(1)	(1)	-	-	-	-	-	-	-
750	(8)	758	(135)	476	(7)	211	22	103
521,943	30,897	491,046	4,209	222,134	5,890	69,797	28,442	61,657
675	-	675	-	675	-	-	-	-
290,554	23,508	267,046	-	-	5,894	69,959	28,818	62,538
291,461	23,270	268,191	-	-	637	74,490	29,265	63,053
2,738	559	2,179	-	-	4	725	258	846
905	9	896	-	-	-	19	-	48
484,799	25,290	459,509	12,508	46,278	72,555	61,775	44,939	74,639
419,733	24,089	395,644	-	-	71,998	58,867	44,753	74,007
427,115	24,439	402,676	-	-	70,816	64,041	46,798	74,131
326,033	29,986	296,047	18,649	29,437	995	88,157	31,984	56,678
325,185	29,591	295,594	18,650	27,518	739	89,767	31,882	56,178
1,084,734	17,105	1,067,629	-	42,206	781,474	60,250	23,162	59,344
2,312	225	2,087	1	567	1	370	172	458
(246)	(25)	(221)	-	(344)	8	9	8	24
150	37	113	1	112	-	-	-	-
2,216	237	1,979	2	335	9	379	180	482

ביאור 12 א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 ^(ה) (בלתי מבוקר)			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	בנקאות פרטית
במיליוני ש"ח			
647	293	17	-
31	-	-	37
616	293	17	(37)
34	(74)	-	61
650	219	17	24
241	10	55	35
891	229	72	59
45	(2)	2	-
766	57	56	22
1	1	-	-
767	58	56	22
79	173	14	37
21	51	7	11
58	122	7	26
-	-	-	-
58	122	7	26
-	-	-	-
58	122	7	26
96,080	68,523	4,010	339
-	-	-	-
94,000	66,226	4,049	334
98,700	70,637	4,457	326
307	-	-	-
857	807	-	-
108,404	23	8	23,602
108,053	-	-	23,498
107,650	-	-	23,354
69,516	45,533	4,032	755
70,068	45,928	4,139	748
67,695	-	-	43,541
546	219	17	(1)
104	-	-	25
-	-	-	-
650	219	17	24

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) כולל הלוואות לדיור ללקוחות עסקיים עם יתרת אשראי לסוף תקופה בסך 12,640 מיליון ש"ח.

(ה) סווג מחדש, לרבות בגין מהלך טיוב שבוצע בשנת 2019.

פעילות חו"ל								
סך הכל	סך פעילות חו"ל	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים ⁽⁷⁾	עסקים בינוניים ⁽⁷⁾	עסקים קטנים וזעירים ⁽⁷⁾
2,526	318	2,208	-	343	11	447	201	559
434	71	363	-	33	88	73	67	34
2,092	247	1,845	-	310	(77)	374	134	525
-	(28)	28	2	(275)	117	(12)	80	21
2,092	219	1,873	2	35	40	362	214	546
1,132	79	1,053	(69)	421	42	127	74	182
3,224	298	2,926	(67)	456	82	489	288	728
181	20	161	-	(15)	(4)	64	(4)	75
1,936	188	1,748	257	61	61	93	119	369
-	(4)	4	-	3	-	-	-	-
1,936	184	1,752	257	64	61	93	119	369
1,107	94	1,013	(324)	407	25	332	173	284
324	21	303	(92)	123	5	103	50	82
783	73	710	(232)	284	20	229	123	202
(8)	-	(8)	-	(8)	-	-	-	-
775	73	702	(232)	276	20	229	123	202
10	10	-	-	-	-	-	-	-
765	63	702	(232)	276	20	229	123	202
463,632	31,714	431,918	8,199	165,663	3,973	64,313	28,533	64,818
672	-	672	-	672	-	-	-	-
282,237	24,156	258,081	-	-	3,980	66,144	28,744	64,879
283,646	22,614	261,032	-	-	1,608	68,747	28,995	62,656
2,385	403	1,982	-	-	-	715	251	709
1,033	102	931	-	-	-	15	-	59
427,435	25,122	402,313	13,311	41,517	66,368	51,990	38,674	58,447
367,700	24,235	343,465	-	-	65,846	49,179	38,568	58,321
359,896	22,589	337,307	-	-	62,253	49,166	38,365	56,519
314,763	31,925	282,838	18,473	25,559	757	83,284	30,464	54,030
314,507	30,256	284,251	18,424	25,009	647	83,906	30,905	54,544
1,061,465	17,295	1,044,170	-	50,825	733,591	70,841	26,290	51,387
2,146	282	1,864	2	350	1	327	158	481
(403)	(74)	(329)	-	(652)	38	35	56	65
349	11	338	-	337	1	-	-	-
2,092	219	1,873	2	35	40	362	214	546

ביאור 12 א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	בנקאות פרטית
במיליוני ש"ח			
2,247	1,263	45	3
118	-	-	85
2,129	1,263	45	(82)
(378)	(631)	(2)	130
1,751	632	43	48
740	46	171	111
2,491	678	214	159
414	177	(3)	-
1,914	151	152	60
2	2	-	-
1,916	153	152	60
161	348	65	99
50	124	24	37
111	224	41	62
-	-	-	-
111	224	41	62
97,909	71,571	3,715	314
-	-	-	-
98,702	71,956	3,754	307
100,437	74,069	3,901	309
346	22	1	-
829	786	-	-
115,572	20	8	25,410
115,289	-	-	25,396
120,437	-	-	26,453
69,663	46,294	3,777	722
70,156	46,920	3,726	704
62,393	-	-	41,358
1,530	632	43	1
221	-	-	47
-	-	-	-
1,751	632	43	48

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) כולל הלוואות לדיור ללקוחות עסקיים עם יתרת אשראי לסוף תקופה בסך 14,001 מיליון ש"ח.

פעילות חו"ל								
סך הכל	סך פעילות חו"ל	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים ⁽⁷⁾	עסקים בינוניים ⁽⁷⁾	עסקים קטנים וזעירים ⁽⁷⁾
7,673	825	6,848	-	863	17	1,393	622	1,703
1,167	98	1,069	-	284	157	175	132	118
6,506	727	5,779	-	579	(140)	1,218	490	1,585
-	(6)	6	(4)	233	199	(150)	59	(83)
6,506	721	5,785	(4)	812	59	1,068	549	1,502
2,980	199	2,781	13	555	166	399	217	580
9,486	920	8,566	9	1,367	225	1,467	766	2,082
2,282	229	2,053	-	4	(2)	717	266	654
5,221	576	4,645	552	218	171	286	313	1,131
-	2	(2)	-	(4)	-	-	-	-
5,221	578	4,643	552	214	171	286	313	1,131
1,983	113	1,870	(543)	1,149	56	464	187	297
752	24	728	(164)	454	21	155	69	106
1,231	89	1,142	(379)	695	35	309	118	191
(5)	-	(5)	-	(5)	-	-	-	-
1,226	89	1,137	(379)	690	35	309	118	191
14	14	-	-	-	-	-	-	-
1,212	75	1,137	(379)	690	35	309	118	191
509,669	31,321	478,348	8,492	205,086	4,555	71,247	28,644	62,101
745	-	745	-	745	-	-	-	-
291,490	23,857	267,633	-	-	4,559	72,397	28,934	62,734
291,461	23,270	268,191	-	-	637	74,490	29,265	63,053
2,738	559	2,179	-	-	4	725	258	846
905	9	896	-	-	-	19	-	48
472,739	25,258	447,481	13,169	48,394	71,668	61,968	42,279	69,021
405,947	24,004	381,943	-	-	71,111	59,180	42,190	68,777
427,115	24,439	402,676	-	-	70,816	64,041	46,798	74,131
324,541	31,102	293,439	18,311	27,929	985	87,625	31,784	56,420
325,185	29,591	295,594	18,650	27,518	739	89,767	31,882	56,178
1,093,446	17,331	1,076,115	-	42,442	786,962	61,918	23,710	57,332
6,724	736	5,988	(5)	1,536	8	1,022	496	1,400
(866)	(97)	(769)	-	(1,289)	51	46	53	102
648	82	566	1	565	-	-	-	-
6,506	721	5,785	(4)	812	59	1,068	549	1,502

ביאור 12 א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 ^(א) (בלתי מבוקר)			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	בנקאות פרטית
במיליוני ש"ח			
2,605	1,527	52	2
260	-	-	139
הכנסות ריבית מחיצוניים			
הוצאות ריבית מחיצוניים			
הכנסות ריבית, נטו:			
2,345	1,527	52	(137)
(416)	(891)	-	225
מחיצוניים			
בימגזרי			
1,929	636	52	88
725	35	161	107
סך הכנסות ריבית, נטו			
2,654	671	213	195
127	5	-	-
סך הכנסות ריבית, נטו			
2,281	180	162	73
1	1	-	-
הוצאות תפעוליות ואחרות:			
לחיצוניים			
בימגזרי			
2,282	181	162	73
245	485	51	122
סך הוצאות תפעוליות ואחרות			
79	160	18	41
רווח לפני מיסים			
166	325	33	81
הפרשה למיסים על הרווח			
-	-	-	-
רווח לאחר מיסים			
166	325	33	81
חלקו של הבנק בהפסדים של חברות כלולות			
-	-	-	-
166	325	33	81
רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
-	-	-	-
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
166	325	33	81
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק			
95,280	67,758	3,741	330
-	-	-	-
יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)			
מזה: השקעות בחברות כלולות ^(א)			
94,551	66,769	3,777	324
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)			
98,700	70,637	4,457	326
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח			
307	-	-	-
יתרת חובות פגומים			
857	807	-	-
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום			
108,313	23	7	23,629
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)			
108,098	-	-	23,573
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)			
107,650	-	-	23,354
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח			
69,376	45,092	4,151	756
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א)(ב)}			
70,068	45,928	4,139	748
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)			
67,547	-	-	42,913
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א)(ג)}			
פיצול הכנסות ריבית, נטו:			
1,613	636	52	-
מרווח מפעילות מתן אשראי			
316	-	-	88
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות			
-	-	-	-
אחר			
1,929	636	52	88
סך הכל הכנסות ריבית, נטו			

(א) יתרות ממוצעות יחושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) כולל הלוואות לדיור ללקוחות עסקיים עם יתרת אשראי לסוף תקופה בסך 12,640 מיליון ש"ח.

(ה) סווג מחדש, לרבות בגין מהלך טיוב שבוצע בשנת 2019.

פעילות חו"ל								
סך הכל	סך פעילות חו"ל	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים ^(ד)	עסקים בינוניים ^(ד)	עסקים קטנים וזעירים ^(ד)
8,761	1,040	7,721	-	1,124	30	1,518	625	1,817
2,083	230	1,853	-	423	406	282	200	143
6,678	810	5,868	-	701	(376)	1,236	425	1,674
-	(32)	32	4	(383)	524	(131)	223	(14)
6,678	778	5,900	4	318	148	1,105	648	1,660
3,881	218	3,663	351	1,148	134	410	227	561
10,559	996	9,563	355	1,466	282	1,515	875	2,221
451	42	409	-	(36)	(8)	55	12	259
5,832	613	5,219	599	229	185	302	376	1,174
-	(6)	6	20	(15)	-	-	-	-
5,832	607	5,225	619	214	185	302	376	1,174
4,276	347	3,929	(264)	1,288	105	1,158	487	788
1,444	72	1,372	(68)	479	33	386	162	260
2,832	275	2,557	(196)	809	72	772	325	528
(22)	-	(22)	-	(22)	-	-	-	-
2,810	275	2,535	(196)	787	72	772	325	528
30	30	-	-	-	-	-	-	-
2,780	245	2,535	(196)	787	72	772	325	528
463,080	32,664	430,416	8,070	167,601	2,574	65,170	28,253	63,138
615	-	615	-	615	-	-	-	-
279,945	24,914	255,031	-	-	2,580	65,687	28,499	63,390
283,646	22,614	261,032	-	-	1,608	68,747	28,995	62,656
2,385	403	1,982	-	-	-	715	251	709
1,033	102	931	-	-	-	15	-	59
426,423	25,473	400,950	12,259	39,434	67,351	53,156	38,381	58,427
368,970	24,953	344,017	-	-	66,537	49,201	38,287	58,321
359,896	22,589	337,307	-	-	62,253	49,166	38,365	56,519
312,753	33,146	279,607	18,655	24,862	1,110	80,898	30,099	53,851
314,507	30,256	284,251	18,424	25,009	647	83,906	30,905	54,544
1,045,324	17,591	1,027,733	-	52,518	717,467	70,126	26,080	51,082
7,507	911	6,596	4	2,040	7	993	481	1,458
(1,611)	(226)	(1,385)	-	(2,410)	140	112	167	202
782	93	689	-	688	1	-	-	-
6,678	778	5,900	4	318	148	1,105	648	1,660

ביאור 12 א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	בנקאות פרטית
במיליוני ש"ח			
3,392	1,918	71	4
319	-	-	176
הכנסות ריבית מחיצוניים			
הוצאות ריבית מחיצוניים			
הכנסות ריבית, נטו:			
3,073	1,918	71	(172)
(505)	(1,072)	-	287
מחיצוניים			
בינגזרי			
סך הכנסות ריבית, נטו	846	71	115
סך הכנסות שאינן מריבית	43	204	145
סך הכנסות	889	275	260
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	13	2	-
הוצאות תפעוליות ואחרות:			
לחיצוניים	241	224	100
בינגזרי	1	-	-
סך הוצאות תפעוליות ואחרות	242	224	100
רווח (הפסד) לפני מיסים	634	49	160
הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח	226	18	57
רווח (הפסד) לאחר מיסים	408	31	103
חלקו של הבנק בהפסדים של חברות כלולות	-	-	-
רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	408	31	103
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	-	-	-
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק	408	31	103
יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)	69,192	4,205	333
מזה: השקעות בחברות כלולות ^(א)	-	-	-
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)	69,527	4,245	328
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	71,248	4,176	346
יתרת חובות פגומים	-	-	-
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום	830	-	-
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)	888	-	-
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)	107,842	8	23,498
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	107,746	-	23,491
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	106,796	-	23,717
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א)(ב)}	45,316	4,120	746
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)	45,960	4,052	742
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א)(ג)}	67,701	-	43,681
פיצול הכנסות ריבית, נטו:			
מרווח מפעילות מתן אשראי	846	71	2
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	-	-	113
אחר	-	-	-
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	846	71	115

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) כולל הלוואות לדיור ללקוחות עסקיים עם יתרת אשראי לסוף תקופה בסך 12,903 מיליון ש"ח.

פעילות חו"ל								
סך הכל	סך פעילות חו"ל	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים ^(ד)	עסקים בינוניים ^(ד)	עסקים קטנים וזעירים ^(ד)
11,437	1,340	10,097	-	1,449	33	1,973	842	2,404
2,596	290	2,306	-	517	490	353	262	189
8,841	1,050	7,791	-	932	(457)	1,620	580	2,215
-	(39)	39	5	(484)	631	(163)	284	(16)
8,841	1,011	7,830	5	448	174	1,457	864	2,199
5,081	279	4,802	369	1,541	170	559	306	760
13,922	1,290	12,632	374	1,989	344	2,016	1,170	2,959
609	58	551	-	(30)	(6)	27	31	372
7,908	832	7,076	813	269	252	496	502	1,581
-	(7)	7	-	4	1	1	-	-
7,908	825	7,083	813	273	253	497	502	1,581
5,405	407	4,998	(439)	1,746	97	1,492	637	1,006
1,830	72	1,758	(216)	661	36	536	229	360
3,575	335	3,240	(223)	1,085	61	956	408	646
(15)	-	(15)	-	(15)	-	-	-	-
3,560	335	3,225	(223)	1,070	61	956	408	646
38	38	-	-	-	-	-	-	-
3,522	297	3,225	(223)	1,070	61	956	408	646
460,499	32,196	428,303	10,207	163,553	2,138	64,489	28,452	62,263
625	-	625	-	625	-	-	-	-
280,556	24,333	256,223	-	-	2,142	64,807	28,702	62,744
285,806	23,219	262,587	-	-	3,399	67,167	29,578	62,727
2,531	501	2,030	-	-	-	699	259	762
980	3	977	-	-	-	17	-	72
424,522	25,339	399,183	13,152	40,126	66,919	51,155	38,456	58,035
365,403	24,339	341,064	-	-	65,932	47,612	38,357	57,926
373,644	22,364	351,280	-	-	68,329	53,531	40,919	57,988
313,160	32,424	280,736	18,104	25,422	995	81,743	30,276	54,184
316,464	30,527	285,937	17,675	26,200	1,022	82,749	31,712	55,936
1,064,513	17,453	1,047,060	-	51,368	735,417	71,165	26,111	51,617
9,826	1,179	8,647	4	2,593	1	1,301	652	1,941
(2,026)	(286)	(1,740)	-	(3,066)	172	156	212	258
1,041	118	923	1	921	1	-	-	-
8,841	1,011	7,830	5	448	174	1,457	864	2,199

ביאור 12 - מגזרי פעילות גישת ההנהלה

כללי

דיווח מגזרי פעילות על פי גישת ההנהלה מציג את תוצאות הבנק בחלוקה לקווי עסקים, בהתאם למבנה הארגוני של הבנק. קווי העסקים מתמחים במתן שירות למגזרי לקוחות בעלי מאפיינים וצרכים דומים.

מידע בדבר מגזרי פעילות גישת הנהלה הובא [בביאור 29 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019](#).

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)												
בנק קמעונאות, פרימיום ובנקאות פרטית	עסקים קטנים	משכנתאות	סך הכל בנקאית	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות בנות בארץ	חברות בנות בחו"ל	סך הכל	בנק
												קמעונאות, פרימיום
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית, נטו:												
268	281	595	1,144	288	224	218	94	-	24	224	2,216	מחיצוניים
159	(8)	(322)	(171)	(9)	(67)	(36)	271	(6)	5	13	-	בימגזרי
427	273	273	973	279	157	182	365	(6)	29	237	2,216	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו
323	109	6	438	97	60	74	320	112	86	66	1,253	הכנסות שאינן מריבית
750	382	279	1,411	376	217	256	685	106	115	303	3,469	סך כל ההכנסות
43	59	53	155	72	166	45	(5)	(1)	(7)	122	547	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
645	234	62	941	172	59	31	88	220	45	193	1,749	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
62	89	164	315	132	(8)	180	602	(113)	77	(12)	1,173	רווח (הפסד) לפני מס
21	31	56	108	54	(2)	54	205	(4)	19	(2)	432	הפרשה (הטבה) למס
41	58	108	207	78	(6)	126	398	(109)	65	(9)	750	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק

ביאור 12 ב - מגזרי פעילות גישת ההנהלה (המשך)

תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)												
בנק קמעונאות, פרימיום ובנקאות פרטית	עסקים קטנים	משכנתאות	סך הכל בנקאית	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות בנות בארץ	חברות בנות בח"ל	סך הכל	
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית, נטו:												
300	322	332	954	237	192	188	267	(1)	27	228	2,092	מחיצוניים
238	5	(70)	173	86	(36)	(29)	(191)	3	2	(8)	-	בינמגזרי
538	327	262	1,127	323	156	159	76	2	29	220	2,092	הכנסות ריבית נטו
324	109	1	434	101	49	80	389	(67)	67	79	1,132	הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
862	436	263	1,561	424	205	239	465	(65)	96	299	3,224	סך כל ההכנסות (ההוצאות)
60	80	(8)	132	(26)	64	(3)	4	(9)	(1)	20	181	הוצאות (הכנסות) בנין הפסדי אשראי
739	272	66	1,077	170	62	31	89	273	50	184	1,936	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
63	84	205	352	280	79	211	372	(329)	47	95	1,107	רווח (הפסד) לפני מס
22	29	71	122	96	27	72	127	(145)	6	19	324	הפרשה (הטבה) למס
41	55	134	230	184	52	139	246	(184)	32	66	765	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק

ביאור 12 ב - מגזרי פעילות גישת ההנהלה (המשך)

תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)												
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים	בנק	
											קמעונאות, פרימיום ובנקאות פרטית	קטנים
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית, נטו:												
6,506	725	94	-	401	613	672	810	3,191	1,480	865	846	מחיצוניים
-	(4)	13	3	394	(97)	(192)	50	(167)	(675)	(12)	520	בינמגזרי
6,506	721	107	3	795	516	480	860	3,024	805	853	1,366	הכנסות ריבית, נטו
2,980	199	138	113	459	230	172	308	1,361	17	339	1,005	הכנסות שאינן מריבית
9,486	920	245	116	1,254	746	652	1,168	4,385	822	1,192	2,371	סך כל ההכנסות
2,282	228	1	(25)	(9)	162	608	305	1,012	197	483	332	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
5,221	578	133	634	272	91	171	472	2,870	182	728	1,960	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,983	114	111	(493)	991	493	(127)	391	503	443	(19)	79	רווח (הפסד) לפני מס
752	25	21	(65)	339	169	(43)	134	172	151	(6)	27	הפרשה (הטבה) למס
1,212	75	84	(428)	653	324	(84)	257	331	292	(13)	52	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרות ליום 30 בספטמבר 2020												
286,374	22,843	744	5,216	5,723	29,063	39,369	42,518	140,898	89,332	24,247	27,319	אשראי לציבור, נטו
427,115	24,439	-	4	78,153	8,410	24,648	64,963	226,498	-	45,601	180,897	פיקדונות הציבור
1,114,010	17,119	306,701	17,422	546,887	1,417	9,564	23,947	190,953	-	17,647	173,306	נכסים בניהול

ביאור 12 ב - מגזרי פעילות גישת ההנהלה (המשך)

תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)												
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים	בנק	
											קמטונאות, פרימיום ובנקאות פרטית	מיליוני ש"ח
הכנסות ריבית, נטו:												
6,678	810	58	1	346	621	688	719	3,435	1,815	956	664	מחיצוניים
-	(32)	10	-	208	(155)	(209)	238	(60)	(1,058)	36	962	בינמגזרי
6,678	778	68	1	554	466	479	957	3,375	757	992	1,626	הכנסות ריבית נטו
3,881	218	258	403	983	239	153	310	1,317	4	343	970	הכנסות שאינן מריבית
10,559	996	326	404	1,537	705	632	1,267	4,692	761	1,335	2,596	סך כל ההכנסות
451	42	3	(10)	(32)	8	(8)	56	392	(2)	226	168	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
5,832	607	156	820	269	95	202	551	3,132	208	811	2,113	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
4,276	347	167	(406)	1,300	602	438	660	1,168	555	298	315	רווח (הפסד) לפני מס
1,444	71	40	(93)	444	206	150	226	400	190	102	108	הפרשה (הטבה) למס ^(א)
2,780	246	103	(313)	858	396	288	434	768	365	196	207	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרות ליום 30 בספטמבר 2019												
280,374	22,360	753	^(א) 5,985	^(א) 7,520	26,096	38,248	40,407	139,005	84,425	25,320	^(א) 29,260	אשראי לציבור, נטו
359,896	22,589	-	13	^(א) 67,706	6,491	17,440	50,685	194,972	-	37,981	156,991	פיקדונות הציבור
1,102,112	17,038	296,427	21,446	52,159	2,148	20,844	24,433	198,184	-	17,721	180,463	נכסים בניהול

(א) סווג מחדש.

ביאור 12 ב - מגזרי פעילות גישת ההנהלה (המשך)

תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)												
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים	בנק קמעונאות, פרימים ובנקאות פרטית	בנק
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית נטו:												
8,841	1,047	81	1	522	821	888	972	4,509	2,311	1,271	927	מחיצוניים
-	(36)	12	3	192	(194)	(255)	305	(27)	(1,294)	43	1,224	בינמגזרי
8,841	1,011	93	4	714	627	633	1,277	4,482	1,017	1,314	2,151	הכנסות ריבית נטו
5,081	279	324	420	1,366	323	205	413	1,751	3	454	1,294	הכנסות שאינן מריבית
13,922	1,290	417	424	2,080	950	838	1,690	6,233	1,020	1,768	3,445	סך כל ההכנסות
609	58	7	(13)	(37)	71	(124)	80	567	7	329	231	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
7,908	825	204	1,059	371	133	350	721	4,245	278	1,097	2,870	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
5,405	407	206	(622)	1,746	746	612	889	1,421	735	342	344	רווח (הפסד) לפני מס
1,830	72	48	(141)	597	255	209	304	486	251	117	118	הפרשה (הטבה) למס
3,522	297	141	(481)	1,151	491	403	585	935	484	225	226	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרות ליום 31 בדצמבר 2019												
282,478	22,966	958	5,760	8,358	26,387	37,696	40,661	139,692	85,390	25,110	29,192	אשראי לציבור, נטו
373,644	22,364	-	10	74,326	6,940	20,632	53,313	196,059	-	39,125	156,934	פיקדונות הציבור
1,152,027	17,100	313,901	20,734	547,613	2,294	21,766	24,183	204,436	-	18,175	186,261	נכסים בניהול

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
3,651	603	808	5,062	3	5,065	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח
498	52	(5)	545	2	547	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(169)	(3)	(101)	(273)	-	(273)	מחיקות חשבונאיות
132	-	68	200	-	200	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(37)	(3)	(33)	(73)	-	(73)	מחיקות חשבונאיות נטו
(1)	-	-	(1)	-	(1)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
4,111	652	770	5,533	5	5,538	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹
425	-	21	446	-	446	¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור ^(ב)						
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
2,686	482	641	3,809	3	3,812	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח
(20)	(5)	(1)	(26)	-	(26)	מימוש השקעה בחברת בת שאוחדה בעבר
2,666	477	640	3,783	3	3,786	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 1 ביולי 2019
146	(1)	38	183	(2)	181	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(266)	(5)	(88)	(359)	-	(359)	מחיקות חשבונאיות
67	-	53	120	-	120	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(199)	(5)	(35)	(239)	-	(239)	מחיקות חשבונאיות נטו
(6)	-	-	(6)	-	(6)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
2,607	471	643	3,721	1	3,722	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹
429	-	20	449	-	449	¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(ב) סווג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
2,590	467	657	3,714	2	3,716
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח					
1,852	190	237	2,279	3	2,282
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
(622)	(5)	(314)	(941)	-	(941)
מחיקות חשבונאיות					
293	-	190	483	-	483
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
(329)	(5)	(124)	(458)	-	(458)
מחיקות חשבונאיות נטו					
(2)	-	-	(2)	-	(2)
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
4,111	652	770	5,533	5	5,538
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹					
425	-	21	446	-	446
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור ^(ב)					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
2,700	479	634	3,813	3	3,816
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח					
327	14	112	453	(2)	451
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
(746)	(17)	(299)	(1,062)	-	(1,062)
מחיקות חשבונאיות					
361	-	197	558	-	558
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
(385)	(17)	(102)	(504)	-	(504)
מחיקות חשבונאיות נטו					
(15)	-	-	(15)	-	(15)
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
(20)	(5)	(1)	(26)	-	(26)
מימוש השקעה בחברת בת שאוחדה בעבר					
2,607	471	643	3,721	1	3,722
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹					
429	-	20	449	-	449
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) סווג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א), ועל החובות^(א) בגינם היא חושבה

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
135,026	26	758	135,810	14,018	149,828
שנבדקו על בסיס פרטני					
41,914	88,286	25,451	155,651	702	156,353
שנבדקו על בסיס קבוצתי ¹					
751 ^(א)	88,154	-	88,905	-	88,905
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
176,940	88,312	26,209	291,461	14,720	306,181
סך הכל חובות ^(א)					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
2,953	-	216	3,169	5	3,174
שנבדקו על בסיס פרטני					
733	652	533	1,918	-	1,918
שנבדקו על בסיס קבוצתי ²					
- ^(א)	650 ^(ב)	-	650	-	650
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
3,686	652	749	5,087	5	5,092
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי ³					
503	-	203	706	-	706
מזה: בגין חובות פגומים					
30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
129,494 ^(א)	-	748	130,242	10,115 ^(א)	140,357
שנבדקו על בסיס פרטני					
42,630 ^(א)	83,534	27,240 ^(א)	153,404	381	153,785
שנבדקו על בסיס קבוצתי ¹					
737 ^{(א)(ג)}	83,335	-	84,072	-	84,072
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
172,124 ^(א)	83,534	27,988	283,646	10,496	294,142
סך הכל חובות ^(א)					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^{(א)(ה)}:					
1,688	-	167	1,855	1	1,856
שנבדקו על בסיס פרטני					
490 ^(א)	471 ^(א)	456	1,417	-	1,417
שנבדקו על בסיס קבוצתי ²					
- ^(א)	470 ^(ב)	-	470	-	470
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
2,178	471	623	3,272	1	3,273
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי ³					
320	-	159	479	-	479
מזה: בגין חובות פגומים					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 466 מיליון ש"ח ליום 30 בספטמבר 2020 (30 בספטמבר 2019 - סך של 301 מיליון ש"ח).

(ג) כולל יתרת הלוואות לדיוור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

(ד) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.

(ה) סווג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א), ועל החובות^(א) בגינם היא חושבה (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)						
אשראי לציבור						
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):						
130,760	-	795	131,555	12,800	144,355	שנבדקו על בסיס פרטני
42,589	84,421	27,241	154,251	282	154,533	שנבדקו על בסיס קבוצתי ¹
714 ⁽¹⁾	84,220	-	84,934	-	84,934	¹ מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
173,349	84,421	28,036	285,806	13,082	298,888	סך הכל חובות ^(א)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):						
1,721	-	176	1,897	2	1,899	שנבדקו על בסיס פרטני
503	467	461	1,431	-	1,431	שנבדקו על בסיס קבוצתי ²
- ⁽¹⁾	466 ⁽²⁾	-	466	-	466	² מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
2,224	467	637	3,328	2	3,330	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי ³
372	-	167	539	-	539	³ מזה: בגין חובות פגומים

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 299 מיליון ש"ח.
 (ג) כולל יתרת הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
 (ד) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א)

1. איכות אשראי ופיגורים

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ^(ב)			
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ^(ה)	בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ד)	סך הכל	פגומים ^(ג)	לא פגומים	לא בעייתיים
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
38	10	26,544	109	131	26,304
בינוי ונדל"ן - בינוי ^(ט)					
55	8	28,161	195	217	27,749
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן ^(ט)					
2	1	14,078	5	7	14,066
שרותים פיננסיים					
111	48	75,502	1,242	1,690	72,570
מסחרי - אחר					
206	67	144,285	1,551	2,045	140,689
סך הכל מסחרי					
569	786	88,145	22	785 ^(ז)	87,338
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
116	43	25,834	324	331	25,179
אנשים פרטיים - אחר					
891	896	258,264	1,897	3,161	253,206
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	1,362	-	-	1,362
בנקים בישראל					
-	-	50	-	-	50
ממשלת ישראל					
891	896	259,676	1,897	3,161	254,618
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
179	-	12,243	304	370	11,569
בינוי ונדל"ן					
155	9	20,412	510	1,981	17,921
מסחרי - אחר					
334	9	32,655	814	2,351	29,490
סך הכל מסחרי					
-	-	542	27	-	515
אנשים פרטיים					
334	9	33,197	841	2,351	30,005
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	12,632	-	-	12,632
בנקים בחו"ל					
-	-	676	15	-	661
ממשלות בחו"ל					
334	9	46,505	856	2,351	43,298
סך הכל פעילות בחו"ל					
1,225	905	291,461	2,738	5,512	283,211
סך הכל ציבור					
-	-	13,994	-	-	13,994
סך הכל בנקים					
-	-	726	15	-	711
סך הכל ממשלות					
1,225	905	306,181	2,753	5,512	297,916
סך הכל					

ראה הערות [בעמוד 196](#).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)						
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ^(ב)				
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ^(ה)	בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ד)	סך הכל	פגומים ^(ג)	לא פגומים	לא בעייתיים	
במליוני ש"ח						
פעילות לווים בישראל						
ציבור-מסחרי						
25	11	23,895	88	97	^(א) 23,710	בינוי ונדל"ן - בינוי
41	14	26,951	292	101	^(א) 26,558	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
149	1	15,890	4	5	^(א) 15,881	שרותים פיננסיים
144	48	75,686	1,121	1,269	^(א) 73,296	מסחרי - אחר
359	74	142,422	1,505	1,472	139,445	סך הכל מסחרי
652	807	83,321	-	^(א) 807	82,514	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
153	50	27,587	307	284	^(א) 26,996	אנשים פרטיים - אחר
1,164	931	253,330	1,812	2,563	248,955	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	747	-	-	747	בנקים בישראל
-	-	17	-	-	17	ממשלת ישראל
1,164	931	254,094	1,812	2,563	249,719	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל						
ציבור-מסחרי						
11	-	10,965	236	136	10,593	בינוי ונדל"ן
210	102	18,737	336	577	^(א) 17,824	מסחרי - אחר
221	102	29,702	572	713	28,417	סך הכל מסחרי
-	-	614	1	1	612	אנשים פרטיים
221	102	30,316	573	714	29,029	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	9,077	-	-	^(א) 9,077	בנקים בחו"ל
-	-	655	-	-	655	ממשלות בחו"ל
221	102	40,048	573	714	38,761	סך הכל פעילות בחו"ל
1,385	1,033	283,646	2,385	3,277	277,984	סך הכל ציבור
-	-	9,824	-	-	9,824	סך הכל בנקים
-	-	672	-	-	672	סך הכל ממשלות
1,385	1,033	294,142	2,385	3,277	288,480	סך הכל

ראה הערות [בעמוד 196](#).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)					
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ^(ב)			
בפיגור של 30 ימים ^(ג) ועד 89 ימים ^(ד)	בפיגור של 90 ימים ^(ד) או יותר ^(ה)	סך הכל	פגומים ^(א)	לא פגומים	לא בעייתיים
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
48	8	23,782	79	102	23,601
בינוי ונדל"ן - בינוי					
28	13	27,097	300	94	26,703
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
54	4	17,162	4	11	17,147
שרותים פיננסיים					
150	64	74,614	1,116	1,155	72,343
מסחרי - אחר					
280	89	142,655	1,499	1,362	139,794
סך הכל מסחרי					
620	830	84,213	-	830 ^(ו)	83,383
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
154	58	27,677	310	302	27,065
אנשים פרטיים - אחר					
1,054	977	254,545	1,809	2,494	250,242
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	2,167	-	-	2,167
בנקים בישראל					
-	-	11	-	-	11
ממשלת ישראל					
1,054	977	256,723	1,809	2,494	252,420
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
17	3	11,962	362	77	11,523
בינוי ונדל"ן					
139	- ^(ז)	18,732	359	511	17,862
מסחרי - אחר					
156	3	30,694	721	588	29,385
סך הכל מסחרי					
-	-	567	1	-	566
אנשים פרטיים					
156	3	31,261	722	588	29,951
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	10,171	-	-	10,171
בנקים בחו"ל					
-	-	733	-	-	733
ממשלות בחו"ל					
156	3	42,165	722	588	40,855
סך הכל פעילות בחו"ל					
1,210	980	285,806	2,531	3,082	280,193
סך הכל ציבור					
-	-	12,338	-	-	12,338
סך הכל בנקים					
-	-	744	-	-	744
סך הכל ממשלות					
1,210	980	298,888	2,531	3,082	293,275
סך הכל					

ראה הערות [בעמוד 196](#).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

הערות:

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים. למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ב) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של יותר מ-90 ימים.
- (ג) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי, ראה [ביאור 13.2.1](#) להלן.
- (ד) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- (ה) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 351 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2019 - 274 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2019 - 210 מיליון ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (ו) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 78 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2019 - 87 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2019 - 85 מיליון ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פירעונה.
- (ז) 2.7% מהאשראי לנכסים מניבים שניתן באמצעות מערך בינוי ונדל"ן בבנק הינו בשיעור LTV העולים על 85%.
- (ח) יתרת החובות הלא פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר, נכון ליום 30 בספטמבר 2020, בסך של 897 מיליון ש"ח הינם אשראי שנתן הבנק, מתוכם 111 מיליון ש"ח הינו בגין הלוואות שאינן לדיור ו-786 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיור, כאשר מתוכן סך של 202 מיליון ש"ח הינו בפיגור של עד 149 יום, 158 מיליון ש"ח הינו בפיגור של 150-249 יום והיתרה הינה בגין חוב בפיגור של 250 ימים או יותר.
- (ט) סווג מחדש.

איכות האשראי - מצב פיגור החובות

מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות האשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל.

חוב המוערך על בסיס פרטני מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור. חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב. חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי והוחזר לצבור ריבית, כאשר הוא מפגר במשך 60 ימי פיגור ביחס לתנאי החוב החדשים, יחזור שוב להיות מטופל כחוב לא מבצע. לגבי הלוואות לדיור למעט הלוואות ללא תשלום רבעוני או חודשי, הבנק קובע הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור.

יצוין כי לאור הנחיות בנק ישראל מיום 21 באפריל 2020 וכחלק מהמאמצים לסייע ללווים בקשיים הנובעים מאירוע הקורונה, הסדרי חוב שבמסגרתם שונו תנאי החוב ובפרט נדחו מועדי התשלום המקוריים, לא הובאו בחשבון בקביעת סטטוס הפיגור או סיווג החוב.

לפרטים בדבר הנחיות הפיקוח על הבנקים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ראה [ביאור 4.1.1](#).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים
א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ^(ג)	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) בגינם קיימת הפרשה פרטנית ^(ג)	
	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	
	יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) חובות פגומים	
					במיליוני ש"ח
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
49	109	60	13	363	בינוי ונדל"ן - בינוי
59	195	136	3	969	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
3	5	2	1	404	שרותים פיננסיים
729	1,242	513	270	3,082	מסחרי - אחר
840	1,551	711	287	4,818	סך הכל מסחרי
22	22	-	-	22	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
322	324	2	202	811	אנשים פרטיים - אחר
1,184	1,897	713	489	5,651	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
304	304	-	70	376	בינוי ונדל"ן
456	510	54	146	582	מסחרי - אחר
760	814	54	216	958	סך הכל מסחרי
26	27	1	1	27	אנשים פרטיים
786	841	55	217	985	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
15	15	-	-	15	ממשלות בחו"ל
801	856	55	217	1,000	סך הכל פעילות בחו"ל
1,970	2,738	768	706	6,636	סך הכל ציבור
15	15	-	-	15	סך הכל ממשלות
1,985	2,753	768	706	6,651	סך הכל
מזה:					
1,413	624	582	582	2,037	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
813	528	272	272	1,341	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(ב) יתרת חוב רשומה.
(ג) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)				
	יתרת ^(ב)	יתרת ^(ב)	יתרת ^(ב)	יתרת ^(ב)
	חובות פגומים	חובות פגומים	חובות פגומים	חובות פגומים
	בגינם לא	בגינם לא	בגינם לא	בגינם לא
	קיימת	קיימת	קיימת	קיימת
	הפרשה פרטנית ^(ג)	הפרשה פרטנית ^(ג)	הפרשה פרטנית ^(ג)	הפרשה פרטנית ^(ג)
	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל
	יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	יתרת ^(ב) סך הכל חובות פגומים	יתרת ^(ב) סך הכל חובות פגומים	יתרת ^(ב) סך הכל חובות פגומים
במיליוני ש"ח				
פעילות לווים בישראל				
ציבור-מסחרי				
56	11	32	88	324
בינוי ונדל"ן - בינוי				
98	27	194	292	1,124
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן				
3	1	1	4	411
שרותים פיננסיים				
574	197	547	1,121	3,352
מסחרי - אחר				
731	236	774	1,505	5,211
סך הכל מסחרי				
305	158	2	307	765
אנשים פרטיים - אחר				
1,036	394	776	1,812	5,976
סך הכל ציבור - פעילות בישראל				
פעילות לווים בחו"ל				
ציבור-מסחרי				
236	48	-	236	253
בינוי ונדל"ן				
100	36	236	336	355
מסחרי - אחר				
336	84	236	572	608
סך הכל מסחרי				
1	1	-	1	3
אנשים פרטיים				
337	85	236	573	611
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל				
1,373	479	1,012	2,385	6,587
סך הכל ציבור				
מזה:				
1,250	427	715	1,965	
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים				
690	193	383	1,073	
חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים				

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) יתרת חוב רשומה.
 (ג) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)					
	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ^(ג)	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ^(ג)	
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
323	79	22	11	57	בינוי ונדל"ן - בינוי
1,097	300	235	2	65	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
410	4	1	1	3	שרותים פיננסיים
2,981	1,116	541	217	575	מסחרי - אחר
4,811	1,499	799	231	700	סך הכל מסחרי
765	310	3	166	307	אנשים פרטיים - אחר
5,576	1,809	802	397	1,007	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
379	362	-	100	362	בינוי ונדל"ן
392	359	222	41	137	מסחרי - אחר
771	721	222	141	499	סך הכל מסחרי
1	1	-	1	1	אנשים פרטיים
772	722	222	142	500	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
6,348	2,531	1,024	539	1,507	סך הכל ציבור
מזה:					
	2,023	694	493	1,329	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	1,019	357	181	662	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) יתרת חוב רשומה.
 (ג) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית^(ה)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2019			2020		
מזה: נרשמו על בסיס מזורמן ^(ג)	הכנסות ריבית שנרשמו ^(ג)	יתרה ^(ב) ממוצעת של חובות פגומים	מזה: נרשמו על בסיס מזורמן ^(ג)	הכנסות ריבית שנרשמו ^(ג)	יתרה ^(ב) ממוצעת של חובות פגומים
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח					
<u>פעילות לווים בישראל</u>					
<u>ציבור-מסחרי</u>					
2	3	168	-	-	102
בינוי ונדל"ן - בינוי					
3	4	309	-	1	220
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
-	-	8	-	-	5
שרותים פיננסיים					
-	1	1,168	-	2	1,210
מסחרי - אחר					
5	8	1,653	-	3	1,537
סך הכל מסחרי					
-	-	-	-	-	11
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
-	1	321	1	1	313
אנשים פרטיים - אחר					
5	9	1,974	1	4	1,861
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>					
<u>ציבור-מסחרי</u>					
-	-	238 ^(ה)	-	-	322
בינוי ונדל"ן					
-	1	278 ^(ה)	-	-	398
מסחרי אחר					
-	1	516	-	-	720
סך הכל מסחרי					
-	-	15 ^(ה)	-	-	7
אנשים פרטיים					
-	1	531	-	-	727
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	-	-	-	11
ממשלות בחו"ל					
-	1	531	-	-	738
סך הכל פעילות בחו"ל					
5	10	2,505	1	4	2,588
סך הכל ציבור					
-	-	-	-	-	11
סך הכל ממשלות					
5	10	2,505	1	4	2,599
סך הכל					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(ג) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(ד) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים, היו נרשמות הכנסות ריבית בתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020 בסך 97 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2019 - 79 מיליון ש"ח).

(ה) סווג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2019			2020		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ^(ג)	יתרה ^(ב) ממוצעת של חובות פגומים	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ^(ג)	יתרה ^(ב) ממוצעת של חובות פגומים
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
2	3	156	-	1	103
בינוי ונדל"ן - בינוי					
3	4	306	-	3	216
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
-	-	7	-	-	5
שרותים פיננסיים					
3	7	1,161	1	5	1,214
מסחרי - אחר					
8	14	1,630	1	9	1,538
סך הכל מסחרי					
-	-	-	-	-	5
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
-	2	319	3	4	314
אנשים פרטיים - אחר					
8	16	1,949	4	13	1,857
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
-	2	133	-	-	320
בינוי ונדל"ן					
2	3	371	2	2	461
מסחרי - אחר					
2	5	504	2	2	781
סך הכל מסחרי					
-	-	12	-	-	6
אנשים פרטיים					
2	5	516	2	2	787
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	-	-	-	11
ממשלות בחו"ל					
2	5	516	2	2	798
סך הכל פעילות בחו"ל					
10	21	2,465	6	15	2,644
סך הכל ציבור					
-	-	-	-	-	11
סך הכל ממשלות					
10	21	2,465	6	15	2,655
סך הכל					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(ג) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(ד) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים, היו נרשמות הכנסות ריבית בתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020 בסך 280 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2019 - 264 מיליון ש"ח).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש

ליום 30 בספטמבר 2019				ליום 30 בספטמבר 2020			
צובר	שאינו צובר	שאינו צובר של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)	צובר	שאינו צובר	שאינו צובר של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)	צובר	שאינו צובר
סך הכל ^(א)	לא צובר	לא צובר	סך הכל ^(א)	לא צובר	לא צובר	סך הכל ^(א)	לא צובר
בלתי מבוקר							
במיליוני ש"ח							
<u>פעילות לווים בישראל</u>							
<u>ציבור-מסחרי</u>							
65	26	2	37	89	13	1	75
בינוי ונדל"ן - בינוי							
217	136	2	79	148	67	-	81
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן							
3	1	-	2	2	1	-	1
שרותים פיננסיים							
353	103	9	241	650	116	5	529
מסחרי - אחר							
638	266	13	359	889	197	6	686
סך הכל מסחרי							
293	69	5	219	303	109	3	191
אנשים פרטיים - אחר							
931	335	18	578	1,192	306	9	877
סך הכל ציבור - פעילות בישראל							
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>							
<u>ציבור-מסחרי</u>							
15	-	-	15	6	-	-	6
בינוי ונדל"ן							
127	9	-	118	143	54	-	89
מסחרי - אחר							
142	9	-	133	149	54	-	95
סך הכל מסחרי							
-	-	-	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים							
142	9	-	133	149	54	-	95
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל							
1,073	344	18	711	1,341	360	9	972
סך הכל ציבור							

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) צובר הכנסות ריבית.
 (ג) נכלל בחובות פגומים.

לא היו התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי אשר במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי ליום 30 בספטמבר 2020 וליום 30 בספטמבר 2019.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

31 בדצמבר 2019			
סך הכל ^(ג)	צובר ^(ב) לא בפיגור	צובר בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)	שאינו צובר הכנסות ריבית מבוקר במיליוני ש"ח
<u>פעילות לווים בישראל</u>			
<u>ציבור-מסחרי</u>			
48	15	1	32
			בינוי ונדל"ן - בינוי
202	139	-	63
			בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
3	1	-	2
			שרותים פיננסיים
356	122	8	226
			מסחרי - אחר
609	277	9	323
			סך הכל מסחרי
290	72	5	213
			אנשים פרטיים - אחר
899	349	14	536
			סך הכל ציבור - פעילות בישראל
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>			
<u>ציבור-מסחרי</u>			
-	-	-	-
			בינוי ונדל"ן
120	24	-	96
			מסחרי - אחר
120	24	-	96
			סך הכל מסחרי
-	-	-	-
			אנשים פרטיים
120	24	-	96
			סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
1,019	373	14	632
			סך הכל ציבור

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) צובר הכנסות ריבית.

(ג) נכלל בחובות פגומים.

לא היו התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי אשר במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי ליום 31 בדצמבר 2019.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

1. ארגונים מחדש שבוצעו

לשלושה חודשים שהסתיימו 30 בספטמבר					
2019 ^(ב)			2020		
יתרת חוב רשומה לפני לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
<u>פעילות לווים בישראל</u>					
<u>ציבור-מסחרי</u>					
12	12	95	11	11	88
בינוי ונדל"ן - בינוי					
4	4	25	20	20	36
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
-	-	5	-	-	3
שרותים פיננסיים					
53	54	482	73	72	592
מסחרי - אחר					
69	70	607	104	103	719
סך הכל מסחרי					
43	43	1,384	61	61	1,919
אנשים פרטיים - אחר					
112	113	1,991	165	164	2,638
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>					
<u>ציבור-מסחרי</u>					
-	-	-	1	1	1
בינוי ונדל"ן					
-	-	-	130	130	3
מסחרי אחר					
-	-	-	131	131	4
סך הכל מסחרי					
-	-	-	131	131	4
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
112	113	1,991	296	295	2,642
סך הכל ציבור					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(ב) הוצג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון חדש (המשך)

1. ארגונים מחדש שבוצעו (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2019 ^(ב)			2020		
יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
<u>פעילות לווים בישראל</u>					
<u>ציבור-מסחרי</u>					
28	29	262	67	68	276
בינוי ונדל"ן - בינוי					
23	24	72	30	30	83
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
1	1	18	1	1	10
שרותים פיננסיים					
175	178	1,265	498	502	1,665
מסחרי - אחר					
227	232	1,617	596	601	2,034
סך הכל מסחרי					
112	114	3,799	159	161	4,653
אנשים פרטיים - אחר					
339	346	5,416	755	762	6,687
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>					
<u>ציבור-מסחרי</u>					
12	12	2	7	7	2
בינוי ונדל"ן					
-	-	-	130	130	3
מסחרי - אחר					
12	12	2	137	137	5
סך הכל מסחרי					
12	12	2	137	137	5
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
351	358	5,418	892	899	6,692
סך הכל ציבור					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(ב) הוצג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

2. ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו^(ב)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			
2019		2020	
מספר חוזים	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה ^(ג)	מספר חוזים
יתרת חוב רשומה ^(ג)			
בלתי מבוקר			
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
<u>פעילות לווים בישראל</u>			
<u>ציבור-מסחרי</u>			
5	42 ^(ד)	2	24
			בינוי ונדל"ן - בינוי
8	14	-	8
			בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	4	1	3
			שרותים פיננסיים
28	194 ^(ד)	18	177
			מסחרי - אחר
41	254	21	212
			סך הכל מסחרי
14	436 ^(ד)	11	415
			אנשים פרטיים - אחר
55	690	32	627
			סך הכל ציבור - פעילות בישראל
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>			
<u>ציבור-מסחרי</u>			
3	1	-	-
			בינוי ונדל"ן
3	1	-	-
			מסחרי - אחר
6	2	-	-
			סך הכל מסחרי
6	2	-	-
			סך הכל ציבור - פעילות חו"ל
61	692	32	627
			סך הכל ציבור

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ב) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של שלושים ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.
- (ג) יתרת החוב הרשומה לסוף הרבעון בו בוצע הכשל.
- (ד) הוצג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון חדש (המשך)

2. ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו^(ב) (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)			
2019		2020	
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה ^(ג)	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה ^(ג)
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
פעילות לווים בישראל			
ציבור-מסחרי			
16	135	12	111
בינוי ונדל"ן - בינוי			
13	37	14	34
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן			
1	10	1	6
שרותים פיננסיים			
86	577 ^(ד)	83	639
מסחרי - אחר			
116	759	110	790
סך הכל מסחרי			
44	1,483 ^(ד)	42	1,409
אנשים פרטיים - אחר			
160	2,242	152	2,199
סך הכל ציבור - פעילות בישראל			
פעילות לווים בחו"ל			
ציבור-מסחרי			
3	2	-	-
בינוי ונדל"ן			
3	4	-	-
מסחרי אחר			
6	6	-	-
סך הכל מסחרי			
6	6	-	-
סך הכל ציבור - פעילות חו"ל			
166	2,248	152	2,199
סך הכל ציבור			

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של שלושים ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.
 (ג) יתרת החוב הרשומה לסוף הרבעון בו בוצע הכשל.
 (ד) הוצג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור

יתרות לסוף תקופה לפי שיעור המימון (LTV)^(ב), סוג החזר וסוג ריבית

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
יתרת הלוואות לדיור					
סיכון אשראי	מזה: ¹	מזה: ¹	מזה: ¹	מזה: ¹	
חוץ מאזני	ריבית	בולט	ובלון	סך הכל ¹	
סך הכל	משתנה				
במיליוני ש"ח					
2,487	36,220	1,585	56,930	עד 60%	שיעור ראשון: שיעור המימון
401	20,470	643	31,375	מעל 60%	
-	4	-	7		שיעור משני או ללא שיעור
2,888	56,694	2,228	88,312		סך הכל
30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)					
יתרת הלוואות לדיור					
סיכון אשראי	מזה: ¹	מזה: ¹	מזה: ¹	מזה: ¹	
חוץ מאזני	ריבית	בולט	ובלון	סך הכל ¹	
סך הכל	משתנה				
במיליוני ש"ח					
2,090	34,984	1,712	54,065	עד 60%	שיעור ראשון: שיעור המימון
295	19,747	692	29,447	מעל 60%	
-	19	-	22		שיעור משני או ללא שיעור
2,385	54,750	2,404	83,534		סך הכל
31 בדצמבר 2019 (מבוקר)					
יתרת הלוואות לדיור					
סיכון אשראי	מזה: ¹	מזה: ¹	מזה: ¹	מזה: ¹	
חוץ מאזני	ריבית	בולט	ובלון	סך הכל ¹	
סך הכל	משתנה				
במיליוני ש"ח					
2,270	35,258	1,771	54,809	עד 60%	שיעור ראשון: שיעור המימון
303	19,730	659	29,601	מעל 60%	
-	9	-	11		שיעור משני או ללא שיעור
2,573	54,997	2,430	84,421		סך הכל

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.

יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק להערכת סיכון הלקוח בעת העמדת המסגרת. מידי רבעון נבדקת ההפרשה הקבוצתית המינימאלית בשיעור של 0.35% כנדרש בהוראות בנק ישראל מול ההפרשה בשיעור של 0.75% הנדרשת על אשראי בעל LTV הגבוה מ-60%. יש לציין כי ההפרשה הקבוצתית גבוהה מההפרשה הנדרשת על פי LTV.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

31 בדצמבר		30 בספטמבר			
2019		2019		2020	
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	יתרות החוזים ^(א)	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	יתרות החוזים ^(א)	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	יתרות החוזים ^(א)
מבוקר			בלתי מבוקר		
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:					
2	729	3	1,112	2	757
אשראי תעודות					
74	5,293	78	5,204	69	4,869
ערביות להבטחת אשראי					
18	21,248	18	20,915	19	20,540
ערביות לרוכשי דירות					
158	16,257	220	16,521	183	16,356
ערביות והתחייבויות אחרות ^(ב)					
13	14,837	13	14,646	15	15,535
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו					
25	12,456	25	12,361	29	12,974
מסגרות חו"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו					
81	28,655	77	27,543	109	31,378
התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן ¹					
15	16,723	15	16,852	20	20,298
התחייבויות להוצאת ערבויות					
-	2,921	-	2,469	-	3,676
מסגרות לפעילות במכשירים נגזרים שלא נוצלו					
-	4,778	-	4,051	-	4,901
אישור עקרוני לשמירת שיעור ריבית ^(ג)					

1. מזה: חשיפות אשראי בגין מחויבות לספק נזילות למבני איגוח בחסות אחרים שלא נוצלו בסך 206 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2019 - 209 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2019 - 207 מיליון ש"ח) המחויבויות לעיל מהוות חלק קטן יחסית מהמחויבויות של אותם גופי איגוח.

(א) יתרת החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף תקופה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.
 (ב) כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלוקת הבורסה והמעוף בסך 483 מיליון ש"ח (ב-30 בספטמבר 2019 וב-31 בדצמבר 2019 סך של 197 מיליון ש"ח ו-259 מיליון ש"ח בהתאמה).
 (ג) התחייבויות למתן אשראי שניתנו ללקוחות במסגרת "אישור עקרוני ושמירת שיעור הריבית" להוראת ניהול בנק תקין 451, נהלים למתן הלוואות לדיור.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ד. ערבויות

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)				
סך הכל	מעל חמש שנים	שלוש עד חמש שנים	שנה עד שלוש שנים	עד שנה
במיליוני ש"ח				
4,869	272	126	785	3,686
ערבויות להבטחת אשראי				
20,540	-	-	20,540	-
ערבויות לרוכשי דירות				
16,356	1,112	1,212	4,574	9,458
ערבויות והתחייבויות אחרות				
41,765	1,384	1,338	25,899	13,144
סך הכל ערבויות				

30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)				
סך הכל	מעל חמש שנים	שלוש עד חמש שנים	שנה עד שלוש שנים	עד שנה
במיליוני ש"ח				
5,204	222	124	719	4,139
ערבויות להבטחת אשראי				
20,915	-	-	20,915	-
ערבויות לרוכשי דירות				
16,521	1,682	2,018	3,216	9,605
ערבויות והתחייבויות אחרות				
42,640	1,904	2,142	24,850	13,744
סך הכל ערבויות				

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)				
סך הכל	מעל חמש שנים	שלוש עד חמש שנים	שנה עד שלוש שנים	עד שנה
במיליוני ש"ח				
5,293	241	124	809	4,119
ערבויות להבטחת אשראי				
21,248	-	-	21,248	-
ערבויות לרוכשי דירות				
16,257	1,513	2,072	3,043	9,629
ערבויות והתחייבויות אחרות				
42,798	1,754	2,196	25,100	13,748
סך הכל ערבויות				

נתוני הביטחונות שלהלן משקפים ביטחונות שהבנק קיבל ספציפית כנגד ערבויות: יתרת המזומנים אשר זמינים לבנק במטרה לפצות על הפסדים שמומשו תחת ערבויות אלה ושיפויים הסתכמו לסך של כ-260 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2019 - 310 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2019 - 319 מיליון ש"ח). כמו כן, ניירות ערך ונכסים סחירים אחרים, המוחזקים כביטחונות, הסתכמו לסך של כ-13 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2019 - 13 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2019 - 13 מיליון ש"ח).

ביאור 14 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)						
		מטבע חוץ ^(א)			מטבע ישראלי	
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ^(ב)	אחר	באירו	בדולר של ארה"ב	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד
במיליוני ש"ח						
נכסים						
117,555	1,687	1,992	1,293	8,204	-	104,379
מזומנים ופיקדונות בבנקים						
95,164	4,048	4,165	4,278	45,871	4,603	32,199
ניירות ערך						
2,333	-	-	1	1,607	-	725
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר						
286,374	1,720	4,678	3,519	30,225	43,318	202,914
אשראי לציבור, נטו ^(ג)						
726	-	-	10	666	-	50
אשראי לממשלות						
801	801	-	-	-	-	-
השקעות בחברות כלולות						
2,886	2,886	-	-	-	-	-
בניינים וציוד						
12,551	3,168	438	799	4,492	10	3,644
נכסים בגין מכשירים נגזרים						
16	16	-	-	-	-	-
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין						
9,644	1,267	25	-	1,075	4	7,273
נכסים אחרים						
528,050	15,593	11,298	9,900	92,140	47,935	351,184
סך כל הנכסים						
התחייבויות						
427,115	2,996	5,485	9,464	115,970	10,936	282,264
פיקדונות הציבור						
10,685	102	65	239	3,027	-	7,252
פיקדונות מבנקים						
232	-	-	9	110	-	113
פיקדונות מממשלות						
695	1	-	-	228	-	466
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר						
17,368	-	-	-	2,596	10,175	4,597
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים						
13,559	3,159	499	842	4,681	157	4,221
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים						
20,813	326	122	21	797	12,019	7,528
התחייבויות אחרות						
490,467	6,584	6,171	10,575	127,409	33,287	306,441
סך כל ההתחייבויות						
37,583	9,009	5,127	(675)	(35,269)	14,648	44,743
הפרש^(ד)						
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	591	(5,949)	(413)	32,903	(878)	(26,254)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
-	38	(1)	479	(166)	-	(350)
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
-	(9)	16	32	(367)	-	328
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
37,583	9,629	(807)	(577)	(2,899)	13,770	18,467
סך הכל כללי						
-	57	(5)	632	(193)	-	(491)
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						
-	177	144	(75)	(1,105)	-	859
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						

- (א) כולל צמודים למטבע חוץ.
 (ב) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
 (ג) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיס הצמדה בהתאם להצמדה של האשראי בגינו נוצר בסך 5,087 מיליון ש"ח.
 (ד) הון עצמי כולל זכויות שאינן מקנות שליטה.

ביאור 14 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)						
		מטבע חוץ ^(א)			מטבע ישראלי	
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ^(ב)	אחר	באירו	בדולר של ארה"ב	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד
במיליוני ש"ח						
נכסים						
63,066	150	^(ג) 1,918	^(ג) 2,093	^(ה) 5,781	-	53,124
מזומנים ופיקדונות בבנקים						
85,781	3,293	2,334	3,241	37,637	3,569	35,707
ניירות ערך						
662	-	^(ג) -	^(ג) -	^(ג) 3	-	659
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר						
280,374	264	4,758	3,850	^(ה) 30,046	43,613	197,843
אשראי לציבור, נטו ^(ד)						
672	-	-	19	636	-	17
אשראי לממשלות						
668	668	-	-	-	-	-
השקעות בחברות כלולות						
2,973	2,973	-	-	-	-	-
בניינים וציוד						
12,321	2,761	100	128	3,233	104	5,995
נכסים בגין מכשירים נגזרים						
16	16	-	-	-	-	-
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין						
8,584	302	24	2	912	5	7,339
נכסים אחרים						
455,117	10,427	9,134	9,333	78,248	47,291	300,684
סך כל הנכסים						
התחייבויות						
359,896	447	^(ג) 5,964	^(ג) 10,044	^(ה) 96,613	14,310	232,518
פיקדונות הציבור						
4,295	-	123	407	^(ה) 2,457	-	1,308
פיקדונות מבנקים						
439	-	-	7	319	-	113
פיקדונות מממשלות						
365	-	^(ג) -	^(ג) -	^(ג) -	-	365
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר						
20,002	-	-	-	-	14,373	5,629
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים						
13,251	2,726	115	123	2,391	312	7,584
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים						
21,266	351	122	25	543	12,934	7,291
התחייבויות אחרות						
419,514	3,524	6,324	10,606	102,323	41,929	254,808
סך כל ההתחייבויות						
35,603	6,903	2,810	(1,273)	(24,075)	5,362	45,876
הפרש^(ד)						
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	876	(3,339)	525	21,165	(3,895)	(15,332)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
-	(53)	(65)	1,172	2,551	-	(3,605)
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
-	(36)	9	(788)	(1,250)	-	2,065
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
35,603	7,690	(585)	(364)	(1,609)	1,467	29,004
סך הכל כללי						
-	(112)	(69)	1,353	4,505	-	(5,677)
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						
-	(166)	(121)	134	(4,745)	-	4,898
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						

- (א) כולל צמודים למטבע חוץ.
 (ב) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
 (ג) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיס הצמדה בהתאם להצמדה של האשראי בנינו נוצר בסך 3,272 מיליון ש"ח.
 (ד) הון עצמי כולל זכויות שאינן מקנות שליטה.
 (ה) סווג מחדש.
 (ו) הוצג מחדש.

ביאור 14 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)						
מטבע ישראלי						
מטבע חוץ ^(א)						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ^(ב)	אחר	באירו	בדולר של ארה"ב	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד
במיליוני ש"ח						
נכסים						
76,213	917	1,859	1,103	6,785	-	65,549
מזומנים ופיקדונות בבנקים						
84,949	3,712	1,953	5,059	38,649	3,186	32,390
ניירות ערך						
1,117	-	- ^(ה)	- ^(ה)	956 ^(ה)	-	161
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר						
282,478	424	5,096	3,775	31,513	43,731	197,939
אשראי לציבור, נטו ^(ג)						
744	-	-	20	713	-	11
אשראי לממשלות						
765	765	-	-	-	-	-
השקעות בחברות כלולות						
3,043	3,043	-	-	-	-	-
בניינים וציוד						
10,970	3,693	228	187	2,111	97	4,654
נכסים בגין מכשירים נגזרים						
16	16	-	-	-	-	-
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין						
8,486	259	20	3	757	4	7,443
נכסים אחרים						
468,781	12,829	9,156	10,147	81,484	47,018	308,147
סך כל הנכסים						
התחייבויות						
373,644	1,368	5,220	9,531	99,241	13,878	244,406
פיקדונות הציבור						
6,176	-	67	444	3,385	-	2,280
פיקדונות מבנקים						
315	-	-	8	199	-	108
פיקדונות מממשלות						
123	11	- ^(ה)	- ^(ה)	- ^(ה)	-	112
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר						
19,958	-	-	-	-	14,337	5,621
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים						
11,528	3,637	301	185	1,698	285	5,422
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים						
21,163	350	115	19	496	13,093	7,090
התחייבויות אחרות						
432,907	5,366	5,703	10,187	105,019	41,593	265,039
סך כל ההתחייבויות						
35,874	7,463	3,453	(40)	(23,535)	5,425	43,108
הפרש ^(ד)						
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	634	(4,150)	(1,159)	23,180	(3,009)	(15,496)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
-	-	(1)	972	(1,351)	-	380
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
-	-	8	133	(128)	-	(13)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
35,874	8,097	(690)	(94)	(1,834)	2,416	27,979
סך הכל כללי						
-	-	2	1,496	(1,531)	-	33
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						
-	-	71	1,188	(113)	-	(1,146)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						

(א) כולל צמודים למטבע חוץ.

(ב) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(ג) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיס הצמדה בהתאם להצמדה של האשראי בנינו נוצר בסך 3,328 מיליון ש"ח.

(ד) הון עצמי כולל זכויות שאינן מקנות שליטה.

(ה) הוצג מחדש.

ביאור 15א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)				
שווי הוגן				
סך הכל	רמה 3 ^(א)	רמה 2 ^(א)	רמה 1 ^(א)	יתרה במאזן
במיליוני ש"ח				
נכסים פיננסיים				
117,608	1,463	9,412	106,733	117,555
מזומנים ופיקדונות בבנקים				
95,853	4,124	39,429	52,300	95,164
ניירות ערך ^(ב)				
2,333	-	-	2,333	2,333
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר				
287,536	199,991	84,413	3,132	286,374
אשראי לציבור, נטו				
701	626	75	-	726
אשראי לממשלות				
12,551	1,541	8,863	2,147	12,551
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
1,957	1,894	-	63	1,957
נכסים פיננסיים אחרים				
518,539	209,639	142,192	166,708	516,660 ^(ג)
סך כל הנכסים הפיננסיים				
התחייבויות פיננסיות				
426,958	108,953	313,360	4,645	427,115
פיקדונות הציבור				
10,643	5,634	4,907	102	10,685
פיקדונות מבנקים				
241	100	141	-	232
פיקדונות מממשלות				
695	-	-	695	695
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר				
17,840	802	-	17,038	17,368
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים				
13,559	228	11,175	2,156	13,559
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
5,795	1,412	4,105	278	5,795
התחייבויות פיננסיות אחרות				
475,731	117,129	333,688	24,914	475,449 ^(ג)
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות				
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
306	306	-	-	306
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי				
19,440	19,238	202	-	19,440
בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים ^(ד)				

- (א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה [ביאור 5](#).
 (ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 139,996 מיליון ש"ח ובסך 285,305 מיליון ש"ח. בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [ביאורים 2.15-1.15](#).
 (ד) ההתחייבות מוצגת בברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

ביאור 15א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)					
שווי הוגן					
סך הכל	רמה 3 ^(א)	רמה 2 ^(א)	רמה 1 ^(א)	רמה 1 ^(ה)	יתרה במאזן
במיליוני ש"ח					
נכסים פיננסיים					
63,069	2,009	5,768 ^(ה)	55,292 ^(ו)	63,066 ^{(ה)(ו)}	מזומנים ופיקדונות בבנקים
86,255	2,544	30,792	52,919	85,781	ניירות ערך ^(ב)
662	-	-	662 ^(ה)	662 ^(ה)	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
282,361	190,914	89,196 ^(ה)	2,251	280,374 ^(ה)	אשראי לציבור, נטו
697	681	16	-	672	אשראי לממשלות
12,321	1,594 ^(ה)	8,717 ^(ה)	2,010 ^(ה)	12,321	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,138	2,092	-	46	2,138	נכסים פיננסיים אחרים
447,503	199,834	134,489	113,180	445,014 ^(ג)	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
357,935	96,070	258,750 ^(ה)	3,115 ^(ו)	359,896 ^{(ה)(ו)}	פיקדונות הציבור
4,297	38	4,259 ^(ה)	-	4,295 ^(ה)	פיקדונות מבנקים
451	89	362	-	439	פיקדונות מממשלות
365	-	-	365 ^(ה)	365 ^(ה)	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
20,986	810	-	20,176	20,002	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
13,251	372	10,869 ^(ה)	2,010 ^(ה)	13,251	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
5,246	646	4,447	153	5,246	התחייבויות פיננסיות אחרות
402,531	98,025	278,687	25,819	403,494 ^(ג)	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
332	332	-	-	332	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
19,639	19,457	182	-	19,639	בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים ^(ד)

- (א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה [ביאור 5](#).
 (ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 131,240 מיליון ש"ח ובסך 226,777 מיליון ש"ח. בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [ביאורים 215-115](#).
 (ד) ההתחייבות מוצגת בברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.
 (ה) סוג מחדש.
 (ו) הוצג מחדש.

ביאור 15א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)					
שווי הוגן					
סך הכל	רמה 3 ^(א)	רמה 2 ^(א)	רמה 1 ^(א)	יתרה במאזן	במיליוני ש"ח
נכסים פיננסיים					
76,192	1,251	8,104	66,837	76,213	מזומנים ופיקדונות בבנקים
85,406	2,772	31,831	50,803	84,949	ניירות ערך ^(ב)
1,117	-	-	1,117 ^(ה)	1,117 ^(ה)	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
283,464	192,218	88,862	2,384	282,478	אשראי לציבור, נטו
770	759	11	-	744	אשראי לממשלות
10,970	1,237 ^(ה)	7,587 ^(ה)	2,146 ^(ה)	10,970	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,008	1,961	-	47	2,009	נכסים פיננסיים אחרים
459,927	200,198	136,395	123,334 ^(ג)	458,480 ^(ג)	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
372,353	98,136	270,780	3,437	373,644	פיקדונות הציבור
6,160	183	5,977	-	6,176	פיקדונות מבנקים
323	87	236	-	315	פיקדונות מממשלות
123	-	-	123 ^(ה)	123 ^(ה)	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
20,869	828	-	20,041	19,958	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נידחים
11,528	295	9,100 ^(ה)	2,133 ^(ה)	11,528	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
5,055	607	4,348	100	5,052	התחייבויות פיננסיות אחרות
416,411	100,136	290,441	25,834 ^(ג)	416,796 ^(ג)	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
301	301	-	-	301	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
20,470	20,284	186	-	20,470	בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים ^(ד)

- (א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה [ביאור 5](#).
 (ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 129,303 מיליון ש"ח ובסך 216,344 מיליון ש"ח, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [ביאורים 215-215](#).
 (ד) ההתחייבות מוצגת בברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנהלים כנגדה.
 (ה) סווג מחדש.

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)			
מדידות שווי הוגן המשתמשות			
סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
במיליוני ש"ח			
נכסים			
אגרות חוב זמינות למכירה:			
32,976	36	4,869	28,071
אגרות חוב ממשלת ישראל			
20,795	3	8,473	12,319
אגרות חוב ממשלות זרות			
68	-	68	-
אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל			
9,488	8	9,480	-
אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים			
7,528	2,679	4,849	-
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)			
202	-	129	73
אגרות חוב אחרות בישראל			
6,286	-	6,286	-
אגרות חוב אחרות זרים			
77,343	2,726	34,154	40,463
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה			
מניות וקרנות נאמנות שאינן למסחר:			
2,627	-	-	2,627
מניות וקרנות נאמנות שאינן למסחר			
ניירות ערך למסחר:			
5,813	-	-	5,813
אגרות חוב ממשלת ישראל			
250	-	-	250
אגרות חוב ממשלות זרות			
336	-	-	336
אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל			
149	-	149	-
אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים			
93	1	92	-
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)			
59	-	-	59
אגרות חוב אחרות בישראל			
64	-	64	-
אגרות חוב אחרות בחו"ל			
24	-	-	24
מניות וקרנות נאמנות			
6,788	1	305	6,482
סך הכל ניירות ערך למסחר			
נכסים בגין מכשירים נגזרים:			
345	121	224	-
חוזי שקל - מדד			
5,990	526	5,454	10
חוזי ריבית			
2,563	693	1,870	-
חוזי מטבע - חוץ			
2,955	181	1,304	1,470
חוזי מניות			
235	20	11	204
חוזי סחורות ואחרים			
463	-	-	463
פעילות בשוק המעוף			
12,551	1,541	8,863	2,147
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים			
אחרים:			
4,862	-	-	4,862
אשראי ופקדונות בגין השאלות ניירות ערך			
2,333	-	-	2,333
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר			
63	-	-	63
אחר			
7,258	-	-	7,258
סך הכל אחרים			
106,567	4,268	43,322	58,977
סך כל הנכסים			

ביאור 215 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המשתמשות					
	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)		
סך הכל שווי הוגן					
במיליוני ש"ח					
התחייבויות					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:					
445	87	358	-	חוזי שקל - מדד	
6,616	-	6,590	26	חוזי ריבית	
2,860	141	2,719	-	חוזי מטבע - חוץ	
2,944	-	1,477	1,467	חוזי מניית	
233	-	31	202	חוזי סחורות ואחרים	
461	-	-	461	פעילות בשוק המעוף	
13,559	228	11,175	2,156	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	
אחרים:					
4,650	-	3	4,647	פקדונות בגין השאלות ניירות ערך	
695	-	-	695	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	
278	-	-	278	אחרים	
5,623	-	3	5,620	סך הכל אחרים	
19,182	228	11,178	7,776	סך כל התחייבויות	

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)			
מדידות שווי הוגן המשתמשות			
סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
במיליוני ש"ח			
נכסים			
אגרות חוב זמינות למכירה:			
36,385	-	2,697	33,688
15,383	-	4,274	11,109
9,832	-	9,793	39
7,713	1,382	6,331	-
128	-	41	87
3,133	-	3,133	-
72,574	1,382	26,269	44,923
מניות וקרנות זמינות למכירה:			
2,112	-	-	2,112
ניירות ערך למסחר:			
3,243	-	-	3,243
81	-	-	81
71	-	-	71
190	-	190	-
183	-	183	-
64	-	-	64
148	-	148	-
19	-	-	19
3,999	-	521	3,478
נכסים בנין מכשירים נגזרים:^(א)			
201	94	107	-
5,643	902	4,697	44
3,157	524	2,633	-
2,719	63	1,043	1,613
276	11	237	28
325	-	-	325
12,321	1,594	8,717	2,010
אחרים:			
3,353	-	-	^(ב) 3,353
662	-	-	^(א) 662
46	-	-	46
4,061	-	-	4,061
95,067	2,976	35,507	56,584

(א) סווג מחדש.

(ב) הוצג מחדש.

ביאור 215 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המשתמשות					
סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	במיליוני ש"ח	
התחייבויות					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:^(א)					
311	106	205	-		חוזי שקל - מדד
5,783	-	5,742	41		חוזי ריבית
3,835	266	3,569	-		חוזי מטבע - חוץ
2,720	-	1,103	1,617		חוזי מניות
276	-	250	26		חוזי סחורות ואחרים
326	-	-	326		פעילות בשוק המעוף
13,251	372	10,869	2,010		סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
אחרים:					
3,150	6	30	3,114 ^(ב)		פקדונות בגין השאלות ניירות ערך
365	-	-	365 ^(א)		ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
153	-	-	153		אחרים
3,668	6	30	3,632		סך הכל אחרים
16,919	378	10,899	5,642		סך כל ההתחייבויות

(ו) סווג מחדש.

(ז) הוצג מחדש.

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)			
מדידות שווי הוגן המשתמשות			
סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
במיליוני ש"ח			
נכסים			
אגרות חוב זמינות למכירה:			
33,132	-	2,662	30,470
18,121	-	5,863	12,258
9,597	-	9,556	41
7,748	1,455	6,293	-
140	-	32	108
3,530	-	3,530	-
72,268	1,455	27,936	42,877
מניות וקרנות זמינות למכירה:			
2,395	-	-	2,395
ניירות ערך למסחר:			
2,715	-	-	2,715
213	-	-	213
101	-	-	101
201	-	201	-
154	-	154	-
53	-	-	53
87	-	87	-
3,524	-	442	3,082
נכסים בגין מכשירים נגזרים:^(א)			
209	82	127	-
4,448	764	3,667	17
2,321	379	1,942	-
3,623	8	1,841	1,774
44	4	10	30
325	-	-	325
10,970	1,237	7,587	2,146
אחרים:			
3,564	-	-	3,564
1,117	-	-	1,117 ^(א)
47	-	-	47
4,728	-	-	4,728
93,885	2,692	35,965	55,228

(א) סווג מחדש.

ביאור 215 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)				
מדידות שווי הוגן המשתמשות				
	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
סך הכל שווי הוגן				סך הכל שווי הוגן
במיליוני ש"ח				
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:^(א)				
303	38	265	-	חוזי שקל - מדד
4,443	-	4,429	14	חוזי ריבית
2,804	257	2,547	-	חוזי מטבע - חוץ
3,609	-	1,846	1,763	חוזי מניות
43	-	13	30	חוזי סחורות ואחרים
326	-	-	326	פעילות בשוק המעוף
11,528	295	9,100	2,133	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
אחרים:				
3,487	6	44	3,437	פקדונות בגין השאלות ניירות ערך
123	-	-	123 ^(א)	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
100	-	-	100	אחרים
3,710	6	44	3,660	סך הכל אחרים
15,238	301	9,144	5,793	סך כל ההתחייבויות

(א) סווג מחדש.

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המשתמשות					
סך כל הרווח (הפסד) בגין שינויים בשווי בתקופה	סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
					אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
(135)	694	694	-	-	
(135)	694	694	-	-	סך הכל

30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המשתמשות					
סך כל הרווח (הפסד) בגין שינויים בשווי בתקופה ^(א)	סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים ^(א) (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
					אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
(22)	420	420	-	-	
(22)	420	420	-	-	סך הכל

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המשתמשות					
סך כל הרווח (הפסד) בגין שינויים בשווי בתקופה ^(א)	סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים ^(א) (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
					אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
76	508	508	-	-	
76	508	508	-	-	סך הכל

(א) הוצג מחדש.

ביאור ג' - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)											
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2020	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2020	העברות מרמה 3 ^(א)	העברות אל רמה 3 ^(א)	התאמות מתרגום דוחות כספיים	מכירות סילוקים	רכישות והנפקות	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:		ברוח כולל אחר ^(ב)	בדוח רווח והפסד ^(א)	שווי הוגן לתחילת התקופה
במיליוני ש"ח											
נכסים											
אגרות חוב זמינות למכירה:											
-	36	-	-	-	-	-	-	1	1	34	ממשלת ישראל
-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	3	ממשלות זרות
-	8	-	-	-	-	-	-	1	-	7	מוסדות פיננסיים בחו"ל
1	2,679	-	237	-	(64)	520	28	44	44	1,914	MBS/ABS
1	2,726	-	237	-	(64)	520	30	45	45	1,958	סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה
אגרות חוב למסחר:											
-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	MBS/ABS
-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	סך הכל אגרות חוב למסחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים:											
(112)	121	-	2	-	-	-	-	-	5	114	חוזי שקל - מדד
(396)	526	-	-	-	-	-	-	-	(481) ^(מ)	1,007	חוזי ריבית
349	693	-	-	-	-	42	-	-	179 ^(מ)	472	חוזי מטבע - חוץ
(63)	181	-	-	-	-	-	-	-	(169)	350	חוזי מניות
(9)	20	-	-	-	-	-	-	-	(10)	30	חוזי סחורות ואחרים
(231)	1,541	-	2	-	-	42	-	-	(476)	1,973	סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
(230)	4,268	-	239	-	(64)	562	30	(431)	(431)	3,932	סך כל הנכסים
התחייבויות											
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:											
(34)	87	-	10	-	-	-	-	-	-	77	חוזי שקל - מדד
(61)	141	-	-	-	-	-	-	-	(51)	192	חוזי מטבע - חוץ
(95)	228	-	10	-	-	-	-	-	(51)	269	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(95)	228	-	10	-	-	-	-	-	(51)	269	סך כל ההתחייבויות

- (א) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
- (ב) רווחים שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.
- (ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פרוורד מדד לתקופה של מעל שנה, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.
- (ד) סווג מחדש.

ביאור ג' - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)											
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2019	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2019	העברות מרמה 3 ^(א)	העברות אל רמה 3 ^(א)	התאמות מתרגום דוחות כספיים	מכירות סילוקים	רכישות והנפקות	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:		ברוח כולל אחר ^(ב)	בדוח רווח והפסד ^(א)	שווי הוגן לתחילת התקופה והפסד ^(א)
							רווח כולל	אחר ^(ב)			
במיליוני ש"ח											
נכסים											
ניירות ערך זמינים למכירה:											
(1)	1,382	2	-	-	(50)	(68)	-	-	(33)	1,531	MBS/ABS
נכסים בגין מכשירים נגזרים:											
(31)	94	2	3	-	-	-	-	-	(1)	90	חוזי שקל - מדד
246	902	-	-	-	(45)	-	-	-	282 ^(ד)	665	חוזי ריבית
270	524	-	-	-	-	-	129	-	(113) ^(ד)	508	חוזי מטבע - חוץ
50	63	-	-	-	-	-	-	-	46	17	חוזי מניות
4	11	-	-	-	-	-	-	-	2	9	חוזי סחורות ואחרים
539	1,594	2	3	-	(45)	-	129	-	216	1,289	סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
538	2,976	4	3	-	(95)	(68)	129	-	183	2,820	סך כל הנכסים
התחייבויות											
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:											
(3)	106	(2)	(4)	-	-	-	-	-	-	112	חוזי שקל - מדד
56	266	-	-	-	-	-	-	-	61	205	חוזי מטבע - חוץ
53	372	(2)	(4)	-	-	-	-	-	61	317	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
-	6	-	-	-	-	-	-	-	(2)	8	סך הכל אחרים
53	378	(2)	(4)	-	-	-	-	-	59	325	סך כל ההתחייבויות

- (א) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
- (ב) רווחים שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.
- (ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פרוורד מדד לתקופה של מעל שנה ומתחת ל-5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.
- העברה מרמה 3 אל רמה 2 - הועברו עסקאות פרוורד מדד לתקופה של מעל 5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מעל שנה ומתחת ל-5 שנים.
- (ד) סווג מחדש.

ביאור ג' - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)												
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2020	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2020	העברות מרמה (א)3	העברות אל רמה (א)3	התאמות מתרגום דוחות כספיים	מכירות סילוקים	רכישות והנפקות	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:		ברוח כולל אחר(ב)	בדוח רווח ההפסד(א)	שווי הוגן לתחילת השנה	
במיליוני ש"ח												
נכסים												
אגרות חוב זמינות למכירה:												
	3	36	-	34	-	-	-	1	1	-		ממשלת ישראל
	-	3	-	3	-	-	-	-	-	-		ממשלות זרות
	1	8	-	-	-	-	7	1	-	-		מוסדות פיננסיים בחו"ל
	1	2,679	-	472	(383)	-	1,034	5	96	1,455		MBS/ABS
	5	2,726	-	509	(383)	-	1,041	7	97	1,455		סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה
אגרות חוב למסחר:												
	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-		MBS/ABS
	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-		סך הכל אגרות חוב למסחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים:												
	(26)	121	-	8	-	-	-	-	31	82		חוזי שקל - מדד
	(264)	526	-	-	(209)	-	-	-	(29)	764 ^(ד)		חוזי ריבית
	531	693	-	-	-	-	846	-	(532)	379 ^(ד)		חוזי מטבע - חוץ
	175	181	-	-	-	-	-	-	173	8		חוזי מניות
	18	20	-	-	-	-	-	-	16	4		חוזי סחורות ואחרים
	434	1,541	-	8	(209)	-	846	-	(341)	1,237		סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
	439	4,268	-	518	(592)	-	1,887	7	(244)	2,692		סך כל הנכסים
התחייבויות												
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:												
	5	87	-	61	-	-	-	-	(12)	38		חוזי שקל - מדד
	-	141	-	-	-	-	-	-	(116)	257		חוזי מטבע - חוץ
	5	228	-	61	-	-	-	-	(128)	295		סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
	-	-	-	-	-	-	-	-	(6)	6		סך הכל אחרים
	5	228	-	61	-	-	-	-	(134)	301		סך כל ההתחייבויות

- (א) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
 (ב) רווחים (הפסדים) שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.
 (ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פורורד מדד לתקופה של מעל שנה, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.
 (ד) סווג מחדש.

ביאור ג' - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)											
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2019	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2019	העברות מרמה 3 ^(א)	העברות אל רמה 3 ^(א)	התאמות מתרגום דוחות כספיים	מכירות סילוקים	רכישות והנפקות	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:		שווי הוגן לתחילת השנה והפסד אחר ^(ב)	בדוח רווח הפסד ^(א)	ברוח כולל אחר ^(ב)
							רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:	ברוח כולל אחר ^(ב)			
במיליוני ש"ח											
נכסים											
ניירות ערך זמינים למכירה:											
(1)	1,382	(1,110)	-	-	(220)	(315)	300	32	(126)	2,821	MBS/ABS
נכסים בגין מכשירים נגזרים:											
(96)	94	-	8	-	-	-	-	-	(63)	149	חוזי שקל - מדד
730	902	-	-	-	(54)	-	-	-	814 ^(ד)	142	חוזי ריבית
302	524	-	-	-	-	-	401	-	(848) ^(ד)	971	חוזי מטבע - חוץ
(205)	63	-	-	-	-	-	-	-	(874)	937	חוזי מניות
1	11	-	-	-	-	-	-	-	(8)	19	חוזי סחורות ואחרים
732	1,594	-	8	-	(54)	-	401	-	(979)	2,218	סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
731	2,976	(1,110)	8	-	(274)	(315)	701	32	(1,105)	5,039	סך כל הנכסים
התחייבויות											
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:											
9	106	(2)	34	-	-	-	-	-	(35)	109	חוזי שקל - מדד
-	266	-	-	-	-	-	-	-	138	128	חוזי מטבע - חוץ
9	372	(2)	34	-	-	-	-	-	103	237	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
2	6	-	-	-	-	-	-	-	3	3	סך הכל אחרים
11	378	(2)	34	-	-	-	-	-	106	240	סך כל ההתחייבויות

- (א) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
- (ב) רווחים שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.
- (ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פרוורד מדד לתקופה של מעל שנה ומתחת ל-5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.
- העברה מרמה 3 אל רמה 2 - הועברו עסקאות פרוורד מדד לתקופה של מעל 5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מעל שנה ומתחת ל-5 שנים.
- (ד) סווג מחדש.

ביאור ג'15 - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)												
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2019	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2019	העברות מרמה (ג)3	העברות אל רמה (ג)3	התאמות מתרגום דוחות כספיים	מכירות סילוקים	רכישות והנפקות	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:		ברוח כולל אחר(ב)	בדוח רווח ההפסד(א)	שווי הוגן לתחילת השנה	
במיליוני ש"ח												
נכסים												
ניירות ערך זמינים למכירה:												
												MBS/ABS
(4)	1,455	(1,012)	-	-	(234)	(315)	308	31	(144)	2,821		
נכסים בגין מכשירים נגזרים:												
(25)	82	(5)	18	-	-	-	-	-	(80)	149		חוזי שקל - מדד
618	764	-	-	-	(106)	-	-	-	(7) 728	142		חוזי ריבית
229	379	-	-	-	-	-	530	-	(7) (1,122)	971		חוזי מטבע - חוץ
2	8	-	-	-	-	-	-	-	(929)	937		חוזי מניות
(2)	4	-	-	-	-	-	-	-	(15)	19		חוזי סחורות ואחרים
822	1,237	(5)	18	-	(106)	-	530	-	(1,418)	2,218		סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
818	2,692	(1,017)	18	-	(340)	(315)	838	31	(1,562)	5,039		סך כל הנכסים
התחייבויות												
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:												
12	38	(69)	35	-	-	-	-	-	(37)	109		חוזי שקל - מדד
-	257	-	-	-	-	-	-	-	129	128		חוזי מטבע - חוץ
12	295	(69)	35	-	-	-	-	-	92	237		סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
3	6	-	-	-	-	-	-	-	3	3		סך הכל אחרים
15	301	(69)	35	-	-	-	-	-	95	240		סך כל ההתחייבויות

- (א) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
- (ב) רווחים שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.
- (ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פרוורד מדד לתקופה של מעל שנה, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.
- (ד) סווג מחדש.

ביאור T15 - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3

מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

30 בספטמבר 2020 (בלתי מבוקר)				
שווי הוגן	טווח	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן במיליוני ש"ח
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה				
נכסים				
אגרות חוב זמינות למכירה⁽¹⁾				
36	bp 205	מרווח הסתברות לכשל שיעור הפסד	היוון תזרימי מזומנים	205 bp 1.68% 25%
3	bp 135	מרווח	היוון תזרימי מזומנים	135 bp 1.68% 25%
8	bp 433.8	מרווח	היוון תזרימי מזומנים	433.8 bp 1.68% 25%
2,679	bp 110-215	מרווח הסתברות לכשל שיעור פירעון מוקדם שיעור הפסד	היוון תזרימי מזומנים	110-215 bp 2%-3.8% 20% 30%
ני"ע למסחר⁽¹⁾				
1	bp 110-215	מרווח הסתברות לכשל שיעור פירעון מוקדם שיעור הפסד	היוון תזרימי מזומנים	110-215 bp 2%-3.8% 20% 30%
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
55	(0.15)%-(0.17)%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	(0.16)%
66	0.36%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	1.67% ^(*)
526	0.36%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	1.67% ^(*)
693	0.36%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	1.67% ^(*)
181	0.36%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	1.67% ^(*)
20	0.36%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	1.67% ^(*)
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
87	(0.15)%-(0.17)%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	(0.16)%
141	(0.15)%-(0.17)%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	(0.16)%
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה				
694	השווי ההוגן של הביטחון			

* בגין צד נגדי שכשל.

מידע איכותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

- הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות ושל ניירות ערך ממשלת ישראל הם שיעור המרווח, ההסתברות לכשל, שיעור הפירעון המוקדם וחומרת ההפסד באירוע כשל. גידול/קיטון משמעותי בפרמטרים הלא נצפים, יבוא לידי ביטוי בשווי הוגן נמוך/גבוה באופן משמעותי.
- הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של נגזרים הינם סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ושיעור האינפלציה החזוי. ככל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי ההוגן של העסקה יהיה נמוך/גבוה. שינוי בשיעור האינפלציה החזוי, ישפיע על השווי ההוגן של העסקות בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק בעסקות אלו. ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והבנק מתחייב לשלם את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן של העסקות יקטן (יגדל). ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והצד הנגדי לעסקה מחוייב לשלם לבנק את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן של העסקות יגדל (יקטן).
- נתון הממוצע המתייחס לפרמטר הלא נצפה "סיכון צד נגדי לעסקה" משקף ממוצע משוקלל.

ביאור T15 - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3 (המשך)

מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3 (המשך)

30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)					
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח	ממוצע ⁽³⁾	
במיליוני ש"ח					
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה					
נכסים					
ניירות ערך זמינים למכירה⁽¹⁾					
1,382	היוון תזרימי מזומנים	מרווח	bp 110-215	bp 163	אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
		הסתברות לכשל	2%-3.8%	2.9%	
		שיעור פירעון מוקדם	20%	20%	
		שיעור הפסד	30%	30%	
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾					
72	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	(0.23)%-0.98%	0.38%	חוזי ריבית שקל - מדד
22	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	1.06%-100% ^(*)	2.54%	
902 ^(*)	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	1.06%-100% ^(*)	2.54%	חוזי ריבית
80	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	(0.23)%-0.98%	0.38%	חוזי מטבע - חוץ
444 ^(*)	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	1.06%-100% ^(*)	2.54%	
63	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	1.06%-100% ^(*)	2.54%	חוזים בגין מניות
11	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	1.06%-100% ^(*)	2.54%	חוזים בגין סחורות
התחייבויות					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾					
106	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	(0.23)%-0.98%	0.38%	חוזי ריבית שקל - מדד
266	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	(0.23)%-0.98%	0.38%	חוזי מטבע - חוץ
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה					
420 ⁽²⁾	השווי הוגן של הביטחון				אשראי פגום שנבייתו מותנית בביטחון

(א) סוג מחדש.

(ב) הוצג מחדש.

* בגין צד נגדי שכשל.

מידע איכותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

1. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי הוגן של ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות הם שיעור המרווח, ההסתברות לכשל, שיעור הפירעון המוקדם וחומרת הפסד באירוע כשל. גידול/קיטון משמעותי בפרמטרים הלא נצפים, יבוא לידי ביטוי בשווי הוגן נמוך/גבוה באופן משמעותי.
2. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי הוגן של נגזרים הינם סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ושיעור האינפלציה החזוי. ככל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי הוגן של העסקה יהיה נמוך/גבוה. שינוי בשיעור האינפלציה החזוי, ישפיע על השווי הוגן של העסקות בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק בעסקות אלו. ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והבנק מתחייב לשלם את הסכום הצמוד למדד, השווי הוגן של העסקות יקטן (יגדל). ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והצד הנגדי לעסקה מחוייב לשלם לבנק את הסכום הצמוד למדד, השווי הוגן של העסקות יגדל (יקטן).
3. נתון הממוצע המתייחס לפרמטר הלא נצפה "סיכון צד נגדי לעסקה" משקף ממוצע משוקלל.

ביאור T15 - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3 (המשך)

מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3 (המשך)

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)				
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח	ממוצע ⁽³⁾
במיליוני ש"ח				
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה				
נכסים				
ניירות ערך זמינים למכירה⁽¹⁾				
1,455	היוון תזרימי מזומנים	מרווח	bp 110-215	bp 163
		הסתברות לכשל	2%-3.8%	2.9%
		שיעור פירעון מוקדם	20%	20%
		שיעור הפסד	30%	30%
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
45	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.04%-0.81%	0.43%
37	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.12%-100% ^(*)	0.75%
764 ^(*)	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.12%-100% ^(*)	0.75%
82	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.04%-0.81%	0.43%
297 ^(*)	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.12%-100% ^(*)	0.75%
2	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.12%-100% ^(*)	0.75%
6	היוון תזרימי מזומנים	שערי מניות	(0.41)%-0.27%	(0.07)%
4	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.12%-100% ^(*)	0.75%
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
38	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.04%-0.81%	0.43%
257	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.04%-0.81%	0.43%
6	היוון תזרימי מזומנים	שערי מניות	(0.41)%-0.27%	(0.07)%
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה				
508 ⁽²⁾	השווי ההוגן של הביטחון	אשראי פגום שנבייתו מותנית בביטחון		

(א) סווג מחדש.
(ב) הוצג מחדש.

* בגין צד נגדי שכשל.

מידע איכותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

1. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות הם שיעור המרווח, ההסתברות לכשל, שיעור הפירעון המוקדם וחומרת ההפסד באירוע כשל. גידול/קיטון משמעותי בפרמטרים הלא נצפים, יבוא לידי ביטוי בשווי הוגן נמוך/גבוה באופן משמעותי.
2. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של נגזרים הינם סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ושיעור האינפלציה החזוי. ככל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי ההוגן של העסקה יהיה נמוך/גבוה. שינוי בשיעור האינפלציה החזוי, ישפיע על השווי ההוגן של העסקות בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק בעסקות אלו. ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והבנק מתחייב לשלם את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן של העסקות יקטן (יגדל). ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והצד הנגדי לעסקה מחייב לשלם לבנק את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן של העסקות יגדל (יקטן).
3. נתון הממוצע המתייחס לפרמטר הלא נצפה "סיכון צד נגדי לעסקה" משקף ממוצע משוקלל.

ביאור 16 - נושאים שונים

א. הסכם שירותי מחשוב ותפעול לבנק אגוד לישראל בע"מ

הבנק הגיע להסכמות עם בנק אגוד לישראל בע"מ בדבר הארכת תקופת ההתקשרות למתן שירותי מחשוב ותפעול ("ההסכם"), תוך שינוי חלק מתנאי ההתקשרות.

במסגרת זו סוכם, בין היתר, כי בכפוף ובהתאם לתנאים המפורטים בכתב התוספת להסכם ("התוספת"), יוארך תוקפו של ההסכם עד ליום 31 בדצמבר 2022.

היקף השירותים השוטפים ורמת השירות שיינתנו על ידי לאומי לפי התוספת יהיו כפי השירותים השוטפים ורמת השירות שניתנו לאגוד ביום 31 בדצמבר 2016, ולאומי יספק לאגוד את השירותים השוטפים בתקופת התוספת על פי עקרון ה-follow me. בנוסף בוצעה התאמה לתמורה המשולמת במסגרת ההסכם.

ביום 26 במאי 2020 התקיימו התנאים המתלים הקבועים בתוספת, והתוספת נכנסה לתוקפה.

ב. השפעות התפשטות נגיף הקורונה

התפשטות נגיף הקורונה בחודש ינואר 2020 החלה להשפיע על מרבית מדינות העולם במהלך הרבעון הראשון של 2020. מרבית הממשלות פעלו בדרך של הטלת סגר זמני, הפסקת חלקים משמעותיים מן הפעילות הכלכלית וטיפול בנפגעי המחלה, תוך הגדלה ניכרת של ההוצאות לטיפול באזרחים והעסקים אשר עבודתם הופסקה. הבנקים המרכזיים ברחבי העולם פעלו במגוון של כלים לצורך תמיכה בפעילות הכלכלית, מעבר להורדות הריבית.

משבר הקורונה הינו אירוע משמעותי מתמשך המשבש את הפעילות העסקית והכלכלית ומלווה בחוסר וודאות משמעותית לגבי אורכו ומידת השפעתו. השלכות המשבר על הכלכלה העולמית והמקומית הינן משמעותיות, תוך כדי ירידה ניכרת של התוצר הגלובלי השנה, ובהתאם לכך תתכן השפעה מהותית על עסקי הבנק.

בהעדר חיסון יעיל בהפצה נרחבת ו/או תרופה יעילה, דרך ההתמודדות עם הנגיף כוללת הקפדה על כללי ריחוק חברתי, לרבות סגר, דבר אשר ממשיך ומשבש את הפעילות הכלכלית התקינה, כאשר נקודת הסיום של המשבר אינה נראית באופק בעת הנוכחית. בהעדר צעדים יעילים לשם השגת שליטה במצב התחלואה משבר הקורונה בהיבטיו הכלכליים עלול להימשך עוד פרק זמן ממושך.

על מנת לתת מענה לצרכים הנוכחיים ולאפשר המשכיות עסקית, יחידות מרכזיות בלאומי עברו לתצורת עבודה חדשה המשלבת עבודה מהבית ופיצול פיזי של יחידות אורגניות לקפסולות. בוצעו התאמות בתהליכי העבודה והבקרה. במטרה לוודא כי החשיפה נשארת בגבולות סובלנות הסיכון נקבעו בקרות עסקיות, תהליכיות ומיכוניות המגדרות את הסיכונים. מאחר ומדובר בתצורת עבודה דינמית המשתנה מעת לעת מתקיים תהליך שוטף לבחינת השינויים הנדרשים בתהליכי העבודה והתאמתם לסובלנות הסיכון.

בהתאם להערכה סובייקטיבית, כתוצאה מהמשבר ואי הבהירות ביחס להתפתחות התחלואה, צעדי הסגירה במשק והמדיניות הכלכלית עלתה רמת החומרה של הסיכון המערכתית העולמי והסיכון המערכתית המקומי ברבעון הראשון של שנת 2020 "לבינונית-גבוהה", והחל מהרבעון השני של שנת 2020 "לגבוהה". כמו כן, רמת חומרת סיכון האשראי הכולל וחומרת סיכון איכות לווים ובטחונות עלתה החל מהרבעון השני של שנת 2020, "לבינונית-גבוהה".

הערכות הבנק בדבר השפעות המשבר על חומרתם של כלל גורמי הסיכון אינן וודאיות ועשויות להשתנות בהתאם להתפתחויות המשבר והשלכותיו על הכלכלה וכן על עסקי הבנק.

הבנק בוחן את יכולתו לעמוד בהתפתחויות שליליות בסביבה המקרקו כלכלית באמצעות תרחישי קיצון מערכתיים, ובכלל זה עורך תרחישי קיצון אחידים לבקשת הפיקוח על הבנקים.

בעקבות משבר הקורונה החליט הפיקוח על הבנקים (במכתב המפקחת על הבנקים מתאריך 29 במרס 2020), להפחית בדרישות הלימות ההון הרגולטורי המזערי. בעקבות זאת, דירקטוריון הבנק החליט ביום 16 באפריל 2020 לקבוע כי יעד הון עצמי רובד 1 הפנימי יעמוד על 9.5% חלף 10.5% וכי הבנק יפסיק, בשלב זה, את חלוקת הדיבידנד ואת המשך ביצוע תכניות הרכישה העצמית של מניות הבנק.

כמו כן, לאור העלייה ברמת הסיכון, הבנק מקפיד לאורך כל תקופת המשבר על תהליכי חיתום אשראי קפדניים. במסגרת זו, חודדו דגשים בהעמדת אשראי בתקופת המשבר והודקו תהליכי החיתום של הבנק, ומתבצע ניטור ומעקב שוטף אחר מוקדי סיכון וההתפתחויות בשוק על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות ככל שיידרש.

ביאור 16 - נושאים שונים (המשך)

לצד זאת הבנק בוחן את הדרכים למתן סיוע ללקוחות הבנק שנקלעו למשבר זמני ואשר להערכת הבנק יצולחו את המשבר. במסגרת זו מובאות בחשבון השפעות המשבר ונעשית בחינה מעמיקה של הלקוחות נוכח המשבר. בעקבות המשבר גדלו ההוצאות להפסדי אשראי והסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בסך של 2,282 מיליון ש"ח. עיקר הגידול הינו בהפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי. ההפרשה להפסדי אשראי של הבנק מייצגת את אומדני הבנק. הפרשה זו מהווה אומדן המבוסס על שיקול דעת משמעותי שהופעל בתקופה המדווחת בסביבה משתנה המאופיינת בחוסר וודאות חריג.

עם התפשטות נגיף הקורונה, חלה עלייה ברמת התנדויות של גורמי הסיכון בשווקים הפיננסיים ונרשמו ירידות ערך משמעותיות בשוקי המניות והאשראי הסחיר, ותנודות חריפות בעקומי הריבית חסרי הסיכון ושערי החליפין. ברבעון השני של השנה התנדויות בשווקים התמתנה וחלה התאוששות בשוק ההון. עם זאת חוסר הוודאות בשווקים עדיין קיים, והתנדויות בשווקים הפיננסיים יכולה להימשך.

במהלך הרבעון השלישי יחס ה-LCR גדל בעיקר בגין גידול בפיקדונות הציבור בקיזוז פירעון כתבי התחייבות. לכל אורך התקופה הנסקרת יחס LCR במט"ח ובכלל המטבעות היה גבוה מהדרישה הרגולטורית.

מתחילת השנה חל גידול משמעותי בחשיפת השווי ההוגן לשינויים בריבית, וכן נרשמו תנודות בחשיפה בעיקר במחצית הראשונה של השנה על רקע השפעת המשבר והתנדויות בשוקי ההון.

יובהר כי קיים חוסר ודאות לגבי ההשלכות של התמשכות מגפת הקורונה והשפעתם על שוקי ההון בארץ ובעולם.

הבנק מקפיד, לאורך כל תקופת המשבר, על ניהול סיכונים מוקפד ובחינה מתמדת של האירועים ודרכי הפעולה, על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות והאסטרטגיה שלו, ככל שיידרש.

ג. פדיון מוקדם של שטרי הון נדחים

ביום 8 ביולי 2020 החליט דירקטוריון הבנק לפדות בפדיון מוקדם מלא את שטרי הון סדרות 300 ו-301 אשר הונפקו לציבור באוגוסט 2009. בהתאם לכך, ביום 10 באוגוסט 2020 נפדו שטרי הון בסכום כולל של כ-2.1 מיליארד ש"ח (כולל הפרשי הצמדה בסדרה 300). שטרי הון נכללו באופן חלקי בהון הפיקוחי של הבנק ליום 30 ביוני 2020, בהתאם להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299.

ד. פירעון והנפקת אגרות חוב

על פי דוח הצעת מדף מיום 2 ביוני 2020 הנפיק הבנק ביום 4 ביוני 2020 סך של כ-2.4 מיליארד ש"ח אגרות חוב סדרה 181. אגרות החוב עומדות לפדיון בתשלום אחד ביום 5 בספטמבר 2023 ונושאות ריבית שנתית בשיעור של 1% והצמודות למדד המחירים לצרכן, אשר תשולם אחת לשנה ביום 5 בספטמבר של כל אחת מהשנים 2020 עד 2023 כולל. אגרות חוב סדרה 181 אינן מוכרות לצורך הון פיקוחי.

ביום 30 ביוני 2020 נפרעו אגרות חוב סדרה 177 של הבנק בערך נקוב של כ-5.3 מיליארד ש"ח. אגרות חוב אלה לא היוו חלק מהון הפיקוחי של הבנק.

ה. פירעון כתבי התחייבות נדחים

ביום 10 בנובמבר 2020 נפרעו כתבי התחייבות נדחים סדרה י"ד של הבנק בערך נקוב של כ-0.9 מיליארד ש"ח. לפי הוראות בנק ישראל, כתבי ההתחייבות הנדחים נכללו בהון הפיקוחי בכפוף להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, ובכפוף להפחתה בשיעור שווה בחמש השנים האחרונות שלפני פירעונם. בהתאם, בשנה האחרונה שלפני הפירעון, כתבי ההתחייבות הנדחים סדרה י"ד לא היו חלק מהון הפיקוחי של הבנק.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מוחזקות שלו
ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים
תוכן העניינים

עמוד	
א. ממשל תאגידי	
236	שינויים בדירקטוריון
237	המבקרת הפנימית
ב. פרטים נוספים	
237	השליטה בבנק
237	מינויים ופרישות
238	מבנה ארגוני
238	הסכמים מהותיים
239	חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית
246	דירוג אשראי
ג. נספחים	
247	שיעורי הכנסה והוצאה

שינויים בדירקטוריון

נכון למועד תום תקופת הדוח, הדירקטוריון מונה 9 דירקטורים. במהלך הרבעון השלישי של שנת 2020 לא חלו שינויים בהרכב הדירקטוריון. ביום 9 בנובמבר 2020, לאחר תחילת כהונתו של מר אבי בזורה כדירקטור בבנק, כמפורט להלן, מספר הדירקטורים בדירקטוריון הבנק לעלה ל-10.

במסגרת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301, שפורסם ביום 5 ביולי 2017 ("הוראה 301"), נקבע כי עד ליום 1 ביולי 2020, יקטן המספר המקסימלי של חברי הדירקטוריון בתאגידים הבנקאיים ל-10.

לפירוט בעניין אופן קיטון מספר הדירקטורים למספר הנוכחי, ראה פרק [שינויים בדירקטוריון בדוח השנתי של הבנק לשנת 2019](#).

ביום 29 באוקטובר 2020, ד"ר סאמר חאג' יחיא, יו"ר דירקטוריון הבנק, סיים את תקופת כהונתו השנייה כדירקטור במעמד "דירקטור אחר" (דירקטור שאינו דירקטור חיצוני כאמור בסעיף 11ד(א)(2) לפקודת הבנקאות 1941 (להלן: "פקודת הבנקאות", "דירקטור במעמד דירקטור אחר"). ד"ר סאמר חאג' יחיא נבחר לתקופת כהונה נוספת כדירקטור במעמד דירקטור אחר בבנק באסיפה הכללית השנתית של הבנק לשנת 2020, כמפורט להלן. ביום 28 באוקטובר 2020 התקבלה הודעה בדבר אי התנגדותו של המפקח על הבנקים למינוי לתקופת כהונה נוספת של ד"ר סאמר חאג' יחיא כדירקטור במעמד דירקטור אחר וכיו"ר דירקטוריון הבנק. בהתאם, ביום 30 באוקטובר 2020 ד"ר סאמר חאג' יחיא החל את כהונתו השלישית והאחרונה כדירקטור במעמד דירקטור אחר בבנק.

ביום 4 בנובמבר 2020 התקבלה הודעה בדבר אי התנגדותו של המפקח על הבנקים למינוי של מר אבי בזורה כדירקטור במעמד דירקטור אחר בבנק, וזאת בכפוף להתפטרותו מתפקידו בחברות גיבוי אחזקות בע"מ, גיבוי איתן בע"מ, פיתרון בע"מ ומאסאיי בע"מ, ולהתחייבותו להפסיק, ולא לספק במשך כהונתו כדירקטור בבנק, שירותי ייעוץ בכל תחום המתחרה בפעילות הבנק. בהתאם, ביום 9 בנובמבר 2020 מר אבי בזורה החל את כהונתו הראשונה כדירקטור במעמד דירקטור אחר בבנק. לפירוט נוסף, ראה דיווח מיידי מיום 9 בנובמבר 2020 (אסמכתא: 2010-01-111469).

ביום 21 בנובמבר 2020, הגב' ציפי סמט צפויה לסיים את תקופת כהונתה השלישית והאחרונה כדירקטורית חיצונית בהתאם לקבוע בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301 (להלן: "הוראה 301", "דירקטור חיצוני") אשר עומדת גם בתנאי כשירות של דירקטורית חיצונית בהתאם להוראות חוק החברות¹.

אסיפה כללית שנתית ובחירת דירקטורים

ביום 26 באפריל 2020 פרסם הבנק הודעה מקדימה אודות הכוונה לזמן אסיפה כללית שנתית של בעלי מניות הבנק שעל סדר יומה ידונו מספר נושאים וביניהם, מינוי דירקטור חיצוני אחד בהתאם לקבוע בהוראה 301, וכן שני דירקטורים במעמד "דירקטור אחר". לפירוט ראה דיווח מיידי שפרסם הבנק ביום 26 באפריל 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-041766) (להלן: "הודעה המקדימה").

בהמשך להודעה המקדימה שפרסם הבנק כאמור לעיל ובהתאם לקבוע בסעיפים 11ד(א)(1), (2) ו-3 לפקודת הבנקאות, 1941, קיבל הבנק ביום 18 במאי 2020 הודעה מהוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים שמונתה לפי סעיף 36 לחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981 (להלן: "הוועדה למינוי דירקטורים"), במסגרתה מפורטת רשימת מועמדים לכהונת דירקטורים בבנק לבחירה באסיפה הכללית השנתית של הבנק לשנת 2020 (לפירוט ראה דיווח מיידי שפרסם הבנק ביום 19 במאי 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-049725) (להלן: "הודעת הוועדה למינוי דירקטורים").

ביום 5 באוגוסט 2020, פרסם הבנק זימון לאסיפה כללית שנתית שתתכנס ביום 10 בספטמבר 2020, שעל סדר יומה הנושאים הבאים: (1) דיון בדוחות הכספיים השנתיים; (2) מינוי רואי חשבון מבקרים והסמכה בנוגע לקביעת שכרם; (3) מינוי שני דירקטורים במעמד "דירקטור אחר"; (4) מינוי דירקטור חיצוני אחד (מס' אסמכתא: 2020-01-084459) (להלן: "זימון האסיפה"). ביום 13 באוגוסט 2020, פרסם הבנק דוח משלים לזימון האסיפה (מס' אסמכתא: 2020-01-078268).

באסיפה הכללית השנתית של הבנק לשנת 2020 שהתקיימה ביום 10 בספטמבר 2020 אושרו ההחלטות הבאות: (1) למנות מחדש את משרדי רואי החשבון סומך חייקין (KPMG) וברייטמן אלמגור זר ושות' (Deloitte) כרו"ח מבקרים משותפים של הבנק, לתקופה שתחל ממועד אישור האסיפה הכללית השנתית הנוכחית ועד לתום האסיפה הכללית השנתית הבאה של הבנק ולהסמך את דירקטוריון הבנק לקבוע את שכרם; (2) למנות את מר אבי בזורה כדירקטור במעמד "דירקטור אחר", לתקופה של 3 שנים, החל ובכפוף לקבלת הסכמת המפקח על הבנקים, או אי התנגדותו; (3) למנות את ד"ר סאמר חאג' יחיא כדירקטור במעמד "דירקטור אחר", לתקופה של 3 שנים, החל ובכפוף לקבלת הסכמת המפקח על הבנקים, או אי התנגדותו, ולא לפני יום

¹ הגב' צ. סמט, שכיהנה עד ליום 17 באוגוסט 2017 כדח"צית בבנק, נבחרה מחדש על ידי האסיפה הכללית שהתכנסה ביום 3 באוקטובר 2017, לכהן כדירקטורית חיצונית אשר עומדת גם בתנאי כשירות דח"צ. בהתאם להסדר פרטני (למידע נוסף ראה סעיף 1.4.2 בדוח זימון האסיפה הכללית אשר פורסם על ידי הבנק ביום 28 בספטמבר 2017 (מספר אסמכתא: 2017-01-086014)) והחלה כהונתה השלישית בבנק ביום 22 בנובמבר 2017.

30 באוקטובר 2020 (לאחר תום תקופת כהונתו השנייה); ו-4) למנות את פרופ' ידידיה (צבי) שטרן כדירקטור חיצוני, לתקופה של 3 שנים, החל ובכפוף לקבלת הסכמת המפקח על הבנקים, או אי התנגדותו, אך לא לפני ה-22 בנובמבר 2020, לאחר תום תקופת כהונתה השלישית והאחרונה של הגב' ציפורה סמט.

נכון למועד פרסום הדוח, טרם נתקבל אישור המפקח למינויו של פרופ' ידידיה (צבי) שטרן.

כמפורט לעיל, ביום 30 באוקטובר 2020 ד"ר סאמר חאג' יחיא החל את כהונתו השלישית והאחרונה כדירקטור במעמד דירקטור אחר בבנק וביום 9 בנובמבר 2020 מר אבי בזורה החל את כהונתו הראשונה כדירקטור במעמד דירקטור אחר בבנק. לפירוט נוסף, ראה דיווח מיידי שפרסם הבנק אודות תוצאות האסיפה הכללית השנתית של הבנק מיום 10 בספטמבר 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-090973).

המבקרת הפנימית

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בקבוצה ובכלל זה, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית, תכנית העבודה השנתית והרב שנתית והשיקולים בקביעתה, נכללו בדוח הכספי לשנת 2019.

דוח הביקורת הפנימית לשנת 2019 בקבוצת לאומי, הוגש לוועדת הביקורת ביום 26 במרס 2020, נדון בוועדה ביום 30 במרס 2020, הוגש לדירקטוריון ביום 3 במאי 2020 ודווח בדירקטוריון ביום 6 במאי 2020.

לקט חצי שנתי של דוחות ותרשומות ביקורת למחצית הראשונה של שנת 2020 הוגש לוועדת הביקורת ביום 3 באוגוסט 2020 ונדון בוועדה ביום 6 באוגוסט 2020, הוגש לדירקטוריון ביום 25 באוגוסט 2020 ודווח בדירקטוריון ביום 27 באוגוסט 2020.

השליטה בבנק

החל מיום 24 במרס 2012 מוגדר הבנק, על פי הקבוע בדין, כתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה ואין בעל מניות המוגדר כבעל שליטה בבנק.

למידע מעודכן לגבי החזקות בעלי עניין בבנק נכון ליום 30 בספטמבר 2020, ראה דוח מיידי על מצבת החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה מיום 13 באוקטובר 2020 (אסמכתא: 2020-01-102535). כן, ראה דיווח מיידי משלים בעניין רשימת בעלי אמצעי שליטה מהותי בבנק ליום 31 במרס 2020, מיום 19 באפריל 2020 (אסמכתא: 2020-01-034717) ודיווח מיידי בעניין מי שהפך להיות בעל אמצעי שליטה מהותי בבנק מיום 31 במאי 2020 (אסמכתא: 2020-01-054723).

מינויים ופרישות

מינויים

מר **אורי יוניסי**, מונה לתפקיד ראש חטיבת קשרי לקוחות, כחבר הנהלת הבנק בדרג סמנכ"ל בכיר ובכפיפות לראש החטיבה הבנקאית, בתוקף מיום 26 ביוני 2020.

עו"ד **מור פינגרר**, מונתה לתפקיד יועצת משפטית ראשית וראש חטיבת הייעוץ המשפטי, כחברת הנהלת הבנק בדרג סמנכ"ל בכיר, בתוקף מיום 1 בספטמבר 2020.

ביום 5 באוגוסט 2020, אישר דירקטוריון הבנק את מינויו של **מיכאל שילר** לתפקיד מנכ"ל בנק לאומי בריטניה. המינוי בתוקף מיום 12 באוקטובר 2020, בכפוף לקבלת האישורים הנדרשים בהתאם לרגולציה המקומית.

פרישות

מר **אילן בוגנים**, ראש חטיבת דאטה וחבר הנהלת הבנק, סיים את תפקידו ב-31 במאי 2020, לאחר כ-7 שנות עבודה בלאומי.

גב' **עירית רוט**, יועצת משפטית ראשית, ראש חטיבת הייעוץ המשפטי וחברת הנהלת הבנק, סיימה את תפקידה ב-31 באוגוסט 2020, לאחר כ-3 שנות עבודה בלאומי.

מר **שלמה גולדפרב**, המכהן כיום כחבר הנהלה, החשבונאי הראשי וראש חטיבת החשבונאות של הבנק, הודיע על כוונתו לפרוש לאחר כ-40 שנות עבודה בבנק, מהן כ-8 שנים כחבר הנהלה. מועד פרישתו הסופי טרם נקבע, אך יהיה לאחר תקופת חפיפה שתימשך עד לאחר פרסום הדוחות הכספיים לשנת 2020.

מר **גיל קרני**, מנכ"ל בנק לאומי בריטניה, סיים את תפקידו ב-9 בנובמבר 2020.

מבנה ארגוני

חטיבת דאטה

פעילות חטיבת הדאטה פוצלה בחודש יוני והיחידות הכלולות בה שולבו בחטיבות הבנק. זאת במטרה לקדם את יישום אסטרטגיית הבנק ולהביא לקפיצת מדרגה נוספת במובילות הדיגיטלית של לאומי וביכולות הדאטה.

למידע נוסף ראה דיווח מיידי מיום 27 באפריל 2020 (אסמכתא: 01-04-1826-2020).

נציגות לאומי בסין

הבנק החל בתהליך לסגירת נציגות הבנק בסין שצפוי להסתיים בחודשים הקרובים. הנציגות לא קיימה פעילות עסקית ואין לסגירתה השפעה מהותית על הבנק.

חטיבת קשרי לקוחות

בחודש יולי הוחלט על הקמת חטיבת קשרי לקוחות, בכפיפות לחטיבה הבנקאית וכחלק מקפיצת המדרגה הנדרשת בשירות ובעשייה העסקית. לחטיבה יוקפפו מערך המשכנתאות, מרכזי הבנקאות ואגף פיתוח עסקי.

החטיבה הפיננסית והחשבונאית

בחודש נובמבר 2020 הוחלט שעם פרישתו של מר שלמה גולדפרב תאוחדנה החטיבה הפיננסית והחטיבה החשבונאית. במסגרת זו, החליט הדירקטוריון לאשר את מינויו של מר עומר זי, המכהן היום כחבר הנהלה וראש החטיבה הפיננסית, לתפקיד החשבונאי הראשי ולראש החטיבה הפיננסית והחשבונאית. כהונתו של מר זי גם כחשבונאי הראשי כאמור תחל ממועד פרישתו של מר גולדפרב מתפקידו כחשבונאי הראשי בבנק.

ניהול המשאב האנושי בתקופת אירוע נגיף הקורונה

הבנק פועל על בסיס התקנות וההנחיות שפורסמו על ידי גורמי המשלה ונוקט בשורת צעדים נוספים, על מנת לצמצם חשיפת עובדים ולקוחות לסיכון להדבקה ובמטרה לאפשר המשכיות עסקית. בכלל זה בוצע פיזור יחידות גדולות בין מתחמים שונים, נוסחו הנחיות למניעת התקהליות של עובדי הבנק, הוגדרה עבודה בקפסולות ועוד.

בחודשים האחרונים הורחבה האפשרות לעבודה מהבית לאלפי עובדים, באמצעות מגוון פתרונות טכנולוגיים, זאת כחלק מההערכות לתרחישים שונים לאור התפרצות הנגיף.

יחסי עבודה

ביום 5 באוקטובר 2020 הכריזה הסתדרות העובדים הכללית החדשה - הסתדרות המעו"ף על שביתה/השבתה על פי חוק ליישוב סכסוכי עבודה ביחס למחלוקת שנתגלעה עליה מוטל חיסיון. ביום 1 בנובמבר 2020 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין הבנק, ועדי העובדים של הבנק וההסתדרות הכללית החדשה (הסתדרות המעו"ף) שאושר על ידי דירקטוריון הבנק, בכך הסתיים הסכסוך ובוטלה ההכרזה על השביתה.

הסכמים מהותיים

הסכם מעלות-סטנדרד

בהתאם להסכם מיום 29 במרס 2020 המחתה סטנדרד לוריטס סוכנות לביטוח בע"מ מקבוצת הראל, החל מיום 1 באפריל 2020, את מלוא הזכויות והחובות של סטנדרד על פי הסכם מעלות-סטנדרד, וזאת בכפוף להשלמת המיזוג של סטנדרד לתוך הראל. המיזוג הושלם ביום 2 ביולי 2020.

למידע נוסף בנוגע להסכם מעלות-סטנדרד ראה פרק [הסכמים מהותיים בדוח הכספי לשנת 2019](#).

הסכם שירותי מחשוב ותפעול לבנק אגוד לישראל בע"מ

הבנק הגיע להסכמות עם בנק אגוד לישראל בע"מ בדבר הארכת תקופת ההתקשרות למתן שירותי מחשוב ותפעול ("ההסכם"), תוך שינוי חלק מתנאי ההתקשרות.

במסגרת זו סוכם, בין היתר, כי בכפוף ובהתאם לתנאים המפורטים בכתב התוספת להסכם ("התוספת"), יוארך תוקפו של ההסכם עד ליום 31 בדצמבר 2022.

היקף השירותים השוטפים ורמת השירות שיינתנו על ידי לאומי לפי התוספת יהיו כפי השירותים השוטפים ורמת השירות שניתנו לאגוד ביום 31 בדצמבר 2016, ולאומי יספק לאגוד את השירותים השוטפים בתקופת התוספת על פי עקרון ה-follow me. בנוסף בוצעה התאמה לתמורה המשולמת במסגרת ההסכם.

ביום 26 במאי 2020 התקיימו התנאים המתלים הקבועים בתוספת, והתוספת נכנסה לתוקפה.

לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי שפרסם הבנק ביום 12 במאי 2020 (אסמכתא 01-04-7130-2020) וביום 26 במאי 2020 (אסמכתא 01-05-2887-2020).

חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית

חלק מהמידע בפרק זה הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו - ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).
ראה תיאור מפורט [בדוח הכספי לשנת 2019](#).

בתקופת הדוח פורסמו הצעות לשינויים רגולטורים ושינויים בהוראות דין שונות, אשר עשויה להיות להם השפעה על מאפייני הפעילות של הקבוצה, על היקף הפעילות בחלק מתחומי הפעילות של הקבוצה, על שיעור הרווחיות בחלק מפעילויות הקבוצה ועל סיכוני האשראי והסיכונים התפעוליים והמשפטיים להם חשופה הקבוצה. חלק מההוראות מצויות בשלבים שונים של דיונים ולפיכך לא ניתן להעריך האם יפורסמו כהוראות מחייבות ואם יפורסמו מה יהיו ההוראות הסופיות שייקבעו. לפיכך, לא ניתן להעריך בשלב זה את ההשפעה שעשויה להיות לאותן הוראות על הפעילות הכוללת של הקבוצה, אם בכלל. בפרק זה מפורטות הוראות אשר נכנסו לתוקף במהלך תקופת הדוח והוראות הצפויות להיכנס לתוקף, אשר השפעתן על הבנק צפויה להיות משמעותית.

חקיקה

חוק שיקים ללא כיסוי (תיקון מספר 14), התש"ף-2020

ביום 18 באוגוסט 2020 פורסם תיקון לחוק שיקים ללא כיסוי. התיקון קובע כי במקרה בו הוצג שיק לפירעון ולא הייתה יתרה מספקת בחשבון הלקוח שתאפשר את פירעונו, ישלח הבנק הודעה לבעל החשבון שעליו משוך השיק, כדי ליידע אותו בדבר הצורך להפקיד כספים בחשבוננו עד שעתיים וחצי לפני תום יום העסקים, על מנת למנוע את סירוב השיק.
התיקון ייכנס לתוקפו שנה מיום פרסומו.

תיקון זה לחוק מחייב התאמות באופן העבודה מול הלקוחות בהקשר זה.

הוראות הפיקוח על הבנקים

טיטוט הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222 בעניין "יחס מימון יציב"

הטיטוט מאמצת את המלצות באזל III לעניין חישוב יחס מימון יציב נטו (Net Stable Funding Ratio - NSFR) במערכת הבנקאית בישראל.

בהתאם לטיטוט נדרש תאגיד בנקאי להחזיק יחס מימון יציב נטו - המוגדר כסכום המימון היציב הזמין חלקי סכום המימון היציב הנדרש (כמוגדר בהוראה) - שיחושב על פי סך המטבעות ושלא יפחת מ-100% בכל זמן נתון.

יחס מימון יציב נטו יקוים וידווח בסך כל המטבעות יחידיו, אולם תאגידים בנקאיים מצופים לנטר ולבקר באופן פעיל את צרכי הנזילות הנדרשים ליחס מימון יציב נטו בכל אחד מהמטבעות העיקריים.

יחס המימון היציב נטו יהיה בשימוש שוטף של התאגיד הבנקאי וידווח להנהלה הבכירה ולדירקטוריון לפחות אחת לרבעון (במצבי קיצון תדירות הדיווח תוגבר).

תאגיד בנקאי העומד בראש קבוצה בנקאית יישם את ההוראה על בסיס מאוחד.

עקב אירוע נגיף הקורונה, יבחן הפיקוח על הבנקים בחודש דצמבר 2020, האם נדרשת דחיה ביישום הסופי של ההוראה שתחילתה נקבעה בשלב זה ליום 1 ביולי 2021.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 443 בנושא פיקדונות ללא תנועה וחשבונות שבעליהם נפטרו

ביום 15 בנובמבר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה שמטרתה לשפר את אופן הטיפול בפיקדונות ללא תנועה ובחשבונות שבעליהם נפטרו, זאת בין היתר, באמצעות הרחבת חובות האיתור של בעלי פיקדונות וחשבונות אלו, והדרישה שתתקיים פונקציה ארגונית, שמתפקידה לוודא טיפול בפיקדונות אלה.

יישום ההוראה, מחייב שינויים בתהליכי העבודה והמשאבים המוקצים לעניין זה.

יוזמות שונות בתחום הגברת התחרותיות בשוק האשראי הקמעונאי

בתקופה האחרונה הושם דגש מיוחד על הסדרה המעודדת את התחרות, בעיקר בכל הנוגע לתחום האשראי הקמעונאי. מגמה זו משתקפת בהוראות וביוזמות חקיקה שונות, שנועדו להקל על כניסתם לשוק של שחקנים חדשים; זאת, בין היתר, באמצעות הגדלת המקורות שיעמדו לרשותם, קביעת מדרגות רגולטוריות מקלות ומתן הקלה בהתחברות למערכות התשלומים והסליקה.

השינויים הנ"ל, לצד יוזמות שמוכיל בנק ישראל, כגון: בניית מאגר נתוני אשראי שפועל החל מאפריל 2019 ואשר מאפשר לגורמים שונים לקבל דוחות וחיוויי אשראי בנוגע ללקוחות ולקוחות פוטנציאליים, עידוד התייעלות המערכת הבנקאית, רפורמת מעבר בין בנקים וקידום רגולציה התומכת במעבר לבנקאות דיגיטלית בערוצים ישירים, צפויים להשפיע בשנים הקרובות על המערכת הבנקאית בישראל.

לפירוט נוסף בעניין זה ראה [בדוח הכספי לשנת 2019](#).

בנוסף, ניתן למנות במסגרת זו את הנושאים הבאים:

- ביום 1 במרס 2020 פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 בנושא מדידה והלימות הון. התיקון להוראה כולל שינוי בחישוב הדרישות להון מזערי שמטרתו להקל על בנקים שסך נכסיהם המאזניים על בסיס מאוחד שווה או אינו עולה על 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית. מטרת התיקון לאפשר שינוי במבנה המערכת הבנקאית תוך צמצום הדומיננטיות של שתי הקבוצות הבנקאיות הגדולות.
- ביום 12 במרס 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראות חדשות, העוסקות בהתאמות להוראות המפקח על הבנקים, שיחולו על בנקים חדשים ועל בנקים בשלב של הקמה. במסגרת זו פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 480 בעניין התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין החלות על בנק חדש ועל בנק בהקמה, וכן הוראת דיווח לציבור שתחול על תאגיד בנקאי חדש ותאגיד בנקאי בהקמה.
- ההוראות האמורות קובעות רגולציה מדורגת לבנקים חדשים, ויוצרות מדרגה פיקוחית מוגדרת וידועה למקימי בנק חדש, באשר לדרישות הפיקוחיות החלות על תאגיד מסוג זה. בנוסף, הן מגדירות את הדרישות שיחולו על בנק בהקמה.
- ההתאמות המרכזיות בהוראות האמורות עוסקות בנושאים הבאים: ההון העצמי הנדרש, יחס המינוף, יחס נזילות, הרכב הדירקטוריון וועדותיו, שימוש בשירותי מחשוב ענן, ממשל תאגידי ופרסום דוחות כספיים לציבור.
- ביום 12 במרס 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411 בנושא ניהול סיכונים הלבנת הון ואיסור מימון טרור. התיקון קובע, בין היתר, הקלות בנוגע לחובה החלה על הבנקים ברישום נהנים ובעלי שליטה בחשבונות המנוהלים עבור נותני אשראי ופלטפורמות P2P (ובלבד שמדובר בגופים המפוקחים על ידי רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון, שקיבלו רישיון למתן אשראי או רישיון להפעלת מערכת לתיווך אשראי, ובתנאי שהפעילות היחידה בחשבונות אלו נעשית מכוח הרישיונות). מטרת התיקון להסיר חסם אשר הקשה על גופים אלה לפעול במערכת הפיננסית הישראלית ולהתחרות במערכת הבנקאית.
- ביום 7 במאי 2020 הודיע בנק ישראל, כי מערך התשלומים השלים את תהליך פינוי קודי הזיהוי (קודי הבנק) אשר משמשים לזיהוי נותני שירותי תשלום ולקוחותיהם במערכות התשלומים. מהלך זה יאפשר לגופים העוסקים במתן שירותי תשלום (אשר הנים בעלי רישיון, או פטור מרישיון, המאפשר מתן שירותי תשלום), להתחבר ולפעול במערכות התשלומים ובכך צפוי להגביר את התחרות בתחום זה.
- תחום התשלומים - בשנים האחרונות חלו שינויים משמעותיים בתחום התשלומים, שנועדו לקדם את התחרות בתחום. בהמשך למגמה זו, נתנה רשות התחרות ביום 18 ביוני 2020 הארכה לפטור בתנאים מאישור הסדר כובל בין חמשת הבנקים הגדולים, שעניינו שיתוף הפעולה ביניהם במסגרת מרכז סליקה בנקאי בע"מ ("מס"ב") שבבעלותם המשותפת. מס"ב היא תאגיד שבאמצעותו נסלקות כל עסקאות העברת תשלומים בין הבנקים. בהחלטת הפטור נקבעו תנאים חדשים שתפקידם להבטיח את יכולתם של גופים חוץ-בנקאיים להשתתף במערכת מס"ב וליהנות מהשירותים שהיא מציעה בתנאים שווים לבנקים. בכלל זה, מאפשרת ההחלטה לגופים אלה לקבל גישה למערכת התשלומים המידיים שמקדמת מס"ב. מערכת זו תאפשר העברות כספים בין חשבונות בנק באופן מיידי.
- במסגרת הפטור האמור נקבעו תנאים המחייבים את מס"ב לקבל כמשתתף כל נותן שירותי תשלום שרשאי לכך על פי דין ומיוצג על ידי בנק, ולאפשר לכל משתתף ליטול חלק בוועדות הפנימיות של מס"ב הנוגעות לענייניו. כמו כן, נאסר על חמשת הבנקים הגדולים לסרב סירוב בלתי סביר לתת לגוף חוץ-בנקאי את שירותי הייצוג הנדרשים על מנת לאפשר את חיבורו למס"ב כמשתתף. בנוסף לכך, נאסר על בנק לעשות שימוש במערכת התשלומים המידיים לצורך אפליקציית התשלומים שלו עד שהוא מייצג גוף חוץ בנקאי כך שהמיוצג מעביר עסקאות באמצעות אותה מערכת. בפטור נקבע כי תוקפו של תנאי זה, לעניין מערכת התשלומים המידיים, הוא עד יום 30 ביוני 2022 או עד חלוף שנה מהיום שבו התחיל גוף חוץ בנקאי ראשון להעביר עסקאות כאמור באופן שוטף וסדיר, לפי המוקדם.
- תנאים אלה, בשילוב עם יתר התנאים החלים על פעילותה של מס"ב, נועדו לאפשר לגופים חוץ-בנקאיים להתחרות בבנקים על מתן שירותים פיננסיים שונים ולהציע לציבור שירותים פיננסיים שונים.
- במקביל לפטור הנ"ל מאישור הסדר כובל בעניין פעילות מס"ב, פרסם בנק ישראל הוראות למס"ב ולמשתתפים במס"ב לעניין חובת הייצוג בסליקה או בכללי מערכת מס"ב. במסגרת זו, קבע בנק ישראל את התנאים שנועדו לאפשר לנותני שירותי תשלום גישה למערכות התשלומים השונות המנוהלות על ידי מס"ב באמצעות ייצוגם על ידי המשתתפים בסליקה, וכן לעניין הגדרתו של "סירוב סביר" ותנאים שהמשתתפים כאמור רשאים להתנות כתנאי לייצוג האמור.

ביום 24 ביוני 2020 פרסם משרד האוצר את תזכיר חוק מתן שירות מידע פיננסי, התש"ף-2020. תזכיר זה מבקש להחליף את החלקים בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016, המתייחסים לשירות להשוואת עלויות פיננסיות בחוק חדש, שבו תוסדר כלל הפעילות הכלולה במתן שירותי מידע פיננסי, הן מצד הגופים שיינתנו את השירות והן מצד הגופים הפיננסיים בהם מרכז מידע פיננסי של לקוחות. האסדרה המוצעת תאפשר לנותני שירותי מידע פיננסי לקבל, בהסכמת לקוח, גישה מקוונת למידע פיננסי על לקוח ממקורות מידע פיננסי (בשלב זה: בנק, סולק שהוא מנפיק ואגודת פיקדון ואשראי), לצורך מתן שירותים שונים. במקביל תוטל על מקורות מידע כאמור החובה לאפשר לנותני שירותי מידע פיננסי גישה מקוונת למידע פיננסי של לקוח, בכפוף להסכמתו. שירותי המידע הפיננסי בהם דן התזכיר כוללים: שירותי ריכוז מידע פיננסי ממקורות מידע פיננסי שונים; השוואת מחירים, עלויות או תשואות; העברת מידע לספקים פיננסיים לשם קבלת הצעות להתקשרות עבור הלקוח לשירותים פיננסיים שאותם הלקוח צורך או מבקש לצרוך (כלומר, הצעות מחיר מתחרות) או לשם סיוע בהתקשרות עמם; וכן ייעוץ בדבר התנהלות פיננסית. הגישה למידע הפיננסי של לקוח המצוי בידי מקורות מידע פיננסיים צפויה, בהתאם לדברי ההסבר, להסיר חסמים למעבר בין ספקים פיננסיים שונים ולעודד את התחרות, הן מצד הביקוש והן מצד ההיצע. החוק המוצע יחול גם על התאגידים הבנקאיים, הן כנותני שירותי מידע פיננסי והן כמקורות מידע.

ביום 2 ביולי 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 432 בנושא העברת פעילות וסגירת חשבון לקוח. בהתאם לתיקון, על תאגיד בנקאי לאפשר ללקוח להגיש, באופן מקוון, בקשה להעברת תיק ניירות ערך לגוף פיננסי אחר, מבלי לחייבו להגיע אל סניף הבנק. תאגיד בנקאי לא יסרב סירוב בלתי סביר לבקשת לקוח להעברת תיק ניירות הערך כאמור. ההנחיה נועדה להקל על לקוח המעוניין להעביר את תיק ניירות הערך שלו בין גופים שונים במערכת הבנקאית ומחוצה לה, וכן לעודד את התחרות בשוק הברוקראז', בהתאם להמלצה שעלתה במסגרת דוח הברוקראז', שפרסמו הרשות לניירות ערך ורשות התחרות.

ביום 2 באוקטובר 2020 פרסם תזכיר חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס') (הרחבת מקורות המימון לתאגידי אשראי חוץ בנקאי), התשפ"א-2020. התזכיר מאפשר להגדיל את מקורות המימון של תאגידי האשראי החוץ בנקאי, בין היתר, על ידי הגדלת סך הערך הנקוב המקסימלי של תעודות ההתחייבות שתוכל חברת אשראי חוץ בנקאית להנפיק לציבור (במקביל למתן אשראי ובכפוף ליתר התנאים הקבועים בחוק). מסך של חמישה מיליארד שקלים חדשים לסך של חמישה עשר מיליארד שקלים חדשים.

התפתחויות רגולטוריות עקב אירוע נגיף הקורונה

על רקע התפתחות אירוע נגיף הקורונה והשלכותיו על הכלכלה בישראל ובעולם, ובתוך כך על משקי הבית והעסקים, קבעו הפיקוח על הבנקים ורגולטורים נוספים, שורה של צעדים רגולטוריים, במטרה לסייע למשקי הבית והעסקים לצלוח תקופה זו, תוך מתן גמישות עסקית נדרשת לתאגידים הבנקאיים. הצעדים האמורים מתמקדים, בין היתר, בהמשכיות מתן השירותים הבנקאיים לציבור הרחב בדגש על מעבר לערוצי דיגיטל השונים, מתן שירותים ללא צורך בהגעה לסניפי הבנק וביצוע התאמות לעבודה מרוחק; במתן הקלות שונות לבנקים שיאפשרו את תפקודם התקין בכוח אדם חסר; ובדרישה כי הבנקים יירתמו לסיוע למשק בצליחת המשבר על ידי הגדלת האשראי ותמחור הוגן של הלוואות.

להלן עיקרי הנושאים בהם עוסקות ההתאמות האמורות:

התאמות לעבודה מרוחק

• הנחיות הפיקוח על הבנקים:

- פתיחת סניפים - קביעת השיעור המינימלי של הסניפים שיהיו פתוחים לקהל בהתחשב בפיזור גיאוגרפי נאות, וביכולתם לספק שירותים בנקאיים לציבור רחב של לקוחות, תוך התייחסות לסוגי השירותים שיינתנו בסניפים אלה, והצורך בתיאום תור מראש, וכן הקצאת משאבים נאותים למענה טלפוני, תוך זמן סביר, ללקוחות המשתייכים לסניפים שאינם סניפי קהל.
- הצטרפות לשירותי דיגיטל - מתן אפשרות לשלוח ללקוחות הודעות בערוצים דיגיטליים, המציעות להם להצטרף לשירותי הבנקאות הדיגיטליים ומנחות אותם כיצד לבצע זאת. בנוסף, מתן אפשרות לבנק לשלוח בערוצי בנקאות בתקשורת ללקוחות שאין ברשותם כרטיס חיוב שהונפק על ידי הבנק, הודעות אשר מציעות להם להנפיק כרטיס חיוב.
- גיבוש מתווה להנפקת כרטיסי דביט ללקוחות מקבלי קצבאות הביטוח הלאומי - זאת על מנת לסייע ללקוחות למשוך את סכום הקצבאות מכל מכשיר בנק אוטומטי ללא הגעה לסניף.
- לקוחות פושטי רגל - הנחיה להנפיק כרטיסי דביט ללקוחות פושטי רגל ולצרפם לשירות המאפשר ביצוע פעולות בחשבון דרך אתר האינטרנט או האפליקציה של הבנק, ללא צורך באישור הנאמן בפשיטת רגל בכל בקשה פרטנית. זאת על בסיס עמדת הכונס הרשמי שנתן לכך הרשאה גורפת.

- ניהול חשבונות אפטרופוסות - הנחיות ביחס להנפקת כרטיסי חיוב לאפטרופוס ולאדם שמונה לו אפטרופוס במקרים המתאימים, וכן הנחיות לגבי צירוף אפטרופוס לקבלת מידע מרחוק, והסדרת הפעילות בחשבון אפטרופוסות לאו דווקא בסניף שבו מתנהל חשבון הלקוח.
  - הקלות לעניין קבלת שירותים בנקאיים באמצעות הטלפון - לרבות כריתת הסכם בנקאות בתקשורת, כריתת הסכם הוראות טלפונית, ביצוע שיחות טלפונית לשיווק אשראי ללקוחות קמעונאיים, וכריתת הסכמים למתן אשראי (למעט הלוואה לדירור) בשיחת טלפון לא מוקלטת.
  - הפקדת שיקים - הגדלת מגבלת סכום הפקדת שיק בודד בסלולר מ-20,000 ש"ח ל-50,000 ש"ח.
  - מענה טלפוני אנושי מקצועי - הורדת הגיל המינימלי ממנו יקבל הלקוח קדימות בתור במענה הטלפוני מ-75 ל-70.
  - חובות זיהוי - הקלה בחובות הזיהוי בחשבון נאמנות כללי המנוהל על ידי עו"ד, רו"ח, או טוען רבני בעבור לקוחותיו. במקרה שהנאמן בחשבון נאמנות כללי (הפטור מהצהרת נהנים כל עוד אינו חורג מסכומים שנקבעו) מבקש לחרוג ממגבלות הסכומים שנקבעו לניהול חשבון מסוג זה, באפשרותו להסב את החשבון לחשבון שאינו מוגבל, על ידי משלוח הצהרת נהנים מעודכנת. הואיל ואין מדובר בפתיחת חשבון, ניתן לקבל את הצהרת הנהנים באמצעות הפקס (חלף קבלתה במקור).
  - ביטול הרשאה - קבלת הוראת לקוח לביטול הרשאה לחיוב חשבון (או חיוב מסוים בהרשאה), באמצעות הטלפון, ובלבד שהשיחה תתועד (חלף הוראה בכתב).
  - צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירותי דמי כרטיס חיוב מידי, מכתב התראה של עורך דין ופעולה על ידי פקיד במוקד טלפוני) (הוראת שעה), התש"ף-2020 - בהתאם לצו שפורסם ביום 13 בספטמבר 2020, הוכרזו השירותים הבאים כשירותים בני פיקוח וסכומי העמלה המרביים שניתן לגבות עבורם הוגבלו, כמפורט להלן: פעולה על ידי פקיד במוקד הטלפוני - שניים וחצי ש"ח לפעולה; מכתב התראה של עורך דין - חמישים ש"ח למכתב; דמי כרטיס חיוב מידי - חל איסור על גביית עמלה. הצו חל לגבי לקוחות שהם יחידים ועסקים קטנים, ותוקפו לתקופה קצובה, כקבוע בצו. מטרת הצו להקל על הלקוחות בהתמודדות עם משבר הקורונה, לעודדם להימנע מלהגיע לסניפים ולהעדיף ביצוע פעילויות בנקאיות מרחוק. לצו האמור, צפויה להיות השפעה על הכנסות הבנק מגביית עמלות אלה.
  - רשם החברות ורשם המשכונות - גיבוש מתכונות עבודה מרחוק לצורך רישום וביטול משכונות ושעבודים.
  - תיקון תקנות המקרקעין (ניהול ורישום) - התיקון מאפשר רישום משכנתא באופן דיגיטלי וללא נוכחות פיזית בשני אופנים: רישום ישירות מול הרשם או רישום באמצעות הבנק.
  - הממונה על חוק המכר - הוראות חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) קובעות, כי במקרים מסוימים רוכש דירה חדשה נדרש לשלם עבורה באמצעות "פנקס שוברים". הממונה על חוק המכר פרסם תהליך המאפשר תשלום השובר כאמור, ללא הגעה פיזית לסניף הבנק.
  - ייעוץ השקעות - רשות ניירות ערך - קביעת אפשרות לעריכה מרחוק של הליך בירור הצרכים הראשוני של לקוח חדש וכן הקלות לעניין דרישת עדכון צרכי הלקוח ואופן ביצוע העדכון, והקלות לעניין תיעוד שיחת ייעוץ. הקלה זו עמדה בתוקפה עד לסוף חודש אוגוסט 2020. בנוסף נקבעה הקלה קבועה לעניין ביצוע בקרה על ידי "בקר שיחה".
  - תיקון חוק ההוצאה לפועל - עד התיקון קבע החוק, כי הגבלה על שימוש בכרטיסי חיוב שהטיל רשם ההוצאה לפועל על חייב, לא תחול על שימוש בכרטיס חיוב מידי, בתנאי שניתן יהיה לבצע בו עסקאות כנגד יתרת זכות בלבד. התיקון מאפשר הנפקה של כרטיס דביט כאמור גם ללקוחות שיש בחשבונם מסגרת אשראי, וכן ביצוע עסקאות בכרטיס כנגד המסגרת הלא מנוצלת.
  - תיקון חוק כרטיסי חיוב - ויתור על דרישת "חתימה כחולה" על גבי חוזה הכרטיס והחלפתה בדרישה לקבל את הסכמתו של הלקוח ותיעודה בידי המנפיק.
- התאמות שנועדו להקל על הלקוחות בתחום האשראי**
- הנחיות הפיקוח על הבנקים:
  - הרתמות המערכת הבנקאית לסיוע למשק בצליחת המשבר על ידי הגדלת האשראי ותמחור הוגן של הלוואות - מכתב המפקחת על הבנקים, בו מדגישה המפקחת, את הציפיה הפיקוחית להמשיך ולספק אשראי בעת הזו ולהימנע מהקשחת תנאי החיתום, בדגש על לווים במגזר העסקים הקטנים והבינוניים ומשקי הבית; זאת, בראיה כלכלית הוליסטית וארוכת טווח, שלוקחת בחשבון את צרכי המשק והלקוחות.

- הפחתת דרישות יחסי ההון המזעריים - הקלה של בנק ישראל בדרישות ההון שמטרתה שימוש של הבנקים במקורות ההוניים שישתחררו כתוצאה מיישום ההקלה, לצורך הגדלת האשראי למשקי הבית ולמגזר העסקי; זאת בלי לגרוע מהצורך בחיתום מוקפד ואחראי, בדגש על מתן אשראי ללקוחות שלפני פרוץ משבר הקורונה עמדו בפירעון האשראי כסדרו. אין לעשות שימוש במקורות שישתחררו לצורך חלוקת דיבידנדים או ביצוע רכישה עצמית של מניות.
- הגדלת מגבלת החבות הענפית לענף הבינוי והנדל"ן - במטרה לתמוך בהמשך פעילות ענף הנדל"ן ולסייע לקבלנים לעמוד בצרכי המימון המתגברים, ניתנה אפשרות לבנקים להגדיל את האשראי לענף הבינוי והנדל"ן, כך שסך האשראי (בניכוי חבויות לתשתיות לאומיות) יעלה משיעור של 20% לשיעור של 22% מסך כל חבויות הציבור.
- ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עו"ש - אפשרות לאישור חריגה מן המסגרת לבקשת לקוח לפרק זמן של שלושה ימים (חלף יום אחד לפני ההקלה), וכן אפשרות שלא ליישם את ההוראה על חריגות בסכומים שלא יעלו על 5,000 ש"ח לאנשים פרטיים ו-100,000 ש"ח לאשראי מסחרי, כאשר קיימת מסגרת אשראי בחשבון הלקוח. שיעור הריבית בחריגה לא יעלה על הריבית שנקבעה במסגרת האשראי האחרונה שהוסכמה עם הלקוח.
- דיווחים למערכת נתוני אשראי - בהתאם להנחיות בנק ישראל, נמחקו מהמאגר דיווחים שליליים בגין התראות על 5 שיקים חוזרים החל מיום 4 במרס 2020 עד 10 באוגוסט 2020. כמו כן, עסקאות שנכנסו לקשיים בתקופת משבר הקורונה, יסומנו עם הערה ייעודית. הקלות שניתנו ללקוחות בעקבות משבר הקורונה בקשר עם דחיית תשלומי הלוואות ומשכנתאות באות לידי ביטוי בשדות הדיווח למאגר.
- שיקים ללא כיסוי - הנחיית הפיקוח על הבנקים לפיה יש להשהות הגבלה של חשבון ובעליו בתקופה שנקבעה. המידע לגבי שיק שלא כובד יועבר למערכת לשיתוף נתוני אשראי.
- שיעור המימון במשכנתאות -
  - א. הבנק רשאי להעניק הלוואה לכל מטרה במשכון דירה בשיעור מימון 70% (לעומת 50% לפני ההקלה). מתן הלוואה מותנה בהצרת הלוואה, כי הלוואה אינה למטרת רכישת דירה נוספת.
  - ב. לצורך אמידת הכנסת הלוואה, התאגידים הבנקאיים רשאים להתחשב בסכום הממוצע של הכנסת הלוואה בשלושת החודשים שקדמו ליציאתו לחל"ת או לירידה למשרה חלקית בשל משבר הקורונה, בהתקיים התנאים הבאים: (1) להערכת הבנק, בחלוף משבר הקורונה הלוואה צפויה לחזור לעבודתו ברמת ההכנסה שהייתה לו טרם היציאה לחל"ת; (2) שיעור ההחזר מההכנסה של הלוואה, לאחר היציאה לחל"ת, לא יעלה על 70%; ו- (3) הבנק יקבע מגבלה כוללת להיקף האשראי הניתן אגב הקלה זו.
  - ג. הדרישה לפיה לצורך חישוב דרישת ההון, על התאגיד הבנקאי להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור, לא תחול על הלוואות לדיור שאושרו בתקופה שהוגדרה. הקלה זו נועדה להקל בדרישת ההון מהבנק בגין המשכנתא ובהתאמה להפחית את הריבית על הלוואות לדיור.
- הסדרי חוב - החלפת דרישת החתימה על הסדר החוב בדרישה לקבלת הסכמה מתועדת של הלקוח, כך שניתן יהיה לקבל את הסכמת הלקוח גם באמצעות הטלפון.
- הקלות לעניין מועד מסירת דוח כספי עדכני לבנק, בהתאמה לארכה שניתנה לעניין זה על ידי רשויות המס.
- שינויים מסוימים בתנאי הלוואות, הקשורים לאירוע נגיף הקורונה (כגון דחיות במועדי תשלום, ויתור על ריבית פיגורים ועוד), המבוצעים מול לווה בודד או במסגרת תכנית ללווים שנתקלים בבעיות פיננסיות לטווח הקצר, לא יסווגו כחובות בעייתיים בארגון מחדש; זאת על מנת לסייע לייצב לווים שלא עומדים או עשויים שלא לעמוד בחובות התשלום החוזיות שלהם בעקבות השפעת אירוע נגיף הקורונה.
- הקלות בהחזרי משכנתא לזכאים - הנחיית החשב הכללי ומשרד הבינוי והשיכון בדבר הקלות בהחזרי משכנתאות לזכאים, לרבות הצורך בהפעלת שיקול דעת והתחשבות מיוחדת בכל הקשור בהליכי גביה, ואפשרות לדחיית תשלומי משכנתא לתקופה מצטברת של עד שישה חודשים - בבקשות חדשות של לווה זכאי שלא ביצע הקפאה להלוואה עד כה, אשר יוגשו לבנק עד 31 בדצמבר 2020. בבקשות של לווה זכאי, אשר כבר קיבל הקפאה להלוואה, על הבנק לאפשר להאריך את משכן של ההקפאות עד לתאריך 31 בדצמבר 2020, גם מעבר לתקופה של שישה חודשים במצטבר.
- מתווה לדחיית תשלומי הלוואות כסיוע ללקוחות הבנקים בהתמודדות עם השלכות משבר הקורונה - מדובר במתווה מקיף שאומץ על ידי המערכת הבנקאית לדחיית תשלומי הלוואות כסיוע ללקוחות הבנקים בהתמודדות עם השלכות משבר הקורונה. המתווה שפורסם חל על הלוואות מהסוגים הבאים: משכנתאות, הלוואות צרכניות והלוואות לעסקים (עם מחזור פעילות שנתי של עד 25 מיליון ש"ח), והוא כולל שורה של תנאים לעניין אופן פריסת החזרי הלוואות שנדחו והתשלומים שייגבו בגינן. התקופה להגשת בקשות לדחיית תשלומי הלוואה על פי המתווה הוארכה, עד ליום 31 בדצמבר 2020.

- תיקונים לתקנות שיקים ללא כיסוי, אשר משלימים את הנחיית הפיקוח על הבנקים בנושא (לפיה יש להשהות הגבלה של חשבון ובעלו בתקופה שנקבעה), ולפיהם, שיקים שחזרו החל מיום 4 במרס 2020 ועד ליום 10 באוגוסט 2020, ייגרעו ממניין השיקים המסורבים באופן קבוע (והגבלת החשבונות בטלה בהתאם).
- מתן מענה ללקוחות שנקלעו לקשיים כלכליים על רקע משבר נגיף הקורונה - מכתב המפקח על הבנקים המבהיר, כי למרות החזרה לפעילות שגרה לצד קורונה, השלכות המשבר טרם הגיעו לסיומן, ונראה כי משקי בית ועסקים רבים מושפעים ומשיכו להיות מושפעים מהשלכות המשבר שנכפה עליהם, גם בטווח הקצר והבינוני. על רקע מציאות זו, נדרשים הבנקים לנסות ולמצות, ככל הניתן, דרכים שונות לגביית החוב על כלל מרכיביו מן הלקוח, טרם פניה לערכאות משפטיות, וזאת בעצימות גבוהה יותר בהשוואה לימי שגרה, במטרה לזהות קשיים ולסייע ללקוחותיהם לצלוח את התקופה המתגרת בה הם נמצאים, בשלב מוקדם ככל האפשר, ובכך לסייע במניעת תפיחת חובות והידרדרות עתידית שלהם. במסגרת זו ניתן לפעול במגוון כלים, ובהם: הארכת לוחות הזמנים לטיפול בחובות ביחס לימים שבשגרה; פניה יזומה ללקוחות שנקלעו לפיגור תוך זמן קצר על מנת לבחון אפשרויות סיוע; הצעת הסדרי תשלום נוחים; מתן הקלות בעמלות ובריכויות פיגורים; פריסת חובות לתקופות החזר ארוכות יותר, ועוד.
- אירוע נגיף הקורונה - דגשים פיקוחיים לשינויים נוספים בתנאי הלוואה - מכתב שפרסם הפיקוח על הבנקים ביום 12 באוקטובר 2020, על רקע ההשפעה השלילית המשמעותית של אירוע נגיף הקורונה. המכתב מפרט פרקטיקות לייצוב לווים באופן זהיר ונאות, בעת ביצוע שינויים זהירים (prudent) בתנאי הלוואות. זאת, במטרה להקל על לחצים בתזרימי המזומנים של לווים שנפגעו, לשפר את היכולת שלהם לשרת את החוב, ולסייע ליכולת של התאגיד הבנקאי לגבות את החובות שלו. עקרונות המכתב מבוססים על הנחיות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב מיום 3 באוגוסט 2020 תוך התאמה לנסיבות הקיימות בישראל.

הקלות בשל התנהלות הבנק בכוח אדם חסר ומרוחק

- הנחיות הפיקוח על הבנקים:
  - שינויים בעבודת הדירקטוריון - הנחיה של הפיקוח על הבנקים המאפשרת לקיים ישיבות דירקטוריון באמצעות שימוש באמצעי תקשורת חלף נוכחות פיזית. בנוסף, ניתנה אפשרות ליו"ר הדירקטוריון לקבוע את המועד ואת תדירות הדיון בנושאים השונים (בכפוף לדרישות חוק החברות), וזאת בהתחשב בסיכונים המתפתחים ובשינויים המהירים בסביבת הפעילות, והצורך לנטר את פעולות התאגיד הבנקאי. כמו כן ניתנה הקלה לעניין מועדי אישור פרוטוקול הישיבות והפצתן.
  - דיווח על פעולות בלתי רגילות - הבהרה של הפיקוח על הבנקים, לפיה הבנקים נדרשים לדווח על פעולות אלה בזמן הקצר ביותר בנסיבות העניין. עם זאת, לעניין זה ניתן להתחשב בשינוי מתכונת עבודת התאגידים הבנקאיים בתקופה זו. במקרה של עיכוב בדיווח, יש לתעד את העיכוב. הבהרה זו עולה בקנה אחד עם הבהרה של רשות איסור הלבנת הון, לפיה הרשות תקבל בהבנה עיכובים שיחולו בהעברת הדיווחים אליה. לצד זאת, מדגישה הרשות שמצופה מהמוסדות הפיננסיים להעביר לרשות את המידע במקרים המתאימים, סמוך ככל שניתן למועד הפעילות, והכל בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים ובהתאם לצורך.
  - טיפול בתלונות הציבור - הקלות לעניין טיפול בתלונות הציבור, לרבות אופן מתן התשובה ללקוח, ופרקי הזמן למתן התשובה. בשלב זה קבע הפיקוח, כי ניתן לעשות שימוש בהקלות אלה בנסיבות חריגות מאוד, למשל, סגר כללי או הפחתה משמעותית בכוח האדם.
  - רוטציה וחופשה רציפה - הקלות שונות ביישום הדרישה לקיום חופשה רציפה בשנת 2020, תוך הבחנה בין עובדים שאינם ממלאים תפקידים שזוהו כרגישים לבין עובדים הממלאים תפקידים שזוהו כרגישים. לצד הקלה זו נדרשים הבנקים להגביר את הפיקוח והבקרה בנוגע לסיכוני מעילות והונאות.
- כללי:
  - היתר כללי להעסקת העובדים במשק בשעות נוספות, בהתחשב בצרכים הייחודיים של מקום העבודה ובהתחשב בטובת העובדים, בטיחותם ובצרכיהם, שעמד בתוקפו למשך חודשיים החל מיום 17 במרס 2020. ביום 4 באוקטובר 2020 פורסם היתר נוסף, שעמד בתוקפו עד ליום 31 באוקטובר 2020.

דחיית מועדי תחילה, הקלות בדיווחים לפיקוח והוראות נוספות

- דחיית מועד התחילה של הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 368 "בנקאות פתוחה" בכשלושה חודשים, כך שהיישום ההדרגתי של ההוראה יחל ביום 31 במרס 2021.
- דחיית היערכות הבנקים בנושאים שונים, ובכלל זה: דחיית היערכות לדיווח על תוצאות סקר ההשפעה הכמותית (QIS) בנושא מגבלות על שיעבוד נכסי תאגיד בנקאי; דחיית המועד להשלמת סקר ההשפעה הכמותית בנוגע לטיטוט הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא מימון יציב נטו (NSFR) עד ליום 31 בדצמבר 2020 (הפיקוח על הבנקים יבחן בחודש דצמבר 2020 האם נדרשת גם דחיה ביישום הסופי של ההוראה שתחילתה נקבעה ליום 1 ביולי 2021); ודחיה בביצוע סקר הפערים אל מול הקוד הגלובלי למסחר במטבע חוץ (FX GLOBAL CODE).
- דחיית המועד האחרון לביצוע סקר בטיחות עבור מערכות בסיכון גבוה.
- הקלות בדיווחים לפיקוח בהתאם להוראות דיווח שונות, בין על ידי הקפאה זמנית של הדיווח ובין על ידי מתן דחיה במועד הדיווח הנדרש.
- דחיית ביצוע סקר בלתי תלוי על פונקציית הביקורת הפנימית (אוותו נדרש התאגיד הבנקאי לבצע אחת לחמש שנים לפחות), כך שאם תקופת חמש השנים מסתיימת במהלך שנת 2020, רשאי הבנק להאריך את השלמת הסקר בשישה חודשים.
- דחיית ביצוע סקר סיכונים תפעוליים (אוותו נדרש התאגיד הבנקאי לבצע אחת לשלוש שנים לפחות), כך שאם תקופת שלוש השנים מסתיימת במהלך שנת 2020, רשאי הבנק להאריך את השלמת הסקר בשישה חודשים.
- דחיית רפורמת "חובת ניידות בין בנקים" בשישה חודשים עד ליום 22 בספטמבר 2021.
- טיטוט צו פורסמה ביום 29 באוקטובר 2020 בהמשך להוראות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017 ("החוק"). בהתאם לחוק, מיום 31 בינואר 2021 ועד יום 31 בינואר 2024, סך מסגרות האשראי בכרטיסי אשראי של לקוחות בנק בעל היקף פעילות רחב, בכל שנה, לא יעלה על 50% מסך מסגרות האשראי בכרטיסי אשראי של לקוחות הבנק כפי שהיה בשנת 2015. בחישוב סך מסגרות האשראי כאמור, יובאו בחשבון מסגרות אשראי הגבוהות מ-5,000 ש"ח ולא תופחת מסגרת האשראי בכרטיס אשראי של לקוח לסכום הנמוך מהסכום האמור. לעניין זה, "בנק בעל היקף פעילות רחב" הינו בנק ששווי נכסיו עולה על 20% משווי הנכסים של כלל הבנקים בישראל.
- בהתאם לטיטוט הצו, ועל רקע ההרעה במצבם הכלכלי של משקי בית רבים בעקבות אירוע נגיף הקורונה, מוצע לקבוע כי סך מסגרות האשראי בכרטיסי אשראי של לקוחות בנק כאמור לא יעלה על 55% מסך המסגרות כאמור כפי שהיה בשנת 2015. בנוסף, מוצע לקבוע כי בחישוב סך מסגרות האשראי כאמור, יובאו בחשבון מסגרות אשראי הגבוהות מ-7,500 ש"ח וכי לא תופחת מסגרת האשראי בכרטיס אשראי של לקוח לסכום הנמוך מהסכום האמור. תוקף הצו המוצע יעמוד לתקופה מוגבלת של שנה אחת, עד יום 31 בינואר 2022, ובתום תקופה זו יחול ההסדר הקבוע בחוק.
- בהתאם להוראות החוק, הבנק החל לפעול לצמצום סך מסגרות האשראי כאמור, והוא יבצע את ההתאמות הנדרשות בהתאם להסדר הסופי שייקבע לפי החוק.
- ההתאמות השונות על רקע אירוע נגיף הקורונה, נקצבו לתקופות זמן שונות, בהתאם להערכות לגבי משך התמשכות אירוע נגיף הקורונה, והן מתעדכנות באופן דינאמי בהתאם לצרכי הלקוחות והמערכת הבנקאית, והמצב במשק. השפעת הוראות הרגולציה האמורות הינה חלק מההשפעה הכוללת של האירוע על הבנק והקבוצה כאמור בדוח זה.

דירוג אשראי

להלן דירוג האשראי והתחזית של המדינה והבנק ליום 16 בנובמבר 2020:

קצר טווח	תחזית	ארוך טווח	דירוג חברת	
P-1	stable	A1	Moody's	מדינת ישראל
A-1+	stable	AA-	S&P	
F1+	stable	A+	Fitch	
P-1	stable	A2	Moody's	בנק לאומי: מט"ח
A-2	stable	A	S&P	
F1+	stable	A	Fitch	
	stable	AAA	S&P מעלות	דירוג מקומי (בישראל)
P-1	stable	Aaa	מידרוג	

להלן התפתחות דירוג האשראי ותחזית הדירוג של הבנק מה-1 בינואר 2020 ועד ליום 16 בנובמבר 2020:

- ב-18 בפברואר 2020 סוכנות הדירוג Fitch אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-30 באפריל 2020 סוכנות הדירוג Fitch אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-17 ביוני 2020 סוכנות הדירוג Moody's אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-19 ביוני 2020 סוכנות הדירוג Fitch אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-20 ביולי 2020 סוכנות הדירוג S&P אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-20 ביולי 2020 סוכנות הדירוג S&P מעלות אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-30 בספטמבר 2020 סוכנות הדירוג מידרוג אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות^(א) וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2019			2020		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ^(ג)					
3.00	1,865	251,356	3.25	2,085	260,094
בישראל					
4.74	281	24,128	3.92	227	23,499
מחוץ לישראל					
3.15	2,146	275,484	3.30	2,312	283,593
סך הכל ^(ד)					
אשראי לממשלה					
4.58	8	711	3.31	6	734
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
4.58	8	711	3.31	6	734
סך הכל					
פיקדונות בבנקים					
1.89	52	11,069	0.64	16	10,027
בישראל					
0.86	1	469	-	-	157
מחוץ לישראל					
1.85	53	11,538	0.63	16	10,184
סך הכל					
פיקדונות בבנקים מרכזיים					
0.25	29	46,546	0.11	20	76,037
בישראל					
1.47	4	1,097	-	-	925
מחוץ לישראל					
0.28	33	47,643	0.10	20	76,962
סך הכל					
ני"ע שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
0.45	1	885	0.19	1	2,096
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
0.45	1	885	0.19	1	2,096
סך הכל					
אג"ח לפדיון וזמינות למכירה ^(ה)					
1.46	253	69,902	1.02	197	77,899
בישראל					
2.51	32	5,145	1.98	23	4,688
מחוץ לישראל					
1.53	285	75,047	1.07	220	82,587
סך הכל					
אג"ח למסחר ^(ו)					
-	-	4,870	0.32	7	8,655
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	4,870	0.32	7	8,655
סך הכל					
2.45	2,526	416,178	2.24	2,582	464,811
סך כל הנכסים נושאי ריבית					
6,013			5,332		
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
41,441			51,800		
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ^(ז)					
2,526	463,632		2,582	521,943	
סך כל הנכסים					
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילות					
4.19	318	30,839	3.46	250	29,269
מחוץ לישראל					

ראה הערות [בעמוד 253](#).

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2019			2020		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
(0.51)	(332)	259,909	(0.30)	(221)	291,722
בישראל					
(0.13)	(43)	129,367	-	1	154,851
לפי דרישה					
(0.89)	(289)	130,542	(0.65)	(222)	136,871
לזמן קצוב					
(1.79)	(71)	15,951	(0.70)	(25)	14,356
מחוץ לישראל					
(3.08)	(46)	6,035	(0.20)	(4)	7,850
לפי דרישה					
(1.01)	(25)	9,916	(1.30)	(21)	6,506
לזמן קצוב					
(0.59)	(403)	275,860	(0.32)	(246)	306,078
סך הכל					
פיקדונות הממשלה					
(2.12)	(1)	190	(2.13)	(1)	189
בישראל					
-	-	251	-	-	56
מחוץ לישראל					
(0.91)	(1)	441	(1.64)	(1)	245
סך הכל					
פיקדונות מבנקים מרכזיים					
-	-	47	(0.12)	(1)	3,418
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	47	(0.12)	(1)	3,418
סך הכל					
פיקדונות מבנקים					
(0.60)	(9)	6,015	(0.08)	(1)	5,169
בישראל					
-	-	99	-	-	165
מחוץ לישראל					
(0.59)	(9)	6,114	(0.08)	(1)	5,334
סך הכל					
נ"ע שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
(0.70)	(1)	576	-	-	426
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
(0.70)	(1)	576	-	-	426
סך הכל					
אגרות חוב					
(0.40)	(20)	19,938	(2.55)	(117)	18,527
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
(0.40)	(20)	19,938	(2.55)	(117)	18,527
סך הכל					
(0.57)	(434)	302,976	(0.44)	(366)	334,028
סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
		91,840			113,655
פיקדונות הציבור נושאים ריבית					
		4,209			631
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
		27,951			36,485
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ^(א)					
	(434)	426,976		(366)	484,799
סך כל ההתחייבויות					
		36,656			37,144
סך כל האמצעים ההוניים					
	(434)	463,632		(366)	521,943
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים					
1.88	2,092		1.80	2,216	
פער הריבית					
תשואה נטו^(א) על נכסים נושאי ריבית					
1.93	1,845	385,339	1.84	1,991	435,542
בישראל					
3.24	247	30,839	3.11	225	29,269
מחוץ לישראל					
2.03	2,092	416,178	1.92	2,216	464,811
סך הכל					
(1.75)	(71)	16,301	(0.69)	(25)	14,577
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילות מחוץ לישראל					

ראה הערות [בעמוד 253](#).

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2019			2020		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ^(ג)					
3.55	6,596	248,710	3.06	5,985	261,477
בישראל					
4.90	911	24,921	4.16	739	23,793
מחוץ לישראל					
3.67	7,507	273,631	3.16	6,724	285,270
סך הכל ^(ט)					
אשראי לממשלה					
4.62	25	726	3.66	20	731
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
4.62	25	726	3.66	20	731
סך הכל					
פיקדונות בבנקים					
1.87	141	10,093	0.77	65	11,334
בישראל					
1.35	4	397	-	-	202
מחוץ לישראל					
1.85	145	10,490	0.75	65	11,536
סך הכל					
פיקדונות בבנקים מרכזיים					
0.25	96	51,039	0.14	69	63,480
בישראל					
1.39	12	1,157	0.23	2	1,161
מחוץ לישראל					
0.28	108	52,196	0.15	71	64,641
סך הכל					
ני"ע שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
0.32	2	826	0.36	5	1,857
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
0.32	2	826	0.36	5	1,857
סך הכל					
אג"ח לפדיון וזמינות למכירה ^(ד)					
1.69	832	65,667	1.21	681	74,958
בישראל					
2.70	113	5,601	2.33	84	4,823
מחוץ לישראל					
1.77	945	71,268	1.28	765	79,781
סך הכל					
אג"ח למסחר ^(ד)					
0.68	29	5,658	0.36	23	8,551
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
0.68	29	5,658	0.36	23	8,551
סך הכל					
2.83	8,761	414,795	2.27	7,673	452,367
סך כל הנכסים נושאי ריבית					
5,906			5,297		
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
42,379			52,005		
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ^(ה)					
8,761			7,673		
463,080			509,669		
סך כל הנכסים					
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילות מחוץ לישראל					
4.35	1,040	32,076	3.69	825	29,979

ראה הערות [בעמוד 253](#).

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2019			2020		
שיעור הוצאה באחוזים	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הוצאה באחוזים	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
		במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
(0.71)	(1,381)	260,250	(0.36)	(768)	282,925
בישראל					
(0.13)	(120)	126,907	(0.03)	(36)	147,677
לפי דרישה					
(1.26)	(1,261)	133,343	(0.72)	(732)	135,248
לזמן קצוב					
(1.93)	(230)	15,923	(0.88)	(98)	14,783
מחוץ לישראל					
(2.00)	(84)	5,611	(0.45)	(22)	6,521
לפי דרישה					
(1.89)	(146)	10,312	(1.23)	(76)	8,262
לזמן קצוב					
(0.78)	(1,611)	276,173	(0.39)	(866)	297,708
סך הכל					
פיקדונות הממשלה					
(1.36)	(2)	197	(1.41)	(2)	190
בישראל					
-	-	328	-	-	97
מחוץ לישראל					
(0.51)	(2)	525	(0.93)	(2)	287
סך הכל					
פיקדונות מבנקים מרכזיים					
-	-	19	(0.17)	(2)	1,588
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	19	(0.17)	(2)	1,588
סך הכל					
פיקדונות מבנקים					
(0.52)	(19)	4,921	(0.22)	(9)	5,553
בישראל					
-	-	55	-	-	152
מחוץ לישראל					
(0.51)	(19)	4,976	(0.21)	(9)	5,705
סך הכל					
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
(0.63)	(2)	421	(0.83)	(8)	1,288
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
(0.63)	(2)	421	(0.83)	(8)	1,288
סך הכל					
אגרות חוב					
(3.02)	(449)	19,865	(1.79)	(280)	20,902
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
(3.02)	(449)	19,865	(1.79)	(280)	20,902
סך הכל					
(0.92)	(2,083)	301,979	(0.48)	(1,167)	327,478
סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
		92,797			108,239
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית					
		3,849			1,883
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
		27,798			35,139
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ^(א)					
	(2,083)	426,423		(1,167)	472,739
סך כל ההתחייבויות					
		36,657			36,930
סך כל האמצעים ההוניים					
	(2,083)	463,080		(1,167)	509,669
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים					
1.91	6,678		1.79	6,506	
פער הריבית					
תשואה נטו^(א) על נכסים נושאי ריבית					
2.05	5,868	382,719	1.83	5,779	422,388
בישראל					
3.38	810	32,076	3.25	727	29,979
מחוץ לישראל					
2.15	6,678	414,795	1.92	6,506	452,367
סך הכל					
(1.89)	(230)	16,306	(0.87)	(98)	15,032
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילות מחוץ לישראל					

ראה הערות [בעמוד 253](#).

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2019			2020		
שיעור הכנסות (הוצאות) (הוצאה)	יתרה ממוצעת ^(ב) ריבית	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסות (הוצאה)	יתרה ממוצעת ^(ב) ריבית	הכנסות (הוצאות) ריבית
באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים
מטבע ישראלי צמוד מדד					
0.36	42	46,845	3.42	405	47,969
סך נכסים נושאי ריבית					
0.65	48	29,419	(2.32)	(127)	22,125
סך התחייבויות נושאות ריבית					
1.01			1.10		
פער הריבית					
מטבע ישראלי לא צמוד					
2.58	1,738	272,436	2.13	1,630	308,956
סך נכסים נושאי ריבית					
(0.29)	(148)	202,488	(0.17)	(101)	232,558
סך התחייבויות נושאות ריבית					
2.29			1.96		
פער הריבית					
מטבע חוץ					
2.62	428	66,058	1.52	297	78,617
סך נכסים נושאי ריבית					
(1.93)	(263)	54,768	(0.70)	(113)	64,768
סך התחייבויות נושאות ריבית					
0.69			0.82		
פער הריבית					
סך פעילות בישראל					
2.31	2,208	385,339	2.16	2,332	435,542
סך נכסים נושאי ריבית					
(0.51)	(363)	286,675	(0.43)	(341)	319,451
סך התחייבויות נושאות ריבית					
1.80			1.73		
פער הריבית					

ראה הערות [בעמוד 253](#).

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2019			2020		
שיעור הכנסות (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	שיעור הכנסות (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית
באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים
מטבע ישראלי צמוד מדד					
3.74	1,293	46,323	2.26	805	47,539
(2.79)	(627)	30,100	(1.18)	(223)	25,166
0.95			1.08		
מטבע ישראלי לא צמוד					
2.50	5,125	273,994	2.24	4,993	297,462
(0.29)	(438)	202,192	(0.21)	(352)	222,375
2.21			2.03		
מטבע חוץ					
2.79	1,303	62,402	1.81	1,050	77,387
(1.97)	(788)	53,381	(1.02)	(494)	64,905
0.82			0.79		
סך פעילות בישראל					
2.70	7,721	382,719	2.17	6,848	422,388
(0.87)	(1,853)	285,673	(0.46)	(1,069)	312,446
1.83			1.71		

ראה הערות [בעמוד 253](#).

חלק ד' - ניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית

2020 לעומת 2019		2020 לעומת 2019	
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
שינוי נטו	גידול (קיטון) בגלל שינוי ^(ח)	שינוי נטו	גידול (קיטון) בגלל שינוי ^(ח)
מחיר	כמות	מחיר	כמות
במיליוני ש"ח			
נכסים נושאי ריבית			
אשראי לציבור			
70	150	220	292
בישראל			
(6)	(48)	(54)	(35)
מחוץ לישראל			
64	102	166	257
סך הכל			
נכסים נושאי ריבית אחרים			
58	(154)	(96)	144
בישראל			
(4)	(10)	(14)	(13)
מחוץ לישראל			
54	(164)	(110)	131
סך הכל			
118	(62)	56	388
סך כל הכנסות הריבית			
התחייבויות נושאות ריבית			
פיקדונות הציבור			
24	(135)	(111)	62
בישראל			
(3)	(43)	(46)	(8)
מחוץ לישראל			
21	(178)	(157)	54
סך הכל			
התחייבויות נושאות ריבית אחרות			
4	85	89	42
בישראל			
-	-	-	-
מחוץ לישראל			
4	85	89	42
סך הכל			
25	(93)	(68)	96
סך הכל הוצאות הריבית			
93	31	124	292
סך הכל בנטו			

הערות:

- (א) הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (ב) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס יתונים יומיים, ולפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, חברות בנות בחו"ל על בסיס יתרות לתחילת הרבעונים.
- (ג) לפני ניכוי היתרה הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (ד) מהיתרה הממוצעת של אג"ח למסחר ושל אג"ח זמינות למכירה נוכחה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין אג"ח זמינות למכירה הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בגין אג"ח שהועברו מהתיק הזמין למכירה בסך של 1,469 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2019 - 210 מיליון ש"ח).
- (ה) לרבות יתרות מאזניות של מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית, נכסים לא כספיים ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (ו) לרבות יתרות מאזניות של מכשירים נגזרים והתחייבויות לא כספיות.
- (ז) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו, לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
- (ח) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר מחושב על ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.
- (ט) עמלות לתקופה של תשעה חודשים בסך של 304 מיליון ש"ח נכללו בהכנסות ריבית מאשראי לציבור (30 בספטמבר 2019 - 297 מיליון ש"ח).

מילון מונחים

מונח

הגדרה

א

אובליגו

מייצג את סך החבות שהועמדה ללקוח ומהווה את החבות הכוללת לבנק.

איגוח

פעולה של הפיכת הלוואות ואשראי בנקאי להלוואה ארוכת טווח, באמצעות אגרות חוב.

אירוע קיברנטי (סייבר)

אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות מחשב ו/או מערכות ותשתיות משוכצות מחשב על ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל.

אנשים פרטיים

יחידים שאינם תאגידים (רשומים או לא רשומים) ואינם עוסקים בפעילות עסקית. אנשים פרטיים מוגדרים בהתאם להוראות בנק ישראל כך שבקטגוריה זו נכללות הלוואות ליחידים שאינן למטרות עסקיות אשר מסווגים לענף משק אנשים פרטיים בהתאם להגדרות אחידות של הלמ"ס לרבות משקי בית ובנקאות פרטית.

ארגון מחדש של חוב בעייתי

חוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של החייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב או בדרך של קבלת נכסים אחרים.

אשראי on call

אשראי שניתן למספר ימים ונפרע על פי קריאה בהתאם לתנאי ההסכם בין הבנק ללקוח.

אשראי בהשגחה מיוחדת

אשראי בהשגחה מיוחדת מאזני הוא אשראי אשר מתקיימות לגביו חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הנהלת התאגיד. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי בהשגחה מיוחדת אם מימוש ההתחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.

אשראי דוקומנטרי מותנה - SBLC

אשראי דוקומנטרי מותנה הוא ערבות בנקאית בניסוח של אשראי דוקומנטרי מסחרי, אשר מטרתו העיקרית היא להבטיח ביצוע תשלום. אשראי דוקומנטרי מותנה דומה לערבות בכך שהוא מהווה התחייבות של בנק לשלם את הסכום הנקוב בו כנגד מסמך דרישת תשלום מהמוטב, בעוד שלאשראי דוקומנטרי מסחרי בו נדרשת הצגת מסמכים שונים על מנת להפוך את התחייבות הבנק למוחלטת.

אשראי נחות

אשראי אשר מוגן באופן שאינו מספק על ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי מאזני שסווג כאמור, קיימת חולשה או חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב. אשראי אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר.

<p>אשראי מאזני הנבחן על בסיס פרטני, ואשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי שהתאגיד הבנקאי לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו (תשלומי קרן וריבית) לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. חוב הנבחן על בסיס פרטני יסווג כפגום בכל מקרה כאשר קרן או ריבית מצויים בפיגור של 90 ימים רצופים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב וכן מצוי בהליכי גביה.</p> <p>אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי פגום אם מימוש ההתחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות ההתחייבות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.</p> <p>בנוסף, חוב פגום ייחשב גם חוב שנבחן פרטנית ואשר תנאיו שונו בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי.</p>	<p>אשראי פגום</p>
<p>הוראות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (BCBS), העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם. הוראות ועדת באזל מהווים קנה מידה (benchmark) לסטנדרטים מובילים שנועדו להבטיח יציבות של מוסדות פיננסיים.</p>	<p>ב באזל 2/באזל 3</p>
<p>הון על בסיס מתמשך - going concern capital. הון עצמי רובד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים, והכל כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי", ובכפוף להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".</p>	<p>ה הון עצמי רובד 1</p>
<p>הון המשמש לחישוב יחס הלימות הון של הבנק ויחסים רגולטוריים נוספים (כגון: יחס מינוף, ריכוזיות אשראי ועוד). רכיבי הון חשבונאי ומכשירי הון פיקוחי כשירים נוספים (כגון כתבי התחייבות נדחים הכשירים להיכלל כהון רגולטורי).</p>	<p>הון פיקוחי</p>
<p>שכבת הון הנכללת בחישוב ההון הרגולטורי הכשיר. הון רובד 2 הינו הון נחות יותר (gone concern capital) והוא כולל בעיקר מכשירי הון כשירים שהונפקו על ידי הבנק בעבר אשר נכללים בהון זה בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל 3 וכן מכשירי ההון החדשים הכשירים שמהווים הון המותנה (contingent convertible - CoCo) שהונפקו על ידי הבנק ושיומרו למניות הבנק בקרות אירוע מוכן (point of non viability). כמו כן, במסגרת הון זה נכללים פריטים נוספים כגון: יתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.</p>	<p>הון רובד 2</p>
<p>ההיקף הצפוי של חשיפתו של צד נגדי בעת כשל אשראי.</p>	<p>החשיפה בעת הכשל EAD - (Exposure At Default)</p>
<p>הסכמי ריפו אלה הם הסכמים לרכישה או למכירת נייר ערך תמורת מזומנים או ניירות ערך כאשר בעת העסקה מסכימים המוכר והקונה לבצע עסקה חוזרת, הפוכה מזו שבוצעה לראשונה, במועד ובמחיר מוסכמים מראש.</p>	<p>הסכמי רכש/מכר חוזר (Repurchase agreement or reverse repurchase)</p>

<p>הפרשה שנקבעת לגבי כל חוב שנבחן פרטנית (ובכלל זה כל חוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי וכפוף לבחינה פרטנית בהתאם למדיניות הבנק). סכום ההפרשה נאמד בהתאם לתזרים המזומנים הצפוי המהווה בשיעור הריבית המקורית של החוב או כאשר החוב מוגדר כחוב מותנה ביטחון, בהתאם לשווי הוגן של הביטחון בניכוי עלויות מימוש ותוך הפעלת מקדמי ביטחון זהירים. לצורך קביעת ההפרשה הנאותה, הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את הלוחים הרלבנטיים. בנוסף, הפרשה פרטנית מבוצעת על כל חוב הכפוף לבחינה פרטנית כאמור לעיל והמצוי בפיגור של 90 יום.</p>	<p>הפרשה פרטנית</p>
<p>הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, וכן בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.</p>	<p>הפרשה קבוצתית</p>
ח	
<p>סך חשיפות האשראי של הבנק כלפי הלווה או קבוצת לווים שכוללת אשראי באחריות הבנק, השקעה בניירות ערך של הלווה, התחייבויות התאגיד הבנקאי לשלם כסף על חשבון הלקוח (לרבות ערבויות ואשראי תעודות) ועסקאות בנגזרים מעבר לדלפק (OTC). חבות מחושבת בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 של הפיקוח על הבנקים.</p>	<p>חבות</p>
<p>פיגור של חוב נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. החוב נמצא בפיגור אם הוא (כולו או חלקו) לא נפרע תוך 30 יום מהמועד שנקבע לפירעון. לעניין זה, חוב בחשבון עובר ושב ייחשב כחוב בפיגור, אם חריגות ממסגרות אשראי מאושרות לא תיפרענה תוך 30 יום ממועד היווצרותן או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה שנקבעה על ידי הנהלת הבנק.</p>	<p>חוב בפיגור</p>
<p>מתחלקים לחוזי רכש (CALL) ולחוזי מכר (PUT). חוזה רכש הוא הזכות לקנות כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופית) תאריך מסוים. חוזה מכר הוא הזכות למכור כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופית) תאריך מסוים.</p>	<p>חוזה אופצייה</p>
<p>כל חישוב הנותן ביטוי לתנאי אי וודאות, כלומר, מותאם לסיכון. לדוגמה, משקף את ניסיון העבר והערכת ההנהלה לגבי מועדי הפרישה הצפויים של עובדי הבנק וההטבות הצפויות עם הפרישה, המיוחסות ליניארית על פני תקופת העבודה הצפויה.</p>	<p>חישוב אקטוארי</p>
<p>חשיפות אלו נובעות ממחויבות שנטל הבנק כלפי הלווים שלו אך לתאריך הדיווח טרם מומשו/נוצלו על ידי הלווים ולאור זאת חשיפות אלו טרם באות לידי ביטוי ברישום נכס או התחייבות מאזנית. דוגמה לחשיפות אלו הן, בין היתר:</p> <ul style="list-style-type: none"> • התחייבויות למתן אשראי שטרם נוצלו; • מסגרות אשראי לא מנוצלות; • התחייבויות בהתאם להסכמי ערבות; • התחייבויות בהתאם לאישור עקרוני המחייב את הבנק לשמור על ריבית לתקופה מסוימת. • ועוד. 	<p>חשיפות חוץ מאזניות</p>

<p>החשיפה לסיכון הבסיס מתבטאת בהפסד שעלול להתרחש כתוצאה משינויים במדד המחירים ובשערי החליפין, עקב ההפרש בין שווי הנכסים להתחייבויות, כולל השפעת העסקאות העתידיות, בכל אחד ממגזרי ההצמדה. החשיפה לסיכונים הבסיס נמדדת כאחוז מההון החשוף של הקבוצה. ההון החשוף ברמת הבנק, כולל את ההון העצמי ועתודות מסוימות, בניכוי נכסים קבועים והשקעות בחברות מוחזקות.</p>	<p>חשיפת בסיס הצמדה ושער חליפין</p>
<p>י</p>	
<p>יחס בין ההון הרגולטורי הכשיר שברשות הבנק לבין נכסים משוקללים בסיכון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי אשר חושבו בהתאם להוראות בנק ישראל ומשקפים את הסיכון הנשקף מהחשיפות בהם נוקט הבנק במהלך הפעילות.</p>	<p>יחס הלימות ההון</p>
<p>יחס כיסוי הנזילות הינו יחס הבוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה.</p>	<p>יחס כיסוי נזילות</p>
<p>מוגדר כמדידת ההון (המונה) מחולק במדידת החשיפה (המכנה), כאשר היחס מבוטא באחוזים.</p>	<p>יחס מינוף</p>
<p>כ</p>	
<p>כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבות אחרים מאותו סוג.</p>	<p>כתבי התחייבות נדחים</p>
<p>מ</p>	
<p>מבנים שהוקמו במטרה להעביר לבעלי האג"ח תזרימים הנובעים ממכשירים/נכסים אחרים. לצורך כך, מוקמת חברה יעודית (Entity SPE – Special Purpose) שקולטת את הנכסים היוצרים תזרים מזומנים שמועבר על ידי יוצרם (originator) ומסיטה את תקבולי תזרים המזומנים המסוים ממנה אל בעלי האג"ח זאת בהתאם למבנה שמוסכם עם בעלי האג"ח לפי סדר הקדימויות הגלום בסדרות האג"ח השונות (tranche). המחאת הזכויות כאמור יוצרת מבנה משפטי שבו נושי ה-SPE לא יוכלו לרדת לנכסי הישות המעבירה וגם לא יהיו חשופים לסיכונים הגלומים מפעילויות האחרות של הישות, וכי כל מהותה של ה-SPE היא קבלת תקבולי תזרים המזומנים המדובר והעברה לבעלי האג"ח.</p>	<p>מבני איגוח</p>
<p>הבנק נעזר במודל ההון הכלכלי, המתבסס על דירוגי הלווים, על מנת להעריך את סיכון האשראי ברמת המכלול של תיק האשראי ובחתיכים שונים מתוכו.</p>	<p>מודל ההון הכלכלי</p>
<p>נגזרים משובצים הינם מכשירים נגזרים, אשר משובצים (embedded) במסגרת חוזים ומכשירים פיננסיים אחרים או חוזים מסחריים לרכישה או מכירה של מוצרים ושירותים (חוזים אלו מכונים בספרות החשבונאית כ"חוזים מארחים" Host Contract).</p> <p>הטיפול החשבונאי מבוצע בהתאם למהות הכלכלית של הפריטים והעסקאות ולא בהתאם לצורתם המשפטית ולאור זאת, מכשירים נגזרים משובצים שעל פי מאפיינים כלכליים אינם קשורים באופן ברור והדוק לחוזה המארח מופרדים ממנו לצורכי המדידה בספרי הבנק.</p>	<p>מכשירים נגזרים משובצים (Embedded Derivative)</p>
<p>מניות המוחזקות במישרין על ידי החברה עצמה. ממניות אלה נשללו הזכויות בהון ובהצבעה בחברה.</p>	<p>מניות רדומות</p>

<p>המרווח בין מחיר הרכישה ומחיר המכירה המוצעים. זהו למעשה ההבדל בין המחיר הגבוה ביותר שקונה מוכן לשלם עבור נכס והמחיר הנמוך ביותר בו מוכר מוכן למכור אותו.</p>	<p>מרווח Bid-Ask</p>
<p>משך חיים ממוצע (מח"מ) נמדד בשנים ומשקלל את תשלומי הריבית התקופתיים של המכשיר הפיננסי לאורך חייו עד לפדיון הסופי.</p>	<p>משך חיים ממוצע (מח"מ)</p>
נ	
<p>חוזה המעביר סיכון אשראי מקונה למוכר. נגזרי אשראי יכולים ללבוש צורות שונות כמו: אופציות להגנה על כשל אשראי, שטר לכיסוי חלקי של סיכון האשראי, SWAP לכיסוי מלא של הסיכון וכו'.</p>	<p>נגזר אשראי</p>
<p>הקצאת הון מזערי כנגד סיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים תפעוליים, בשיטה הקושרת את היקף החשיפות לסיכונים השונים לדרישת ההון הרגולטורית. הוראות נדבך 1 שנקבעו על ידי ועדת באזל אומצו במסגרת הוראות נוהל בנקאי תקין מספר 201 עד 209 והם קובעים שיטה פיקוחית לחישוב נכסים משוקללים בסיכון ואופן החישוב של דרישות ההון בגין נכסי סיכון כאמור.</p>	<p>נדבך 1</p>
<p>ניהול נכסי בנק והתחייבויותיו במגמה ליצור הקבלה מתאימה ביניהם ולהכביר את הונו של הבנק בטווח הארוך, לטובת בעלי מניותיו.</p>	<p>ניהול נכסים והתחייבויות - ALM</p>
<p>נכסי סיכון משקפים חשיפה מאזנית וחוזי מאזנית שנוצרת בגין פעילויות הבנק, משוקללת בסיכון המיוחס לה בהתאם להוראות נוהל בנקאי תקין מספר 203 עד 209 בכלל הקשור לסיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי. נכסי סיכון כאמור נועדו לשקף את הסיכון המשוקלל בגינו נדרש הבנק להחזיק דרישת ההון הרגולטורי במסגרת הדרישות להלימות ההון.</p>	<p>נכסים משוקללים בסיכון או נכסי סיכון (RWA)</p>
<p>מאית של אחוז אחד המשמש כמודד לגבי שיעורי ריבית.</p>	<p>נקודת בסיס - BP</p>
ס	
<p>סיכון האשראי הינו סיכון של הבנק להפסד כתוצאה מהאפשרות שלווה/צד נגדי לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי התאגיד הבנקאי, כפי שסוכמו.</p>	<p>סיכון אשראי</p>
<p>סיכון ה-Conduct (התנהלות מול לקוחות) הינו הסיכון שהתנהלות מול הלקוחות אשר אינה הוגנת, שקופה ומתאמת לצרכיו תוביל להפסדים כתוצאה מנזקים משפטיים, קנסות או נזקי מוניטין.</p>	<p>סיכון ה-Conduct (התנהלות מול לקוחות)</p>
<p>סיכון הנזילות הוא הסיכון הנוצר בשל אי הוודאות ביחס לאפשרות לגיוס מקורות ו/או למימוש נכסים, באופן בלתי צפוי ותוך פרק זמן קצר, מבלי שיגרם הפסד מהותי.</p>	<p>סיכון נזילות</p>
<p>סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. הגדרה זו כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון תדמיתי.</p>	<p>סיכון תפעולי</p>
<p>הסיכון השיורי, הוא הסיכון שנשאר אחרי שיוך כל הסיכונים הספציפיים. לדוגמה: כאשר אדם רוכש נכס, הוא נחשף לחבילה של סיכונים שונים. רבים מהסיכונים הללו אינם ייחודיים לנכס שנרכש, אלא משקפים תרחישים רחבים יותר, כמו למשל עלייה או ירידה של מניות, העלאה או הורדה של שערי ריבית או שינוי קצב הצמיחה בכלכלה או בתעשייה מסוימת. ניתן לצמצם את החשיפה אליו באמצעות גיוון.</p>	<p>סיכון שיורי</p>

סיכוני בסיס	סיכון הבסיס, אשר מתבטא בהפסד שעלול להתרחש כתוצאה משינויים במדד המחירים ובשערי החליפין, עקב ההפרש שבין שווי הנכסים להתחייבויות, כולל השפעת העסקאות העתידיות, בכל אחד ממגזרי ההצמדה.
סיכוני ריבית	סיכון להפסד או לירידת ערך כתוצאה משינויים בשערי הריבית במטבעות השונים.
סיכון אסטרטגי	סיכון עסקי הכולל את ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על הון, רווחים, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של ההחלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים, רגולטורים וטכנולוגיים.
סיכון מוניטין	הסיכון שפרסום או גילוי ציבורי של עסקה או נוהג הקשור ללקוחות, כמו גם תוצאות עסקיות ואירועים הקשורים לקבוצה, ישפיע באופן שלילי על אמון הציבור בקבוצה או יגרמו לירידה בבסיס הלקוחות או יגררו עלויות משפטיות גבוהות או ירידה בהכנסות.
סיכוני שוק	סיכון שוק מוגדר כסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוץ מאזניות הנובע משינוי בשווי הוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בתנאי שוק (שינוי ברמת מחירים בשווקים שונים, תנודתיות בשיעורי ריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי מניות וסחורות ומדדים כלכליים נוספים).
סינדיקציה	עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.
ע	
עלות ריבית	מרכיב הריבית שמוקצה לשנה שוטפת ומסווג כחלק מהוצאות אחרות.
עלות שירות	כל מרכיבי עלות ההטבה לעובדים המוקצים לתקופה מסוימת.
ר	
רווח בסיסי למניה	הרווח הבסיסי למניה יחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי מניות רגילות של החברה האם (המונה), בממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות הקיימות במחזור (המכנה) במהלך התקופה.
רווח מדולל למניה	חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי המניות הרגילות של החברה האם, ובממוצע המשוקלל של מספר המניות הקיימות במחזור, בהתחשב בהשפעת כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות.
רווח/הפסד אקטוארי	בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף השנה של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.
ריבית העוגן	ריבית הנקבעת לפי בסיס אובייקטיבי חיצוני היינו, שלתאגיד לא תהיה השפעה ישירה בקביעתה, על פי נוסחה קבועה מראש.

ש

שווי הוגן

ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתייכות הפיננסית בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון. שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השווי ההוגן שנקבעה בתקינה החשבונאית:

- רמה 1 - שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק;
- רמה 2 - שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים;
- רמה 3 - שווי המוערך תוך שימוש טכניקות הערכה שכוללות גם נתונים לא נצפים.

שוק פעיל

שוק בו עסקאות בנכס או בהתייכויות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.

שיעור התשואה הפנימי (שת"פ)

מדד לבחינת כדאיות ביצוע השקעות. המדד מצביע על יעילותה ואיכותה של השקעה ספציפית לעומת ערך נוכחי נקי המצביע על ערכה וגודלה. שיעור התשואה הפנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים מהמכשיר הפיננסי אל היתרה המאזנית בדוח הכספי.

שיעור התשואה להון

היחס בין התשואה של עסק (רווח נקי) לבין ההון העצמי שלו. שיעור זה מודד את יכולות הבנק ביצירת רווחים מהנכסים נטו, וממחיש עד כמה יעיל הבנק בניצול השקעות נוספות ליצירת גידול בהכנסותיו.

התשואה להון בבנקים מתבטאת ביחסים אלה:

- רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בניכוי דיבידנד למניות בכורה שלא נרשם כהוצאה ברווח והפסד והוכרז בתקופת הדיווח בלבד מחולק בהון עצמי ממוצע;
- רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בניכוי דיבידנד למניות בכורה שלא נרשם כהוצאה ברווח והפסד והוכרז בתקופת הדיווח בלבד מחולק בהון עצמי ממוצע בניכוי יתרה ממוצעת של מניות בכורה שנכללו בהון העצמי.

ת

תאגיד עזר

תאגיד שאינו עצמו תאגיד בנקאי שעיסוקיו הם רק בתחום הפעולה המותר לתאגיד בנקאי השולט בו, למעט עיסוקים שהתייחדו לתאגידים בנקאיים בהתאם לחוק.

תהליך הסקירה הפיקוחי SREP – (Supervisory Review Process)

התהליך נועד להבטיח כי התאגידים הבנקאיים יקצו הון הולם על מנת לתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכמו כן לעודד את התאגידים הבנקאיים לפתח להשתמש בטכניקות משופרות לניהול סיכונים לצורך ניטור וניהול סיכונים. במסגרת התהליך בוחן הפיקוח את פרופיל הסיכון של התאגיד הבנקאי וכן התהליך הפנימי שנקט על ידי הבנק להערכת נאותות כוללת של הלימות ההון הרגולטורי המוחזק על ידי הבנק כנגד החשיפות. תהליך זה נועד לתת לרגולטור כלים להערכה עצמאית של פרופיל הסיכון של הבנק וניהול הסיכונים ולקבוע צעדים להתערבות מוקדמות במטרה למנוע פגיעה ביציבות הבנק והאיתנות הפיננסית שלו.

תכנית הטבה מוגדרת

סכומי קצבה או ביטוח קבועים וידועים מראש המשולמים לזכאים, בין שאלה תלויים בתוצאות ההשקעות של קרן הקצבה או המבטח.

תשואה להון

רווח נקי בניכוי דיבידנד למניות בכורה שלא נרשם כהוצאה ברווח והפסד והוכרז בתקופת הדיווח בלבד מחולק בהון עצמי ממוצע.

	A
נייר ערך שהבטוחות שניתנו לו, או השיעבוד, לגבי תשלומי הריבית והקרן, הינם תשואה על מסמך פיננסי מסוים.	ABS – Assets Back Securities (אגרות חוב מגובי נכסים)
	B
כלי ניהולי למדידת ביצועי הבנק וקווי העסקים שלו במגוון נושאים כמותיים ואיכותיים אותם הגדירה הנהלת הבנק במסגרת התכנית האסטרטגית.	BSC – Balanced Score Card
מימון פריויקטיים ציבוריים בו גוף פרטי מקבל זיכיון מגוף ציבורי כדי לממן, לתכנן, לבנות ולהפעיל מתקן ציבורי לתקופה קצובה בסופה עוברת הבעלות על הפרוייקט לממשלה.	B.O.T – Build Operate Transfer
	C
אגרות חוב המגובים על ידי תיק אגרות חוב ו/או הלוואות ברמות "בכירות" (seniority) ובדירוים שונים.	CDO – Collateralized Debt Obligation
מכשיר פיננסי המעביר חשיפת אשראי למנפיק בין הצדדים לעסקה.	CDS – Credit Default Swap
אגרת חוב המגובה בתיק הלוואות.	CLO – Collateralized Loan Obligation
מודל מובנה של בקרה פנימית. מטרת מסגרת המודל הינה לסייע לעסקים ולישויות אחרות להעריך, לאמוד ולהעצים את מערכות הבקרה הפנימית הפועלות אצלם.	COSO – Committee Of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission
מונח המתייחס להסדרי מימון שונים שחוצים גבולות לאומיים, כגון מתן הלוואות לאנשים וגופים במדינה אחרת, מכתבי אשראי, קיבולים בנקאיים וכו'.	Cross Border Activity (“פעילות חוצת גבולות”)
חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.	CVA – Credit Valuation Adjustment
	D
ה-(DFA) הינו חוק פדראלי אמריקאי אשר נכנס לתוקף ב-28 ביולי 2010 ומכיל רפורמה מקיפה ברגולציה הפיננסית, שלה השלכות שונות על קבוצת לאומי, שהעיקרית בהן מתייחסת לעסקאות בנגזרים מעבר לדלפק (OTC) מתחום החלף (Swap).	DFA – Dodd Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act
	E
רגולציה של האיחוד האירופי שנועדה להגדיל את יציבותם של השווקים מעבר לדלפק (OTC) בכל מדינות האיחוד האירופי.	EMIR – European Market infrastructure Regulation
	F
חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.	FATCA – Foreign Accounts Tax Compliance Act
התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות ואחת מרשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב.	FDIC – Federal Deposit Insurance Corporation
סוכנות המסונפת לממשלת ארה"ב הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן לציבור. (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).	FHLMC – Freddie Mac
חברה ציבורית בחסות ממשלת ארה"ב הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן בשוק החופשי (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).	FNMA – Fannie Mae

חוזת בין שני צדדים למכירת כמות נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזת קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזת זה אינו חוזת סטנדרטי ואינו נסחר בשוקי הון מאורגים אלא נעשה לפי צרכי הלקוח.	FORWARD (חוזת אקדמה)
חוזת בין שני צדדים למכירת כמות נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזת קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזת עתידי זה הוא חוזת סטנדרטי הנסחר בשוקי הון מאורגים.	FUTURE (חוזת עתידי)
	G
חברה פדראלית למשכנתאות. האג"ח המונפקות על ידה זוכות לערבות של הסוכנות הממשלתית למשכנתאות (Government National Mortgage Association).	GNMA – Ginnie Mea
	I
תהליך הערכת הלימות ההון משמש לצורך בחינת היקף ההון הדרוש לתמיכה בסיכונים השונים שהקבוצה חשופה אליהם. על מנת לוודא שהון הקבוצה בפועל עולה על דרישות ההון האמורות בכל זמן.	ICAAP – Internal Capital Adequacy Assessment Process
	L
השיעור מתוך חשיפת האשראי הכללית של הלווה במועד הכשל (EAD) אשר צפוי לגרום נזק לבנק בקרות אירוע הכשל.	LGD – Loss Given Default (שיעור הפסד בהינתן כשל)
השיעור שמהווה המימון של הבנק בעסקת הרכישה ביחס לשווי הנכס הנרכש. שיעור המימון משקף מימד אחד של סיכון ההלוואה, כאשר יחס LTV גבוה משקף סיכון גבוה יותר לבנק נותן האשראי.	LTV (שיעור המימון)
	M
אגרות חוב המגובות בנכסים פיננסיים שבהן תשלומי הריבית והקרן מתבססים על תזרים מזומנים הנובע מפירעון הלוואות המובטחות בנכסים פיננסיים. הנכסים המגבים עשויים להיות קבוצות של הלוואות, לרבות משכנתאות למגורים, או נכסים פיננסיים אחרים.	MBS – Mortgage Back Securities (אגרות חוב מגובי משכנתאות)
	N
היחס שבין הכנסות ריבית נטו ליתרה ממוצעת של נכסים נושאי ריבית.	NIM – Net Interest Margin
אשראי פגום שאינו צובר ריבית.	NPL – Non Performing Loan
	O
ארגון בינלאומי של המדינות המפותחות המקבלות את עקרונות הדמוקרטיה הליברלית והשוק החופשי. הארגון הינו פלטפורמה לדיון במדיניות, השוואת ביצועים, איתור פתרונות לקשיים וגיבוש קודים, עקרונות מנחים וסטנדרטים משותפים לביצוע מדיניות כלכלית וחברתית ברמה הלאומית. במסגרת הארגון כל מדינה חברה יכולה לתרום באופן משמעותי לקביעת מדיניות הארגון וניסוח קווי פעולה משותפים.	OECD

	P
מונח המתאר את ההסתברות שהלווה יגיע למצב של כשל אשראי בתוך תקופת זמן נתונה ממועד ביצוע הדרוג. המונח מספק הערכה של הסבירות שלוה לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו כפי התנאים החוזיים של חובותיו.	PD - Probability of Default (כשל תוך שנה מיום הדרוג בתקופה נתונה)
מענק בצורת מניות אשר הינן חסומות ותלויות בביצועים עתידיים של התאגיד הבנקאי.	PSU (יחידות מניה חסומות תלויות ביצוע)
	R
שיטה המשווה תשואות על השקעות שונות הלוקחת בחשבון את הסיכון. התשואה בפועל מתואמת על ידי מדידת חשיפות הנכס לסיכון ומתאמת כלפי מטה את התשואה על נכסים מסוכנים יותר. יעילות השיטה תלויה בדיוק הערכה של הסיכון בנכסים שונים, ועד כמה ה"עונש" המוטל על נכסים מסוכנים יותר אכן משקף את דרגת סלידת הסיכון של כל משקיע נתון. לסוגים חדשים של נכסים, כמו נגזרים פיננסיים הערכת סיכון הוא דבר מאוד לא ודאי, לאור הניסיון בדבר התנהגות מחיריהם בפועל.	RORAC (תשואה להון מתואמת סיכון)
מניה רגילה שעל פי תנאי ההנפקה שלה לא ניתנת למסחר חופשי במשך פרק זמן מסוים או עד שיקרה או שלא יקרה אירוע מסוים ופרק זמן זה טרם חלף ו/או אירוע זה עוד לא התממש.	RSU (יחידות מניה חסומות)
	S
סוכנות ממשלתית אמריקאית לתמיכה בעסקים קטנים בארה"ב.	SBA - Small Business Administration
הסכם המגובה על ידי תיק CDS (שהינן נגזרות) ברמות בכירות (Seniority) שונות.	SCDO - Synthetic collateralized Debt Obligation
סדרת חוזים עתידיים או סדרת חוזי אקדמה למספר תקופות ידוע מראש אשר בהם שני הצדדים מסכימים להחליף זרמי תשלומים על קרן מושגית.	SWAP
	V
הינו מודל למדידת ההפסד המקסימאלי הצפוי בשל התממשות סיכונים השוק בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש. השימוש בשיטה זו מצריך שיערוך שוטף של כל הפוזיציות של התאגיד בהתבסס על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות. מטרות המודל הינן לאמוד את הסיכונים שהמוסדות הפיננסיים חשופים להם, וכן להחזיר הון הולם לכיסוי הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכונים השוק בפעילויות שונות.	VaR - Value at Risk (ערך בסיכון)

אינדקס

א

אומדנים חשבונאיים קריטיים 3

איגוח 257, 254, 209

אקטוארי 259, 256, 146, 145, 144, 122, 121, 120

ארגון מחדש של חובות בעייתיים 199, 198, 197

ב

באזל 258, 255, 239, 157, 153, 80, 74, 36, 32

ביטחונות 210, 85

בניינים וציוד 213, 212, 211, 105, 104, 97, 95, 25, 22, 21

בקריות 262, 255, 232, 93, 92, 91, 89, 81, 11, 3

ג

גורמים סביבתיים 87

גידור 161, 122, 121, 120, 119, 116, 114, 112, 96, 84, 76, 74, 24

170, 169, 168, 167, 166, 163

ד

דוח מאוחד על הרווח הכולל 96, 4

דוח על השינויים בהון 102, 100, 98, 4

דוח על תזרימי מזומנים 106, 105, 104, 4

דוח רווח והפסד 95, 76, 29, 28, 27, 6, 4

דיבידנד 150, 115, 105, 104, 102, 100, 98, 46, 34, 33, 14, 11, 6

260, 152, 151

ה

הון והלימות ההון 31, 25, 3

הון מניות 102, 100, 98

הון עצמי רובד 1 151, 150, 37, 36, 35, 34, 33, 32, 31, 13, 12, 5

255, 243, 232, 156, 155, 154, 153

הון רובד 1 נוסף 32

הון רובד 2 255, 155, 154, 32, 31, 30

הלכנת הון 244, 240, 84, 83

הלוואות לדיור 60, 59, 55, 54, 53, 51, 48, 45, 44, 43, 33, 32, 26

174, 154, 151, 140, 139, 138, 111, 73, 72, 71, 70, 69, 67, 66, 61

201, 200, 197, 196, 195, 194, 193, 192, 191, 182, 180, 178, 176

243, 209, 208

הנפקה 242, 152, 30

הפחתת סיכון אשראי 172, 171

הפרשה לירידת ערך 115, 104

הפרשה למס 44, 41, 15, 5

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי 199, 198, 197

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 256, 255, 87, 32

התחייבויות בגין הטבות לעובדים 96, 31

ו

ועדת 258, 255, 157, 80, 36

ז

חובות פגומים 153, 140, 139, 138, 111, 57, 56, 55, 54, 53, 51, 49

201, 200, 199, 198, 197, 196, 192, 191, 182, 180, 178, 176, 174

253, 207, 206, 205, 204, 203, 202

י

יחסים פיננסיים 65

יעד הון 243, 232, 151, 150, 34, 32, 12

ירידת ערך 128, 111, 110, 104, 27

ל

לקוחות עסקיים 174, 62, 50, 48

לקוחות קמעונאיים 242

מ

מאזן מאוחד 97, 4

מבנה ארגוני 238, 235, 47, 4

מגבלות 245, 172, 151, 75, 74, 65, 64, 63, 61, 60, 59, 33, 32

מגזרי פעילות 184, 173, 107, 43, 38, 3

מגזרי פעילות - גישת ההנהלה 184, 38, 3

מגזרי פעילות פיקוחיים 173, 44, 43, 3

מדד המחירים לצרכן 233, 152, 30, 9

מדינות זרות 84, 64, 63

מדיניות חשבונאית 87, 57, 35, 3

מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים 155

מוסדות פיננסיים זרים 127, 126, 125, 124, 123, 66, 65, 29, 28

221, 219, 217, 128

מוסדיים 181, 179, 177, 175, 152, 148, 143, 66, 45, 44, 43, 30

183

מזומנים ושווי מזומנים 105, 104

מימון ממונף 73

מינוף 257, 255, 156, 155, 154, 153, 151, 107, 37, 33, 5

מיסוי 84

מיסים נדחים 155, 104

מכשירי הון 255, 32

ממשלה 261, 250, 249, 248, 247, 238, 160, 114, 105, 10, 9

מסגרות אשראי 256, 245, 243, 209, 25

נ

נגזרים 74, 73, 72, 71, 70, 66, 64, 61, 60, 59, 25, 21, 20, 19, 13

162, 161, 156, 116, 115, 114, 113, 112, 107, 104, 97, 87, 76

211, 209, 173, 172, 171, 170, 169, 168, 167, 166, 165, 164, 163

225, 224, 222, 221, 220, 219, 218, 217, 216, 215, 214, 213, 212

263, 257, 253, 231, 230, 229, 228, 227, 226

נזילות 257, 240, 209, 157, 80, 74, 65, 64, 63, 11, 5

ניירות ערך 61, 60, 59, 37, 35, 30, 29, 28, 27, 25, 24, 23, 11, 7, 6

124, 123, 119, 114, 107, 106, 104, 97, 87, 85, 84, 83, 82, 72, 66

210, 168, 158, 156, 152, 150, 137, 136, 135, 134, 133, 128, 126

225, 222, 221, 220, 219, 218, 217, 216, 215, 214, 213, 212, 211

255, 250, 242, 241, 231, 230, 229, 228, 227

נכסי סיכון 255, 182, 180, 178, 176, 174, 154, 110, 36, 33, 31

258

נכסים אחרים 254, 253, 249, 247, 213, 212, 211, 104, 97, 66

257

פ

פחת והפחתות 22

פיקדונות הציבור 6, 25, 30, 40, 41, 42, 44, 45, 72, 97, 107, 114,
143, 174, 176, 178, 180, 182, 186, 187, 188, 211, 212, 213, 214,
215, 216, 248, 250, 253

פנסיה 22, 23, 30, 87, 96, 144, 146, 147, 214, 215, 216, 259

ר

רגולציה 4, 47, 74, 82, 83, 85, 154, 235, 237, 239, 240, 261

רואי החשבון המבקרים 4, 89, 91, 94

רווח למניה 107, 117

ש

שווי הוגן 19, 20, 23, 24, 27, 66, 74, 75, 77, 78, 79, 96, 107, 116,
118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 130, 131,
133, 134, 135, 136, 137, 145, 164, 165, 167, 168, 172, 214, 215,
216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228,
229, 230, 231, 253, 260

ת

תגמול 147, 150

תיאבון הסיכון 47, 62, 70, 74

תיק בנקאי 77, 78, 79

תיק למסחר 27, 28, 29, 76

תשואה להון 13, 15, 16, 260, 263

תשלום מבוסס מניות 98, 100, 102, 104

ס

סייבר 47, 81, 254

סיכון הריבית 75

סיכון מוניטין 47, 85, 86, 259

סיכון נזילות 3, 80, 258

סיכויי אשׂראי 3, 12, 13, 26, 27, 29, 47, 48, 63, 63, 73, 86, 87, 107, 161,
162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 258

סיכויי שוק 3, 31, 47, 74, 75, 154, 258, 259

סיכונים אחרים 3, 82

סיכונים תפעוליים 3, 47, 81, 245

ע

עמלות 5, 6, 13, 19, 20, 21, 82, 95, 159, 242, 253

ענפי משק 26, 49, 59, 60, 61, 73

ערך בסיכון 263